

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

(Final Report)

โครงการ

“สำรวจสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทย
และทางเลือกมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย” เป้าหมายที่ 15

โดย

รศ.ดร. นาฏสุดา ภูมิจำนงค์ และ ดร. อุทัย เจริญวงศ์
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

1 สิงหาคม 2560

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

(Final Report)

โครงการ “สำรวจสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทย
และทางเลือกมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย” เป้าหมายที่ 15

คณะผู้วิจัย

- รศ.ดร. นาฏสุดา ภูมิจำนงค์
 - ดร. อุทัย เจริญวงศ์
- คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

ชุด “โครงการประสานงานการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)”
Research Coordination for SDGs

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

Executive Summary

โครงการสำรวจสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทย และทางเลือกมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย” เป้าหมายที่ 15 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสถานะปัจจุบันของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Goal) รวมถึงการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเป้าประสงค์ (Targets) ที่กำหนดให้และการปรับและกำหนดเป้าประสงค์ใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15 2) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์ (targets) ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Goal) โดยพิจารณาความสำคัญและความพร้อมของประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายนั้นๆ โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15 และ 3) เพื่อประเมินสถานะด้านมาตรการที่ภาครัฐและหน่วยงานในภาคอื่นๆ ดำเนินการอยู่ สํารวจข้อเสนอนโยบายจากการศึกษาวิจัยของไทยเกี่ยวกับมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย และประสบการณ์จากต่างประเทศที่สามารถใช้เป็นทางเลือกของมาตรการในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทยได้ โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15 รายละเอียดของเป้าหมายที่ 15 คือ ปกป้อง (protect) ฟื้นฟู (restore) และการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (promote sustainable use of terrestrial ecosystems) การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (sustainably manage forests) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (combat desertification) และยุดิ และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เสื่อมโทรม (reverse land degradation) และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (halt biodiversity loss) ประกอบด้วย 12 เป้าประสงค์ (target) และ 14 ตัวชี้วัด (indicator) วิธีการศึกษา เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ 15 จากหน่วยงานต่างๆ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อจะได้ติดตามการเคลื่อนไหวของแต่ละภาคส่วนและมุมมองของภาคส่วนต่างๆ ต่อประเด็นนี้ นอกจากนี้ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการตรวจทานสถานภาพของข้อมูลในประเทศไทย ความคิดเห็นของตัวชี้วัดต่างๆ ที่ทาง IUCN ได้นำเสนอ ผลการศึกษาพบว่า สำหรับเป้าหมายที่ 15 ประเทศไทยได้ดำเนินการเกี่ยวกับด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ดิน น้ำ สัตว์ป่า สิ่งมีชีวิตอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากการดำเนินการในเบื้องต้นของประเทศไทยอาจจะยังไม่มีเป้าหมายเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสนองต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นจึงพบว่าข้อมูลในแต่ละทรัพยากรมีความไม่เป็นเอกภาพ ตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้ที่จะตอบโจทย์ คือ ตัวชี้วัดที่ 15.1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วยเป็น %) ประเทศไทยได้จัดทำแผนที่ทรัพยากรป่าไม้ที่ครอบคลุมพื้นที่ประเทศมาอย่างต่อเนื่อง (มากกว่าทรัพยากรด้านอื่นๆ) อย่างไรก็ตามประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนคือ ขนาดของพื้นที่ประเทศทั้งหมดขณะนี้ใช้ตัวเลขของกรมป่าไม้ (323,528,699.67 ไร่) ซึ่งกรมป่าไม้ใช้พื้นที่ของประเทศดังกล่าว รายงานพื้นที่ป่าไม้ปกคลุมประเทศ เท่ากับ 31.6% แต่หลายสำนักอ้างพื้นที่ประเทศไทยเท่ากับ 320.6 ล้านไร่ ดังนั้นจึงควรที่จะหาข้อสรุปและใช้ตัวเลขที่น่าเชื่อถือให้เป็นตัวเลขเดียวกัน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งเป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไว้ที่ 40% ในอีก 20 ปี ข้างหน้า อย่างไรก็ตามบริบทของประเทศไทยในปัจจุบัน ที่มีการกระจายตัวของประชากรอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ และปัจจุบันโครงการทวงคืนพื้นที่ป่าจากภาครัฐอาจไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับทุกกรณี ดังนั้นในเรื่องการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ จึงยังเป็นกรณีที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยและความ

ยุติธรรมกับทุกกลุ่มคน ดัชนีที่ 15.1.2 สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองของระบบนิเวศต่างๆ พื้นที่บนบกที่ได้รับการคุ้มครอง เกือบทั้งหมดเป็นพื้นที่อนุรักษ์ เช่นอุทยานแห่งชาติ และ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สำหรับพื้นที่น้ำที่ได้รับการคุ้มครอง เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ ต่างๆ แต่ส่วนมากพื้นที่ชุ่มน้ำ ประกาศซ้อนทับในพื้นที่อนุรักษ์หลายแห่ง ดังนั้นหากประเทศไทยต้องการที่จะใช้ดัชนีชีวิตของ IUCN ต้องทำการแยกหมวดหมู่พื้นที่แหล่งน้ำบนแผ่นดินให้ชัดเจน ทั้งสถานภาพ พิกัด หน่วยงานที่ดูแล เป็นต้น ดัชนีที่ 15.2.1 ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ทาง IUCN ได้ พิจารณา 4 ตัวชี้วัดย่อยคือ การจัดการป่าเพื่อการอนุรักษ์ การจัดการป่าเพื่อเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงการกักเก็บคาร์บอน และใบรับรองการจัดการป่าอย่างอิสระ ประเทศไทยสามารถดำเนินการ ตามตัวชี้วัดย่อยที่ 1 ได้ ตัวชี้วัดย่อยที่ 2 ต้องทำการรวบรวมข้อมูลสถิติให้เป็นระบบ และ นิยามป่าเศรษฐกิจต้องชัดเจน สำหรับตัวชี้วัดย่อยที่ 3 กรมป่าไม้หรือกรมอุทยานแห่งชาติต้องเลือกพื้นที่ที่จะทำเป็นแปลงถาวร และตรวจวัดปริมาณการสะสมคาร์บอนอย่างต่อเนื่อง และสำหรับตัวชี้วัดย่อยที่ 4 ประเทศไทยยังไม่มีดำเนินการ ตัวชี้วัดที่ 15.3.1 สัดส่วนของพื้นที่ที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด ทางกรมพัฒนาที่ดิน ที่เป็นผู้ประสานหลักของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเล สามารถที่จะดำเนินการตามตัวชี้วัดนี้ได้ ตัวชี้วัดที่ 15.4.1 ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองของพื้นที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพภูเขา ประเทศไทยไม่ได้ทำการจำแนกระดับความสูงของภูเขาเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะ แต่หากประเทศไทยต้องการที่จะใช้ดัชนีนี้ก็มีความเป็นไปได้ ที่กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ และ สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะดำเนินการต่อไป ดัชนีที่ 15.4.2 ดัชนีพื้นที่สีเขียวที่ปกคลุมภูเขา IUCN ได้ จำแนกระดับความสูงของภูเขาตามระดับความสูงจากน้ำทะเล ซึ่งความสูงของภูเขาในประเทศไทยอาจอยู่เพียง 2 ระดับ ดัชนีที่ 15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพมากมาย และประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศไทยโดยสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ จัดทำยุทธศาสตร์ แผน และ รายงานต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง แต่ประเทศไทยก็ยังพบปัญหาอุปสรรค ในเรื่องการขาดแคลนนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิด การศึกษาข้อมูลของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ให้ต่อเนื่อง และการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ความไม่เป็นเอกภาพในการดำเนินงาน และ/หรือ ความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน ดัชนีที่ 15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาไซเตส ประเทศไทยพยายามดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ ประเทศไทยต้องมีการแก้ไข พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ให้ครอบคลุมรายชื่อตามบัญชีของไซเตส เนื่องจากในขณะนี้ รายชื่อสัตว์ที่ปรากฏใน พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ยังไม่ครอบคลุมสัตว์ที่ไม่ประจำถิ่นในประเทศไทย และรวมไปถึงสัตว์ที่มีรายชื่อในบัญชีไซเตส และเป็นสัตว์ประจำถิ่นของประเทศไทย แต่ไม่อยู่ในรายชื่อของ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ตัวชี้วัดที่ 15.8.1 ส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีแผนในการดำเนินงานภารกิจนี้ แต่ความก้าวหน้า

อาจค่อนข้างล่าช้า เนื่องจากช่องทางที่ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่จะเข้ามามีหลายช่องทาง และสภาพอากาศและภูมิประเทศของประเทศไทยที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่กระจายค่อนข้างรวดเร็ว ตัวชี้วัดที่ 15.9.1 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 2011-2020 ทาง IUCN ยังไม่มีการ metadata สำหรับดัชนีด้านกลไก ดัชนีที่ 15.a.1, 15.b.1, 15.c.1 ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อม

บทคัดย่อ

โครงการสำรวจสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทย และทางเลือกมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย เป้าหมายที่ 15 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสถานะปัจจุบันของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Goal) รวมถึงการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเป้าประสงค์ (Targets) ที่กำหนดให้และการปรับและกำหนดเป้าประสงค์ใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15 2) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์ (targets) ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Goal) โดยพิจารณาความสำคัญและความพร้อมของประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายนั้นๆ โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15 และ 3) เพื่อประเมินสถานะด้านมาตรการที่ภาครัฐและหน่วยงานในภาคอื่นๆดำเนินการอยู่ สํารวจข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยของไทยเกี่ยวกับมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย และประสบการณ์จากต่างประเทศที่สามารถใช้เป็นทางเลือกของมาตรการในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทยได้ โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15 รายละเอียดของเป้าหมายที่ 15 คือ ปกป้อง (protect) ฟื้นฟู (restore) และการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (promote sustainable use of terrestrial ecosystems) การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (sustainably manage forests) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (combat desertification) และยุดิ และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เสื่อมโทรม (reverse land degradation) และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (halt biodiversity loss) ประกอบด้วย 12 เป้าประสงค์ (target) และ 14 ตัวชี้วัด (indicator) วิธีการศึกษา เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ 15 จากหน่วยงานต่างๆ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อจะได้ติดตามการเคลื่อนไหวของแต่ละภาคส่วนและมุมมองของภาคส่วนต่างๆต่อประเด็นนี้ นอกจากนี้ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการตรวจทานสถานภาพของข้อมูลในประเทศไทย ความคิดเห็นของตัวชี้วัดต่างๆ ที่ทาง IUCN ได้นำเสนอ ผลการศึกษาพบว่า สำหรับเป้าหมายที่ 15 ประเทศไทยได้ดำเนินการเกี่ยวกับด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ดิน น้ำ สัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากการดำเนินการในเบื้องต้นของประเทศไทยอาจจะยังไม่มีเป้าหมายเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสนองต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นจึงพบว่าข้อมูลในแต่ละทรัพยากรมีความไม่เป็นเอกภาพ ตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้ เรียงจากที่มีศักยภาพจากมาก-ปานกลางคือ ดัชนีที่ 15.3.1 สัดส่วนของพื้นที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด ดัชนีที่ 15.1.1 สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด ดัชนีที่ 15.1.2 สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบครองพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ และ ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน และสำหรับตัวชี้วัดที่อยู่ในระดับปานกลาง-น้อย คือ 15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย ดัชนีที่ 15.b.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศที่ยั่งยืน ดัชนีที่ 15.4.1, 15.4.2, 15.5.1, 15.6.1 มีค่าคะแนนเท่ากัน และ ดัชนีที่ 15.8.1, 15.9.1, 15.a.1 และ 15.c.1 มีค่าคะแนนเท่ากันที่ต่ำสุด ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคือ องค์กรความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเชิงสังคม ข้อมูลสถิติ หน่วยงานที่รับผิดชอบ กฎหมาย การจัดการทรัพยากรอย่างพอเพียง

Abstract

The project explores the status of sustainable development Goals in the context of Thailand: An alternative economic, social and legal measures Goal 15. The objectives are 1) to determine the current status of Thailand in relation to sustainable development Goals, including Goal alignment analysis and adjustment and set new targets that are consistent with the context of Thailand, 2) to prioritize the targets under the Goal of sustainable development by considering the importance and readiness of Thailand to achieve that Goal, and 3) to assess the state of the measures taken by the government and other sector agencies, explore the suggestions from Thailand's research on social, economic and legal measures and international experiences that can be used as alternatives to measures to achieve sustainable development Goals in Thailand. Goal 15: Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss, 12 targets and 14 indicators The methodology is a collection of information related to Goal 15 from various agencies and related websites, attend meetings related to sustainable development to track the movement of each sector and its perspective on this issue. In addition, a brainstorming meeting was held to review the status of information in Thailand, review of indicators that have been proposed by the IUCN. The results of the study show that for the Goal 15, Thailand has been working on natural resources management in forest, soil, water, wildlife and biodiversity continuously. Management of natural resources in the past, it may not yet Goal in the management of natural resources to achieve sustainable development. Therefore, the information in each resource is not unified. Potential indicators from high to moderate are indicator 15.3.1 Proportion of land that is degraded over total land area, indicator 15.1.1 Forest area as a proportion of total area, indicator 15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater that are covered by protected area, by ecosystem type and indicator 15.2.1 Progress towards sustainable forest management and potential indicators from medium to low are indicator 15.7.1 Progress towards sustainable forest management, indicator 15.b.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems, low potential indicators are 15.4.1, 15.4.2, 15.5.1, 15.6.1, and the lowest potential indicators are 15.8.1 , 15.9.1, 15.a.1 และ 15.c.1. Suggestions for improvement are: knowledge in science, technology and society, statistical information, responsible agencies, law and sufficient resources.

สารบัญ

	หน้า
Executive Summary	ก
บทคัดย่อ	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ด
สารบัญภาพ	ต
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของเป้าหมาย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด/ทฤษฎี งานวิจัย เอกสารข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้อง)	3
1.3.1 การพัฒนาที่ยั่งยืน	3
1.3.2 ประเทศไทยกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	6
1.3.3 สถานภาพของประเทศไทย	6
บทที่ 2 นิยามและความหมายของเป้าประสงค์ (Target) และตัวชี้วัด (Indicator) ภายใต้เป้าหมายที่ 15 และความสอดคล้องกับบริบทประเทศไทย	13
เป้าหมายที่ 15.1	16
ตัวชี้วัด 15.1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด	16
2.1 นิยามป่าไม้	16
2.1.1 นิยามที่ชัดเจนของคำว่า “ป่าไม้” โดย IUCN เป้าหมายที่ 15	16
2.1.2 นิยาม หรือความหมาย จากแหล่งข้อมูลอื่นๆ	16
2.1.2.1 องค์การอาหาร และเกษตรแห่งสหประชาชาติ	17
2.1.2.2 คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	17
2.1.2.3 อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	17
2.1.2.4 ประเทศไทย	17
2.2 สรุป	18

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
ตัวชี้วัดที่ 15.1.2 : สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ	18
2.2 คำนิยาม และวิธีการการคิดคำนวณ	18
2.2.1 คำนิยาม	18
2.2.2 แนวความคิด	18
2.2.3 วิธีการในการคำนวณ	19
2.2.4 นิยามจากแหล่งข้อมูลต่างๆ	19
2.2.4.1 IUCN ได้ให้นิยามของ "อุทยานแห่งชาติ"	19
2.2.4.2 มาตรา 2 ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	19
2.2.4.3 สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์	19
2.2.4.4 สถาบันทรัพยากรแห่งโลก	20
2.3 การจำแนกพื้นที่คุ้มครอง	20
2.3.1 Strict Nature Reserve / Wilderness Area	20
2.3.1 (a) Strict Nature Reserve (แหล่งสงวนธรรมชาติที่เข้มงวด)	20
2.3.1 (b) Wilderness Area (พื้นที่ธรรมชาติดั้งเดิม)	20
2.3.2 National Park (อุทยานแห่งชาติ)	20
2.3.3 Natural Monument (อนุสรณ์สถานธรรมชาติ)	20
2.3.4 Habitat/Species Management Area (พื้นที่สำหรับจัดการที่อยู่อาศัยและชนิดพันธุ์)	21
2.3.5 Protected Landscape / Seascape (พื้นที่คุ้มครองภูมิทัศน์ทางบก/ภูมิทัศน์ทางทะเล)	21
2.3.6 Protected Area with sustainable use of natural resources (พื้นที่คุ้มครองแบบมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน)	21
2.4 พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 43-45 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535	21
2.5 การจำแนกเขตอนุรักษ์ของประเทศไทย	21
2.5.1 อุทยานแห่งชาติ	21
2.5.2 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	21
2.5.3 รวนอุทยาน	22
2.5.4 เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	22
2.5.5 สวนพฤกษศาสตร์	22
2.5.6 สวนรุกชาติ	23

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
2.5.7 เขตสงวนชีวมณฑล	23
2.5.8 พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1	23
2.5.9 ป่าชายเลนอนุรักษ์	23
2.6 สรุป	23
เป้าประสงค์ที่ 15.2	24
ตัวชี้วัดที่ 15.2.1 ความก้าวหน้าในการจัดการป่าอย่างยั่งยืน	24
2.7 ความหมาย	24
2.8 สรุป	25
เป้าประสงค์ที่ 15.3	25
ตัวชี้วัดที่ 15.3.1 ตัวบ่งชี้หมายถึงปริมาณพื้นที่ที่เสื่อมโทรม หน่วยวัดสำหรับตัวบ่งชี้	25
15.3.1 คือขอบเขตเชิงพื้นที่ (เฮกตาร์หรือ ตร.กม.) แสดงเป็นสัดส่วน (เปอร์เซ็นต์) ของ	
ที่ดินที่เสื่อมสภาพต่อพื้นที่ทั้งหมด	
2.9 คำนิยาม	25
2.9.1 วิธีการในการคำนวณ	26
2.9.2 การดำเนินการ	26
2.10 สรุป	26
เป้าประสงค์ที่ 15.4	27
ตัวชี้วัดที่ 15.4.1: ความคุ้มครองโดยการป้องกันพื้นที่ของสถานที่สำคัญสำหรับความ	27
หลากหลายทางชีวภาพภูเขา	
2.11 คำนิยามและวิธีการคำนวณ	27
2.11.1 แนวความคิด การแบ่งพื้นที่โดย IUCN แบ่งประเภทเช่นเดียวกับ	27
เป้าประสงค์ 15	
2.11.2 การคำนวณ	27
2.12 สรุป	27
ตัวชี้วัดที่ 15.4.2 ดัชนีปกคลุมภูเขา	28
2.13 ความหมายเฉพาะเจาะจง	28
2.13.1 องค์ประกอบของ "พื้นที่สีเขียวที่ปกคลุม"	28
2.13.2 ดัชนีปกคลุมของภูเขา	28
2.14 สรุป	29
เป้าประสงค์ที่ 15.5	29
ตัวชี้วัดที่ 15.5.1 : Red List Index ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะคุกคาม	29
2.15 IUCN ให้นิยาม red list index	29

2.15.1 การคำนวณ	29
2.16 สรุป	30
เป้าประสงค์ที่ 15.6	30
ตัวชี้วัดที่ 15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และ กรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม	30
2.17 นิยามเฉพาะ	30
2.18 สรุป	31
เป้าประสงค์ที่ 15.7	31
ตัวชี้วัดที่ 15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่มีการซื้อขายที่ถูกลักลอบล่าหรือถูกลักลอบค้า	31
2.19 คำนิยาม	31
2.20 แนวความคิด	31
2.21 วิธีการคำนวณ	32
2.22 สรุป	37
เป้าประสงค์ที่ 15.8	38
ตัวชี้วัดที่ 15.8.1 สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหา ทรัพยากรอย่างเพียงพอการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	38
2.23 แผนกลยุทธ์ไอจิ (20 Aichi Biodiversity Targets)	38
2.23.1 เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	38
2.23.2 รายละเอียดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์	38
2.24 สรุป	41
เป้าประสงค์ที่ 15.9	41
ตัวชี้วัดที่ 15.9.1 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับ เป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทาง ชีวภาพ ค.ศ.2011-2020	41
2.25 สรุป	42
เป้าประสงค์ที่ 15.a	42
ตัวชี้วัดที่ 15.a.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่าย ภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ อย่างยั่งยืน	42
2.26 สรุป	42
เป้าประสงค์ที่ 15.b	42
ตัวชี้วัดที่ 15.b.1 ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการและค่าใช้จ่ายสาธารณะ ในการอนุรักษ์และการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	42

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
2.27 คำนิยาม	42
2.28 สรุป	42
เป้าประสงค์ที่ 15.c	42
ตัวชี้วัดที่ 15.c.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกนำมาขายโดยการลักลอบล่าและค้าอย่างผิดกฎหมาย สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ซื้อขายที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือถูกค้าผิดกฎหมาย	42
2.29 นิยาม	43
2.30 สรุป	43
2.31 Cross-cutting ระหว่างเป้าประสงค์ของ Goal 15 กับเป้าประสงค์ของ Goals อื่นๆ	43

บทที่ 3 สถานะปัจจุบันของเป้าหมายที่ 15 ในบริบทประเทศไทย

เป้าประสงค์ที่ 15.1	57
ตัวชี้วัดที่ 15.1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย %)	57
3.1 เป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย	57
3.2 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย	57
3.3 การจัดทำข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ประเทศไทย	58
3.4 สถานการณ์การปลูกป่าไม้ของประเทศไทย	60
3.4.1 นโยบายการปลูกป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2449 – ปัจจุบัน	60
3.4.2 พื้นที่ปลูกป่าทั่วประเทศ	62
3.5 นโยบายการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ คณะกรรมการนโยบายที่ดินของรัฐ (คทช.)	64
3.6 สถานการณ์ป่าชุมชน	69
3.7 สรุป	69
ตัวชี้วัดที่ 15.1.2 สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ	70
3.8 การแบ่งพื้นที่คุ้มครองของไทย	70
3.9 สสำรวจสถานะปัจจุบันของเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป้าประสงค์ และตัวชี้วัด	74
ตัวชี้วัดที่ 15.2.1 ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน	75
3.10 ความคืบหน้าของประเทศไทย	75
3.11 สสำรวจสถานะปัจจุบันของเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป้าประสงค์ และตัวชี้วัด	76

ตัวชี้วัดที่ 15.3.1 สัดส่วนของพื้นที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด	76
3.12 ปัญหาทรัพยากรดิน	77
3.13 ดินปัญหาของประเทศไทย	81
3.14 สสำรวจสถานะปัจจุบันของเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป่าประสงค์ และตัวชี้วัด	83
ตัวชี้วัดที่ 15.4.1 ดัชนีปกคลุมภูเขาถูกรบกวนแบบมาเพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของพืชสีเขียวบนพื้นที่ภูเขา (กล่าวคือ ป่าไม้ (forest) ไม้พุ่ม (shrubs) และต้นไม้ (trees))	83
ตัวชี้วัดที่ 15.5.1 ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย	83
3.15 สสำรวจสถานะปัจจุบันของเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป่าประสงค์ และตัวชี้วัด	86
ตัวชี้วัดที่ 15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม	86
3.16 สสำรวจสถานะปัจจุบันของเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป่าประสงค์ และตัวชี้วัด	88
ตัวชี้วัดที่ 15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย	88
3.17 ชนิดพันธุ์แนบท้าย 3 บัญชี	88
3.18 IUCN ได้เสนอวิธีการคำนวณ	91
3.19 สสำรวจสถานะปัจจุบันของเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป่าประสงค์ และตัวชี้วัด	92
ตัวชี้วัดที่ 15.8.1 สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างพอเพียงการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	92
3.20 ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	92
3.21 กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีการดำเนินการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	93
3.22 สสำรวจสถานะปัจจุบันของเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป่าประสงค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป่าประสงค์ และตัวชี้วัด	94
ตัวชี้วัดที่ 15.9.1 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป่าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป่าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 2011-2020	94

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
3.23 แผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 2011-2020 และเป้าหมายไอจิ (Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 and the Aichi Targets)	94
3.23.1 วิสัยทัศน์	95
3.23.2 พันธกิจ	
3.23.3 เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์และเป้าหมายไอจิ	
ตัวชี้วัดที่ 15.a.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ และค่าใช้จ่ายภาครัฐ เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่าง ยั่งยืน	97
3.24 การขับเคลื่อนโครงการ Biodiversity Finance Initiative (BIOFIN) ประเทศไทย	98
ตัวชี้วัดที่ 15.b.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ และค่าใช้จ่ายภาครัฐ เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่าง ยั่งยืน	99
3.25 ความร่วมมือระหว่างประเทศภาคป่าไม้	99
บทที่ 4 การดำเนินงานของภาคส่วนต่าง ๆ ในปัจจุบันเกี่ยวกับเป้าหมายที่ 15 ใน บริบทประเทศไทย	101
เป้าประสงค์ที่ 15.1	108
ตัวชี้วัดที่ 15.1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย %)	108
4.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักตัวชี้วัดที่ 15.1.1	108
4.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	108
4.2.1 กรมป่าไม้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	108
4.2.2 อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	108
4.3 แผน/ยุทธศาสตร์	109
4.4 โครงการ/โครงการความร่วมมือ	109
ตัวชี้วัดที่ 15.1.2 สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ	110
4.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบตัวชี้วัดที่ 15.1.2	110
4.5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	110
4.5.2 ยุทธศาสตร์/แผน	111
เป้าประสงค์ที่ 15.2	111
ตัวชี้วัดที่ 15.2.1 ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน	111
4.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.2.1	112

เป้าประสงค์ที่ 15.3	112
ตั้งชี้วัดที่ 15.3.1 สัดส่วนของพื้นที่ที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด	112
4.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งชี้วัดที่ 15.3.1	112
เป้าประสงค์ที่ 15.4	112
ตั้งชี้วัดที่ 15.4.1 ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองของพื้นที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา	112
ตั้งชี้วัดที่ 15.4.2 ดัชนีพื้นที่สีเขียวที่ปกคลุมภูเขา	112
4.8 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งชี้วัดที่ 15.4.2	112
เป้าประสงค์ที่ 15.5	112
ตั้งชี้วัดที่ 15.5.1 ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย	112
4.9 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งชี้วัดที่ 15.5.1	112
4.9.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	112
เป้าประสงค์ที่ 15.6	113
ตั้งชี้วัดที่ 15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน	113
4.10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งชี้วัดที่ 15.6.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	113
4.10.1 กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืช	114
เป้าประสงค์ที่ 15.7	114
ตั้งชี้วัดที่ 15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย	114
4.11 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งชี้วัดที่ 15.7.1	114
4.11.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	114
เป้าประสงค์ที่ 15.8	115
ตั้งชี้วัดที่ 15.8.1 สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	115
4.12 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งชี้วัดที่ 15.8.1	115
4.12.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	115
เป้าประสงค์ที่ 15.9	115
ตั้งชี้วัดที่ 15.9.1 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ.2011-2020	115
4.13 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งชี้วัดที่ 15.9.1	115
เป้าประสงค์ที่ 15.a	115

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
ตัวชี้วัดที่ 15.a.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	115
4.14 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.a.1	115
เป้าประสงค์ที่ 15.b	115
ตัวชี้วัดที่ 15.b.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	115
4.15 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.b.1	115
เป้าประสงค์ที่ 15.c	116
ตัวชี้วัดที่ 15.c.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกนำมาขายโดยการลักลอบล่าและค้าอย่างผิดกฎหมาย	116
4.16 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.c.1	116
4.17 ประเด็นที่เป็นข้อขัดแย้งกับประชาชนเป็นส่วนใหญ่ คือเรื่อง ป่ากับคน	116
บทที่ 5 ความพร้อมของประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายที่ 15	118
5.1 การพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายที่ 15 นั้น ในเบื้องต้นสามารถจะพิจารณาได้ใน 5 มิติ	118
5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง	121
บทที่ 6 การจัดลำดับความสำคัญ	123
6.1 การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายที่ 15	123
6.2 การจัดลำดับความสำคัญ 30 เป้าประสงค์	125
เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบทุกที่	125
เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหยบรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน	126
เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย	126
เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต	126
เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน	126

เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน	126
เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้และยั่งยืน	127
เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลดีภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน	127
เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืนและส่งเสริมนวัตกรรม	127
เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ	127
เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน	127
เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน	127
เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	127
เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	128
เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นฟูสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ	128
เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมสงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิผล รับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ	128
เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน	128
บทที่ 7 การสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับมาตรการทางเลือกด้านเศรษฐกิจ สังคมและกฎหมาย เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ 15	130
7.1 กรณีสึกษาในต่างประเทศ	130
7.1.1 ประเทศมาลี	130
7.1.2 ประเทศกาน่า	130
7.1.3 ประเทศอาเซอร์ไบจาน	130
7.1.4 ประเทศอินโดนีเซีย	131
7.1.5 ประเทศเมียนมาร์	131
7.2 สถานะของมาตรการที่ภาครัฐและหน่วยงานในภาครัฐดำเนินการอยู่	131

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
7.3 สถานะของมาตรการที่ภาคประชาสังคมและเอกชนดำเนินการ	131
7.3.1 การเคลื่อนไหวของชุมชนภายใต้มาตรการเฟล็กที	132
7.3.2 การเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม	132
7.3.3 การดำเนินการของภาคเอกชนดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อ สังคม ชุมชน และรักษาสิ่งแวดล้อม	132
7.4 ประเด็นปัญหาพร้อมของการดำเนินการ	133
7.4.1 ประเด็นปัญหาพร้อมของการขัดแย้งในสิทธิ	133
7.4.2 ประเด็นปัญหาพร้อมของตัวชี้วัด	133
7.4.3 ประเด็นปัญหาพร้อมของการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติ	133
7.5 มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย	133
7.5.1 มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์	134
7.5.2 มาตรการทางสังคม	134
7.5.3 มาตรการด้านกฎหมาย	134
บทที่ 8 สรุปปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ	136
8.1 สรุป	136
8.2 อุปสรรคและข้อขัดข้อง	137
8.3 ข้อเสนอแนะ	137
เอกสารอ้างอิง	139
ภาคผนวก	142

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1-1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย	5
1-2 เปรียบเทียบ Goal 15 ระหว่างประเทศไทย สิงคโปร์ และ มาเลเซีย	12
2-1 รายละเอียดเป้าหมายที่ 15	13
2-2 ชนิดสัตว์ตามบัญชีไซเตส	33
2-3 จำนวนชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตส	34
2-4 ชนิดสัตว์ตามบัญชีไซเตสซึ่งประจำถิ่นประเทศไทย	34
2-5 ชนิดสัตว์ตามบัญชีไซเตสที่ถูกระบุตาม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	35
2-6 ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสซึ่งรวมอยู่ใน พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	36
2-7 สัตว์ส่วนของชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสที่ถูกระบุภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	37
2-8 ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสซึ่งประจำถิ่นประเทศไทยและไม่อยู่ภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	37
2-9 Cross-cutting ระหว่างเป้าประสงค์ Goal15 และเป้าประสงค์ใน Goals อื่นๆ	44
3-1 เป้าหมายการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ถึง ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ	57
3-2 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย	59
3-3 พื้นที่ปลูกป่าของกรมป่าไม้ ระหว่างปี พ.ศ. 2449-2553	62
3-4 การปลูกป่าในเขตพื้นที่อนุรักษ์และนอกเขตอนุรักษ์	63
3-5 พื้นที่ปลูกสวนป่า	63
3-6 พื้นที่ปลูกสวนป่าเอกชนตามประเภทโครงการ	64
3-7 พื้นที่อนุรักษ์ พ.ศ. 2554 – 2558	73
3-8 เปรียบเทียบเนื้อที่ระหว่าง 1) ดินปัญหาปี 2532 (เก่า) กับ 2) ศักยภาพดินปี 2544 (ใหม่)	78
3-9 ดินปัญหาของประเทศไทย (จำแนกตามลักษณะและสมบัติดินประจำกลุ่มชุดดิน)	81
3-10 สถานะสัตว์มีกระดูกสันหลังที่ถูกคุกคาม	84
3-11 จำนวนชนิดพันธุ์ของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่พบในประเทศไทยและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม	84
3-12 จำนวนชนิดพันธุ์พืชที่ค้นพบในประเทศไทย	85
3-13 สถิติการจับกุมนำเข้าและส่งออกงาช้าง โดยกรมศุลกากร	91
3-14 เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์และเป้าหมายไอจี	95
4-1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ	101
5-1 ประเมินความพร้อมในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	120
6-1 ลำดับความสำคัญของเป้าหมายที่ 15	123

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1-1	Roadmap of Sustainable development	4
1-2	ภาพรวม SDG ของประเทศไทย 2016	7
1-3	ประสิทธิภาพตัวชี้วัด 2016	8
1-4	การจัดอันดับ SDG ในปี 2517	9
1-5	การจัดอันดับ SDG ในปี 2017 ประเทศไทยอันดับที่ 55	10
1-6	การจัดอันดับ SDG ในปี 2017 performance by indicator ประเทศไทยอันดับที่ 55	11
3-1	พื้นที่ป่าของประเทศไทย (%) พ.ศ. 2516-2558	60
3-2	พื้นที่อนุรักษ์ (ตร.กม) พ.ศ. 2554-2558	74

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของเป้าหมาย

ปัจจัยทางกายภาพที่สำคัญที่ควบคุมการกระจายตัวของสิ่งมีชีวิตต่างๆ บนโลก คือ ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ ทั้งสองปัจจัยเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ก่อให้เกิดชีวมณฑล (Biomes) ประเภทต่างๆ บนโลกนี้ ระบบนิเวศป่าเขตร้อนกระจายตัวอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 23 ½ องศาเหนือใต้ ของเส้นศูนย์สูตร ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศ ที่สูงเกือบตลอดทั้งปี เหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดระบบนิเวศป่าเขตร้อน ระบบนิเวศป่าไม้ประเภทนี้อาจแบ่งย่อยได้เป็น 3 ประเภท คือ ป่าดิบชื้น (tropical rainforest) ซึ่งส่วนมากพบว่ามีใบเขียวตลอดทั้งปี เนื่องจากอยู่ใกล้กับเส้นศูนย์สูตร จึงมีปริมาณน้ำฝนที่สูงมาก ในบางพื้นที่ อาจสูงประมาณ 2000-3000 มิลลิเมตร ต่อปี ซึ่งจะครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 10 องศาเหนือใต้ของ เส้นศูนย์สูตร ประเภทที่ 2 คือ ป่ากึ่งร้อนชื้น (subtropical deciduous forest) ซึ่งจะเป็นแนวเขตป่าที่ห่างไกลจากเส้นศูนย์สูตรออกไป แต่จะไม่เกินเส้นรุ้งที่ประมาณ 23 ½ องศาเหนือใต้ เนื่องจากพื้นที่อยู่ห่างออกไปจากเส้นศูนย์สูตร ปริมาณน้ำฝนที่ลดลง และจำนวนเดือนที่แห้งแล้งยาวนานกว่าในเขตป่าดิบชื้น พืชพันธุ์ที่พบในระบบนิเวศนี้จึงทิ้งใบในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้ในบางพื้นที่อาจพบทุ่งหญ้าเขตร้อน (tropical savanna grassland) ระบบนิเวศนี้นอกจากที่มีปริมาณฝนลดน้อยลง คุณสมบัติดินที่มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ และการเกิดไฟในช่วงฤดูแล้ง เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดสภาพระบบนิเวศแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน (Morley 2000) ระบบนิเวศป่าเขตร้อน เป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่สุดเมื่อเทียบกับระบบนิเวศบึงอื่นๆ ระบบนิเวศป่าเขตร้อนครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 12 ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งโลก (Keenan et al. 2015) พืชพันธุ์ที่ขึ้นในป่าเขตร้อนที่พบเป็นอาณาเขตกว้างใหญ่ สามารถพบได้ที่ บริเวณเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ ครอบคลุมประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ประเทศไทย ประเทศเมียนมาร์ ประเทศอินเดีย และประเทศศรีลังกา และตามหมู่เกาะต่างๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิก พื้นที่ป่าเขตร้อนที่มีพื้นที่กว้างขวาง ในลุ่มน้ำคองโก ทวีปแอฟริกา และพื้นที่ป่าร้อนพื้นที่ใหญ่ที่สุดครอบคลุมพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำอะเมซอนในทวีปอเมริกาใต้

ถึงแม้พื้นที่ระบบนิเวศเขตร้อนจะมีความสำคัญในเชิงระบบนิเวศมากมายโดยเฉพาะความหลากหลายทางชีวภาพที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อมวลมนุษยชาติได้แก่การอำนวยในด้านผลิตภัณฑ์ต่างๆ (provision service) เช่น อาหาร เส้นใย การควบคุมระบบสิ่งแวดล้อม (regulation services) เช่น การผสมเกสรพืช น้ำที่บริสุทธิ์ การสนับสนุน (supporting service) เช่น การเกิดดิน การหมุนเวียนของสารอาหาร และ ทางวัฒนธรรม (cultural service) (Millennium Ecosystem Assessment 2005) อย่างไรก็ตามพบว่าระบบนิเวศเขตร้อน เป็นพื้นที่ที่ถูกทำลายมากที่สุด ปัจจุบัน พบว่าประเทศที่มีอัตราการทำลายพื้นที่ป่าเขตร้อนสูงสุดระหว่าง ปี 2012-2014 คือ บราซิล อินโดนีเซีย คองโก มาเลเซีย โดยที่พื้นที่ป่าเขตร้อนในอะเมซอนซึ่งเป็นพื้นที่ที่กว้างขวางที่สุดพื้นที่ประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่ป่ากระจายอยู่ในบราซิล คาดการณ์ว่ามีการสูญเสียพื้นที่ระบบนิเวศเขตร้อนประมาณ 80,289.62 ตารางกิโลเมตร ต่อปี (128 ไร่ ต่อปี) (<http://rainforest.mongabay.com>)

ระบบนิเวศเขตร้อนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสามของโลกมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น สาเหตุหลักที่เกิดการสูญเสียป่าเขตร้อนสูงคือ การลักลอบตัดไม้ และการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ ไปเป็น

สวนปาล์ม น้ำมัน และยางพารา การสูญเสียหน้าที่และองค์ประกอบของระบบนิเวศจะส่งผลโดยตรงต่อความมั่งคั่งของทรัพยากรธรรมชาติและภัยธรรมชาติต่างๆ ซึ่งในไม่ช้าจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว (Geist and Lambin, 2001)

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาที่จะทำให้เกิดความสมดุลระหว่าง ด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และ สังคม เพื่อที่จะทำให้มวลมนุษยชาติที่อาศัยบนโลกใบนี้มีวิถีชีวิตที่ดี คู่กับความยั่งยืนของโลก องค์การสหประชาชาติ (The United Nations) ได้เสนอเป้าหมาย 17 ประการ ที่สำคัญที่จะทำให้มวลมนุษยชาติทั้งหมดสามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุขและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถที่จะเอื้อประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับมนุษย์ และเป้าหมายทั้ง 17 เป้าหมายนี้ ทุกประเทศควรที่จะบรรลุเป้าหมายไปด้วยกัน (อัญญาพร ไกรพานนท์, 2556)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการจัดอันดับในภาพรวมของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าอยู่ในอันดับที่ 61 ซึ่งในอีก 30 ปี ข้างหน้าภาคีสมาชิกแห่งสหประชาชาติจะได้มีการประชุมร่วมกันและทำการประเมินภาพรวมของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งได้นำเป้าหมายของ เป้าหมายการพัฒนาที่ 17 (The Millennium Development Goals) ผนวกเข้ากับเอกสารว่าด้วยความตระหนักของอนาคตที่เราต้องการ ซึ่งยังพบว่าในภาพรวมระบบนิเวศบก โดยเฉพาะป่าเขตร้อน ยังคงมีอัตราการทำลายที่ค่อนข้างสูง และเป็นสาเหตุที่สำคัญที่นำไปสู่การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนั้น เป้าหมายที่ 15 : ชีวิตบนแผ่นดิน (Life on Land) ซึ่งครอบคลุม เรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนแผ่นดิน เช่นพื้นที่ป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ชุ่มน้ำ การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะต้องพัฒนาดัชนีชี้วัดความยั่งยืนของการพัฒนาประเทศ ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาพบว่า ประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศบนฐานของทรัพยากรเป็นหลัก ดังนั้น จึงพบว่า ตั้งแต่เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2504-2510) ประเทศไทยส่งออกสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนว่า พื้นที่ป่าไม้ที่เคยปกคลุมประเทศกว่าร้อยละ 50 ลดลงตามลำดับ ดังนั้น ในเป้าหมายที่จะมีการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ค.ศ. 2030 ประเทศไทยจะต้องมีการทบทวนมาตรการการบริหารจัดการระบบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม ทั้งในระบบสากลและสอดคล้องกับบริบทของประเทศ และสามารถที่จะติดตาม (monitoring) การประเมิน (implementation) ให้เป็นรูปธรรม และประเทศไทยได้นำเสนอปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (The Sufficiency Economy Philosophy) ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นแนวทางในการบริหารประเทศ ไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand 2016)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสถานะปัจจุบันของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Goal) รวมถึงการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเป้าประสงค์ (Targets) ที่กำหนดให้และการปรับและกำหนดเป้าประสงค์ใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15

1.2.2 เพื่อจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์ (Targets) ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Goal) โดยพิจารณาความสำคัญและความพร้อมของประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายนั้นๆ โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15

1.2.3 เพื่อประเมินสถานะด้านมาตรการที่ภาครัฐและหน่วยงานในภาคอื่นๆดำเนินการอยู่ สํารวจข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยของไทยเกี่ยวกับมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย และประสบการณ์จากต่างประเทศที่สามารถใช้เป็นทางเลือกของมาตรการในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทยได้ โดยในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 15

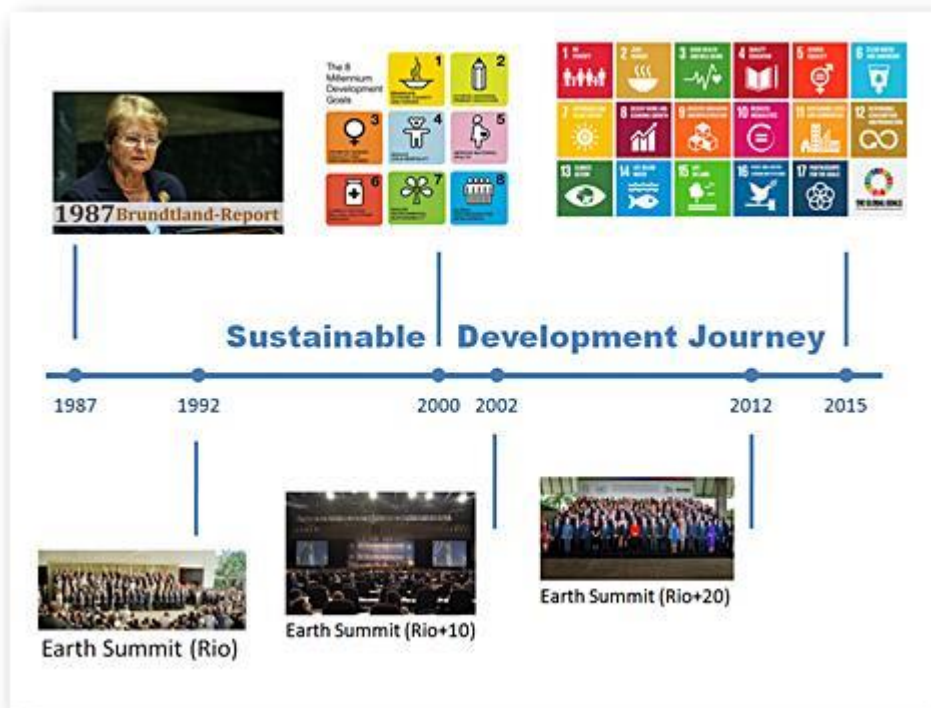
1.3 ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด/ทฤษฎี งานวิจัย เอกสารข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้อง)

1.3.1 การพัฒนาที่ยั่งยืน

ประวัติความเป็นมาของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) อาจกล่าวได้ว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 เมื่อรัฐบาลภายใต้การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ จัดขึ้นที่กรุงสตอกโฮล์มประเทศสวีเดน เพื่อพิจารณาถึงสิทธิของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพและมีประสิทธิภาพ ต่อมาในปี ค.ศ. 1983 สหประชาชาติได้ตั้งคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา เพื่อกำหนดนิยามของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งหมายถึง “การตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อไปที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง” ในปี ค.ศ.1992 การประชุมสหประชาชาติได้จัดขึ้นครั้งแรกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ที่เมือง ริโอ นับเป็นการประชุมครั้งแรกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา และได้รับการยอมรับ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “แผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21)” ในอีกยี่สิบปีต่อมา ในการประชุม Rio + 20 การประชุมมีมติเกี่ยวกับเอกสาร ชื่อ “The Future We Want” “อนาคตที่เราต้องการ” ในประเด็นที่สำคัญที่เป็นที่ยอมรับคือ การขจัดความยากจน พลังงาน น้ำและสุขอนามัย และการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ โดยในวรรคที่ 246 ของเอกสารอนาคตที่เราต้องการ การเชื่อมโยงระหว่างข้อตกลงการประชุม Rio + 20 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Millennium development Goals) ได้ระบุว่า “เราตระหนักดีว่าเป้าหมายของการพัฒนาอาจจะมีประโยชน์สำหรับการมุ่งเน้น ใฝหา และความสอดคล้องกันกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน” เป้าหมายควรที่จะกล่าวถึงและรวมลักษณะที่สมดุลทั้งสามมิติของการพัฒนาที่ยั่งยืนคือ สภาพแวดล้อม (environment) เศรษฐกิจ (economic) และสังคม (social) และ ความเชื่อมโยงของทั้งสามมิติการพัฒนาเป้าหมายเหล่านี้ไม่ควรเบี่ยงเบนความสนใจหรือความพยายามมุ่งเน้นจากความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ในวาระการพัฒนา ภายหลังปี 2015 (post-2015) เมื่อนำมาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อที่จะนำไปสู่เส้นทางวาระการพัฒนา โดยจุดศูนย์กลางอยู่ที่ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ซึ่งมีการพัฒนาตามการประชุมสุดยอดแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติในปี 2000 (Millennium Summit of the United Nations in 2000) และข้อตกลงภายใต้อนาคตเรา การประชุมสุดยอดริโอ +20 ยังเห็นว่าขั้นตอนการออกแบบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรจะเป็น “การมุ่งเน้นการปฏิบัติ” (action-oriented) กระชับ และง่ายในการสื่อสาร จำกัดจำนวน แรงบันดาลใจ ธรรมชาติทั่วโลกและในระดับสากลสามารถนำไปปรับใช้ได้ทุกประเทศ ในขณะที่คำนึงถึงความแตกต่างกันในระดับชาติ ความเป็นจริง ความสามารถและระดับของการพัฒนาและการเคารพในนโยบายระดับชาติและการลำดับความสำคัญ การพัฒนาแห่งสหัสวรรษถูกคาดการณ์ว่าจะประสบความสำเร็จในปี ค.ศ. 2015 และกระบวนการต่อไปต้องการการ

ยอมรับและพัฒนาเป้าหมายระหว่างปี ค.ศ. 2015-2030 การหารือร่วมกันของกรอบการทำงานภายในปี ค.ศ. 2015 ได้เสนอรายงานครั้งแรกคือ “ความตระหนักของอนาคตที่เราต้องการ” (Realizing The Future We Want) เป็นครั้งแรกที่รายงานมีความพยายามเพื่อให้บรรลุความต้องการตามวรรค 246 และ วรรค 249 ของอนาคตที่เราต้องการ ประกอบด้วยสี่มิติเป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ระดับโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ครอบคลุม “การพัฒนาสังคม การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และสันติภาพและความมั่นคง” (UN, 2015: online)

วันที่ 25 กันยายน ค.ศ. 2015 ประเทศต่างๆ 193 ประเทศในที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติลงมติยอมรับ วาระการประชุมในปี ค.ศ. 2030 ชื่อ “การปฏิรูปโลกของเรา: 2030 วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Transforming our World: the 2030 Agenda for sustainable development)

ภาพที่ 1-1 Roadmap of Sustainable development

ที่มา UN, 2015 : online

วาระการประชุมอย่างเป็นทางการสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2015 มี 92 วรรค วรรคหลัก สรุปเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 17 เป้าหมาย (Goals) และ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง 169 ตัวชี้วัด(indicators) ดังแสดงในตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1	ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ ทุกที่
เป้าหมายที่ 2	ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน
เป้าหมายที่ 3	ทำให้แน่ใจถึงการมีสุขภาพะในการดำรงชีวิต และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ
เป้าหมายที่ 4	ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน
เป้าหมายที่ 5	บรรลุถึงความเท่าเทียมทางเพศ และเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน
เป้าหมายที่ 6	ทำให้แน่ใจว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน
เป้าหมายที่ 7	ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน
เป้าหมายที่ 8	ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน
เป้าหมายที่ 9	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม
เป้าหมายที่ 10	ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ
เป้าหมายที่ 11	ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน
เป้าหมายที่ 12	ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
เป้าหมายที่ 13	ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น
เป้าหมายที่ 14	อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เป็นไปอย่างยั่งยืน
เป้าหมายที่ 15	พิทักษ์ อนุรักษ์ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
เป้าหมายที่ 16	ส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปึกติสุข ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึ่งของส่วนรวม มีประสิทธิผล และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ
เป้าหมายที่ 17	เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิธีการปฏิบัติให้เกิดผล และสร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3.2 ประเทศไทยกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุมสหประชาชาติระดับผู้นำ เพื่อรับรองวาระการพัฒนากายหลังปี ค.ศ. 2015 และการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 70 ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 23 กันยายน -1 ตุลาคม 2558 สาระสำคัญในวาระการพัฒนากายหลังปี ค.ศ. 2015 สหประชาชาติ กำหนดให้ภายในปี ค.ศ. 2030 จะต้องขจัดความยากจนและความหิวโหยในทุกพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ สร้างสังคมที่มีความสงบสุข ยุติธรรม และครอบคลุม ปกป้องสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ รวมทั้งเสริมพลังแก่สตรีและเด็กผู้หญิง และปกป้องโลกและทรัพยากรธรรมชาติ

1.3.3 สถานภาพของประเทศไทย

จากการจัดอันดับประเทศต่างๆของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 61 ของโลกจาก 149 ประเทศ หากเปรียบเทียบในประเทศอาเซียนด้วยกัน ประเทศสิงคโปร์อยู่ที่ อันดับที่ 19 (SDSN and Bertelsmann Stiftung, 2016:online) จากการรายงานฉบับล่าสุดประเทศไทยได้เลื่อนมาอยู่ที่อันดับ 55 และประเทศสิงคโปร์อยู่ในลำดับที่ 61 (SDSN and Bertelsmann Stiftung, 2017) จาก 157 ประเทศ (ภาพที่ 1-4 ถึง ภาพที่ 1-6) โดยประเทศสวีเดน อยู่ในอันดับที่ 1

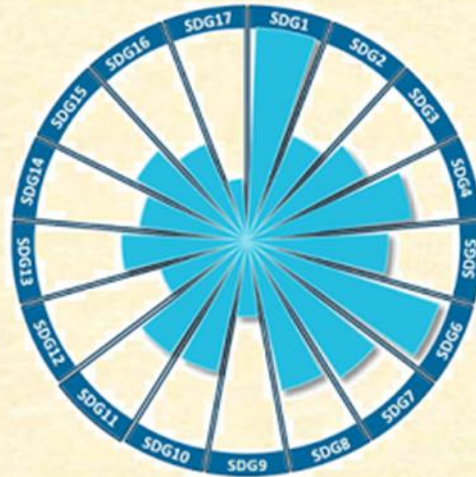
Thailand

OVERALL SDG PERFORMANCE	Global rank	Score or value	Regional average
SDG Index	61 (of 149)	62.2 /100	54.6 /100

Comparison with other development metrics

Human Development Index, 2014	93 (of 188)	0.73 /1	0.66 /1
Subjective Wellbeing, 2015	34 (of 149)	6.5 /10	5.1 /10
GDP per capita, PPP, 2015	63 (of 149)	US\$16081	US\$13672
Global Competitiveness Ind., 2016	32 (of 140)	4.6 /10	4.2 /10
Environmental Perf. Index, 2016	91 (of 180)	69.5 /100	61.3 /100

AVERAGE PERFORMANCE BY SDG

SDG DASHBOARD

ภาพที่ 1-2 ภาพรวม SDG ของประเทศไทย 2016
ที่มา: SDNSN and Bertelsmann Stiftung, 2016: online

Thailand - Performance by indicator

Indicator	Value	Rating
SDG1		
Poverty headcount ratio at \$1.90 a day (%)	0.1	●
SDG2		
Prevalence of undernourishment (%)	7.4	●
Cereal yield (t/ha)	3.1	●
Prevalence of stunting, under-5s (%)	16.3	●
Prevalence of wasting, under-5s (%)	6.7	●
Sust. Nitrogen Management Index (0-1)	0.8	●
SDG3		
Under 5 mortality (per 1000 live births)	12.3	●
Maternal mortality (per 100,000 live births)	20	●
Neonatal mortality (per 1000 live births)	6.7	●
Physician density (per 1000)	0.4	●
Incidence of tuberculosis (per 100,000)	171	●
Traffic deaths (per 100,000)	36.2	●
Adolescent fertility (births per 1000)	60	●
Subjective wellbeing (0-10)	6.5	●
Healthy life expectancy at birth (years)	66	●
Infants who receive 8 WHO vaccines (%)	99	●
SDG4		
Expected years of schooling (years)	13.5	●
Literacy rate of 15-24 year olds (%)	96.6	●
Net primary school enrolment rate (%)	95.6	●
SDG5		
Women in national parliaments (%)	6.1	●
Female years of schooling (% male)	94.7	●
Female labor force participation (% male)	78.2	●
Unmet demand for contraceptives (%)	9.2	●
SDG6		
Access to improved water (%)	97.8	●
Access to improved sanitation (%)	93	●
Freshwater withdrawal (%)	13.1	●
SDG7		
Access to electricity (%)	100	●
Access to non-solid fuels (%)	73.9	●
CO ₂ from fuels & electricity (MtCO ₂ /TWh)	1.5	●
SDG8		
Automated teller machines (per 100,000)	111.9	●
Adjusted growth rate (%)	-0.8	●
Unemployment rate (%)	1.1	●

Indicator	Value	Rating
Child labor (%)	8.3	●
SDG9		
R&D expenditures (% GDP)	0.3	●
Logistics Performance Index (1-5)	3.4	●
Quality of overall infrastructure (1-7)	4	●
Mobile broadband subscriptions (per 100)	52.3	●
Internet use (%)	34.9	●
SDG10		
Gini index (0-100)	39.4	●
SDG11		
PM2.5 in urban areas (µg/m ³)	22.4	●
Improved water source, piped (%)	75.9	●
SDG12		
Wastewater treated (%)	16	●
Municipal solid waste (kg/person/year)	1.8	●
SDG13		
CO ₂ emissions from energy (tCO ₂ /capita)	4.5	●
Climate change vulnerability (0-1)	0.2	●
SDG14		
Ocean Health Index - Clean waters (0-100)	65.5	●
Ocean Health Index - Biodiversity (0-100)	81.8	●
Ocean Health Index - Fisheries (0-100)	67	●
Marine sites, completely protected (%)	n/a	●
Fish stocks overexploited or collapsed (%)	43	●
SDG15		
Red List Index of species survival (0-1)	0.8	●
Annual change in forest area (%)	6.4	●
Terrestrial sites, completely protected (%)	53.1	●
SDG16		
Homicides (per 100,000)	5	●
Prison population (per 100,000)	398	●
Feel safe walking at night (%)	69.4	●
Corruption Perception Index (0-100)	38	●
Registered births (%)	99.4	●
Government efficiency (1-7)	3.4	●
Property rights (1-7)	4.1	●
SDG17		
Official development assistance (% GNI)	n/a	●
Tax revenue (% GDP)	24.1	●
Health, Education & R&D spending (% GDP)	12.4	●

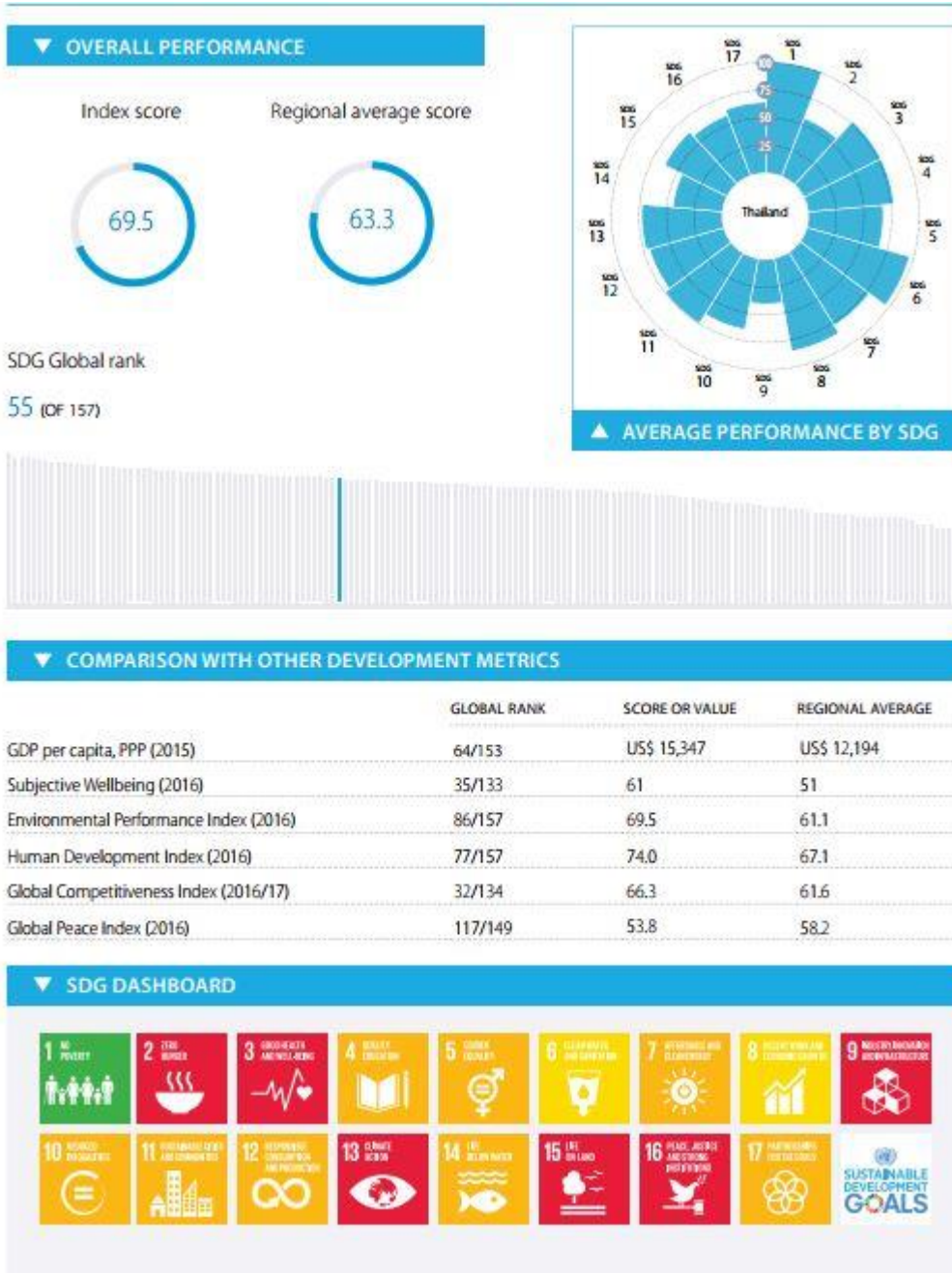
Detailed metadata and quantitative thresholds used for each indicator are available online at www.sdgindex.org. Data refer to the most recent year available during the period specified in the metadata.

ภาพที่ 1-3 ประสิทธิภาพตัวชี้วัด 2016
ที่มา: SDSN and Bertelsmann Stiftung, 2016: online

A green rating on the SDG Dashboard denotes SDG achievement, and is assigned to a country on a given SDG only if all the indicators under the goal are rated green. Yellow, orange and red indicate increasing distance from SDG achievement.
 For more information on the dashboard methodology, refer to part 2. Full metadata on the indicators used is available at www.sdgindex.org
 Source: Authors' analysis

ภาพที่ 1-4 การจัดอันดับ SDG ในปี 2517
 ที่มา: SDSN and Bertelsmann Stiftung, 2017: online

ภาพที่ 1-5 การจัดอันดับ SDG ในปี 2017 ประเทศไทยอันดับที่ 55
ที่มา: SDSN and Bertelsmann Stiftung, 2017: online

Indicator	Value	Rating	Indicator	Value	Rating
SDG1					
Poverty headcount ratio at \$1.90/day (% population)	0	●	Quality of overall infrastructure (1=extremely underdeveloped; 7=extensive and efficient by international standards)	4	●
Projected poverty headcount ratio at \$1.90/day in 2030 (% population)	0	●	Logistics performance index: Quality of trade and transport-related infrastructure (1=low to 5=high)	3.2	●
SDG2			QS University Ranking, Average score of top 3 universities (0-100)		
Prevalence of undernourishment (% population)	7.4	●	Number of scientific and technical journal articles (per capita)	0.1	●
Prevalence of stunting (low height-for-age) in children under 5 years of age (%)	16.3	●	Research and development expenditure (% GDP)	0.5	●
Prevalence of wasting in children under 5 years of age (%)	6.7	●	SDG10		
Prevalence of obesity, BMI ≥ 30 (% adult population)	8.5	●	Gini index (0-100)	37.9	●
Cereal yield (t/ha)	3.1	●	SDG11		
Sustainable Nitrogen Management Index	0.9	●	Annual mean concentration of particulate matter of less than 2.5 microns of diameter (PM2.5) in urban areas (µg/m ³)	25.8	●
SDG3			Improved water source, piped (% urban population with access)		
Maternal mortality rate (per 100,000 live births)	20	●	SDG12		
Neonatal mortality rate (per 1,000 live births)	6.7	●	Municipal Solid Waste (kg/year/capita)	1.8	●
Mortality rate, under-5 (per 1,000 live births)	12.3	●	E-waste generated (kg/capita)	6.4	●
Incidence of tuberculosis (per 100,000 people)	172	●	Percentage of anthropogenic wastewater that receives treatment (%)	11.5	●
HIV prevalence (per 1,000)	0.3	●	Production-based SO ₂ emissions (kg/capita)	8.4	●
Age-standardised death rate due to cardiovascular disease, cancer, diabetes, and chronic respiratory disease in populations age 30-70 years, per 100,000 population	16.2	●	Net imported SO ₂ emissions (kg/capita)	-0.6	●
Age-standardised death rate attributable to household air pollution and ambient air pollution, per 100,000 population	6.5	●	Reactive nitrogen production footprint (kg/capita)	31.4	●
Traffic deaths rate (per 100,000 people)	36.2	●	Net imported emissions of reactive nitrogen (kg/capita)	-30.3	●
Healthy Life Expectancy at birth (years)	66.8	●	SDG13		
Adolescent fertility rate (births per 1,000 women ages 15-19)	44.6	●	Energy-related CO ₂ emissions per capita (tCO ₂ /capita)	4.5	●
Proportion of births attended by skilled health personnel	99.6	●	Imported CO ₂ emissions, technology-adjusted (tCO ₂ /capita)	-0.5	●
Percentage of surviving infants who received 2 WHO-recommended vaccines (%)	99	●	Climate Change Vulnerability Index	0.2	●
Universal Health Coverage Tracer Index (0-100)	68.2	●	SDG14		
Subjective Wellbeing (average ladder score, 0-10)	6.1	●	Mean area that is protected in marine sites important to biodiversity (%)	na	●
SDG4			Ocean Health Index - Biodiversity (0-100)		
Net primary enrolment rate (%)	90.8	●	Ocean Health Index - Clean Waters (0-100)	54.2	●
Expected years of schooling (years)	7.9	●	Ocean Health Index - Fisheries (0-100)	62.4	●
Literacy rate of 15-24 year olds, both sexes (%)	98.6	●	Percentage of Fish Stocks overexploited or collapsed by EEZ (%)	43	●
SDG5			SDG15		
Estimated demand for contraception that is unmet (% women married or in union, ages 15-49)	9.2	●	Mean area that is protected in terrestrial sites important to biodiversity (%)	71.7	●
Ratio of female to male mean years of schooling of population age 25 and above	93.8	●	Mean area that is protected in freshwater sites important to biodiversity (%)	43.6	●
Ratio of female to male labor force participation rate	79.8	●	Red List Index of species survival (0-1)	0.8	●
Proportion of seats held by women in national parliaments (%)	6.1	●	Annual change in forest area (%)	6.4	●
SDG6			Imported biodiversity impacts (species lost per million people)		
Access to improved water source (% population)	97.8	●	SDG16		
Access to improved sanitation facilities (% population)	93	●	Homicides (per 100,000 people)	3.9	●
Freshwater withdrawal as % total renewable water resources	13.1	●	Prison population (per 100,000 people)	398	●
Imported groundwater depletion (m ³ /year/capita)	2.9	●	Proportion of the population who feel safe walking alone at night in the city or area where they live (%)	68	●
SDG7			Government Efficiency (1-7)		
Access to electricity (% population)	100	●	Property Rights (1-7)	3.8	●
Access to non-solid fuels (% population)	75.9	●	Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority, by age (%)	99.4	●
CO ₂ emissions from fuel combustion / electricity output (tCO ₂ /TWh)	1.5	●	Corruption Perception Index (0-100)	35	●
SDG8			Slavery score (0-100)		
Adjusted GDP Growth (%)	4.8	●	Transfers of major conventional weapons (exports) (constant 1990 US\$ million per 100,000 people)	0	●
Percentage of children 5-14 years old involved in child labor	8.3	●	SDG17		
Adults (15 years and older) with an account at a bank or other financial institution or with a mobile-money-service provider (%)	82.3	●	Government Health and Education spending (% GDP)	10.7	●
Unemployment rate (% total labor force)	0.6	●	For high-income and all OECD DAC countries: International concessional public finance, including official development assistance (% GNI)	na	●
SDG9			For all other countries: Tax revenue (% GDP)		
Proportion of the population using the internet (%)	39.3	●	Tax Haven Score (best 0-5 worst)	16.5	●
Mobile broadband subscriptions (per 100 inhabitants)	75.3	●			

ภาพที่ 1-6 การจัดอันดับ SDG ในปี 2017 performance by indicator ประเทศไทยอันดับที่ 55 ที่มา: SDSN and Bertelsmann Stiftung, 2017: online

ตารางที่ 1-2 เปรียบเทียบ Goal 15 ระหว่างประเทศไทย สิงคโปร์ และ มาเลเซีย

Goal 15	ไทย		สิงคโปร์		มาเลเซีย	
	value	rating	value	rating	value	Rating
Mean area that is protected in terrestrial sites important to biodiversity พื้นที่เฉลี่ยที่ได้รับการคุ้มครองในพื้นที่ภาคพื้นดินที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	77.7	เขียว	21.1	เหลือง	39.3	เหลือง
Mean area that is protected in freshwater sites important to biodiversity (%) พื้นที่เฉลี่ยที่ได้รับการคุ้มครองในแหล่งน้ำจืดที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	43.6	เหลือง	na	เทา	76.6	เขียว
Red List Index species survival (0-1) การอยู่รอดของชนิดในบัญชีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	0.8	แดง	0.9	ส้ม	0.7	แดง
Annual change in forest area (%) อัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้	6.4	แดง	na	เทา	19.1	แดง
Imported biodiversity impacts species (%) (per million people) การนำเข้าสายพันธุ์ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	0.1	เขียว	1.6	แดง	0.7	แดง

สำหรับ Goal 15 พบว่าตัวชี้วัดที่ใช้ในการจัดอันดับปี 2016 แตกต่างไปจากตัวชี้วัดในการจัดอันดับปี 2017 (ภาพที่ 1-3) และการจัดอันดับปี 2017 ประเทศไทย (อันดับที่ 55) สิงคโปร์ (อันดับที่ 61) และมาเลเซีย (อันดับที่ 54) เป็นที่น่าสังเกตคือ ประเทศสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่มีการพัฒนาที่ดีที่สุดใเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่มีพื้นที่ประเทศน้อย และพื้นที่ป่าตามธรรมชาติอาจลดน้อยลงมาก ดังนั้นหากพิจารณาตัวชี้วัดอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้พบว่า สิงคโปร์ไม่มีข้อมูล (na) ซึ่งคาดว่าสิงคโปร์อาจใช้นิยามคำว่าพื้นที่สีเขียวแทนคำว่าป่าไม้ อย่างไรก็ตามอันดับอาจสะท้อนความยั่งยืนของประเทศใดประเทศหนึ่งแตกต่างกันไปเพราะการจัดอันดับเป็นการเปรียบเทียบกับการดำเนินการของประเทศอื่นๆ ทั้ง 157 ประเทศ ดังนั้นสำหรับประเทศไทยควรที่จะทำการตรวจประเมินสภาพภาพของตนเองในช่วงเวลาที่สม่ำเสมอ เช่น ทุกๆ 3 ปี โดยใช้ตัวชี้วัดต่างๆตามที่ UN ได้กำหนดเบื้องต้นเพื่อเป็นการประเมินตนเองเบื้องต้น (Self Assessment Report) โดยมีคณะกรรมการที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันเป็นผู้ตรวจประเมิน

บทที่ 2

นิยามและความหมายของเป้าประสงค์ (Target) และตัวชี้วัด (Indicator) ภายใต้เป้าหมายที่ 15 และความสอดคล้องกับบริบทประเทศไทย

เนื้อหาในบทที่ 2 เกี่ยวกับนิยามและความหมายของเป้าประสงค์ และตัวชี้วัด และความสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย

ตารางที่ 2-1 รายละเอียดเป้าหมายที่ 15

Label	Descriptive
Goal 15	ปกป้อง (protect) ฟื้นฟู (restore) และการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (promote sustainable use of terrestrial ecosystems) การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (sustainably manage forests) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (combat desertification) และยุติ และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เสื่อมโทรม (reverse land degradation) และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (halt biodiversity loss)
Target 15.1	By 2020, ensure the conservation, restoration and sustainable use of terrestrial and inland fresh water ecosystems and their services, in particular forests, wetlands, mountains and dry lands, in line with obligations under international agreements ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) มั่นใจในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนแผ่นดินและระบบนิเวศน้ำจืดบนแผ่นดินและการบริการ ต้องมีความยั่งยืน โดยเฉพาะ ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขา และพื้นที่แห้งแล้งให้สอดคล้องกับความสำเร็จภายใต้ข้อตกลงนานาชาติ
Indicator 15.1.1	Forest area as a proportion of total area สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย %)
Indicator 15.1.2	Proportion of important sites for terrestrial and freshwater that are covered by protected area, by ecosystem type สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ
Target 15.2	By 2020, promote the implementation of sustainable management of all types of forests, halt deforestation, restore degraded forest and substantially increase afforestation and reforestation globally ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ส่งเสริมการดำเนินการจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดการทำลายป่าไม้ ฟื้นฟูป่าไม้ที่เสื่อมโทรม และปลูกป่าใหม่ในพื้นที่ที่ไม่เคยเป็นป่ามาก่อน (afforestation) และปลูกป่าในพื้นที่ที่เป็นป่าเสื่อมโทรมอย่างทั่วถึง (reforestation)
Indicator 15.2.1	Progress towards sustainable forest management ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
Target 15.3	By 2030, combat desertification, restored degraded land and soil, including land affecting by desertification, drought and floods, and strive to achieve a land-degradation-neutral world ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ฟื้นฟูที่ดินและดินที่เสื่อมโทรม รวมทั้งที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ความแห้งแล้ง และน้ำท่วม และมุ่งมั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายให้ที่ดินเสื่อมโทรมทั่วโลกเป็นกลาง
Indicator 15.3.1	Proportion of land that is degraded over total land area สัดส่วนของพื้นที่ที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ 2-1 รายละเอียดเป้าหมายที่ 15 (ต่อ)

Label	Descriptive
Target 15.4	By 2030, ensure the conservation of mountain ecosystem, including their biodiversity, in order to enhance their capacity to provide benefits that are essential for sustainable development ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) ต้องมั่นใจการอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขา รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
Indicator 15.4.1	Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองของพื้นที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา
Indicator 15.4.2	Mountain green cover index ดัชนีพื้นที่สีเขียวที่ปกคลุมภูเขา
Target 15.5	Take urgent and significant action to reduce the degradation of natural habitats, halt the loss of biodiversity and, by 2020, protect and prevent the extinction of threatened species ดำเนินการอย่างเร่งด่วนและมีความสำคัญ ในการลดการเสื่อมสภาพของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ หยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ปกป้องและป้องกันการสูญพันธุ์ของสายพันธุ์ที่ถูกคุกคาม
Indicator 15.5.1	Red list index ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย
Target 15.6	Promote fair and equitable sharing of the benefits arising from the utilization of genetic resources and promote appropriate access to such resources, as internationally agreed สนับสนุนความเท่าเทียมและยุติธรรมในการใช้งานร่วมกันของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและส่งเสริมการเข้าถึงที่เหมาะสมไปยังแหล่งทรัพยากรดังกล่าวตามที่ตกลงกันในระดับสากล
Indicator 15.6.1	Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing benefit จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน
Target 15.7	Take urgent action to end poaching and trafficking of protected species of flora and fauna and address both demand and supply of illegal wildlife products ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อยุติการบุกรุกและการค้าพืชและสัตว์คุ้มครอง ทั้งอุปสงค์-อุปทานของผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย
Indicator 15.7.1	Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย
Target 15.8	By 2020 introduce measures to prevent the introduction and significantly reduce the impact of invasive alien species on land and water ecosystem and control or eradicate the priority species ภายในปี 2563 (2020) มีมาตรการเพื่อป้องกันให้การแนะนำและช่วยลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานบนบกและในน้ำและการควบคุมหรือกำจัดสายพันธุ์ที่มีความสำคัญ
Indicator 15.8.1	Proportion of countries adopting relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

ตารางที่ 2-1 รายละเอียดเป้าหมายที่ 15 (ต่อ)

Label	Descriptive
Target 15.9	By 2020, integrate ecosystem and biodiversity values into national and local planning, development processes, poverty reduction strategies and accounts บูรณาการมูลค่าของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไว้ในการวางแผน กระบวนการพัฒนารายงาน และยุทธศาสตร์การลดความยากจน ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ภายในปี 2563
Indicator 15.9.1	Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2020-2011 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ.2011-2020
Target 15.a	Mobilize and significantly increase financial resources from all sources to conserve and sustainably use biodiversity and ecosystems ระดมและเพิ่มทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งอย่างมีนัยสำคัญเพื่ออนุรักษ์และใช้ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
Indicator 15.a.1	Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
Target 15.b	Mobilize significant resources from all sources and at all levels to finance sustainable forest management and provide adequate incentives to developing countries to advance such management, including for conservation and reforestation ระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งและทุกระดับเพื่อสนับสนุนเงินการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน และจัดหาแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับประเทศกำลังพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในการบริหารจัดการ ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์และการปลูกป่า
Indicator 15.b.1	Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
Target 15.c	Enhance global support for efforts to combat poaching and trafficking of protected species, including by increasing the capacity of local communities to pursue sustainable livelihood opportunities เพิ่มพูนการสนับสนุนในระดับโลกสำหรับความพยายามที่จะต่อสู้กับการล่า การเคลื่อนย้ายชนิดพันธุ์คุ้มครอง รวมถึง โดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น
Indicator 15.c.1	Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกนำมาขายโดยการลักลอบล่าและค้าอย่างผิดกฎหมาย

ที่มา: UN, 2017: online

เป้าประสงค์ที่ 15.1: ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) มั่นใจในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนแผ่นดิน และระบบนิเวศน้ำจืดบนแผ่นดินและการบริการ ต้องมีความยั่งยืน โดยเฉพาะ ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขา และพื้นที่แห้งแล้งให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบภายใต้ข้อตกลงนานาชาติ

ตัวชี้วัด 15.1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย %)

2.1 นิยามป่าไม้

2.1.1 นิยามที่ชัดเจนของคำว่า “ป่าไม้” โดย IUCN เป้าหมายที่ 15 คือ

ตามนิยามของ FAO “ป่าไม้” (Forest) หมายถึง "ที่ดินที่มีพื้นที่มากกว่า 0.5 เฮกตาร์มีต้นไม้สูงกว่า 5 เมตรและมีเรือนยอดปกคลุมมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ หรือต้นไม้ที่สามารถเข้าถึงเกณฑ์เหล่านี้ในแหล่งกำเนิด ไม่รวมถึงที่ดินซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรมหรือการใช้ที่ดินในเขตเมือง" โดยเฉพาะอย่างยิ่ง:

- ป่าจะถูกกำหนดทั้งการมีต้นไม้และไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่น ๆ ต้นไม้ควรจะเข้าถึงความสูงอย่างน้อย 5 เมตร
- รวมถึงพื้นที่ที่มีต้นไม้เล็ก ๆ ที่ยังมีขนาดไม่ถึง ซึ่งคาดว่าจะมีการปกคลุมของเรือนยอดอย่างน้อย 10 เปอร์เซ็นต์และความสูงของต้นไม้ตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป นอกจากนี้ยังรวมถึงพื้นที่ยกเล็กชั่วคราว (temporarily unstocked) เนื่องจากมีการตัดไม้อย่างชัดเจนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการป่าหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติและคาดว่าจะได้รับการฟื้นฟูภายใน 5 ปี สภาพท้องถิ่นที่เป็นในกรณีพิเศษ ให้ใช้รอบเวลาที่ยาวขึ้น
- รวมถึงถนนในป่าไม้ แนวกันไฟ (firebreaks) และพื้นที่เปิดขนาดเล็ก (other small open areas) ป่าในอุทยานแห่งชาติ เขตสงวนธรรมชาติ และพื้นที่คุ้มครองอื่น ๆ เช่น พื้นที่ที่น่าสนใจเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม หรือจิตวิญญาณ
- รวมถึงที่แนวบังลม (windbreaks) แนวของต้นไม้ หรือไม้พุ่มเพื่อใช้ป้องกันพื้นที่ (ทั้งจากลม และการพังทลายของดิน: shelterbelts) และ ทางเดินแคบๆที่สองข้างประกอบไปด้วยแนวต้นไม้ (corridors of trees) มีพื้นที่มากกว่า 0.5 เฮกตาร์และกว้างกว่า 20 เมตร
- รวมถึงพื้นที่เพาะปลูกที่ถูกทิ้งร้าง ด้วยการฟื้นฟูต้นไม้ที่มีหรือคาดว่าจะมีเรือนยอดปกคลุมอย่างน้อย 10 เปอร์เซ็นต์และความสูงของต้นไม้อย่างน้อย 5 เมตร
- รวมถึงพื้นที่ที่มีป่าชายเลนในเขตน้ำขึ้นน้ำลงไม่ว่าพื้นที่นี้จะถูกจัดเป็นที่ดิน (land area) หรือไม่ก็ตาม
- รวมถึงสวนยางพารา (rubberwood) ไม้โอ๊คที่นำมาทำไม้ก๊อก (cork oak) และสวนป่าคริสมาสต์ (Christmas tree plantations)
- รวมถึงพื้นที่ที่มีไม้ไผ่และต้นปาล์ม (palm tree: ปาล์มประเภทอื่นๆ ไม่ใช่ ปาล์มน้ำมัน) ในประโยชน์ที่ดินนั้น โดยมีความสูงและการปกคลุมเรือนยอดเป็นไปตามเงื่อนไข

- ไม่รวม ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ในระบบการผลิตทางการเกษตร เช่น สวนผลไม้ ปาล์มน้ำมัน สวนมะกอก และระบบวนเกษตร เมื่อพืชผลเติบโตภายใต้ร่มไม้ หมายถึง ระบบวนเกษตร เช่น “Taungya” system เมื่อพืชผลเจริญเติบโตภายใต้ต้นไม้ในช่วง 1 ปี แรก ระบบการหมุนเวียนป่าประเภทนี้ สามารถจัดว่าเป็นป่า

2.1.2 นิยาม หรือความหมาย จากแหล่งข้อมูลอื่นๆ

2.1.2.1 องค์การอาหาร และเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO, 2015) ได้ให้คำนิยามคำว่า “ป่าไม้” ที่ดินที่มีพื้นที่มากกว่า 0.5 เฮกตาร์มีต้นไม้สูงกว่า 5 เมตรและมีเรือนยอดครอบคลุมมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ หรือต้นไม้ที่สามารถเข้าถึงเกณฑ์เหล่านี้ได้ในแหล่งกำเนิด ไม่รวมถึงที่ดินที่อยู่ภายใต้การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรหรือเมือง โดยไม่รวมไม้ยืนต้นในระบบการผลิตทางการเกษตรเช่นสวนผลไม้ สวนปาล์มน้ำมัน สวนมะกอก และระบบวนเกษตรในพื้นที่เมื่อปลูกพืชอยู่ภายใต้ต้นไม้ปกคลุม หมายถึง บางระบบวนเกษตรเช่นระบบ “Taungya” ที่พืชผลปลูกเฉพาะในช่วงปีแรก ๆ ของการหมุนเวียนป่า (forest rotation) ควรจัดเป็นป่า

2.1.2.2 คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)) ได้ให้นิยามคำว่า “Forest” คือพื้นที่ป่าต่ำสุด 0.05 - 1.0 เฮกตาร์มีพื้นที่ปกคลุมด้วยต้นไม้มากกว่าร้อยละ 10-30 โดยต้นไม้มีศักยภาพที่จะมีความสูงไม่ต่ำกว่า 2-5 เมตรเมื่อโตเต็มที่ในแหล่งกำเนิด ป่าอาจประกอบด้วยการพัฒนาของป่าปิดซึ่งต้นไม้มีหลายลำดับชั้นและต้นไม้ขนาดเล็กปกคลุมพื้นดินเป็นส่วนใหญ่หรือเป็นป่าโปร่ง ไม้หนุ่มในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติและพื้นที่สวนป่าปลูก (plantation) ซึ่งความหนาแน่นของเรือนยอดยังไม่ถึง 10-30 หรือความสูงของต้นไม้ 2-5 เมตร ก็นับรวมอยู่ในป่า ทั้งหมดที่ยังไม่ได้ทำความหนาแน่นของเรือนยอดร้อยละ 10 ถึง 30 หรือความสูงของต้นไม้ 2-5 เมตร รวมอยู่ในป่า เช่นเดียวกับพื้นที่ที่ปกคลุมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ป่าซึ่งถูกยกเลิกชั่วคราวเนื่องจากการแทรกแซงของมนุษย์เช่นการเก็บเกี่ยวหรือสาเหตุธรรมชาติแต่คาดว่าจะกลับสู่สภาพป่า

2.1.2.3 อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD) ป่าไม้คือพื้นที่ที่มากกว่า 0.5 เฮกตาร์ ซึ่งมีเรือนยอดปกคลุมด้วยมากกว่าร้อยละ 10 ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ใช่การเกษตรกรรมหรือมีเป้าหมายเฉพาะเจาะจงที่ไม่ใช่เพื่อการป่าไม้ในกรณีที่เป็นป่าหนุ่ม (young forest) หรือในเขตที่ต้นไม้เติบโตภายใต้ความกดดันของสภาพอากาศ ต้นไม้สามารถเติบโตและมีความสูงถึง 5 เมตร ในแหล่งกำเนิดและการปกคลุมเรือนยอดเป็นไปตามที่กำหนด

2.1.2.4 ประเทศไทย

กรมป่าไม้ (2558) พื้นที่ป่าไม้ หมายถึง พื้นที่ปกคลุมของพืชพรรณที่ สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นปกคลุมเป็นผืนต่อเนื่องขนาดไม่น้อยกว่า 3.125 ไร่ (0.5 เฮกตาร์) และหมายรวมถึงทุ่งหญ้าและลานหินที่มีอยู่ตามธรรมชาติที่ปรากฏล้อมรอบ ด้วยพื้นที่ที่จำแนกได้ว่าเป็นพื้นที่ป่าไม้โดยไม่รวมถึงสวนยุคาลิปตัส หรือพื้นที่ที่มีต้นไม้ แต่ประเมินได้ว่าผลผลิตหลักของการดำเนินการไม่ใช่เนื้อไม้ใดแก พื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนปาล์ม

นิยามคำว่า “ป่าไม้” ที่ทางกรมป่าไม้ได้ให้ นิยามไว้ มีความเหมาะสม ตามบริบทของประเทศไทย

พระราชบัญญัติป่าไม้ (2484) นิยาม “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน ซึ่งคำนิยามนี้ได้ถูกนำไปตีความหมายในหลายๆ กรณีที่เกิดกรณีพิพาทระหว่างประชาชนและภาครัฐ ทำให้เกิดความสับสนและคำนิยามนี้ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2.2 สรุป

ข้อเสนอแนะสำหรับนิยาม “ป่าไม้” ควรใช้นิยามที่ทางกรมป่าไม้ได้ให้ไว้ ในปี พ.ศ. 2558 คือ “พื้นที่ปกคลุมของพืชพรรณที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นปกคลุมเป็นผืนต่อเนื่องขนาดไม่น้อยกว่า 3.125 ไร่ (0.5 เฮกตาร์) และหมายรวมถึงทุ่งหญ้าและลานหินที่มีอยู่ตามธรรมชาติที่ปรากฏล้อมรอบ ด้วยพื้นที่ที่จำแนกได้ว่าเป็นพื้นที่ป่าไม้โดยไม่รวมถึงสวนยุคาลิปตัส หรือพื้นที่ที่มีต้นไม้อายุสั้น แต่ประเมินได้ว่าผลผลิตหลักของการดำเนินการไม้ใช้เนื้อไม้ได้แก่ พื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนปาล์ม” ซึ่งมีความเหมาะสม ตามบริบทของประเทศไทย และควรที่จะทำการยกเลิก นิยามคำว่า “ป่า” ในพระราชบัญญัติป่าไม้ 2484 ซึ่งไม่เหมาะสมกับความเป็นจริงและสถานการณ์ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดความเข้าใจและรับรู้ต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวางและถูกต้อง

ตัวชี้วัดที่ 15.1.2: สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ

นิยามที่ IUCN กำหนดไว้คือ สัดส่วนของพื้นที่ที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพภาคพื้นดิน (terrestrial) และน้ำจืด (freshwater) ที่ถูกปกคลุมไปด้วยพื้นที่คุ้มครองตามประเภทของระบบนิเวศ

2.2 คำนิยาม และวิธีการการคิดคำนวณ

2.2.1 คำนิยาม สัดส่วน (เปอร์เซ็นต์) ของพื้นที่ที่มีส่วนสำคัญต่อการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก ที่ทั้งหมดอยู่ภายใต้พื้นที่คุ้มครอง

2.2.2 แนวความคิด

พื้นที่คุ้มครอง ที่กำหนดโดย The international Union for Conservation of Nature (IUCN) มีการกำหนดพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ชัดเจน ได้รับการยอมรับ เกี่ยวข้องและมีการจัดการ ผ่านทางกฎหมายหรือวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการอนุรักษ์ธรรมชาติในระยะยาวกับการบริการระบบนิเวศและคุณค่าทางวัฒนธรรม ที่สำคัญคือความหลากหลายของวัตถุประสงค์การจัดการที่เฉพาะเจาะจงที่ได้รับการยอมรับในนิยามนี้ ครอบคลุมการอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ประเภทที่ Ia: แหล่งสงวนธรรมชาติที่เข้มงวด (Strict nature reserve)

ประเภทที่ Ib: พื้นที่ธรรมชาติดั้งเดิม (Wilderness area)

ประเภทที่ II: อุทยานแห่งชาติ (National park)

ประเภทที่ III: อนุสรณ์สถานธรรมชาติ (National monument or feature)

ประเภทที่ IV: พื้นที่การจัดการที่อยู่อาศัยและชนิดพันธุ์ (Habitat/species management area)

ประเภทที่ V: ภูมิทัศน์ทางบกและทางทะเลที่มีการป้องกัน (protected landscape/seascape)

ประเภทที่ VI: พื้นที่คุ้มครองที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (protected area with sustainable use of natural resources)

พื้นที่ที่มีส่วนสำคัญต่อการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก หมายถึง

- 1) ข้อที่หนึ่งคือการจำแนกนกที่สำคัญและพื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพ (Important Bird & Biodiversity Areas: IBAs)

คือพื้นที่ที่มีส่วนสำคัญต่อการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก ที่ระบุโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับนกซึ่งมีทั้งหมด 12,000 แห่ง จากทุกประเทศทั่วโลก

- 2) ข้อที่สองคือการจำแนกของพันธมิตรสำหรับพื้นที่ที่ไม่มีการสูญหายของสิ่งมีชีวิต (Alliance for Zero Extinction sites (AZE))

คือพื้นที่รวบรวมประชากรทั้งหมดได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งอย่างน้อยหนึ่งชนิดที่ได้รับการประเมินว่าวิกฤตสูญพันธุ์หรือใกล้สูญพันธุ์ในรายชื่อ Red List ของ IUCN ของชนิดที่ถูกคุกคาม โดยรวมแล้ว 588 แห่งของ AZE ได้รับการระบุไว้สำหรับ 920 ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม, นก, สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก, สัตว์เลื้อยคลาน, ต้นสน และแนวปะการัง

มาตรฐานระดับโลกสำหรับการระบุพื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ (Key biodiversity areas: KBAs) รวมวิธีการเหล่านี้พร้อมด้วยกลไกอื่น ๆ ในการระบุแหล่งที่มีความสำคัญสำหรับสายพันธุ์และระบบนิเวศอื่น ๆ อยู่ในขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาและคาดว่าจะมีขึ้นภายในสิ้นปี 2015 ช่วงความสูงของแต่ละพื้นที่ทำการบันทึกช่วยให้สามารถแยกแยะตัวบ่งชี้สำหรับเทือกเขาได้

2.2.3 วิธีการในการคำนวณ

ตัวชี้วัดถูกคำนวณโดย การหารจำนวนรวมของพื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ (KBA) ทั้งหมดที่ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองจากจำนวน KBA ทั้งหมดในแต่ละประเทศ และคูณด้วย 100. “Wholly protected” ถูกกำหนดให้ครอบคลุม > 98% เพื่อให้ความละเอียดและมีข้อผิดพลาดในการแปลงข้อมูลดิจิทัลในชุดข้อมูลเชิงพื้นที่เบื้องต้น

2.2.4 คำนิยามจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

พื้นที่คุ้มครอง (protected area)

ความหมายพื้นที่คุ้มครอง

2.2.4.1 IUCN ได้ให้นิยามของ "อุทยานแห่งชาติ" ในการประชุมที่อินเดีย ใน 1969 เป็นครั้งแรกว่า

เป็นพื้นที่ที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ ซึ่งไม่เปลี่ยนแปลงสภาพโดยการใช้จ่ายและการครอบครองโดยมนุษย์ และเป็นพื้นที่ที่อยู่ภายใต้ความดูแลของหน่วยงานที่มีศักยภาพสูงสุดของประเทศโดยมีมาตรการป้องกันควบคุม และจำกัดการใช้ประโยชน์หรือการครอบครองในบริเวณต่าง ๆ ของพื้นที่ (Dudley and Stolton, 2008)

2.2.4.2 มาตรา 2 ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

พื้นที่คุ้มครองหมายถึง "พื้นที่ซึ่งได้รับการกำหนดขอบเขตทางภูมิศาสตร์ ซึ่งถูกระบุให้หรือวางระเบียบให้ และจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์พิเศษเฉพาะการอนุรักษ์" ส่วนคำจำกัดความจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ที่สำคัญมีดังนี้

2.2.4.3 สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์

พื้นที่คุ้มครองหมายถึง "พื้นที่บนแผ่นดินและ/หรือในทะเล ที่มีความสำคัญเป็นพิเศษต่อการคุ้มครองและ
ธำรงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และได้รับการจัดการโดย
วิธีการทางกฎหมาย หรือ วิธีการอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพ" ซึ่งคำจำกัดความนี้ได้รับการรับรองในการประชุม World
Park Congress สมัยที่ 4 เมื่อปี ค. ศ. 1992

2.2.4.4 สถาบันทรัพยากรแห่งโลก (World Resources Institute-WRI)

พื้นที่คุ้มครอง (ระบุอยู่ในกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพโลกซึ่งตีพิมพ์เมื่อปี ค. ศ. 1992) หมายถึง
"พื้นที่ทางบกหรือทางทะเลที่ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมาย ภายใต้ความเป็นเจ้าของของสาธารณชนหรือเอกชน ซึ่ง
ถูกวางระเบียบให้และจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์พิเศษเฉพาะการอนุรักษ์ (ONEP, 2017: online)

2.3 การจำแนกพื้นที่คุ้มครอง

The International Union for Conservation of Nature (IUCN) ได้จำแนกพื้นที่คุ้มครองออกเป็น 6
ประเภท ดังนี้

2.3.1 Strict Nature Reserve / Wilderness Area ประกอบด้วย

2.3.1 (a) Strict Nature Reserve (แหล่งสงวนธรรมชาติที่เข้มงวด) : จัดการพื้นที่คุ้มครองเพื่อการวิจัยทาง
วิทยาศาสตร์เป็นหลัก พื้นที่ทางบก และ/หรือ ทางทะเลที่มีระบบนิเวศหรือลักษณะทางธรณีวิทยา หรือลักษณะทาง
กายภาพ และ/หรือ ชนิดพันธุ์โดดเด่นหรือสามารถเป็นตัวแทน เพื่อศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และ/หรือ การ
ตรวจสอบติดตามผลด้านสภาวะแวดล้อม

2.3.1 (b) Wilderness Area (พื้นที่ธรรมชาติดั้งเดิม) : จัดการพื้นที่คุ้มครองส่วนใหญ่เพื่อป้องกันสภาพ
ธรรมชาติดั้งเดิมพื้นที่ทางบก และ/หรือ ทางทะเลที่ไม่เคยถูกเปลี่ยนแปลงหรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก และยังคง
ความเป็นธรรมชาติและอิทธิพลของธรรมชาติโดยปราศจากการอยู่อาศัยของ มนุษย์อย่างถาวร เพื่อคุ้มครองและจัดการ
ให้คงสภาพความเป็นธรรมชาติต่อไป

2.3.2 National Park (อุทยานแห่งชาติ) : จัดการพื้นที่คุ้มครองส่วนใหญ่เพื่อการคุ้มครองป้องกันระบบนิเวศ
และนันทนาการพื้นที่ธรรมชาติทางบก และ/หรือ ทางทะเล จัดตั้งขึ้นเพื่อ

2.3.2.1 การป้องกันรักษาความมั่นคงทางนิเวศของระบบนิเวศในระบบนิเวศใดระบบหนึ่งมากกว่า เพื่อ
คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

2.3.2.2 ไม่มีการใช้ประโยชน์หรือเข้าครอบครองที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ

2.3.2.3 เปิดโอกาสให้มีการใช้ประโยชน์ด้านวิจัย ศึกษาหาความรู้ และนันทนาการที่สอดคล้องกับ
สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.3.3 Natural Monument (อนุสรณ์สถานธรรมชาติ) : จัดการพื้นที่คุ้มครองส่วนใหญ่เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ที่มี
ลักษณะพิเศษพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะทางธรรมชาติ หรือ ธรรมชาติ/วัฒนธรรม หนึ่งอย่างหรือมากกว่าที่มีความโดดเด่น
หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ เพราะหายากหรือมีความสวยงามหรือมีนัยสำคัญทางวัฒนธรรม

2.3.4 Habitat/Species Management Area (พื้นที่สำหรับจัดการที่อยู่อาศัยและชนิดพันธุ์) : จัดการพื้นที่คุ้มครองส่วนใหญ่เพื่อการอนุรักษ์โดยผ่านขบวนการการจัดการพื้นที่ทางบก และ/หรือ ทางทะเลที่ประกาศจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการเพื่อคงไว้ซึ่งถิ่นที่อยู่อาศัย และ/หรือ ชนิดพันธุ์ที่สำคัญ

2.3.5 Protected Landscape / Seascape (พื้นที่คุ้มครองภูมิทัศน์ทางบก/ภูมิทัศน์ทางทะเล) : จัดการพื้นที่คุ้มครองเพื่ออนุรักษ์และนันทนาการภูมิทัศน์บกและทะเล พื้นที่ทางบก ชายฝั่งทะเล และ/หรือทะเลที่เหมาะสม ซึ่งมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติมาเป็นเวลานานจนก่อให้เกิดลักษณะเด่นเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ และมีคุณค่าทั้งความงาม นิเวศ และ/หรือคุณค่าทางวัฒนธรรม และมักมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง

2.3.6 Protected Area with sustainable use of natural resources (พื้นที่คุ้มครองแบบมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน) : จัดการพื้นที่คุ้มครองส่วนใหญ่เพื่อการใช้ประโยชน์ระบบนิเวศธรรมชาติอย่างยั่งยืน พื้นที่ที่มีระบบธรรมชาติโดดเด่นไม่ถูกเปลี่ยนแปลงสภาพ มีการจัดการเพื่อการคุ้มครองระยะยาวและคงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ และในขณะเดียวกันเพื่อให้เกิดการไหลเวียนของผลผลิตทางธรรมชาติและการบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างยั่งยืน (อนุวัฒน์ นทีวัฒนา, 2551: online)

2.4 พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 43-45 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ไม่มีการกำหนดคำนิยามไว้เป็นการเฉพาะ แต่โดยลักษณะแล้วหมายถึง พื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 43-45 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยเป็นกลไกทางกฎหมายที่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการยับยั้งการดำเนินการหรือส่งเสริมการดำเนินการใดๆ อันเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ควบคู่กับการดำเนินการฟื้นฟูด้วยวิธีอื่นๆ ต่อไป (ONEP, 2017: online)

2.5 การจำแนกเขตอนุรักษ์ของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ ได้จำแนกเขตอนุรักษ์และความหมายดังนี้

2.5.1 อุทยานแห่งชาติ (National Park) หมายถึง พื้นที่ที่สงวนไว้ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะ ป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ธรรมชาติที่สวยงาม และมหัศจรรย์อันเป็นที่ดึงดูดตาจริงใจแก่ผู้พบเห็นให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมมิให้ถูกให้ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปและถูกใช้ไปในทางที่ผิด เพื่อรักษาสมบัติของธรรมชาติไว้ให้อนุชนรุ่นหลัง ๆ ได้ชมได้ศึกษา ค้นคว้าธรรมชาตินั้น ๆ ต่อไป อุทยานแห่งชาติ ตามหลักสากล จะมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร หรือ 6250 ไร่ และที่สำคัญที่สุดในอุทยานแห่งชาติ จะต้องมีสภาพทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งเป็นจุดเด่นที่สนใจหลายแห่ง เพื่อที่จะดึงดูดประชาชนให้ไปเที่ยวพักผ่อนกันมากที่สุด

2.5.2 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หมายถึง พื้นที่ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยพลอดภัย เพื่อว่าสัตว์ป่าในพื้นที่ดังกล่าวจะได้มีโอกาสสืบพันธุ์และขยายพันธุ์ตามธรรมชาติได้มากขึ้น ทำให้สัตว์ป่าบางส่วนได้มีโอกาสกระจายจำนวนออกไปในท้องที่แหล่งอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับเขตรักษาพันธุ์-สัตว์ป่า

การกำหนดให้มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สืบเนื่องมาจากการที่สัตว์ป่าจะสามารถดำรงชีพและสืบเชื้อสายต่อไปได้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ แหล่งน้ำ แหล่งอาหาร แหล่งหลบภัย ป่าไม้เป็นแหล่งกำเนิดปัจจัยดังกล่าวยิ่งจะเพิ่มความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อสัตว์ป่า เมื่อป่าไม้ถูกทำลายลงสัตว์ป่าก็ต้องต่อสู้กันเพื่อแย่งแหล่งน้ำ แหล่งอาหารที่มีจำกัด ทำให้สัตว์ป่ามีสุขภาพอ่อนแอและล้มตายไปมาก ขณะเดียวกับมนุษย์มีการพัฒนาอาวุธปืนและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้สำหรับการล่าสัตว์ป่าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เหล่านี้เป็นสาเหตุให้สัตว์ป่าถูกทำลายไปได้โดยง่าย ทำให้สัตว์ป่าบางชนิดปริมาณลดลงอย่างรวดเร็ว จนบางชนิดเกือบสูญพันธุ์หรือบางชนิดก็ได้สูญพันธุ์ไปแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการพยายามสงวนและรักษาป่าไม้ไว้ เพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ในรูปแบบของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

การพิจารณาเลือกพื้นที่เพื่อการจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ในการพิจารณาเลือกพื้นที่เพื่อการจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อาศัยหลักการที่สำคัญ ในการพิจารณาดังนี้

1. เป็นบริเวณที่มีสัตว์ป่าชุกชุมและมีสัตว์ป่าชนิดที่หาได้ยาก หรือกำลังจะสูญพันธุ์อาศัยอยู่
2. เป็นบริเวณที่มีแหล่งน้ำแหล่งอาหารและที่หลบภัยของสัตว์ป่าเพียงพอ
3. เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนพอสมควร
4. มีสภาพป่าหลายลักษณะอยู่ในผืนเดียวกัน เป็นต้นว่ามีทั้งป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ ทุ่งหญ้า ฯลฯ ซึ่งจะทำให้มีความหลากหลายทางพืชและสัตว์ป่าสูง
5. จะต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใด

2.5.3 วนอุทยาน (Forest Park) หมายถึง พื้นที่ที่มีทิวทัศน์ธรรมชาติสวยงามมีความเด่นในระดับท้องถิ่นซึ่งจัดไว้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและเที่ยวเตร่ของประชาชน มีการปรับปรุงตกแต่งสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้เหมาะสม หลักทั่วไปในการจัดตั้งวนอุทยาน คือ

- (1) ต้องมีทิวทัศน์ที่สวยงาม
- (2) เป็นพื้นที่ที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ
- (3) มีพื้นที่ประมาณ 500 – 5,000 ไร่
- (4) อยู่ห่างไกลจากชุมชนมากนัก
- (5) เป็นสถานที่ที่ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักกันดี

วนอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย คือ วนอุทยานน้ำตกกระเปาะ จังหวัดชุมพร ประกาศจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2501

2.5.4 เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non – hunting areas) หมายถึง บริเวณที่ที่ราชการใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน การกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าจะประกาศขึ้นเป็นราชกิจจานุเบกษากำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดใดหรือประเภทใดก็ได้เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้เป็นคราวๆ ไป

2.5.5 สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) หมายถึง สถานที่ที่ราชการได้รวบรวมพันธุ์ไม้ไว้ทุกชนิดทั้งในและนอกประเทศ ที่มีคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านความสวยงาม และที่หายากมาปลูกไว้ โดยแยกเป็นหมวดหมู่และตระกุกเพื่อการศึกษาวิจัยและการเผยแพร่การขยายพันธุ์ให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและแก่ประเทศชาติสืบไป สวนพฤกษศาสตร์เขาช่อง จังหวัดตรัง เป็นต้น

2.5.6 สวนรุกขชาติ (Arboretum) หมายถึง สวนเล็ก ๆ มีพื้นที่น้อยกว่าสวนพฤกษศาสตร์สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมพันธุ์ไม้ต่างๆ ไว้ โดยเฉพาะไม้ยืนต้นที่มีค่าทางเศรษฐกิจและไม้ดอก ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นนั้น แต่มีได้ปลูกเป็นหมวดหมู่เหมือนอย่างในสวนพฤกษศาสตร์ แต่มีชื่อพันธุ์ไม้ติดไว้ มีการทำถนนและทางเท้าเข้าชมจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษา ปัจจุบันมีสวนรุกขชาติที่ดำเนินการอยู่ตามจังหวัดต่างๆ มากกว่า 15 แห่ง เช่น สวนรุกขชาติสุโขทัย จังหวัดพิษณุโลก และสวนรุกขชาติธารโบกขรณี จังหวัด กระบี่ เป็นต้น

2.5.7 เขตสงวนชีวมณฑล (Biosphere Reserve) สืบเนื่องจากการประชุม "Conservation and Rational Use of the Resources of the Biosphere" ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2511 โดยองค์การว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization; UNESCO) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ชีวมณฑล ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดำรงรักษาคุณค่าทางประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง มีพื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการทดลอง ศึกษา วิจัยและพัฒนา ตลอดจนเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการสาธิตและฝึกอบรมรวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืนในทุกระดับทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้งโปรแกรมมนุษย์และชีวมณฑลของยูเนสโก ต่อมาในการประชุมประจำปี ครั้งที่ 16 ของยูเนสโก (ตุลาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. 2513) ที่ประชุมได้มีมติจัดตั้งโปรแกรมมนุษย์และชีวมณฑลขึ้น และเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2514 ประเทศไทยมีเขตสงวนชีวมณฑล 4 แห่งคือ พื้นที่เขตสงวนชีวมณฑลระนอง พื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกราช พื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา-ห้วยคอกม้า จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก-ห้วยทาก ลำปาง

2.5.8 พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 (Watershed class 1) หมายถึง พื้นที่ป่าที่ป้องกันเพื่อเป็นต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งให้น้ำต่อพื้นที่ตอนล่าง มักเป็นพื้นที่ตอนบนที่มีความลาดชันมาก ดินมีสมรรถนะในการพังทลาย เป็นพื้นที่ที่ควรเก็บไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

2.5.9 ป่าชายเลนอนุรักษ์ (Conservation Mangrove Forest) หมายถึง ป่าชายเลนที่หวงห้ามไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ใด ๆ นอกจากจะปล่อยให้สภาพธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศเป็นแหล่งเพาะพันธุ์พืชและสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ พื้นที่ที่ง่ายต่อการถูกทำลายและการพังทลายของดิน พื้นที่ป่าที่สมควรสงวนไว้เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ เป็นต้น เช่น กำหนดให้มีพื้นที่ที่อยู่ห่างไม่น้อยกว่า 20 เมตร จากริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลองธรรมชาติ และไม่น้อยกว่า 75 เมตรจากชายฝั่งทะเลเป็นป่าชายเลนอนุรักษ์

2.6 สรุป

ประเทศไทยได้จำแนกพื้นที่อนุรักษ์ตามประเภทต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น รวมทั้งความหมาย ซึ่งเหมาะกับบริบทของประเทศไทยแล้ว อย่างไรก็ตามพื้นที่ดังกล่าวควรทำการตรวจสอบสถานภาพด้านขอบเขต และสถานภาพของพื้นที่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่นแต่ละพื้นที่รายงานสถานการณ์ทุกๆ 3 ปี ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อเป็นการประเมินติดตามข้อมูลต่างๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ต้องทำการจำแนกขอบเขตของแต่ละพื้นที่อนุรักษ์ให้ชัดเจนว่ามีการประกาศซ้อนทับกันหรือไม่ ในการนำเสนอข้อมูลพื้นที่อนุรักษ์จะได้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นข้อมูลเดียวกันทั้งประเทศไทย

เป้าประสงค์ที่ 15.2 : ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ส่งเสริมการดำเนินการจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดการทำลายป่าไม้ พื้นฟูป่าไม้ที่เสื่อมโทรม และปลูกป่าไม้ในพื้นที่ที่ไม่เคยเป็นป่ามาก่อน (afforestation) และ ปลูกป่าในพื้นที่ที่เป็นป่าเสื่อมโทรมอย่างทั่วถึง (reforestation)

15.2.1 การจัดการป่าที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ 15.2.1 ความก้าวหน้าในการจัดการป่าอย่างยั่งยืน (Progress towards sustainable forest management)

2.7 ความหมาย

"การจัดการป่าอย่างยั่งยืน" "Sustainable forest management" เป็นแนวคิดหลักสำหรับเป้าหมาย 15 และเป้าประสงค์ 15.1 และเป้าประสงค์ 15.2 ได้รับการกำหนดอย่างเป็นทางการโดยสมัชชาสหประชาชาติดังนี้:

[a] พลวัตและแนวคิดแบบพัฒนา [ที่] มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมของป่าไม้ทุกประเภท เพื่อประโยชน์ของคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต (UN, 2017: online)

"ดัชนีการจัดการป่าอย่างยั่งยืน" ประกอบด้วยสี่ตัวชี้วัดย่อยสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้พื้นฐานของความคืบหน้าในการจัดการป่าอย่างยั่งยืนในแต่ละประเทศ

1. การเปลี่ยนแปลงเปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ป่าโดยเฉลี่ยต่อปีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา
2. การเปลี่ยนแปลงร้อยละเฉลี่ยรายปีของสต็อกคาร์บอนในมวลชีวภาพเหนือพื้นดินในช่วงระยะเวลา 5 ปีล่าสุดที่มีอยู่
3. ส่วนแบ่งของพื้นที่ป่าไม้ซึ่งหน้าที่หลักที่กำหนดไว้คือการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพระยะเวลาล่าสุด
4. ส่วนแบ่งพื้นที่ป่าไม้ตามแผนจัดการป่าไม้ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าที่ได้รับการรับรองภายใต้โครงการรับรองการจัดการป่าแบบอิสระระยะเวลาล่าสุด

ในแต่ละองค์ประกอบ แต่ละประเทศสามารถที่จะตั้งเป้าหมายระดับชาติ การติดตาม และรายงานความก้าวหน้า ทั้งสี่ตัวชี้วัดย่อยจะถูกรวมเพื่อเป็นดัชนีตัวเดียว แต่เป้าหมาย (targets) จะถูกตั้งในระดับของตัวชี้วัดย่อย เมื่อเป้าหมายได้รับการกำหนดโดยผู้มีอำนาจในระดับชาติในแง่ของสี่ตัวชี้วัดย่อยและความคืบหน้าในการวัดตามข้อตกลงระยะเวลา แต่ละประเทศสามารถประเมินความก้าวหน้า (ในการติดตามจะเกินเป้าหมาย ในการติดตามเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ความคืบหน้าแต่ในอัตราที่ไม่เพียงพอ ไม่มีความคืบหน้าโดยรวม ขยับไปจากเป้าหมาย) ค่าสุดท้ายของดัชนีจะเป็นค่าเฉลี่ยทางคณิตศาสตร์ที่เรียบง่ายของค่าสี่ตัวชี้วัดย่อย การใช้เป้าหมายระดับชาติช่วยให้แต่ละประเทศสามารถกำหนดการจัดการป่าอย่างยั่งยืนสำหรับสถานการณ์เฉพาะของตนเองภายใต้กรอบการดำเนินงานระหว่างประเทศที่สอดคล้องกัน เป้าหมายในตัวชี้วัดย่อยยังสามารถตั้งค่าได้ในระดับภูมิภาคหรือระดับโลก

FAO ทำงานร่วมกับภาคีเพื่อพัฒนาวิธีการศึกษาสำหรับรายงานตัวชี้วัดนี้ ต่อไปนี้คือ ตัวชี้วัดย่อย 5 ตัวชี้วัด (subindicators) ความคืบหน้าเกี่ยวกับสามมิติของ SFM (กล่าวคือเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม) คำนึงถึงความเสมอภาคระหว่างกิจการ:

- 1) อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าตรวจสอบอัตราพื้นที่ป่าเปลี่ยนแปลงตามเวลา
- 2) ปริมาณ (stock) มวลชีวภาพบนพื้นดินในป่า บ่งบอกถึงจำนวนที่อยู่อาศัยชีวมวลบนพื้นดินที่เก็บรักษาไว้ในป่าประกอบด้วย ก้าน ตอไม้ กิ่ง เปลือกเมล็ดและใบ
- 3) สัดส่วนพื้นที่ป่าที่อยู่ในพื้นที่คุ้มครองที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายระบุถึงขอบเขตของป่ามีการจัดการเพื่อการป้องกันและการบำรุงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม อื่นๆ
- 4) สัดส่วนพื้นที่ป่าภายใต้แผนการจัดการป่าระยะยาว (long-term forest management) ซึ่งให้เห็นถึงสัดส่วนของป่าซึ่งมีเจตนาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อจัดการ แผนการจัดการอาจมีวัตถุประสงค์ต่างๆเช่นการผลิตของไม้ (wood) และผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่ไม้ (non-wood products) และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 5) พื้นที่ป่าที่อยู่ภายใต้การจัดการป่าที่ได้รับการยืนยันอย่างอิสระแผนการรับรองซึ่งให้เห็นถึง พื้นที่ป่าไม้ที่มีใบรับรองด้านการจัดการป่าไม้ออกโดยองค์กรอิสระที่ได้รับการรับรองสอดคล้องกับระดับชาติและมาตรฐานสากล

2.8 สรุป

ประเทศไทยยังไม่มี การดำเนินการด้านดัชนีการจัดการป่าแบบยั่งยืน เช่นที่ IUCN จำแนกไว้ 4 ตัวชี้วัดย่อย

เป้าประสงค์ที่ 15.3 : ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย พื้นฟูที่ดินและดินที่เสื่อมโทรม รวมทั้งที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ความแห้งแล้ง และน้ำท่วม และมุ่งมั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายให้ที่ดินเสื่อมโทรมทั่วโลกเป็นกลาง

ตัวชี้วัดที่ 15.3.1 ตัวบ่งชี้หมายถึงปริมาณพื้นที่ที่เสื่อมโทรม หน่วยวัดสำหรับตัวบ่งชี้ 15.3.1 คือขอบเขตเชิงพื้นที่ (เฮกตาร์หรือ ตร.กม.) แสดงเป็นสัดส่วน (เปอร์เซ็นต์) ของที่ดินที่เสื่อมสภาพต่อพื้นที่ทั้งหมด

2.9 คำนิยาม

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (the United Nations Convention to Combat Desertification (UNCCD)) ได้ให้นิยามของความเสื่อมโทรมของที่ดินและความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดินซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นสากลและเป็นที่ยอมรับทั่วโลก คือ

ความเสื่อมโทรมของที่ดิน (Land degradation) คือการลดหรือการสูญเสียของผลผลิตทางชีวภาพหรือทางเศรษฐกิจ และความซับซ้อนของพืชผลที่อาศัยน้ำฝน พืชผลในเขตชลประทาน หรือพื้นที่ทุ่งหญ้า พื้นที่เลี้ยงสัตว์ ป่าไม้และ สวนป่า ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้ที่ดินหรือจากกระบวนการหรือการรวมกันของกระบวนการที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์

ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land degradation neutrality) คือรัฐหนึ่ง ๆ ที่ปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรที่ดินที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนระบบและบริการของระบบนิเวศและเพิ่มความมั่นคงด้านอาหารให้คงที่หรือเพิ่มขึ้นภายในขอบเขตและช่วงเวลาเฉพาะของระบบนิเวศ

ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN) เป็นแนวคิดง่ายๆและเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การรักษาทรัพยากรที่มีสุขภาพดีและมีประสิทธิภาพเพียงพอโดยการหลีกเลี่ยงความเสื่อมโทรมเมื่อใดก็ตาม จัดการที่ดินให้ดีขึ้นและการฟื้นฟูที่ดินที่ได้เสื่อมโทรมไปแล้ว เกี่ยวกับการบรรลุความสมดุลระหว่างสามขั้นตอน: การใช้ / การทำให้เสื่อมโทรม / การฟื้นฟูสมรรถภาพ / การบูรณะ และการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หลักปฏิบัติในการจัดการที่ดินที่ดีขึ้นและการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ดีขึ้น สามารถช่วยให้เราสามารถรักษาความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองและโอกาสให้กับประชาชนนับล้าน

2.9.1 วิธีการในการคำนวณ

ตัวชี้วัด 15.3.1 ได้มาโดยการรวมพื้นที่ทั้งหมดที่อาจมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีเงื่อนไขเป็นที่ยอมรับโดยเจ้าหน้าที่ระดับชาติ (เช่นความเสื่อมโทรมของที่ดิน) ในขณะที่ใช้ “แนวทางการปฏิบัติที่ดี” ในการวัดและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดย่อยสามตัว ดังต่อไปนี้:

- i) การปกคลุมที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการปกคลุมที่ดิน (land cover and land cover change),
- ii) ผลผลิตของที่ดิน (land productivity) และ
- iii) การสะสมคาร์บอนเหนือและใต้ดิน (carbon stocks above and below ground)

2.9.2 การดำเนินการ

เริ่มต้นกำหนดข้อมูลฐานเพื่อกำหนดสถานะเริ่มต้นของตัวชี้วัดย่อยในค่าที่แน่นอน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การเตรียมรายละเอียดของการปกคลุมที่ดินซึ่งสร้างขึ้นตามมาตรฐานความสัมพันธ์ของโครงสร้าง (the preparation of base land cover information which builds on standard land cover ontology (e.g., LCCS/LCML);(Ontology) คือ การอธิบายความสัมพันธ์โครงสร้างความรู้ให้อยู่ในรูปแบบลำดับชั้นเชิง 2) the establishment of a baseline for land productivity (e.g., NPP/NDVI); การสร้างฐานข้อมูลสำหรับผลผลิตที่ดิน และ 3) สร้างข้อมูลฐาน (a baseline) ของการสะสมคาร์บอนบนดินและใต้ดินโดยการเน้นอินทรีย์คาร์บอนใต้ดินและดำเนินการตามการทำงานของ IPCC เกี่ยวกับคาร์บอนเหนือพื้นดิน

2.10 สรุป

ประเทศไทย โดยกรมพัฒนาที่ดินให้นิยามของคำว่า Land degradation neutrality คือ ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดินตามนิยามที่ทาง UNCCD กำหนดภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็น ผู้ประสานงานหลักของอนุสัญญาฯ นี้ มีความเห็นว่าเป็นตัวชี้วัดที่ดี และมีความสามารถที่จะดำเนินการต่อไป

เป้าประสงค์ที่ 15.4: ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) ต้องมั่นใจการอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขา รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ 15.4.1: Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity
ความคุ้มครองโดยการป้องกันพื้นที่ของสถานที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพภูเขา

2.11 คำนิยามและวิธีการคำนวณ

เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่บนภูเขาที่มีส่วนสำคัญต่อการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพของโลก ที่ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองที่กำหนดไว้ เป็นการแยกย่อยของตัวบ่งชี้ที่มีประโยชน์มากมายหลายอย่างสำหรับพื้นที่คุ้มครองที่มีความสำคัญ

2.11.1 แนวความคิด การแบ่งพื้นที่โดย IUCN แบ่งประเภทเช่นเดียวกับเป้าประสงค์ 15.1 (6 ประเภท) คือ
ประเภทที่ Ia: แหล่งสงวนธรรมชาติที่เข้มงวด (Strict nature reserve)
ประเภทที่ Ib: พื้นที่ธรรมชาติดั้งเดิม (Wilderness area)
ประเภทที่ II: อุทยานแห่งชาติ (National park)
ประเภทที่ III: อนุสรณ์สถานธรรมชาติ (National monument or feature)
ประเภทที่ IV: พื้นที่การจัดการที่อยู่อาศัยและชนิดพันธุ์ (Habitat/species management area)
ประเภทที่ V: ภูมิทัศน์ทางบกและทางทะเลที่มีการป้องกัน (protected landscape/seascape)
ประเภทที่ VI: พื้นที่คุ้มครองที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (protected area with sustainable use of natural resources)

2.11.2 การคำนวณ

ตัวบ่งชี้จะคำนวณโดยการหารจำนวนรวมของพื้นที่ที่เป็นมาตรฐานสากลในการกำหนดพื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ (a global standard for the identification of key biodiversity areas: KBA) ทั้งหมดที่ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครอง (protected area) โดยจำนวน KBA ทั้งหมดในแต่ละประเทศและคูณด้วย 100 "คุ้มครองอย่างเต็มที่ (wholly protected)" หมายถึงความคุ้มครอง > 98% เพื่อให้แก้ไขข้อผิดพลาดและข้อผิดพลาดในการแปลงข้อมูลดิจิทัลในชุดข้อมูลเชิงพื้นที่เบื้องต้น

2.12 สรุป

ประเทศไทยได้แบ่งประเภทพื้นที่คุ้มครองออกเป็น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตสงวนชีวมณฑล พื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 เขตมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ดังนั้นพื้นที่คุ้มครองบางพื้นที่อาจซ้อนทับกัน ประเทศไทยยังไม่ได้ทำการแบ่งพื้นที่ที่มีความสำคัญของความ

หลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่ภูเขาที่อยู่ภายใต้พื้นที่คุ้มครอง สอดคล้องกับดัชนีชี้วัดของ IUCN

ดังนั้นประเทศไทยยังไม่มีการจัดทำตัวชี้วัดนี้ให้

ตัวชี้วัดที่ 15.4.2 ดัชนีปกคลุมภูเขา (Mountain green cover index)

2.13 ความหมายเฉพาะเจาะจง

ดัชนีปกคลุมภูเขาถูกออกแบบมาเพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของพืชสีเขียวบนพื้นที่ภูเขา (กล่าวคือ ป่าไม้ (forest) ไม้พุ่ม (shrubs) และต้นไม้ (trees))

จากการจัดทำคู่มือของ IUCN ตัวชี้วัดนี้ยังไม่มี แต่สามารถพัฒนาได้โดยใช้ชุดข้อมูล Global Land Cover (GLC) ที่มีอยู่ซึ่งจัดทำโดยกอง NRL ของ FAO ชุดข้อมูล GLC SHARE ที่พัฒนาขึ้นโดยกอง NRL ของ FAO จะใช้เป็นพื้นฐานในการคำนวณตัวบ่งชี้ร่วมกับการกำหนดพื้นที่ภูเขาตามที่ UNEP-WCMC กำหนดโดย UNEP-WCMC ซึ่งเป็นแผนที่แรกของเทือกเขาของโลกในปี 2000 (พ.ศ. 2543) กำหนดให้เป็นไปตามระดับความสูง ความลาดชันและความสูงระดับท้องถิ่น

2.13.1 องค์ประกอบของ "พื้นที่สีเขียวที่ปกคลุม" (green cover) ประกอบด้วยสามในหกของ การจัดชั้นพื้นที่ปกคลุม (land-cover)/ การใช้ที่ดิน (land-use) ที่กำหนดโดยคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คือ ที่ดินป่าไม้ ทุ่งหญ้า/ไม้พุ่ม และ ไม้ผล ความหมายของป่าไม้สอดคล้องกับที่ใช้ในการประเมินทรัพยากรป่าไม้ (Forest Resources Assessment: FRA)

ข้อมูลฐาน (Baseline) ของตัวชี้วัดนี้ คือ พื้นที่ทั้งหมดของ 3 ระดับการจัดชั้น พื้นที่ปกคลุม/การใช้ที่ดิน (Land-cover/land-use) ในพื้นที่ภูเขาของประเทศที่แสดงเป็นสัดส่วนของพื้นที่ภูเขาทั้งหมดภายในพรมแดนของประเทศ ข้อมูลฐานทำขึ้นในปี 2017 โดยใช้แผนที่ภูเขาโลก (global mountain map) 2015 FAO/MPS ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ – การอนุรักษ์โลก ศูนย์การตรวจสอบการจัดหมวดหมู่ของระดับความสูงภูเขา การปกคลุมของพืชพรรณถูกประเมินในรูปกริดอย่างเป็นระบบ ประมาณ 120 000 แปลง โดยการใช้การแปลตีความภาพด้วยสายตา (visual interpretation) และประมวลด้วย collect earth software ของภาพถ่ายดาวเทียมที่มีความละเอียดสูง ถึง ความละเอียดสูงมาก ข้อมูลจะมีการเก็บอีกครั้งในปี 2020 เพื่อกำหนดดัชนี

2.13.2 ดัชนีปกคลุมของภูเขา คือ ตรวจวัดการเปลี่ยนแปลงของพืชสีเขียวและพื้นที่ปกคลุมบริเวณภูเขา ได้แก่ ต้นไม้ ไม้พุ่ม ทุ่งหญ้า พื้นที่ปลูกพืชผล พื้นที่ชุ่มน้ำ การตั้งถิ่นฐาน และอื่น ๆ (IPCC) เพื่อติดตามความคืบหน้าของเป้าหมายภูเขา (พัฒนาโดย FAO -เลขาธิการความร่วมมือภูเขา และรับรองโดยสหประชาชาติ)

โดยมีการแบ่งชั้นตามระดับความสูงจากน้ำทะเลได้แก่

ชั้นที่ 1 ระดับความสูง > 4500 เมตร

ชั้นที่ 2 ระดับความสูง 3500 -4500 เมตร

ชั้นที่ 3 ระดับความสูง 2500 – 3500 เมตร

ชั้นที่ 4 ระดับความสูง 1500 – 2500 เมตร

ชั้นที่ 5 ระดับความสูง 1000 – 1500 เมตร

ชั้นที่ 6 ระดับความสูง 300 – 1000 เมตร

โดยแผนที่ มีความละเอียดระดับ 3 – 30 เมตร

2.14 สรุป

ประเทศไทยยังไม่มีข้อมูลดัชนีปกคลุมของภูเขา และพื้นที่ภูเขาที่สูงของประเทศไทย หากแบ่งตาม IUCN จะมีเพียง ระดับ 4 – ระดับ 6 คือความสูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง 1500-2500, 1000-1500 และ 300 -1000 เมตร

เป้าประสงค์ที่ 15.5 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนและมีความสำคัญ ในการลดการเสื่อมสภาพของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ หยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ปกป้องและป้องกันการสูญพันธุ์ของสายพันธุ์ที่ถูกคุกคาม

ตัวชี้วัดที่ 15.5.1 : Red List Index_ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะคุกคาม

2.15 นิยาม red list index โดย IUCN

คือตัวชี้วัดหลายประการซึ่งวัดการเปลี่ยนแปลงความเสี่ยงในการสูญพันธุ์ของกลุ่มพันธุ์ ขึ้นอยู่กับจำนวนชนิดในแต่ละประเภทของการสูญเสียความเสี่ยงในรายการรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย (IUCN Red List) ของชนิดที่ถูกคุกคาม ตัวบ่งชี้นี้จะแสดงเป็นดัชนีตั้งแต่ 0 ถึง 1

2.15.1 การคำนวณ

The IUCN RLI (ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะคุกคาม) คำนวณโดย ที่จุดในเวลา โดยการคูณจำนวนของจำนวนชนิดในแต่ละรายการสีแดง แบ่งประเภทโดยการให้น้ำหนัก (ช่วง 1 สำหรับ ‘ใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened)’ ถึง 5 สำหรับ ‘การสูญหาย (Extinct)’ และ ‘สูญหายในสภาพธรรมชาติ (Extinct in the Wild)’ และรวมค่าเหล่านี้ ต่อจากนั้นหารด้วยสกออร์ที่มากที่สุดของการถูกคุกคามซึ่งคือจำนวนทั้งหมดของชนิดพันธุ์คูณด้วยค่าน้ำหนักที่กำหนดให้ ในหมวดหมู่ ‘การสูญพันธุ์ (Extinct)’ ค่าสุดท้ายจะถูกลดด้วย 1 ตาม IUCN RLI

การคำนวณทางคณิตศาสตร์แสดงดังนี้:

$$RLI_t = 1 - \sum_s Wc(t, s) / Wex \cdot N$$

โดยที่

$Wc(t,s)$ คือ ค่าน้ำหนักของหมวด (c) ในเวลา (t) สำหรับชนิด (s) (ค่าน้ำหนักสำหรับ ‘เสี่ยงอันตราย (Critically Endangered)’ = 4, ‘อันตราย (Endangered)’ = 3, ‘เปราะบาง (Vulnerable)’ = 2, ‘ใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened)’ = 1, ‘กังวลน้อยที่สุด (Least Concern)’ = 0

‘เสี่ยงอันตราย (Critically Endangered)’ ชนิดที่ติดแท็ก (species tagged) คือ ‘มีความเป็นไปได้ที่จะสูญพันธุ์ (Possibly Extinct)’ หรือ ‘อาจสูญพันธุ์ในป่า (Possibly Extinct in the Wild)’ ให้น้ำหนักเท่ากับ 5 ($WEX = 5$), ค่าน้ำหนักที่ให้ชนิดพันธุ์ ‘สูญพันธุ์ (Extinct)’ หรือ ‘สูญพันธุ์จากธรรมชาติ (Extinct in the Wild)’; และ N คือ

จำนวนรวมทั้งหมดของชนิดที่ประเมิน โดยที่ไม่รวมกลุ่มที่ได้รับการประเมินเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ในช่วงเวลาปัจจุบัน และสิ่งมีชีวิตที่ 'สูญพันธุ์ (extinct)' ในปีที่สุดของสายพันธุ์ที่ได้รับการประเมินครั้งแรก

สูตรต้องการข้อมูลดังนี้

- สายพันธุ์ชุดเดียวกันที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน
- การเปลี่ยนแปลงประเภทรายการในบัญชี Red list เท่านั้นที่เกิดจากการปรับปรุงหรือการเสื่อมสภาพของสถานะ (กล่าวคือไม่รวมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความรู้ที่ได้รับการปรับปรุงหรือการแก้ไขเกี่ยวกับอนุกรมวิธาน)
- ข้อมูลชนิดพันธุ์ที่ไม่เพียงพอไม่นำมาคิด

2.16 สรุป

ประเทศไทยจัดทำบัญชีสถานภาพของสิ่งมีชีวิตตาม IUCN Red List แต่ยังไม่มีการวิเคราะห์ดัชนี ตามวิธีการของ IUCN แต่คาดว่าทาง UN สามารถใช้ข้อมูลในประเทศไทยทำการศึกษาและจัดจำแนกตาม IUCN มาใช้ในการวิเคราะห์ดัชนีได้

เป้าประสงค์ที่ 15.6 ตัวชี้วัดนี้สร้างขึ้นบนกรณีที่เป็นรูปธรรมซึ่งในข้อตกลงซึ่งการโอนย้ายทรัพยากรทางพันธุกรรมระหว่างผู้ให้บริการทรัพยากรและผู้รับทรัพยากรรวมทั้งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรจะถูกแบ่งปัน

ตัวชี้วัดที่ 15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

2.17 นิยามเฉพาะ

ตัวบ่งชี้สร้างขึ้นจากกรณีที่เป็นรูปธรรมซึ่งได้มีการตกลงกันถึงการโอนทรัพยากรพันธุกรรมระหว่างผู้ให้บริการทรัพยากรและผู้รับทรัพยากรรวมถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมร่วมกัน ภาศิพิธิสารนาโงยา เกี่ยวกับการเข้าถึงทรัพยากรทางพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เท่าเทียมและเป็นธรรมจากการใช้ประโยชน์จากอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (พิธิสารนาโงยา) ที่ต้องมีการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรทางพันธุกรรม เพื่อให้ได้รับความยินยอมก่อนที่จะต้องเป็นไปตามข้อ 6 (3) e ของพิธิสารนาโงยาในการออก "ใบอนุญาตหรือเทียบเท่า เป็นหลักฐานในการตัดสินใจที่จะให้ความยินยอมก่อนและการจัดตั้งเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกัน" ABS- Clearing house จะให้ใบอนุญาตสามารถใช้งานออนไลน์ได้ (<https://absch.cbd.int/>)

ข้อตกลงการถ่ายโอนพันธุกรรมมาตรฐาน (Standard Material Transfer Agreement: SMTA) เป็นสัญญาที่ ภาศิสนธิสัญญาาระหว่างประเทศว่าด้วยทรัพยากรพันธุกรรมพืชเพื่ออาหารและการเกษตร (สนธิสัญญาาระหว่างประเทศ) ตกลงกันว่าจะใช้ทรัพยากรพันธุกรรมพืชภายใต้กลไกการเข้าถึงและมีกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ของสนธิสัญญา SMTA กำหนดเงื่อนไขของการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมพืชและเงื่อนไขการได้รับผลประโยชน์ ตามที่ผู้ให้บริการ SMTA

จะแจ้งให้คณะกรรมการบริหารทราบเกี่ยวกับข้อตกลงการถ่ายโอนพันธกรรมมาตรฐาน นอกจากนี้ผู้รับที่โอนทรัพยากรที่ได้รับภายใต้ SMTA ให้แก่บุคคลที่สามจะต้องดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดในการให้บริการของ SMTA และจะแจ้งให้กรรมการบริหารทราบ SMTA จะถูกเก็บไว้ใน Data Store ของสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ณ วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2558 Data Store ได้บันทึกจำนวน 34,898 SMTA จากผู้ให้บริการใน 30 ประเทศโดยแจกการถ่ายโอนให้กับผู้รับใน 172 ประเทศ (<https://mls.planttreaty.org/itt/index.php?r=stats/pubStats>) ข้อสังเกตว่าจำนวนใบอนุญาตหรือเทียบเท่าและจำนวน SMTAs ไม่จำเป็นต้องเท่ากับจำนวนตัวอย่าง / การเข้าถึงที่มีอยู่ ใบอนุญาตจำนวนมาก/ SMTA ครอบคลุมตัวอย่างจำนวนมาก/ การครอบครอง

ข้อมูลตัวบ่งชี้ที่ยึดตามการรวบรวมภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่มีอยู่แล้ว ABS-Clearinghouse พร้อมทั้งจะเริ่มเก็บใบอนุญาต / เทียบเท่า อย่างไรก็ตามควรสังเกตว่าพิธีสารนาโงยาเริ่มใช้บังคับเมื่อไม่นานมานี้

2.18 สรุป

ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาฯ และประเทศไทยได้ลงนามรับรองพิธีสารนาโงยาฯ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2555 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำรายงานเพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของพิธีสารนาโงยา

เป้าประสงค์ที่ 15.7: ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อยุติการบุกรุกและการค้าพืชและสัตว์คุ้มครอง ทั้งอุปสงค์-อุปทานของผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย

ตัวชี้วัดที่ 15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked

สัดส่วนของสัตว์ป่าที่มีการซื้อขายที่ถูกลักลอบล่าหรือถูกลักลอบค้า

2.19 คำนิยาม

สัดส่วนของสัตว์ป่าที่มีการซื้อขายที่ถูกลักลอบล่าหรือถูกค้าแบบผิดกฎหมายหมายถึงสัดส่วนของการจับกุมสัตว์ป่าร่วมกับสัตว์ป่าทั้งหมดที่ค้าขายได้โดยหลักฐานที่แสดงโดยใบอนุญาตส่งออก ผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าที่มีการซื้อขายและถูกยึดถูกนำมาเปรียบเทียบโดยการใช้นาตรการรวม

2.20 แนวความคิด

สัตว์ป่า (Wildlife) ถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าที่ได้รับการคุ้มครองทั้งพืชและสัตว์ซึ่งมีการซื้อขายตามกฎหมายและรวมอยู่ในภาคผนวก CITES ยกเว้นสัตว์ป่าภาคผนวก 1 สัตว์ป่าที่ได้รับการคุ้มครองส่วนใหญ่มีการซื้อขายตามกฎหมาย

การรุกล่า (poaching) หมายถึงการลักลอบขนสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมายเพื่อการค้าระหว่างประเทศ

การค้าผิดกฎหมาย (Illicit trafficking) หมายถึงการนำเข้าหรือส่งออกสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย

ใบอนุญาตการส่งออก (Export Permits) ต้องมีรายชื่อสัตว์ป่าที่ส่งออกซึ่งได้รับอนุญาตจาก CITES โดยทุกรัฐสมาชิก (ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ VI ของ CITES ซึ่งกำหนดว่าใบอนุญาตข้อมูลการส่งออกจะประกอบใน Confidence Resolution 8.5 ซึ่งการประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญาฯ เห็นชอบกับข้อมูลที่จะรวมอยู่ในใบอนุญาตส่งออก

การจับกุม (Seizures) เป็นผลมาจากการยึดสัตว์ป่าหรือผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าโดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายแห่งชาติ การจับกุมเกิดขึ้นเมื่อหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายมีข้อสงสัยว่าสัตว์ป่าหรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าที่ตนพบจะได้รับหรือค้าโดยผิดกฎหมาย ขึ้นอยู่กับว่า ที่ไหน เมื่อไร และทำไม หน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมายแห่งชาติถึงจับสัตว์ป่าและผลิตภัณฑ์สัตว์ป่า ข้อมูลเกี่ยวกับรายการค้าสอดคล้องมากหรือน้อยกับตัวแปรที่กำหนดโดย CITES ในใบอนุญาตส่งออก ข้อกำหนดเบื้องต้นขั้นต่ำของรายงานการจับกุมคือการให้ชื่อ (หรือระดับการจัดหมวดหมู่ต่ำสุดที่เป็นไปได้) ของตัวอย่างที่ถูกยึด นอกจากนี้ยังรวมถึงปริมาณของตัวอย่างและหน่วยของการวัด (unit) ตลอดจนกำหนดระยะเวลาการค้ากำหนดผลิตภัณฑ์ที่ถูกยึด

มาตรการรวม (Aggregation measure) นำหนักและจำนวนการยึดไม่สามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้การรุกรานเพราะไม่มีความหมายในการเปรียบเทียบหรือเพิ่มผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าชนิดต่างๆ เนื่องจากการค้าทางกฎหมายเกิดขึ้นระหว่างผลิตภัณฑ์ทุกชนิดรวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ระบุไว้ใน CITES ภาคผนวก 1 เป็นไปได้ที่จะได้รับราคามาตรฐานจากข้อมูลการนำเข้าในตลาดทั่วไปและเพื่อตรวจสอบตัวอย่าง เช่นค่าสัมพัทธ์ของไม้สนสีแดง (rosewood) จะเทียบกับม้าน้ำที่แห้ง (dried seahorses) ได้อย่างไร

2.21 วิธีการคำนวณ

$$PTT = \frac{\text{total aggregated wildlife seizures}}{\text{total aggregated wildlife export permits issued}}$$

การรวมกัน (Aggregation) การกำหนดเมทริกซ์ทั่วไปเพื่อรวบรวมสัตว์ป่าที่ถูกจับกุมที่เกี่ยวข้องกับสายพันธุ์ที่แตกต่างกัน

สำหรับวัตถุประสงค์ในการคำนวณตัวเลขภาพรวมของการนำเข้าและราคาที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญจะสัมพันธ์กับแต่ละชนิด

วิธีการที่ใช้ในการหาตัวบ่งชี้อรวมมีดังนี้

- Let commodity x have n number of reported declared values; {v1, v2.....vn}
ให้สินค้าโภคภัณฑ์ x มีจำนวน n รายงานราคาที่ตั้งแล้ว; {v1, v2.....vn}
- Assuming that each report involves several units of the commodity {x1, x2,.....xn}, สมมติว่ารายงานแต่ละฉบับเกี่ยวข้องกับสินค้าโภคภัณฑ์หลายชุด {x1, x2,.....xn},
- the value assigned to each report is: {x1*v1, x2*v2,.....xn*vn}
ค่าที่กำหนดให้กับแต่ละรายงานคือ {x1*v1, x2*v2,.....xn*vn}
- Thus, the value of all the reported amounts of the commodity x is:
ดังนั้นมูลค่าของรายงานทั้งหมดของสินค้าโภคภัณฑ์ : $\sum_{i=1}^n X_i * V_i$
- The wildlife seizure index for commodity X used for this report is the weighted average

ดัชนีการจับสัตว์ป่าสำหรับสินค้าโภคภัณฑ์ X ใช้สำหรับรายงานฉบับนี้คือค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

$$VX = \frac{\sum_{i=1}^n Xi \cdot Vi}{\sum_{i=1}^n Xi}$$

จากการรายงานของ Moore et al. (2016) พบว่า พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าได้กำหนดชนิดของสัตว์ป่าสงวนไว้ 15 ชนิด นอกจากนี้ระเบียบอีกสองฉบับยังได้กำหนดชนิดของสัตว์ที่ควรได้รับการคุ้มครองภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยฉบับแรกออกในปี พ.ศ. 2546 กำหนดรายการไว้ 1303 ชนิดพันธุ์ (<http://www.dnp.go.th/wildlifepn>) และฉบับที่สองออกเมื่อปี พ.ศ. 2558 ซึ่งกำหนดเพียงสองสายพันธุ์คือเต่านามลายู (*Malayemys macrocephala*) และช้างแอฟริกา (*Loxodonta africana*) ซึ่งไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย

ภาคผนวกตามไซเตสได้รวมถึงชนิดสัตว์หลายชนิดพันธุ์และชนิดพันธุ์ย่อย (subspecies) ของสัตว์ในสามภาคผนวก ไซเตสใช้บังคับการค้าสัตว์กว่า 5600 ชนิดพันธุ์ ซึ่งน้อยกว่า 10% เป็นสัตว์ประจำถิ่นของประเทศไทย

ตารางที่ 2-2 ชนิดสัตว์ตามบัญชีไซเตส

สัตว์ป่า	ภาคผนวก I	ภาคผนวก II	ภาคผนวก III
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	300 ชนิดพันธุ์ (รวม 11 ประชากร) + 23 ชนิดพันธุ์ย่อย (รวม 3 ประชากร)	501 ชนิดพันธุ์ (รวม 16 ประชากร) + 7 ชนิดพันธุ์ย่อย (รวม 2 ประชากร)	45 ชนิดพันธุ์ + 10 ชนิดพันธุ์ย่อย
สัตว์ปีก	154 ชนิดพันธุ์ (รวม 2 ประชากร) + 10 ชนิดพันธุ์ย่อย	1278 ชนิดพันธุ์ (รวม 1 ประชากร) + 3 ชนิดพันธุ์ย่อย	25 ชนิดพันธุ์
สัตว์เลื้อยคลาน	80 ชนิดพันธุ์ (รวม 8 ประชากร) + 5 ชนิดพันธุ์ย่อย	673 ชนิดพันธุ์ (รวม 6 ประชากร)	40 ชนิดพันธุ์
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	17 ชนิดพันธุ์	126 ชนิดพันธุ์	3 ชนิดพันธุ์
ปลา	16 ชนิดพันธุ์	87 ชนิดพันธุ์	-
สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	63 ชนิดพันธุ์ + 5 ชนิดพันธุ์ย่อย	2162 ชนิดพันธุ์ + 1 ชนิดพันธุ์ย่อย	22 ชนิดพันธุ์ + 3 ชนิดพันธุ์ย่อย
รวม	630 ชนิดพันธุ์ + 43 ชนิดพันธุ์ย่อย	4827 ชนิดพันธุ์ + 11 ชนิดพันธุ์ย่อย	135 ชนิดพันธุ์ + 13 ชนิดพันธุ์ย่อย

ที่มา: CITES, 2016: online

ตารางที่ 2-3 จำนวนชนิดพันธุ์ตามบัญชีไชเตส

สัตว์ป่า	ภาคผนวก I	ภาคผนวก II	ภาคผนวก III	จำนวนชนิดพันธุ์ตามบัญชีไชเตส
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	323	508	55	886
สัตว์ปีก	164	1281	25	1470
สัตว์เลื้อยคลาน	85	673	40	798
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	17 ชนิดพันธุ์	126 ชนิดพันธุ์	3 ชนิดพันธุ์	146
ปลา	16 ชนิดพันธุ์	87 ชนิดพันธุ์	0	103
สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	68	2163	25	2256
รวม	673	4838	148	5659

ที่มา: CITES, 2016: online

ตารางที่ 2-4 ชนิดสัตว์ตามบัญชีไชเตสซึ่งประจำถิ่นประเทศไทย

สัตว์ป่า	จำนวนชนิดพันธุ์ตามบัญชีไชเตส	ชนิดพันธุ์ซึ่งประจำถิ่นในประเทศไทยตามบัญชีไชเตส	ชนิดพันธุ์ที่ไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยตามบัญชีไชเตส
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	886	100	786
สัตว์ปีก	1470	116	1354
สัตว์เลื้อยคลาน	798	52	746
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	146	0	146
ปลา	103	12	91
สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	2256	263	1993
รวม	5659	543	5116

ที่มา: CITES, 2016: online

ตารางที่ 2-5 ชนิดสัตว์ตามบัญชีไซเตสที่ถูกระบุตาม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

สัตว์ป่า	ภาคผนวก I		ภาคผนวก II		ภาคผนวก III	
	ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสซึ่งถูกระบุตาม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	ชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ตามตามบัญชีไซเตสซึ่งถูกระบุตาม พ.ร.บ. สงวน และ คุ้มครองสัตว์ป่า	ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสซึ่งถูกระบุตาม พ.ร.บ. สงวน และ คุ้มครองสัตว์ป่า	ชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ตามตามบัญชีไซเตสซึ่งถูกระบุตาม พ.ร.บ. สงวน และ คุ้มครองสัตว์ป่า	ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสซึ่งถูกระบุตาม พ.ร.บ. สงวน และ คุ้มครองสัตว์ป่า	ชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ตามตามบัญชีไซเตสซึ่งถูกระบุตาม พ.ร.บ. สงวน และ คุ้มครองสัตว์ป่า
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	34	5	42	2	9	0
สัตว์ปีก	15	0	101	1	0	0
สัตว์เลื้อยคลาน	12	1	28	1	0	0
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	0	0	0	0	0	0
ปลา	1	0	1	0	0	0
สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	0	0	2089	1828	4	4
รวม	62	6	2261	1832	13	4

ที่มา: CITES, 2016: online

สมาชิกของไซเตสจะต้องสามารถบังคับใช้บทบัญญัติของไซเตสได้ และสมาชิกจะต้องสามารถห้ามการค้าตัวอย่างสัตว์ที่ระบุว่าจะติดต่อไซเตส ในการนี้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าได้ระบุครอบครองประมาณ 41% ของชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตส (ตารางที่ 2-5) ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ตามภาคผนวก II ซึ่งรวมทั้งชนิดสัตว์ที่ยังไม่ใกล้สูญพันธุ์ในปัจจุบันแต่อาจจะมีโอกาสสูญพันธุ์ได้ หากไม่ได้รับการคุ้มครองรวมถึงชนิดสัตว์ที่มีลักษณะใกล้เคียง

ตารางที่ 2-6 ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสซึ่งรวมอยู่ใน พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

สัตว์ป่า	ภาคผนวก I	ภาคผนวก II	ภาคผนวก III
จำนวนของชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตส	673	4838	148
ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสที่รวมอยู่ใน พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	62	2261	13
ร้อยละ ของชนิดพันธุ์ตามบัญชีไซเตสที่รวมอยู่ใน พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	9.21%	46.73 %	8.78 %

ที่มา: CITES, 2016: online

จำนวนร้อยละของชนิดพันธุ์ตามภาคผนวก II ซึ่งถูกรวมอยู่ภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า มีจำนวนมากกว่าภาคผนวก I และภาคผนวก III อย่างมีนัยสำคัญ โดยทั้งหมดคือมีเสือ ยกเว้น 4 ชนิด คือ ปะการัง กัลปังหา และหอยมือเสือถูกระบุภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ให้อยู่ในอันดับที่สูงขึ้น โดยให้ใช้ชื่อเดี่ยวแต่หมายรวมถึงหลายชนิดพันธุ์ กล่าวคือ

- Antipatharia - กัลปังหาดำ ตามภาคผนวก II (250 ชนิดพันธุ์ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย)
- Scleractinia – ปะการังแข็ง ตามภาคผนวก II (1567 ชนิดพันธุ์ 250 ประจําถิ่นในประเทศไทย)
- Stylasterina – ปะการังไฟ lace corals ตามภาคผนวก II (244 ชนิดพันธุ์ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย)
- Milleporina – ปะการังไฟ ตามภาคผนวก II (14 ชนิดพันธุ์ 2 ประจําถิ่นในประเทศไทย)
- Helioporacea – ปะการังสีฟ้า ตามภาคผนวก II (1 ชนิดพันธุ์ ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย)
- Gorgonacea – กัลปังหา ตามภาคผนวก II (4 ชนิดพันธุ์ ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย)
- Tridacnidae – หอยมือเสือ ตามภาคผนวก II (9 ชนิดพันธุ์ 5 ประจําถิ่นในประเทศไทย)

ทั้ง 7 กลุ่ม รวมทั้งหมดมี 2089 ชนิดพันธุ์ ซึ่งมี 257 ชนิดเป็นสัตว์ประจำถิ่นของประเทศไทย หากแยก 7 กลุ่มนี้ [4838 (จำนวนทั้งสิ้นภายใต้ภาคผนวก II ตามบัญชีไซเตส) – 2089] จะเท่ากับ 2749 หากไม่รวม ปะการัง กัลปังหา และหอยมือเสือ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าจะครอบคลุมเพียง 8.85% ของชนิดสัตว์ตามบัญชีไซเตส นอกจากการที่ไม่มีการคุ้มครองชนิดพันธุ์ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยแล้ว พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่ายังไม่ครอบคลุมชนิดพันธุ์อื่นอีก 10% ตามบัญชีไซเตสซึ่งพบในประเทศไทย

ตารางที่ 2-7 สัดส่วนของชนิดพันธุ์ตามบัญชีไฮเตสที่ถูกระบุภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

สัตว์ป่า	ภาคผนวก I	ภาคผนวก II (ไม่รวมปะการัง กัลปังหา และหอยมือเสือ)	ภาคผนวก III
จำนวนของชนิดพันธุ์ตามบัญชีไฮเตส	673	2749	148
ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไฮเตสที่รวมอยู่ใน พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	62	261	9
ร้อยละ ของชนิดพันธุ์ตามบัญชีไฮเตสที่รวมอยู่ใน พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	9.21 %	9.49 %	5.41 %

ที่มา: CITES, 2016: online

ตารางที่ 2-8 ชนิดพันธุ์ตามบัญชีไฮเตสซึ่งประจำถิ่นประเทศไทยและไม่อยู่ภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

กลุ่ม	ชนิดสัตว์ตามบัญชีไฮเตสซึ่งประจำถิ่นประเทศไทย	ชนิดสัตว์ตามบัญชีไฮเตสซึ่งประจำถิ่นประเทศไทยและอยู่ภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	ชนิดสัตว์ตามบัญชีไฮเตสซึ่งประจำถิ่นประเทศไทยและไม่อยู่ภายใต้ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	100	71	29
สัตว์ปีก	116	115	1
สัตว์เลื้อยคลาน	52	38	14
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ	0	0	0
ปลา	12	2	10
สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	263	260	3
รวม	543	486	57

ที่มา: CITES, 2016: online

2.22 สรุป

โดยรวม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า 2535 ยังไม่ครอบคลุม ทั้งชนิดพันธุ์ และ การกำหนดความผิดทางอาญา ของการกระทำความผิดภายใต้ อนุสัญญาไฮเตส ดังนั้นประเทศไทย ควรที่จะต้องมีการปรับปรุง พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า 2535 เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาไฮเตส เพื่อให้การดำเนินการเป็นมาตรฐานสากลต่อไป

เป้าประสงค์ที่ 15.8: ภายในปี 2563 (2020) มีมาตรการเพื่อป้องกันให้การแนะนำและช่วยลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานบนบกและในน้ำและการควบคุมหรือกำจัดสายพันธุ์ที่มีความสำคัญ

ตัวชี้วัดที่ 15.8.1 สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและทรัพยากรเพียงพอในการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานตัวบ่งชี้ที่นำมาใช้โดยอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อประเมินความก้าวหน้าในโครงการความหลากหลายทางชีวภาพของ Aichi เป้าหมายที่ 9 ในแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ 2011-2020 (2554-2020)

2.23 แผนกลยุทธ์ไอจิ (20 Aichi Biodiversity Targets)

ประกอบด้วย 5 เป้าประสงค์ 20 เป้าหมาย

2.23.1 เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

A : แก้ไขมูลเหตุรากฐาน (underlying causes) ของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกระแสหลักในภาครัฐและภาคประชาสังคม

B : ลดแรงกดดันโดยตรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพ (direct pressures) และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

C : ปรับปรุงสถานภาพของความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฝ้าระวังรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (Directly safeguard) ของระบบนิเวศน์ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม

D : เพิ่มพูนผลประโยชน์ (benefits) จากความหลากหลายทางชีวภาพ และบริการจากระบบนิเวศน์ ต่อคนทั้งปวง

E : เพิ่มพูนการอนุรักษ์อนุสัญญาฯ (Enhance implementation) โดยมีการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ และการพัฒนาสมรรถนะ

2.23.2 รายละเอียดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์

A : แก้ไขมูลเหตุรากฐาน (underlying causes) ของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกระแสหลักในภาครัฐและภาคประชาสังคม

เป้าหมายที่ 1 ภายในปี 2563 ต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนตระหนักคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ และทราบขั้นตอนว่าทำอะไรจึงจะอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 2 ภายในปี 2563 ต้องบูรณาการคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่แผนพัฒนาระดับชาติและระดับท้องถิ่น และกลยุทธ์ลดความยากจน เข้าสู่การจัดทำบัญชีประชาชาติหากเหมาะสม และเข้าสู่ระบบการรายงานแห่งชาติ

เป้าหมายที่ 3 ภายในปี 2563 ต้องขจัดแรงจูงใจ รวมถึงเงินอุดหนุนที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อลดให้เหลือน้อยที่สุด และหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบ และต้องจัดให้มีแรงจูงใจทางบวก ประยุกต์ใช้เพื่ออนุรักษ์และ

ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยสอดคล้องปรองดองกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และพันธกรณีระหว่างประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมายที่ 4 ภายในปี 2563 รัฐบาล ธุรกิจ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในทุกระดับ ต้องดำเนินขั้นตอนที่จะบรรลุความสำเร็จ หรือได้ดำเนินงานตามแผน เพื่อการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน และได้รักษาผลกระทบของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างดีภายในขอบเขตจำกัดที่ระบบนิเวศน์ปลอดภัย

B : ลดแรงกดดันโดยตรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพ (direct pressures) และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 5 ภายในปี 2563 ต้องดำเนินการให้ลดอัตราการสูญเสีย แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมถึงป่าไม้ ลงครึ่งหนึ่งเป็นอย่างน้อย และในที่ที่เป็นไปได้ลดอัตราการสูญเสียลงให้เกือบเหลือศูนย์ และลดความเสื่อมโทรมแยกการกระจายของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญ

เป้าหมายที่ 6 ภายในปี 2563 ต้องจัดการและเก็บเกี่ยว สัตว์น้ำ พืชน้ำ อย่างยั่งยืนถูกต้องตามกฎหมาย และประยุกต์ใช้วิถีทางบนพื้นฐานของระบบนิเวศน์ จนกระทั่งสามารถหลีกเลี่ยงการประมงเกินขีดจำกัดได้ ดำเนินแผนและมาตรการฟื้นฟู สำหรับชนิดพันธุ์ที่ร่อยหรอ ทำการประมงที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายที่สำคัญต่อชนิดพันธุ์ที่คุกคามและระบบนิเวศน์ที่เปราะบาง และจำกัดผลกระทบของการประมงที่มีต่อปริมาณสำรอง ชนิดพันธุ์ และระบบนิเวศน์ให้อยู่ภายในขอบเขตที่ระบบนิเวศน์ยังคงปลอดภัย

เป้าหมายที่ 7 ภายในปี 2563 ต้องจัดการพื้นที่ภายใต้การเกษตร การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้อย่างยั่งยืน เพื่อเป็นหลักประกันว่ามีกรอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 8 ภายในปี 2563 ต้องควบคุมมลภาวะ รวมทั้งธาตุอาหารที่เกินพอดี ให้อยู่ในระดับไม่เสียหายต่อบทบาทหน้าที่ของระบบนิเวศน์ และต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 9 ภายในปี 2563 ต้องจำแนกระบุและจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และเส้นทางแพร่ระบาด ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินมาตรการเพื่อจัดการเส้นทางแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้าและการตั้งถิ่นฐานรุกราน

เป้าหมายที่ 10 ภายในปี 2558 ต้องลดแรงกดดันที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ลดลงให้เหลือน้อยที่สุด หมายถึงแรงกดดันที่มีต่อแนวปะการัง และระบบนิเวศน์เปราะบางอื่นที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือการเพิ่มความเป็นกรดให้แก่มหาสมุทร ทั้งนี้เพื่อธำรงรักษาความสมบูรณ์และบทบาทหน้าที่ของระบบนิเวศน์ดังกล่าว

C : ปรับปรุงสถานภาพของความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฝ้าระวังรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (Directly safeguard) ของระบบนิเวศน์ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม

เป้าหมายที่ 11 ภายในปี 2563 ต้องอนุรักษ์อย่างน้อยร้อยละ 17 ของพื้นที่บนบกและแหล่งน้ำในแผ่นดิน และร้อยละ 10 ของพื้นที่ทะเลและชายฝั่งโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่ที่มีความสำคัญเป็นพิเศษเฉพาะสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพ และบริการจากระบบนิเวศน์ ด้วยการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม มีตัวแทนทางนิเวศน์ และมีระบบพื้นที่คุ้มครองที่เชื่อมโยงกันอย่างดี และมาตรการอื่นที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์พื้นที่เป็นสำคัญ และบูรณาการเข้าสู่ภูมิทัศน์และชลทัศน์ที่กว้างกว่าเดิม

เป้าหมายที่ 12 ภายในปี 2563 ต้องป้องกันไม่ให้ชนิดพันธุ์ที่คุกคาม ซึ่งรู้จักแล้วต้องสูญพันธุ์ และต้องปรับปรุงสถานะภาพการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ดังกล่าวโดยเฉพาะพวกที่ประชากรลดลงเหลือน้อยที่สุดและผดุงไว้ให้ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 13 ภายในปี 2563 ต้องดำรงรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมพืชปลูกและปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยง และสายพันธุ์ป่า รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางสังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม จัดทำกลยุทธ์และดำเนินงานตามนั้น เพื่อลดการสูญสลายทางพันธุกรรมให้มากที่สุด และเฝ้าระวังรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมดังกล่าว

D : เพิ่มพูนผลประโยชน์ (benefits) จากความหลากหลายทางชีวภาพ และบริการจากระบบนิเวศน์ ต่อคนทั้งปวง

เป้าหมายที่ 14 ภายในปี 2563 ต้องฟื้นฟูและเฝ้าระวังรักษาระบบนิเวศน์ที่ให้บริการที่สำคัญยิ่ง รวมถึงบริการที่เกี่ยวกับน้ำ และเกื้อกูลต่อสุขภาพ การกินดีอยู่ดีและความผาสุก โดยคำนึงถึงความต้องการของสตรี ชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิมและชุมชนท้องถิ่น ผู้ยากไร้ และผู้อ่อนแอ

เป้าหมายที่ 15 ภายในปี 2563 ต้องเพิ่มพูน ความยืดหยุ่นคงทนของระบบนิเวศน์ และการเกื้อกูลของความหลากหลายทางชีวภาพต่อปริมาณคาร์บอนสำรอง โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟู รวมถึงการฟื้นฟูให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 15 ของระบบนิเวศน์เสื่อมโทรม ดังนั้นจึงเกื้อกูลต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปรับตัว และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย

เป้าหมายที่ 16 ภายในปี 2558 ต้องบังคับใช้ และปฏิบัติตามพิธีสารนาโงยา ว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยสอดคล้องกับกฎระเบียบในชาติ

E : เพิ่มพูนการอนุรักษ์ต้นุสัญญาฯ (Enhance implementation) โดยมีการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ และการพัฒนาสมรรถนะ

เป้าหมายที่ 17 ภายในปี 2558 แต่ละภาคีอนุสัญญาฯ ต้องจัดทำกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (NBZAP) อย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วม และได้รับการปรับให้ทันสมัย และรับรองเป็นเครื่องมือทางนโยบาย จึงเริ่มต้นอนุวัติการตามนั้น

เป้าหมายที่ 18 ภายในปี 2563 ต้องยอมรับนับถือ ความรู้ที่ถ่ายทอดมาตามธรรมเนียมประเพณี การประดิษฐ์คิดค้นใหม่ และวิถีปฏิบัติของชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิม และชุมชนท้องถิ่นสำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และการใช้ทรัพยากรชีวภาพตามจารีตประเพณีภายใต้กฎระเบียบแห่งชาติและพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และต้องบูรณาการอย่างเต็มที่ เพื่อสะท้อนให้เห็นการอนุรักษ์อนุสัญญาฯ โดยการมีส่วนร่วมอย่างเต็มกำลัง และมีประสิทธิผลของชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิม และชุมชนท้องถิ่นในทุกระดับที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมายที่ 19 ภายในปี 2563 ต้องปรับปรุงแบ่งปันอย่างกว้างขวาง และถ่ายทอด นำไปประยุกต์ใช้ ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ คุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ บทบาทหน้าที่ สถานภาพและแนวโน้ม และผลสืบเนื่องจากความสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 20 ภายในปี 2563 ควรเพิ่มการขับเคลื่อนทรัพยากรการเงิน สำหรับอนุวัติแผนกลยุทธ์ 2554 – 2563 อย่างมีประสิทธิภาพจากทุกแหล่ง โดยสอดคล้องกับกระบวนการรวมทุน และที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ในกลยุทธ์สำหรับขับเคลื่อนทรัพยากร โดยเพิ่มอย่างเป็นรูปธรรมจากระดับปัจจุบัน เป้าหมายนี้อยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการประเมินวิเคราะห์ทรัพยากรที่ต้องการ ที่ภาคีอนุสัญญาฯ ต้องจัดทำและรายงาน

ประเทศไทย โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานประสานงานหลัก ได้จัดทำแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลาย ทางชีวภาพ พ.ศ. 2558-2564 และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการ ฯ พ.ศ. 2560 – 2564 ซึ่งได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2560 สาระสำคัญของ (ร่าง) แผนปฏิบัติการ ฯ พ.ศ. 2560 – 2564 เป็นการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ตลอดจนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และเป้าหมายไอจีด้านความหลากหลายทางชีวภาพ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ประเด็นปฏิรูปตามแผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2564 ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการ 10 เรื่อง ภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกกระดับ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศและบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

2.24 สรุป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำรายงานฉบับที่ 5 National report on the implement of the convention of Biodiversity ซึ่งประกอบด้วยแผนปฏิบัติการต่างๆ **ข้อสังเกตจากเป้าหมายที่ 11 ของแผนกลยุทธ์ไอจี** ภายในปี 2563 **ต้องอนุรักษ์อย่างน้อยร้อยละ 17 ของพื้นที่บนบกและแหล่งน้ำในแผ่นดิน และร้อยละ 10 ของพื้นที่ทะเลและชายฝั่งโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่ที่มีความสำคัญเป็นพิเศษเฉพาะสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพ และบริการจากระบบนิเวศน์ ด้วยการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม มีตัวแทนทางนิเวศน์ และมีระบบพื้นที่คุ้มครองที่เชื่อมโยงกันอย่างดี และมาตรการอื่นที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์พื้นที่ที่สำคัญ และบูรณาการเข้าสู่ภูมิภาคและเขตพื้นที่ที่กว้างกว่าเดิม ดังนั้นหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และสำนักความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ทำงานอย่างสอดประสานจะทำให้ประเทศไทยสัมฤทธิ์ผลในหลายๆเป้าประสงค์ใน Goal 15 ได้**

เป้าประสงค์ที่ 15.9: บูรณาการมูลค่าของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไว้ในการวางแผนกระบวนการพัฒนารายงานและยุทธศาสตร์การลดความยากจน ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ภายในปี 2563
ตัวชี้วัดที่ 15.9.1 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ.2011-2020

ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ.2011-2020

2.25 สรุป

IUCN ยังไม่มีข้อมูล (metadata) ที่ได้รับการกำหนดตัวบ่งชี้ปัจจุบัน

เป้าประสงค์ที่ 15.a: ระดมและเพิ่มทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งอย่างมีนัยสำคัญเพื่ออนุรักษ์และใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ 15.a.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการและค่าใช้จ่ายสาธารณะในการอนุรักษ์และการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2.26 สรุป

IUCN ยังไม่มีข้อมูล (metadata) ที่ได้รับการกำหนดตัวบ่งชี้ปัจจุบัน

เป้าประสงค์ที่ 15.b: ระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งและทุกระดับเพื่อสนับสนุนเงินการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน และจัดหาแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับประเทศกำลังพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในการบริหารจัดการ ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์และการปลูกป่า

ตัวชี้วัดที่ 15.b.1 ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการและค่าใช้จ่ายสาธารณะในการอนุรักษ์และการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2.27 คำนิยาม

รวมความช่วยเหลือในการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (official development assistance :ODA) แก่ภาคป่าไม้ (รหัสวัตถุประสงค์ 312) ข้อมูลแสดงเป็นดอลลาร์สหรัฐที่อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยต่อปี

2.28 สรุป

ประเทศไทยมีข้อมูลบางส่วนแต่ข้อมูลไม่ทันสมัยและกระจัดกระจายยากแก่การประมวลผล

เป้าประสงค์ที่ 15.c: เพิ่มพูนการสนับสนุนในระดับโลกสำหรับความพยายามที่จะต่อสู้กับการล่า การเคลื่อนย้ายชนิดพันธุ์คุ้มครอง รวมถึงโดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดที่ 15.c.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกนำมาขายโดยการลักลอบล่าและค้าอย่างผิดกฎหมาย

สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ซื้อขายที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือถูกค้าผิดกฎหมาย

2.29 คำนิยาม

เช่นเดียวกับ ตัวชี้วัดที่ 15.7.1 (สัดส่วนของสัตว์ป่าที่มีการซื้อขายที่ถูกกลบฝังหรือถูกค้าแบบผิดกฎหมาย หมายถึงสัดส่วนของการจับกุมสัตว์ป่ารวมกับสัตว์ป่าทั้งหมดที่ค้าขายได้โดยหลักฐานที่แสดงโดยใบอนุญาตส่งออก ผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าที่มีการซื้อขายและถูกยึดถูกนำมาเปรียบเทียบโดยการใช้มาตรการรวม)

2.30 สรุป

ยังไม่พบข้อมูลในประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานไซเตส ควรทำการตรวจสอบข้อมูล และหากปรากฏข้อมูลควรจัดทำให้ทันสมัยและเข้าถึงได้สะดวก

2.31 Cross-cutting ระหว่างเป้าประสงค์ของ Goal 15 กับเป้าประสงค์ของ Goals อื่นๆ

ในตารางที่ 2-9 แสดงความสอดคล้องของเป้าประสงค์ของ Goal 15 กับเป้าประสงค์ของ Goals อื่นๆ ซึ่งหากการดำเนินการในเป้าประสงค์หนึ่งบรรลุก็จะทำให้เป้าประสงค์อื่นบรรลุด้วย

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15 และเป้าหมายใน Goals อื่นๆ

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ ที่ 15.3	เป้าประสงค์ ที่ 15.4	เป้าประสงค์ ที่ 15.5	เป้าประสงค์ ที่ 15.6	เป้าประสงค์ ที่ 15.7	เป้าประสงค์ ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ ที่ 15.c
เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่												
1.1ภายในปี 2573 ขจัดความ ยากจนขั้นรุนแรง ทั้งหมด ซึ่ง ใน ปัจจุบัน วัดจาก คนที่มีค่าใช้จ่าย ดำรงชีพรายวัน ต่ำกว่า \$ 1.25 ต่อวัน	X	X	X	X	X				X		X	
1.5ภายในปี 2573 สร้างภูมิ ต้านทาน และลด การเป็ดรับและ ความเปราะบาง ต่อเหตุรุนแรงที่ เกี่ยวข้องกับ ภูมิอากาศ และ ภัยพิบัติทาง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้กับผู้ที่ยากจน และอยู่ใน สถานการณ์ เปราะบาง	X	X	X	X	X				X		X	

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15และเป้าหมายใน Goals อื่นๆ) ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ ที่ 15.3	เป้าประสงค์ ที่ 15.4	เป้าประสงค์ ที่ 15.5	เป้าประสงค์ ที่ 15.6	เป้าประสงค์ ที่ 15.7	เป้าประสงค์ ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ ที่ 15.c
เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน												
2.3เพิ่มผลผลิตภาพ ทางการเกษตร และรายได้ของ ผู้ผลิตอาหารราย เล็ก โดยเฉพาะ ผู้หญิง คน พื้นเมือง เกษตรกรแบบ ครอบครัว คน เลี้ยงปศุสัตว์ ชาวประมง ให้ เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า โดยรวมถึง การเข้าถึงที่ดิน และทรัพยากร และปัจจัยนำเข้า ในการผลิต ความรู้ บริการ ทางการเงิน ตลาด และ โอกาสสำหรับ การเพิ่มมูลค่า และการจ้างงาน นอกฟาร์ม อย่าง ปลอดภัยและเท่า เทียม ภายในปี 2573			X									

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15และเป้าประสงค์ใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ ที่ 15.3	เป้าประสงค์ ที่ 15.4	เป้าประสงค์ ที่ 15.5	เป้าประสงค์ ที่ 15.6	เป้าประสงค์ ที่ 15.7	เป้าประสงค์ ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ ที่ 15.c
2.4สร้าง หลักประกันว่าจะ มีระบบการผลิต อาหารที่ยั่งยืน และดำเนินการ ตามแนวปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ มีภูมิคุ้มกันที่จะ เพิ่มผลิตภาพ และการผลิต ซึ่ง จะช่วยรักษา ระบบนิเวศ เสริม ขีดความสามารถ ในการปรับตัวต่อ การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ภาวะอากาศ รุนแรง ภัยแล้ง อุทกภัย และภัย พิบัติอื่น ๆ และ จะช่วยพัฒนา ที่ดินและคุณภาพ ดินอย่างต่อเนื่อง ภายในปี 2573	X		X									

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15และเป้าประสงค์ใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ ที่ 15.3	เป้าประสงค์ ที่ 15.4	เป้าประสงค์ ที่ 15.5	เป้าประสงค์ ที่ 15.6	เป้าประสงค์ ที่ 15.7	เป้าประสงค์ ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ ที่ 15.c
2.5คงความ หลายหลายทาง พันธุกรรมของ เมล็ดพันธุ์ พืชที่ ใช้เพาะปลูก สัตว์ ในไรนาและที่ เลี้ยงตาม บ้านเรือน และ ชนิดพันธุ์ตาม ธรรมชาติที่ เกี่ยวข้องกับพืช และสัตว์เหล่านั้น รวมถึงให้มี ธนาคารเมล็ด พันธุ์และพืชที่มี การจัดการที่ดี และมีความ หลากหลาย ทั้ง ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับ นานาชาติ และ สร้างหลักประกัน ว่าจะมีการเข้าถึง และแบ่งปัน ผลประโยชน์ที่ เกิดจากการใช้ ทรัพยากรทาง พันธุกรรมและ องค์ความรู้ ท้องถิ่นที่ เกี่ยวข้องอย่าง	X								X			

<p>ธรรมและเท่าเทียม ตามที่ตกลงกันระหว่างประเทศ ภายในปี 2573</p>												
<p>.2a เพิ่มการลงทุนตลอดจนการยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานในชนบท การวิจัยเกษตร และการขยายบริการ การพัฒนาเทคโนโลยี และการทำธนาคารยื่นของพืชและสัตว์ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด</p>			X			X						

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15และเป้าประสงค์ใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ ที่ 15.3	เป้าประสงค์ ที่ 15.4	เป้าประสงค์ ที่ 15.5	เป้าประสงค์ ที่ 15.6	เป้าประสงค์ ที่ 15.7	เป้าประสงค์ ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ ที่ 15.c
เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย												
3.9ลดจำนวนการตายและการป่วยจากสารเคมีอันตราย และจากการปนเปื้อนและมลพิษทางอากาศ น้ำ และดิน ให้ลดลงอย่างมาก ภายในปี 2573			X									
เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน												
6.6 ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ รวมถึงภูเขา ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ แม่น้ำ ชั้นหินอุ้มน้ำ และทะเลสาบ ภายในปี 2563	X			X								
เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน												
11.4 เสริมความพยายามที่จะปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก	X											

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15และเป้าประสงค์ใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ ที่ 15.3	เป้าประสงค์ ที่ 15.4	เป้าประสงค์ ที่ 15.5	เป้าประสงค์ ที่ 15.6	เป้าประสงค์ ที่ 15.7	เป้าประสงค์ ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ ที่ 15.c
11.7 จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัย ครอบคลุมและเข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย ภายในปี 2573	X											
11.a สนับสนุนการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในทางบวก ระหว่างพื้นที่เมือง รอบเมือง และชนบท โดยการเสริมความแข็งแกร่งของการวางแผนการพัฒนาในระดับชาติและระดับภูมิภาค	X									X	X	

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15 และเป้าหมายใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ ที่ 15.3	เป้าประสงค์ ที่ 15.4	เป้าประสงค์ ที่ 15.5	เป้าประสงค์ ที่ 15.6	เป้าประสงค์ ที่ 15.7	เป้าประสงค์ ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ ที่ 15.c
11.b ภายในปี 2563 เพิ่มจำนวนเมืองและกระบวนการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่เลือกใช้และดำเนินการตามนโยบายและแผนที่บูรณาการเพื่อนำไปสู่ความครอบคลุม ความมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากร การลดผลกระทบ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีภูมิทัศน์ทางต่อภัยพิบัติ และให้พัฒนาและดำเนินการตามการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติแบบองค์รวมในทุกระดับ ให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2573-2558	X	X								X	X	

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15 และเป้าหมายใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ ที่ 15.3	เป้าประสงค์ ที่ 15.4	เป้าประสงค์ ที่ 15.5	เป้าประสงค์ ที่ 15.6	เป้าประสงค์ ที่ 15.7	เป้าประสงค์ ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ ที่ 15.c
เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน												
12.2 บรรลุการจัดการที่ยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพภายในปี 2573	X	X	X	X								
เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น												
13.2 บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ	X	X										
เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน												
14.1 ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงซากปรักหักพังทางทะเลและมลพิษของสารอาหารภายในปี 2568	X		X									

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15 และเป้าหมายใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ที่ 15.3	เป้าประสงค์ที่ 15.4	เป้าประสงค์ที่ 15.5	เป้าประสงค์ที่ 15.6	เป้าประสงค์ที่ 15.7	เป้าประสงค์ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ที่ 15.c
14.2บริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบที่มีนัยสำคัญ รวมถึงโดยการเสริมภูมิต้านทานและปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟู เพื่อบรรลุการมีมหาสมุทรที่มีสุขภาพดีและมีผลิตภาพ ภายในปี 2563	X	X										
14.5ภายในปี 2563 อนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 10 ให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศและภายในประเทศ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดที่มีอยู่	X											

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15และเป้าประสงค์ใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ที่ 15.3	เป้าประสงค์ที่ 15.4	เป้าประสงค์ที่ 15.5	เป้าประสงค์ที่ 15.6	เป้าประสงค์ที่ 15.7	เป้าประสงค์ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ที่ 15.c
เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่อกลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน												
17.6เพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างประเทศและในภูมิภาคแบบเหนือ-ใต้ได้-ใต้ และไตรภาคี และการเข้าถึงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และยกระดับการแบ่งปันความรู้ตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกันโดยรวมถึงผ่านการพัฒนาการประสานงานระหว่างกลไกที่มีอยู่เดิมเฉพาะอย่างยิ่งในระดับของสหประชาชาติและผ่านทางกลไกอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีของโลก	X	X	X	X		X			X	X	X	

ตารางที่ 2-9 Cross-cutting ระหว่าง เป้าประสงค์ Goal 15และเป้าประสงค์ใน Goals อื่นๆ (ต่อ)

เป้าหมายที่ 15	เป้าประสงค์ที่ 15.1	เป้าประสงค์ที่ 15.2	เป้าประสงค์ที่ 15.3	เป้าประสงค์ที่ 15.4	เป้าประสงค์ที่ 15.5	เป้าประสงค์ที่ 15.6	เป้าประสงค์ที่ 15.7	เป้าประสงค์ที่ 15.8	เป้าประสงค์ที่ 15.9	เป้าประสงค์ที่ 15.a	เป้าประสงค์ที่ 15.b	เป้าประสงค์ที่ 15.c
17.7ส่งเสริมการพัฒนา การถ่ายทอด และ การเผยแพร่ เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับ ประเทศกำลังพัฒนาภายใต้เงื่อนไขที่อำนวยความสะดวกแก่ ประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้ง ตามเงื่อนไขสิทธิ พิเศษตามที่ตกลง ร่วมกัน	X	X	X	X		X			X	X	X	

หมายเหตุ

เครื่องหมาย “X” หมายถึง หากดำเนินการในเป้าประสงค์นั้น จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในเป้าประสงค์อื่น

เป้าประสงค์ที่ 15.1 ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) มั่นใจในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนแผ่นดินและระบบนิเวศน้ำจืดบนแผ่นดินและการบริการ ต้องมีความยั่งยืน โดยเฉพาะป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขา และพื้นที่แห้งแล้งให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบภายใต้ข้อตกลงนาชาติ

เป้าประสงค์ที่ 15.2 ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ส่งเสริมการดำเนินการจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดการทำลายป่าไม้ ฟื้นฟูป่าไม้ที่เสื่อมโทรม และปลูกป่าไม้ในพื้นที่ที่ไม่เคยเป็นป่ามาก่อน (afforestation) และเคยเป็นป่าไม้มาก่อน (reforestation) ทั่วโลกมากขึ้น

เป้าประสงค์ที่ 15.3 ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ฟื้นฟูที่ดินและดินที่เสื่อมโทรม รวมทั้งที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ความแห้งแล้ง และน้ำท่วม และมุ่งมั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายให้ที่ดินเสื่อมโทรมทั่วโลกเป็นกลาง

เป้าประสงค์ที่ 15.4 ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) ต้องมั่นใจการอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขา รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ 15.5 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนและมีความสำคัญ ในการลดการเสื่อมสภาพของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ หยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ปกป้องและป้องกันการสูญพันธุ์ของสายพันธุ์ที่ถูกคุกคาม

เป้าประสงค์ที่ 15.6 สนับสนุนความเท่าเทียมและยุติธรรมในการใช้งานร่วมกันของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและส่งเสริมการเข้าถึงที่เหมาะสมไปยังแหล่งทรัพยากรดังกล่าวตามที่ตกลงกันในระดับสากล

เป้าประสงค์ที่ 15.7 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อยุติการบุกรุกและการค้าพืชและสัตว์คุ้มครอง ทั้งอุปสงค์-อุปทานของผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย

เป้าประสงค์ที่ 15.8 ภายในปี 2563 (2020) มีมาตรการเพื่อป้องกันให้การแนะนำและช่วยลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานบนบกและในน้ำและการควบคุมหรือกำจัดสายพันธุ์ที่มีความสำคัญ

เป้าประสงค์ที่ 15.9 บูรณาการมูลค่าของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไว้ในการวางแผน กระบวนการพัฒนารายงานและยุทธศาสตร์การลดความยากจน ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ภายในปี 2563

เป้าประสงค์ที่ 15.a ระดมและเพิ่มทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งอย่างมีนัยสำคัญเพื่ออนุรักษ์และใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ 15.b ระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งและทุกระดับเพื่อสนับสนุนเงินการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน และจัดหาแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับประเทศกำลังพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในการบริหารจัดการ ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์และการปลูกป่า

เป้าประสงค์ที่ 15.c เพิ่มพูนการสนับสนุนในระดับโลกสำหรับความพยายามที่จะต่อสู้กับการล่า การเคลื่อนย้ายชนิดพันธุ์คุ้มครอง รวมถึงโดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น

บทที่ 3

สถานะปัจจุบันของเป้าหมายที่ 15 ในบริบทประเทศไทย

เป้าประสงค์ที่ 15.1

ตัวชี้วัดที่ 15.1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย %)

3.1 เป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอ การบริหารจัดการป่าไม้ จากนโยบายสู่การจัดการในพื้นที่ โดยที่ใน เป้าหมายที่ 1 การรักษา และฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ แบ่งพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ร้อยละ 25 และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ร้อยละ 15 พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มจาก 1.53 ล้านไร่ เป็น 1.58 ล้านไร่ มีการแก้ไข ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ และลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีเป้าหมายดังนี้

ตารางที่ 3-1 เป้าหมายการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ถึง ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ

ปี	2560-2564	2564-2569	2569-2574	2574-2579
ประเภท				
เพิ่มพื้นที่ป่าอนุรักษ์	6.855 ล้านไร่	19.540 ล้านไร่	21.120 ล้านไร่	22.70 ล้านไร่
เพิ่มพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	3.6 ล้านไร่	7.2 ล้านไร่	10.7 ล้านไร่	14.2 ล้านไร่
เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน	35,000 ไร่	70,000 ไร่	105,000 ไร่	140,000 ไร่
เพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ	8.68 ล้านไร่	8.68 ล้านไร่	8.68 ล้านไร่	8.68 ล้านไร่
เพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน	ร้อยละ 3 ของ อปท	ร้อยละ 8 ของ อปท	ร้อยละ 14 ของ อปท	ร้อยละ 14 ของ อปท
	เพิ่ม 0.5-2%	เพิ่ม 1- 4%	เพิ่ม 1.5 - 6%	เพิ่ม 2 - 8%

ที่มา: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อมูล 20 ธันวาคม 2016)

3.2 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย

พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการพัฒนาต่างๆ ทั้งการขยายพื้นที่ด้านการเกษตร การขยายความเป็นเมือง และการก่อสร้างโครงสร้างขนาดใหญ่ เช่น เขื่อนต่างๆ เป็นต้น ป่าไม้จัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถทดแทนได้ แต่จากการใช้ประโยชน์ที่เกินความสามารถในการทดแทน และการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไปเป็นรูปแบบอื่นๆ ทำให้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงเป็นอันดับ ซึ่งการที่พื้นที่ป่าไม้ลดลงหรือการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดประเภทในหลายๆพื้นที่ก่อให้เกิดความรุนแรงของภัยธรรมชาติต่างๆ เช่น การเกิดน้ำท่วมฉับพลันในบางพื้นที่ที่มีปริมาณฝนตกหนักและพื้นที่เหล่านั้นไม่มีพื้นที่ป่าไม้ปกคลุม หรือการเกิดดินโคลนถล่มในหลายๆพื้นที่ เหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทางกรมป่าไม้ โดยสำนักจัดการที่ดินได้จัดทำแผนที่ป่าไม้โดยใช้ภาพถ่ายเทียม และจัดทำเป็นฐานข้อมูลป่าไม้เพื่อรองรับและสนับสนุนต่อการดำเนินการจัดการป่าไม้ของประเทศไทย

สอดคล้องกับสถานการณ์จริง และเพื่อการติดตามเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.3 การจัดทำข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีเริ่มทำการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ และการจัดทำข้อมูลปรากฏรายละเอียดดังนี้

พ.ศ. 2509 งานสำรวจทรัพยากรป่าไม้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อสำรวจทรัพยากรป่าไม้พื้นที่ 16 จังหวัดภาคเหนือ โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศ มาตราส่วนเล็ก 1:60,000 ซึ่งเป็นภาพถ่ายระหว่างปี พ.ศ. 2504 – 2505

พ.ศ. 2516 ได้เริ่มนำภาพถ่ายดาวเทียมมาประยุกต์เพื่อจัดทำแผนที่ป่าไม้ ภายหลังจากที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ส่งดาวเทียมสำรวจทรัพยากร Landsat 1 ขึ้นสู่วงโคจร โดยผลการแปลตีความภาพดาวเทียมดังกล่าวประกอบกับการตรวจสอบภาคพื้นดินระหว่างปี พ.ศ. 2516 - 2517 ทำให้กรมป่าไม้ได้ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ใช้ในราชการปี พ.ศ. 2518

พ.ศ. 2528 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ที่กำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศอย่างน้อยในอัตราร้อยละ 40 แบ่งเป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ร้อยละ 15 และป่าเพื่อเศรษฐกิจ ร้อยละ 25

พ.ศ. 2533 ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 2/2533 ได้มีมติแก้ไขข้อมูลพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์จากที่กำหนดให้มีร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศ แก้เป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศ โดยต้องมีพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเศรษฐกิจรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ

พ.ศ. 2535 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) กำหนดเป้าหมายให้มีพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ให้ได้ร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศ

พ.ศ. 2537 มีการเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนเข้าไปในการแปลตีความพื้นที่ป่าไม้ด้วย

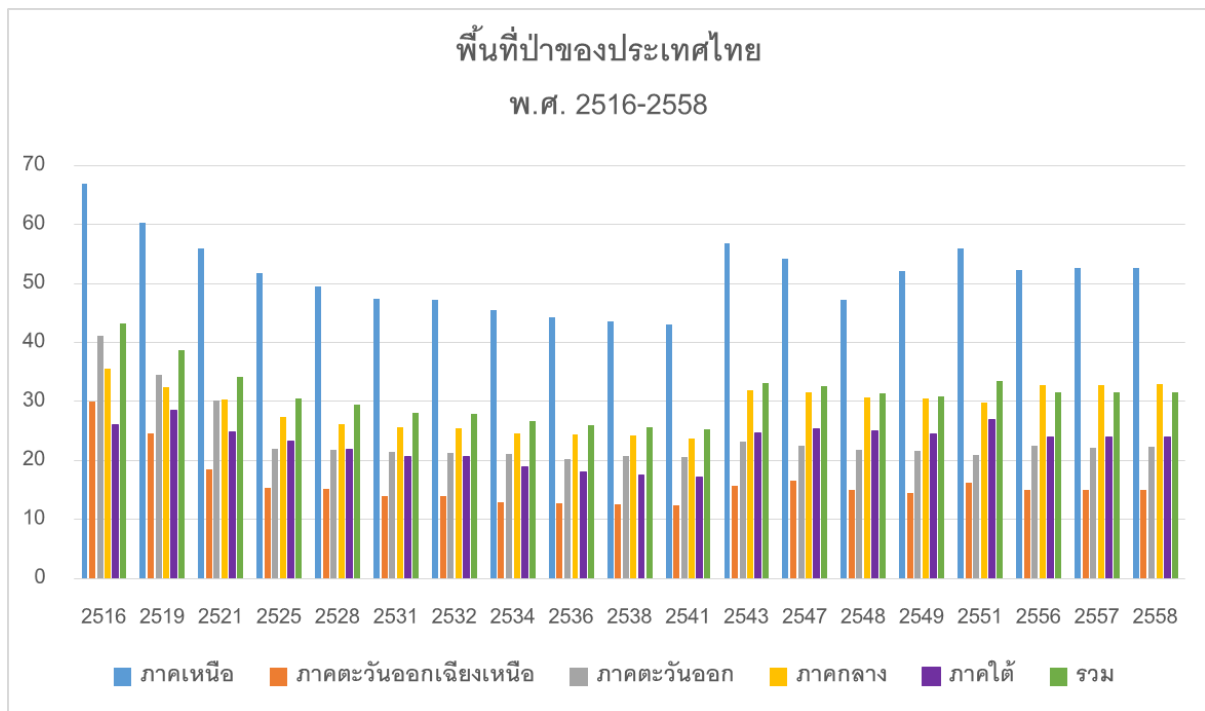
พ.ศ. 2547 นิยามศัพท์ ‘เนื้อที่ป่า’ หมายถึง เนื้อที่ป่าชนิดต่างๆ ได้แก่ ป่าดงดิบ ป่าสน ป่าชายเลน ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าเต็งรังแคระแกร็น ป่าพรุ ป่าชายเลน และป่าชายหาด เป็นต้น ไม่ว่าจะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าโครงการ และพื้นที่ที่ใหญ่ 0.5 เฮกตาร์ (3.125 ไร่) โดยมีเรือนยอดต้นไม้สูงอย่างน้อย 5 เมตร ปกคลุมมากกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่

พ.ศ. 2558 ใช้ภาพถ่ายดาวเทียมไทยโชตเป็นหลักในการแปลตีความพื้นที่ป่า ร่วมกับภาพถ่ายดาวเทียม Landsat 8 (บางระวางภาพถ่ายดาวเทียมไทยโชตไม่มีข้อมูลในคลังภาพ และบางระวางมีเมฆมากกว่าร้อยละ 20) โดยใช้เทคนิคการแปลตีความข้อมูลพื้นที่ป่าด้วยสายตา

ตารางที่ 3-2 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย

ปี	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคตะวันออก		ภาคกลาง		ภาคใต้		รวม	
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%
2516	70,996,875.00	66.96	31,669,375.00	30.01	9,397,500.00	41.19	14,981,250.00	35.56	11,521,875.00	26.07	138,566,875.00	43.21
2519	63,954,375.00	60.32	25,933,750.00	24.57	7,894,375.00	34.6	13,641,250.00	32.38	12,586,875.00	28.48	124,010,625.00	38.67
2521	59,335,625.00	55.96	19,513,125.00	18.49	6,898,125.00	30.24	12,766,250.00	30.31	11,001,875.00	24.89	109,515,000.00	34.15
2525	54,847,500.00	51.73	16,178,750.00	15.33	5,000,000.00	21.92	11,572,500.00	27.47	10,276,250.00	23.25	97,875,500.00	30.52
2528	52,578,750.00	49.59	15,987,500.00	15.11	4,993,750.00	21.89	11,053,125.00	26.24	9,678,125.00	21.9	94,291,250.00	29.4
2531	50,251,250.00	47.39	14,808,125.00	14.03	4,896,250.00	21.46	10,777,500.00	25.59	9,143,750.00	20.69	89,876,875.00	28.03
2532	50,138,750.00	47.29	14,741,250.00	13.97	4,866,250.00	21.33	10,764,375.00	25.55	9,125,000.00	20.65	89,635,625.00	27.95
2534	48,214,375.00	45.47	13,624,375.00	12.91	4,806,875.00	21.07	10,385,000.00	24.65	8,405,625.00	19.02	85,436,250.00	26.64
2536	47,019,375.00	44.35	13,420,625.00	12.72	4,771,250.00	20.29	10,255,000.00	24.34	8,005,000.00	18.11	86,471,250.00	26.03
2538	46,178,750.00	43.55	13,290,625.00	12.59	4,744,375.00	20.8	10,180,000.00	24.17	7,784,375.00	17.61	82,178,125.00	25.62
2541	45,662,625.00	43.06	13,115,000.00	12.43	4,691,875.00	20.57	10,030,625.00	23.81	7,578,125.00	17.15	81,076,250.00	25.28
2543	60,168,926.72	56.75	16,579,338.12	15.71	5,273,927.01	23.12	13,413,654.05	31.84	10,883,393.57	24.62	106,319,239.47	33.15
2547	57,542,765.00	54.27	17,559,806.00	16.64	5,150,204.00	22.57	13,277,026.00	31.52	11,214,559.00	25.37	104,744,360.00	32.66
2548	55,863,118.75	47.31	15,834,125.00	15.00	4,959,887.50	21.74	12,924,112.50	30.68	11,044,568.75	24.99	100,625,812.50	31.38
2549	55,230,068.75	52.09	15,343,675.00	14.54	4,927,262.50	21.6	12,846,918.75	30.5	10,809,943.75	24.46	99,157,868.75	30.92
2551	59,421,715.33	56.04	17,222,213.98	16.32	5,020,875.00	21.01	13,892,232.01	29.81	11,683,995.69	27.03	107,241,031.25	33.44
2556	56,283,600.00	52.36	15,813,931.25	15.09	5,139,025.00	22.45	13,832,637.50	32.79	11,050,350.00	23.95	102,119,537.50	31.57
2557	56,537,481.25	52.6	15,748,931.25	15.02	5,076,312.50	22.18	13,863,193.75	32.86	11,059,475.00	23.97	102,285,400.00	31.62
2558	56,496,886.23	52.56	15,660,166.45	14.94	5,091,779.16	22.25	13,918,144.83	33.02	11,074,005.17	23.99	102,240,981.88	31.6
	พื้นที่ภาคเหนือ		พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		พื้นที่ภาคตะวันออก		พื้นที่ภาคกลาง		พื้นที่ภาคใต้		พื้นที่ประเทศ	
รวม	107,489,799.49		104,823,709.24		22,889,386.44		42,154,901.40		46,154,901.40		323,528,699.67	

ที่มา: สำนักจัดการที่ดินกรมป่าไม้ 2558

ภาพที่ 3-1 พื้นที่ป่าของประเทศไทย (%) พ.ศ. 2516-2558

ที่มา: สำนักจัดการที่ดินกรมป่าไม้ 2558

โดยในการจัดทำแผนที่ป่าไม้ครั้งนี้ ได้ให้ นิยามพื้นที่ป่าไม้ที่ใช้สำหรับแปลตีความภาพถ่ายดาวเทียม คือ พื้นที่ปกคลุมของพืชพรรณที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นปกคลุมเป็นพื้นที่ต่อเนื่องขนาดไม่น้อยกว่า 3.125 ไร่ (0.5 เฮกตาร์) และหมายรวมถึงทุ่งหญ้าและลานหินที่มีอยู่ตามธรรมชาติที่ปรากฏล้อมรอบด้วยพื้นที่ที่จำแนกได้ว่าเป็นพื้นที่ป่าไม้ โดยไม่รวมถึงสวนยูคาลิปตัส หรือพื้นที่ที่มีต้นไม้แต่ประเมินได้ว่าผลผลิตหลักของการดำเนินการไม่ใช่เนื้อไม้ ได้แก่พื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนปาล์ม (สำนักจัดการที่ดินกรมป่าไม้, มปป)

3.4 สถานการณ์การปลูกป่าไม้ของประเทศไทย

นโยบายป่าไม้แห่งชาติ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2528 ประกาศนโยบายป่าไม้แห่งชาติ กำหนดให้ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ แบ่งออกเป็น 1) พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ร้อยละ 15 ต่อมาได้มีการปรับสัดส่วนของพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 กำหนดให้มีพื้นที่อนุรักษ์ร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศและพื้นที่ป่าเศรษฐกิจร้อยละ 15 เพื่อใช้เป็นพื้นที่การผลิตไม้และพื้นที่ป่าเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

3.4.1 นโยบายการปลูกป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2449 – ปัจจุบัน

การปลูกสร้างสวนป่าของกรมป่าไม้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถแยกประเภทออกได้ตามวัตถุประสงค์ของการปลูกสร้างสวนป่า ดังนี้

ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2449-2508)

การปลูกสร้างสวนป่าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดแทนในพื้นที่ป่าสัมปทานป่าไม้ เน้นการปลูกไม้ท้องถิ่นที่มีค่าทางเศรษฐกิจเพื่อทดแทนไม้ซุงที่นำออกมาจากป่าธรรมชาติ เช่นการปลูกไม้สักทางภาคเหนือ ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้พยอมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม้ยางนา ไม้ตะเคียนทอง ไม้หลุมพอง ในภาคใต้

ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2508-2518)

การปลูกสร้างสวนป่าเพื่อปรับปรุงพื้นที่ต้นน้ำ โดยปลูกไม้เพื่อปกคลุมพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นวัตถุประสงค์หลัก ไม้ที่ปลูกไม่ใช่ไม้เศรษฐกิจ สวนใหญ่เป็นไม้จำพวกไม้สน เช่นสนสองใบ สนสามใบ ไม้โตเร็วที่ไม่ผลัดใบ เช่นกระถินณรงค์ กระถินยักษ์ พญาเสือโคร่ง ส่วนในพื้นที่ราบก็ปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจควบคู่ไป

ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2518-2521)

ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะพื้นที่สูงซึ่งเป็นป่าต้นน้ำลำธารและพื้นที่ราบ ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และความต้องการพื้นที่ทำการเกษตรกรรม ป่าไม้ถูกทำลายจนเกินกว่าศักยภาพที่จะฟื้นตัวเองได้ตามธรรมชาติ กรมป่าไม้ได้เริ่มดำเนินการปลูกสร้างสวนป่า โดยเน้นการปลูกไม้โตเร็วทุกประเภทที่เหมาะสมเพื่อให้การเจริญเติบโตของไม้สามารถยึดพื้นที่คืนจากการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ที่ผิดกฎหมายกลับคืน ไม้ที่ปลูกได้แก่ ไม้ยูคาลิปตัส กระถินณรงค์ นนทรี และกรมป่าไม้ได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของประชาชนในการดูแลรักษาป่าไม้ มีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจัดตั้งหมู่บ้านป่าไม้ เพื่อเป็นกลไกหนึ่งของการคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้

ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2521-2530)

เป็นช่วงที่ทั่วโลกประสบวิกฤติด้านพลังงาน เน้นการปลูกไม้โตเร็วเอนกประสงค์ กรมป่าไม้ได้จัดทำโครงการปลูกป่าชุมชนในพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ มีการปลูกป่าพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ปลูกป่าตามโครงการพระราชดำริ และการปลูกป่าในพื้นที่เพื่อความมั่นคง

ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2530-2535)

ปี พ.ศ. 2532 รัฐบาลประกาศปิดป่าสัมปทานทั่วประเทศ จึงเป็นช่วงของการปลูกป่าเชิงพาณิชย์โดยภาคเอกชนรายใหญ่ โดยเฉพาะการปลูกป่าไม้ยูคาลิปตัสเพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับทำเยื่อกระดาษ และเป็นช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาระบบวนเกษตร ป่าชุมชน และการเริ่มฟื้นฟูป่าชายเลน

ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2536-2541)

กรมป่าไม้ปรับปรุงวิธีการปลูกป่าโดยมีการดำเนินการ 2 แนวทาง คือการฟื้นฟูระบบนิเวศพื้นที่ต้นน้ำ การปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมในเขตอนุรักษ์รวมทั้งได้ริเริ่มโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในวโรกาสทรงครองราชปีที่ 50 ซึ่งมีการดำเนินการ ระหว่างปี พ.ศ. 2537 – 2545 สำหรับการปลูกป่าเพื่อเศรษฐกิจและใช้สอยเป็นบทบาทของภาคเอกชนและราษฎรในพื้นที่

ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2542-ปัจจุบัน)

กรมป่าไม้จัดทำโครงการปลูกและบำรุงป่าประชาอาสา ดำเนินการปลูกและบำรุงป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่สาธารณประโยชน์ บริเวณริมถนน และรอบอ่างเก็บน้ำ มีการรณรงค์เอกชนปลูกป่าและบำรุงป่า

ปี พ.ศ. 2548 ได้แยกส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ออกจากกรมป่าไม้ เพื่อรับผิดชอบการปลูกป่าไม้ในเขตพื้นที่อนุรักษ์

3.4.2 พื้นที่ปลูกป่าทั่วประเทศ

1. พื้นที่ปลูกป่าของกรมป่าไม้

จากข้อมูลแสดงผลการปฏิบัติงานกิจกรรมปลูกป่าของกรมป่าไม้ ระหว่างปี พ.ศ. 2449- 2553 ประกอบด้วยงานปลูกป่า การปลูกป่าอันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ การปลูกโดยจ้างเหมาเอกชนปลูก การปลูกป่าโครงการเฉพาะกิจพิเศษ การปลูกป่าภายใต้การจัดการลุ่มน้ำ การปลูกฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ การปลูกป่าสาธิต และงานปลูกป่าจากเงินนอกงบประมาณเป็นต้น รวมพื้นที่ดำเนินการทั้งหมดประมาณ 9.20 ล้านไร่ หรือเท่ากับ 2.84% ตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 พื้นที่ปลูกป่าของกรมป่าไม้ ระหว่างปี พ.ศ. 2449-2553

ปีงบประมาณ	พื้นที่ (ไร่)
2449-2503	23,685
2504-2513	293,950
2514-2523	1,794,952
2534-2543	4,057,860
2544	434,410
2545	359,803
2546	7,610
2547	9,510
2548	78,590
2549	74,430
2550	28,255
2551	114,970
2552	112,755
2553	55,995
รวม	9,203,945

ที่มา: ข้อมูลสถิติป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช 2550

2. พื้นที่ปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ

โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50 ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537- 31 ตุลาคม 2550 มีพื้นที่เป้าหมายการดำเนินการ 5 ล้านไร่ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแนวพระราชดำริในการดำเนินโครงการให้รัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) ดังนี้

- 1) ที่ดินที่จะนำมาปลูกทั้ง 5 ล้านไร่ จะต้องไม่เป็นที่ราษฎรครอบครองทำกินอย่างเด็ดขาด
- 2) ป่าที่จะปลูกขึ้นต้องปลูกป่าต้นไม้อายุหลายชนิด ปลูกจากพื้นที่บริเวณภูเขาสูงและต้นน้ำไหลลงมา

- 3) จะต้องปลูกหญ้าแฝกเสริมเพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน
- 4) ต้นไม้ปลูกใหม่ในระยะแรกทุกต้นต้องได้รับน้ำ และการปลูกป่าถึง 5 ล้านไร่ จะไม่สามารถหาหน้า
 มารดได้ทั่วถึงจึงต้องใช้หญ้าแฝกค้ำน้ำและความชื้น
 ทั้งนี้ผลการดำเนินงานภายใต้โครงการดังกล่าว รวมพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 3.7 ล้านไร่ แบ่ง
 ออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ การปลูกป่าในเขตพื้นที่อนุรักษ์และนอกเขตอนุรักษ์ ตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3-4 การปลูกป่าในเขตพื้นที่อนุรักษ์และนอกเขตอนุรักษ์

	พื้นที่ปลูกป่าในเขตอนุรักษ์ (ไร่)	พื้นที่ปลูกป่านอกเขต อนุรักษ์ (ไร่)	รวมพื้นที่ทั้งหมด (ไร่)
ระยะที่ 1 (ปี พ.ศ. 2537- 2539)	1,285,118	582,338	1,867,456
ระยะที่ 2 (ปี พ.ศ. 2540- 2545)	597,112	375,962	973,074
ระยะที่ 3 (ปี พ.ศ. 2546- 2550)	368,766	455,830	824,596
รวม	2,250,996	1,414,130	3,665,126

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช 2552

3. พื้นที่สวนป่าปลูกภาคเอกชน จากข้อมูลปี 2558 มีพื้นที่สวนป่าปลูกโดยภาคเอกชน รวมทั้งหมด 36
 ล้านไร่ คิดเป็น 11.24%

ตารางที่ 3-5 พื้นที่ปลูกสวนป่า

พื้นที่สวนป่าปลูกภาคเอกชน	พื้นที่ (ไร่)
สวนป่าสัก ออป	620,000
สวนป่ายูคาลิปตัส ออป	248,000
สวนป่ายางพารา ออป	90,000
สวนป่าสักเอกชน	462,500
สวนป่ายูคาลิปตัส เอกชน	4,230,000
สวนป่ายางพารา เอกชน	14,343,000
สวนป่าอื่นๆ	8,096,250
การปลูกป่าตามโครงการและเทศกาลต่างๆ *	8,271,626
การปลูกป่าโดยการส่งเสริมของส่งเสริมสวนปลูกป่า เอกชน กรมป่า	
รวม	36,361,376

*จากปลูกฟื้นฟูป่าต้นน้ำและปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ ปลูกป่าโดยจ้างเอกชนปลูก (2543-2547)

ปลูกป่าตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการปลูกและบำรุงป่าประชาอาสา

ที่มา: ข้อมูลสถิติ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และ ออป. 2558

4. สรุปข้อมูลสวนป่าเอกชนตามประเภทโครงการ

ตารางที่ 3-6 พื้นที่ปลูกสวนป่าเอกชนตามประเภทโครงการ

รายการ	โครงการ	จำนวน (แปลง)	เนื้อที่ (ไร่-งาน-ตาราง วา)
1	ส่งเสริมการปลูกป่าในพื้นที่เกษตรกรที่ได้รับสิทธิทำกิน(สทก.)	4,832	33,083-2-47.6
2	กิจกรรมพัฒนาและจัดการผลผลิตสวนป่า	1,924	25,486-0-6.2
3	โครงการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ศสส.)	10,725	85,120-2-8.81
4	โครงการส่งเสริมปลูกไม้โตเร็วเพื่อเป็นพลังงานทดแทน	717	4,773-3-0
5	สำรวจการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่เอกชน (ขึ้นทะเบียนสวนป่า)	4,087	53,832-2-17.6
	รวม	22,285	202,296-1-80.21

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศ สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้

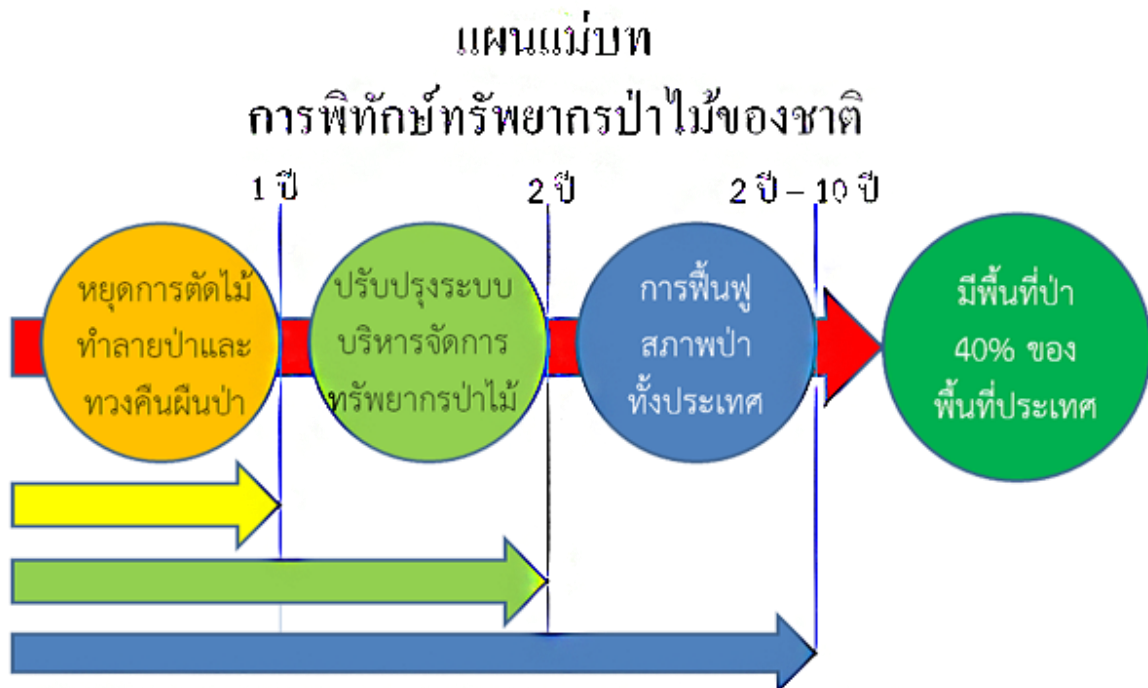
3.5 นโยบายการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ คณะกรรมการนโยบายที่ดินของรัฐ (คทช.)

คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ถูกแต่งตั้งขึ้นจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ" เรียกโดยย่อว่า "คทช." เพื่อเข้ามาบริหารจัดการที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ และได้เห็นชอบในหลักการให้นำร่างยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรที่ดินของประเทศ โดยมีกรอบในการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรที่ดินของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสำคัญ อาทิ การทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ ได้รับการแก้ไข นำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มอบให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาทรัพยากรป่าไม้ให้สมบูรณ์ **พื้นที่ป่าไม้ของประเทศมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 40** ของพื้นที่ประเทศภายใน 10 ปี โดยแผนแม่บทกำหนดเป้าหมายเพื่อ

1. หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่าและทวงคืนผืนป่าจากผู้บุกรุกครอบครองให้ได้ตามที่เป้าหมายกำหนดไว้ภายใน 1 ปี
2. จัดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และยั่งยืนภายใน 2 ปี
3. พื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่ป่าเป้าหมายทั่วทั้งประเทศให้มีสภาพที่สมบูรณ์ภายใน 2 – 10 ปี

-ด้วยการรณรงค์ /ระดมสรรพกำลังทุกภาคส่วน ร่วมพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ เป็นวาระแห่งชาติ
-ทุกจัดดูประสงค์เริ่มต้นพร้อมกัน

ร่วมกันรับผิดชอบ รักและหวงแหนผืนป่าของชาติ

ที่มา: นโยบายการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ คณะกรรมการนโยบายที่ดินของรัฐ (คทช.)

โดย “ยุทธศาสตร์การพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้” แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นยุทธศาสตร์และกำหนดกลยุทธ์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ รวม 17 กลยุทธ์ดังนี้

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ผนึกกำลังป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้
 - 1.1 กลยุทธ์ “หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ”
 - 1.2 กลยุทธ์ “จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า”
 - 1.3 กลยุทธ์ “ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า”
 - 1.4 กลยุทธ์ “ยึดคืนพื้นที่ป่า ยับยั้งการบุกรุกป่า และแก้ปัญหาป่าบุกรุกคน โดยใช้ ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักฐานหลักร่วมกับ หลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง”
2. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ปลูกจิตสำนึกรักผืนป่าของแผ่นดิน
 - 2.1 กลยุทธ์ “กำหนดให้การแก้ไขปัญหการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าเป็นวาระแห่งชาติ”
 - 2.2 กลยุทธ์ “จัดตั้งองค์กรแนวร่วมภาคประชาชนเพื่อปลูกจิตสำนึก”

2.3 กลยุทธ์ “ปลุกจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ที่มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน”

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ปฏิรูประบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่า

3.1 กลยุทธ์ “ปรับปรุงระบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้”

3.2 กลยุทธ์ “พิจารณาจัดตั้งหน่วยงานด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ”

3.3 กลยุทธ์ “จัดทำแนวเขตทรัพยากรป่าไม้ทุกประเภทให้เป็นแนวเดี่ยวที่ชัดเจน”

3.4 กลยุทธ์ “จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ (Zoning)”

3.5 กลยุทธ์ “ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้”

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ป่าฟื้นฟูและดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน

4.1 กลยุทธ์ “จัดระบบการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมกับประชาชน”

4.2 กลยุทธ์ “จัดระบบการปลูกไม้เศรษฐกิจของประเทศเพื่อทดแทนความต้องการและลดการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า”

4.3 กลยุทธ์ “ให้คนอยู่กับป่าพึ่งพากันอย่างมีความสุข”

4.4 กลยุทธ์ “เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการฟื้นฟูและดูแลป่าอย่างยั่งยืน”

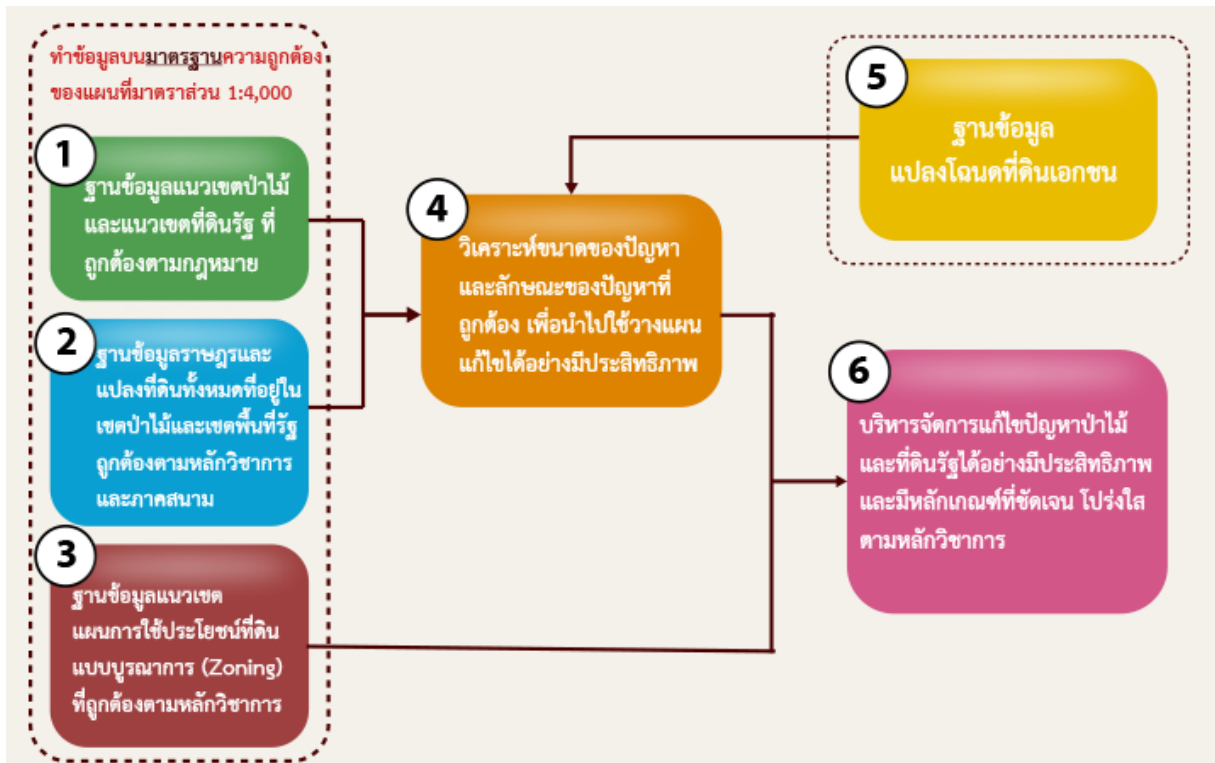
4.5 กลยุทธ์ “ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม วัตถุประสงค์ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดลดปัญหาการทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือปล่อยที่ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า ลดปัญหาขนาดการถือครองเพิ่มความเป็นธรรมต่อเจ้าของที่ดินและลดปัญหาการใช้ดินที่ดินผิดประเภท

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม วัตถุประสงค์ ให้เป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมุ่งเน้นให้ผู้ด้อยโอกาสมีที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย และบริการขั้นพื้นฐานให้พึ่งตนเองได้ เพื่อประสิทธิภาพด้านการให้บริการสาธารณสุขปลอดภัยและป้องกันมิให้มีการถ่ายโอนทรัพย์สินของรัฐไปยังกลุ่มผลประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรที่ดิน วัตถุประสงค์ มีเอกภาพในการบริหารจัดการที่ดิน และทรัพยากรดินที่อาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ลดปัญหาความซ้ำซ้อน และความล่าช้า โดยในยุทธศาสตร์นี้ ได้กำหนดแนวทางข้อ 4.2 พัฒนาระบบการจัดทำแผนที่ที่กำหนดเขตที่ดินของรัฐ ด้วยการเร่งรัดจัดทำฐานข้อมูลแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ โดยใช้แผนที่มาตราส่วนเดียวกัน (1 : 4000) และปรับข้อมูลแนวเขตที่ดินของรัฐให้มีกฎหมายรองรับ

รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้นโยบายชัดเจนที่จะทำให้นโยบายที่ดินของรัฐตรงตามที่ประกาศตามกฎหมาย แนวเขตที่ดินต้องต่อกันสนิท ไม่ทับซ้อนไม่มีช่องว่าง ฐานข้อมูลแนวเขตต้องเกิดจากการสำรวจในภาคสนามเพื่อยืนยันความถูกต้องตามสภาพข้อเท็จจริงและหลักวิชาการ ทั้งนี้ การปรับปรุงแนวเขตที่ดินรัฐ จึงเป็นขั้นตอนเริ่มต้นที่สำคัญนำมาซึ่งฐานข้อมูลแนวเขตที่ดินของรัฐที่ถูกต้องตามกฎหมาย ก่อนนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่น ๆ ต่อไป

ที่มา: นโยบายการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ คณะกรรมการนโยบายที่ดินของรัฐ (คทช.)

นโยบายการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ คณะกรรมการนโยบายที่ดินของรัฐ (คทช.) ดังกล่าวได้มีการ
วิพากวิจารณ์อย่างกว้างขวางเนื่องจากทางกลุ่มผู้เห็นต่าง เนื่องจาก

ประเด็นที่ 1 ขาดการมีส่วนร่วมและมีความเร่งรีบในการดำเนินการ

ประเด็นที่ 2 ขาดความเข้าใจพัฒนาการของปัญหาที่ดินและป่าไม้

ประเด็นที่ 3 การกำหนดเป้าหมายแผนแม่บทฯ ให้เพิ่มพื้นที่ป่าให้ได้อย่างน้อย 40 % ของพื้นที่ประเทศ
ซึ่งถูกกำหนดจากมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 (29 ปีที่แล้ว) นั้น ไม่เหมาะสม
และไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทการเปลี่ยนแปลงทางของสังคม เศรษฐกิจ

ประเด็นที่ 5 แผนแม่บทฯ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาป่าบุกรุกคน โดยการใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ
เป็นสรณะในการพิสูจน์สิทธิของชุมชน โดยไม่นำข้อมูล ข้อเท็จจริงอื่นๆ มาประกอบ

ประเด็นที่ 6 วิธีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงไม่ได้รับการรับรองสิทธิ

ประเด็นที่ 7 การมุ่งเน้นการยึดคืนพื้นที่ อพยพ ควบคุม และปราบปรามส่งผลกระทบต่อชุมชน
ในเขตป่า

ประเด็นที่ 8 ความล้มเหลวของการฟื้นฟูป่าด้วยการปลูกป่าทดแทน ในอดีตมีการใช้งบประมาณ
จำนวนมหาศาลในโครงการปลูกป่าของกรมป่าไม้ และการปลูกป่าทดแทนตามเงื่อนไขการสัมปทานป่าไม้ แต่
92 ปีของการให้สัมปทานทำไม้ รัฐบาลสามารถปลูกป่าได้เพียงประมาณ 1 ล้านไร่ (ข้อมูลจาก “ข้อเสนอทาง

นโยบาย: การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้” โดยมูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ, 2551) ทั้งยังเป็นการปลูกไม้เพียงชนิดเดียว

ประเด็นที่ 9 แผนแม่บทฯ ไม่ได้กล่าวถึงมติคณะรัฐมนตรีอื่นๆ เช่น “มติ 3 สิงหาคม พ.ศ.2553” เรื่อง แผนนโยบาย“การฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง” ซึ่งมีการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่เอื้อต่อวิถีวัฒนธรรมในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชน

จะเห็นได้ว่าข้อมูลพื้นที่ป่าไม้จากแต่ละหน่วยงานทางราชการก็ไม่ตรงกัน ดังนั้นควรที่จะมีการตรวจทานข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อที่จะใช้เป็นตัวเลขในการกำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง เพื่อการนำไปใช้ในเรื่องการบริหารจัดการ การติดตามและประเมินสถานภาพของพื้นที่ป่าไม้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้กระแสการต่อต้านและความเห็นต่างต่อนโยบายการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ คณะกรรมการนโยบายที่ดินของรัฐ (คทช.) ควรที่ต้องนำกลับมาพิจารณาและมีการศึกษาวิเคราะห์ในวงกว้าง เพื่อที่จะเกิดความยุติธรรมกับทุกภาคส่วนและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืนควบคู่กับการลดความขัดแย้งประชากรไทยทุกภาคส่วนอย่างทั่วหน้า

สำรวจสถานะปัจจุบันของป่าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป้าหมายของตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับป่าประสงค์ และตัวชี้วัด

พบว่าเป้าหมายของพื้นที่ป่าไม้ที่ประเทศไทยตั้งไว้ร้อยละ 40 ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าโดยรวมร้อยละ 31.6 และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วางนโยบายจนถึงปี 2579 หรืออีก 20 ปีในอนาคตที่จะเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยเป็น ร้อยละ 40 โดยเฉพาะพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และพื้นที่ป่าในเขตป่าสงวนซึ่งอาจจะไปกระทบกับหลายภาคส่วนโดยเฉพาะประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ป่าก่อนที่ทางกรมป่าไม้ และ/หรือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช จะประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ นอกจากนี้จากการให้ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดทำแผนที่ พบว่าขณะนี้ พื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทยยังใช้การอ้างอิงที่ไม่เท่ากัน พบว่ากรมป่าไม้ รายงานข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยล่าสุดร้อยละ 31.6 โดยใช้ข้อมูลทั้งสิ้นของประเทศเท่ากับ 323,528,699.67 ไร่ แต่ข้อมูลหลายๆแหล่งระบุว่าประเทศไทยมีพื้นที่ทั้งหมด 320,696,887.50 ไร่ (ข้อมูลจากกรมแผนที่ทหาร) ซึ่งไม่เท่ากัน

นอกจากนี้นโยบายที่ประเทศไทยจะต้องมีพื้นที่ป่าไม้ครอบคลุมร้อยละ 40 ยังไม่สามารถที่จะหาเหตุผลมาสนับสนุนว่าทำไมต้องเป็นตัวเลขเท่านี้ อย่างไรก็ตาม พื้นที่ป่าไม้มีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมแต่ในการที่จะต้องบริหารจัดการให้พื้นที่ป่าเป็นไปตามเป้าหมายและตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอาจมีความหมายต่างกันเนื่องจากในความหมายของป่าเพื่อการอนุรักษ์ของประเทศไทย หมายถึง การที่ไม่ยอมให้เกิดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่โดยเด็ดขาด

นอกจากนี้ในสภาพความเป็นจริงปัจจุบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ หน่วยงานที่ดูแลเรื่องการจัดถิ่นฐานของประชาชน การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นต้น ควรที่จะ

ทำงานอย่างเป็นเอกภาพเพื่อที่จะทำให้ลดความขัดแย้งในเรื่องการใช้ที่ดินทำกิน ซึ่งตามมาสู่การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น ป่าไม้ ที่ดิน น้ำ ได้อย่างดีและยั่งยืน

3.6 สถานการณ์ป่าชุมชน

การที่จะทำให้พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น โดยไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างคนกับป่า และเกิดความเป็นธรรมและการให้สิทธิแก่ราษฎร กลไกที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ “ป่าชุมชน” จากความล้มเหลวในการผลักดัน พรบ. ป่าชุมชนมากกว่า 20 ปี ทำให้ชุมชนท้องถิ่นหลายแห่งพยายามที่จะสร้างกลไกเครื่องมือต่างๆ เพื่อรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน แม้ในปัจจุบันป่าชุมชนจะยังไม่มีสถานะทางกฎหมาย แต่ในทางสังคมกลับขยายตัวออกไปเรื่อยๆ มีพื้นที่ป่าชุมชนจำนวนมากที่เกิดจากการดำเนินการของชุมชนเอง หรือจากการส่งเสริมของรัฐและเอกชน ปัจจุบันหน่วยงานป่าไม้ของรัฐยอมรับเรื่องการจัดการป่าชุมชนเฉพาะในเขตป่าสงวนแห่งชาติเท่านั้น กรมป่าไม้ได้ทำฐานข้อมูลในปี พ.ศ. 2554 ว่ามีป่าชุมชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 8,231 แห่ง คิดเป็นพื้นที่ 3 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ประมาณ 1% ของพื้นที่ประเทศ) แต่กรมอุทยานแห่งชาติฯ ยังไม่ยอมรับการมีป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ ทำให้ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่อนุรักษ์ 1,820 หมู่บ้าน นอกจากจะถูกปิดกั้นการเข้าถึงทรัพยากรแล้ว ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการป่าในรูปป่าชุมชน (กฤษฎา บุญชัย, 2556)

3.7 สรุป

จากการที่รัฐบาลใช้อำนาจทางกฎหมายในการทวงคืนพื้นที่ป่า ซึ่งพบว่ามี ความขัดแย้งในหลายส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน หรือพื้นที่อนุรักษ์บางพื้นที่ที่อาจยังมีความขัดแย้งกับหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบ จากข้อเสนอแนะของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ 25 เมษายน 2560 พบว่า ตั้งแต่ปี 2555 ถึง มีนาคม 2560 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนมากกว่า 40 คำร้อง โดยภาพรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอแนะหลายประเด็น ในที่นี้ขอสรุปประเด็นทางด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งดังนี้ 1) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลงนิยามคำว่า “ป่า” ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพและสภาพภูมิศาสตร์ 2) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 12, มาตรา 13 และ มาตรา 14 เกี่ยวกับสิทธิของราษฎรรายบุคคลที่ครอบครองที่ดินอยู่ก่อน และ 3) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 6 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 33 ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของราษฎรรายบุคคลที่ครอบครองที่ดินอยู่ก่อนเช่นกัน (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2560)

นอกจากนี้การศึกษาที่ผ่านมา ได้มีการเสนอมาตรการด้านภาษี เพื่อที่จะให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นธรรม แต่ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้นการที่ภาครัฐต้องการให้พื้นที่ป่าไม้บรรลุตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ (40% ของพื้นที่ประเทศ เป็นป่าอนุรักษ์ 25% และป่าเศรษฐกิจ 15%) (ซึ่งปรากฏอยู่ในแผนฯ ต่างๆ มานานกว่า 40 ปี แต่ยังไม่สามารถบรรลุ

ตามเป้าหมาย) ควรที่จะมีมาตรการอื่นๆ เช่นทำอย่างไรที่จะสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนมีการปลูกสร้างสวนป่า เศรษฐกิจที่เป็นรูปธรรม ประเด็นปัญหาหนึ่งที่น่าจะเป็นอุปสรรคในด้านนี้คือ เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติ ปลูกสร้างสวนป่า พ.ศ. 2535 ที่ระบุว่า (1) ก่อนการตัดหรือโค่นไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ให้ผู้ทำสวนป่าแจ้ง เป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อออกหนังสือรับรองการแจ้งและเมื่อแจ้งแล้วให้ผู้ทำสวนป่า ดำเนินการตัด ไม้หรือโค่นไม้ดังกล่าวได้ (2) บรรดาไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า หากบุคคลใดรับโอนต้องมีหลักฐานแสดงการ ได้มาโดยชอบตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งนี้ตามระเบียบอธิบดีกำหนด ข้อสังเกตคือการทำไม้ที่ได้จากสวนป่ายัง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายป่าไม้ จึงทำให้ผู้ที่ทำสวนป่ายังต้องขออนุญาตกับทางราชการซึ่งไม่น่าจะเป็น เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ อย่างไรก็ตามกำลังมีความพยายามในการแก้ไขกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหา ดัง กล่าว (กองบริหารจัดการที่ดิน, 2559)

ตัวชี้วัดที่ 15.1.2 สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดย ระบบนิเวศต่างๆ

เนื่องจาก IUCN ได้ให้ความสำคัญของพื้นที่คุ้มครองทั้งพื้นที่บก (หมายถึงป่าไม้) และพื้นที่แหล่งน้ำจืด ที่อยู่บนบก

3.8 การแบ่งพื้นที่คุ้มครองของไทย

การแบ่งพื้นที่ป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่คุ้มครองในประเทศไทย หมายถึง พื้นที่ที่จัดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พื้นที่คุ้มครองสัตว์ป่า พื้นที่ที่สงวนไว้ใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือคุ้มครองในรูปแบบอื่น ๆ โดย ส่วนใหญ่จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้เพื่อรักษาระบบนิเวศดั้งเดิม ซึ่งพื้นที่คุ้มครองในประเทศไทย แบ่งเป็นหลายประเภท ได้แก่

1.อุทยานแห่งชาติ (National Park) หมายถึง ที่ดินซึ่งรวมความถึงพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลองบึง บาง ลำน้ำทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ในทางปฏิบัติ อุทยานแห่งชาติ คือ พื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม สงวนไว้เพื่อให้คงสภาพธรรมชาติดั้งเดิม เพื่อรักษาสมบัติทางธรรมชาติ ให้อนุชนรุ่นหลังๆ ได้ชมและ ศึกษาค้นคว้า มีลักษณะที่สำคัญ คือ (1) เป็นสถานที่ที่สภาพธรรมชาติเป็นที่โดดเด่น น่าสนใจและงดงาม (2) มิได้อยู่ในกรรมสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใด (3) โดยทั่วไปต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันประเทศไทยมีอุทยานแห่งชาติ จำนวน 148 แห่ง

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มต้นแบบการจัดอุทยานแห่งชาติขึ้น โดยประกาศให้เขตเยลโลสโตน (Yellowstone) เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของโลก (พ.ศ.2415) ปัจจุบันเชื่อว่าทั่วโลกมีอุทยานแห่งชาติแล้ว มากกว่า 1,392 แห่ง สำหรับอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทย คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตั้งอยู่ในพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัด นครราชสีมา นครนายก ปราจีนบุรี และสระบุรี นอกจากนี้ยังมีอุทยานแห่งชาติอื่น ๆ

2. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Sanctuary) หมายถึง พื้นที่ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยปลอดภัย เพื่อว่าสัตว์ป่าในพื้นที่ดังกล่าวได้มีโอกาสสืบพันธุ์และขยายพันธุ์ตามธรรมชาติได้มาก

ขึ้น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งแรก คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ จ.กาญจนบุรี ปัจจุบันประเทศไทย ได้ประกาศจัดตั้ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแล้ว 58 แห่ง รวมพื้นที่ 36,578.72 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.07 ของพื้นที่ประเทศ

3. วนอุทยาน (Forest Park) หมายถึง พื้นที่ที่มีทิวทัศน์ธรรมชาติสวยงาม มีความเด่นในระดับท้องถิ่น ซึ่งจัดไว้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและเที่ยวเตร่ของประชาชน มีการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวก ให้เหมาะสม

หลักทั่วไปในการจัดตั้งวนอุทยาน คือ (1) ต้องมีทิวทัศน์ที่สวยงาม (2) เป็นพื้นที่ที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ (3) มีพื้นที่ประมาณ 500-5,000 ไร่ (4) อยู่ไม่ห่างไกลจากชุมชนมากนัก (5) เป็นสถานที่ที่ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักกันดี วนอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย คือ วนอุทยานน้ำตกกระเปาะ จังหวัดชุมพร ประกาศจัดตั้ง เมื่อปี พ.ศ.2501

4. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non-hunting areas) หมายถึงบริเวณที่ที่ราชการใช้ในราชการ หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน การกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จะประกาศขึ้นเป็น ราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดใดหรือประเภทใดก็ได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้เป็นคราว ๆ ไป

5. สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) หมายถึง สถานที่ที่ราชการได้รวบรวมพันธุ์ไม้ไว้ทุกชนิดทั้งในและนอกประเทศ ที่มีคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจทางด้านความสวยงาม และที่หายากมาปลูกไว้โดยแยกเป็นหมวดหมู่ เพื่อการศึกษาวิจัยและการเผยแพร่การขยายพันธุ์ ให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและแก่ประเทศชาติสืบไป สวนพฤกษศาสตร์ ที่สำคัญและคนทั่วไปรู้จักเป็นอย่างดี คือ สวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี สวนพฤกษศาสตร์เขาช่อง จังหวัดตรัง เป็นต้น

6. สวนรุกขชาติ (Arboretum) หมายถึง สวนเล็ก ๆ มีพื้นที่น้อยกว่าสวนพฤกษศาสตร์ สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ไว้ โดยเฉพาะไม้ยืนต้นที่มีค่าทางเศรษฐกิจและไม้ดอกซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นนั้น แต่มีได้ปลูกเป็นหมวดหมู่เหมือนอย่างในสวนพฤกษศาสตร์ ปัจจุบันมีสวนรุกขชาติที่ดำเนินการอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ มากกว่า 15 แห่ง เช่น สวนรุกขชาติสกุณอุทยาน จังหวัดพิษณุโลก และสวนรุกขชาติธารโบกขรณี จังหวัดกระบี่ เป็นต้น

7. พื้นที่สงวนชีวลัย (Biosphere Reserve) หมายถึง พื้นที่อนุรักษ์สังคมพืชและสัตว์ในสภาวะของระบบนิเวศที่เป็นธรรมชาติ เพื่อรักษาความหลากหลายทาง พันธุกรรมและเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะข้อมูลพื้นฐาน ทั้งในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและที่ถูกเปลี่ยนแปลงไป พื้นที่สงวนชีวลัยนี้มีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาและฝึกอบรมด้วย ซึ่งพื้นที่เหล่านี้สภาประสานงานนานาชาติด้านมนุษยและชีวลัย (The Man and the Biosphere International Coordinating Council) จะเป็นผู้ประกาศ ประเทศไทยได้เข้าร่วมโปรแกรมมนุษยและชีวลัย ในปี พ.ศ. 2519 โดยถึงปัจจุบันมีพื้นที่สงวนชีวลัยของ ประเทศไทยในเครือข่ายพื้นที่สงวนชีวลัย รวม 4 แห่ง ได้แก่ 1) พื้นที่สงวนชีวลัยสะแกราช และสถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช 2) พื้นที่สงวนชีวลัยแม่สลา ห้วยคอกม้า 3) พื้นที่สงวนชีวลัยสวนสัก ห้วยทาก และ 4) พื้นที่สงวนชีวลัยป่าชายเลนจังหวัดระนอง

8. พื้นที่มรดกโลก (World Heritage) หมายถึง พื้นที่ที่เป็นตัวแทนทรัพยากรธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มีความเด่นในระดับโลก ซึ่งอาจประกอบด้วยวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโลก (The Earth's Evolutionary History) ขบวนการทางธรณีและวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต (Geological Process and Biological Evolution) ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่พิสดารหรือลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์ (Superative natural Phenomena) หรือระบบนิเวศที่ประกอบไปด้วยสัตว์หรือพืชที่หายาก (Habitat Containing Threatened Species) มีคุณค่าและความสำคัญทางชีวภาพ ซึ่งพื้นที่นี้ต้องได้รับการประกาศจาก UNESCO แหล่งมรดกของไทยที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติมี 4 แหล่งคือ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา มรดกบ้านเชียง

9. พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 (Watershed Class 1) หมายถึง พื้นที่ป่าที่ป้องกันไว้เพื่อเป็นต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งให้น้ำต่อพื้นที่ตอนล่าง มักเป็นพื้นที่ตอนบนที่มีความลาดชันมาก ดินมีสมรรถนะในการพังทลาย เป็นพื้นที่ที่ควรเก็บไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

10. ป่าชายเลนอนุรักษ์ (Conservation Mangrove Forest) หมายถึงป่าชายเลนที่หวงห้ามไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ใด ๆ นอกจากจะปล่อยให้สภาพธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์พืชและสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ พื้นที่ที่ง่ายต่อการถูกทำลายและการพังทลายของดิน พื้นที่ป่าที่สมควรสงวนไว้เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ เป็นต้น เช่น กำหนดให้มีพื้นที่ที่อยู่ห่างไม่น้อยกว่า 20 เมตร จากริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลองธรรมชาติ และไม่น้อยกว่า 75 เมตรจากชายฝั่งทะเลเป็นป่าชายเลนอนุรักษ์

11. พื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ (Natural Conservation Area) หมายถึงพื้นที่ธรรมชาติที่ประกอบด้วย เกาะ แก่ง ภูเขา หนอง บึง ทะเลสาบ ชายหาด ซากดึกดำบรรพ์ และธรณีสัณฐานที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งประกาศตามมติ ค.ร.ม. พ.ศ.2532

12. พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar site) หมายถึง พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ พื้นที่ฉ่ำน้ำ มีน้ำท่วม มีน้ำขัง พื้นที่พรุ พื้นที่แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขัง หรือท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งและน้ำไหล ทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมไปถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเล และพื้นที่ของทะเล ในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน 6 เมตร

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาแรมซาร์เป็นลำดับที่ 110 ซึ่งพันธกรณีของอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2541 โดยมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) แห่งแรกของประเทศไทย คือ พรุควนขี้เสียนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย มีพื้นที่ประมาณ 3,085 ไร่ เป็นลำดับที่ 948 ในทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศของอนุสัญญาแรมซาร์

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติระหว่างประเทศที่ขึ้นทะเบียนแรมซาร์ มี 14 แห่ง (บึงโขงหลง-เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่ 2,214 เฮกตาร์, หมู่เกาะกระ พื้นที่ 374 เฮกตาร์, อุทยานแห่งชาติทางทะเลอ่าวพังงา พื้นที่ 40,000 เฮกตาร์, อุทยานแห่งชาติทางทะเลหมู่เกาะอ่างทอง พื้นที่ 10,200เฮกตาร์, ควนขี้เสียน ในเขต

ห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย พื้นที่ 494 เฮกตาร์, หนองน้ำกุดทิง พื้นที่ 2,200 เฮกตาร์, ปากน้ำกระบี่ พื้นที่ 21,299 เฮกตาร์, พรุโต๊ะแดง (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร พื้นที่ 20,100 เฮกตาร์, หนองบงคายเขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่ 434 เฮกตาร์, สามร้อยยอด พื้นที่ 6,892 เฮกตาร์, ดอนหอยหลอด พื้นที่ 87,500 เฮกตาร์, อุทยานแห่งชาติทางทะเลหาดเจ้าไหม-เกาะตาลิบง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่ 66,313 เฮกตาร์, ปากน้ำกะเปอร์-อุทยานแห่งชาติทางทะเลแหลมสน ปากน้ำกระบุรี พื้นที่ 122,046 เฮกตาร์, หมู่เกาะระ-เกาะพระทอง พื้นที่ 19,648 เฮกตาร์) พื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติมีทั้งสิ้น 61 แห่ง ระดับชาติ 208 แห่ง ระดับท้องถิ่น 19,295 แห่ง ที่สมควรได้รับการคุ้มครองและฟื้นฟู 28 แห่ง

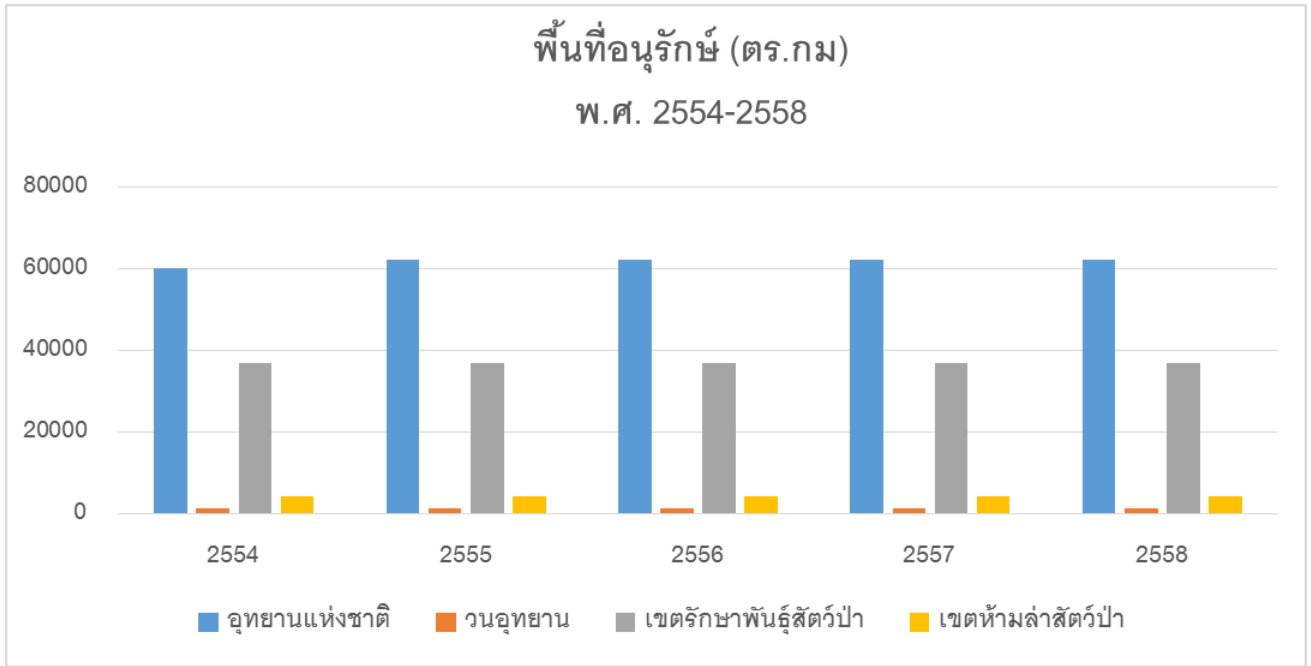
จากข้อมูลพื้นที่อนุรักษ์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่า ในช่วงเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2554 ถึง 2558) ได้มีการประกาศพื้นที่อุทยานแห่งชาติ พื้นที่วนอุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น โดยที่ในปี พ.ศ. 2558 พื้นที่อุทยานแห่งชาติ เท่ากับ 62,198.86 ตร.กม (6,219,886 ha) หรือ 38,874,287.5 ไร่ วนอุทยาน 1,455.82 ตร.กม (145,582 ha) หรือเท่ากับ 909,887.5 ไร่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 36,929.37 ตร.กม (3,692,937 ha) 23,080,856.25 ไร่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 4,306.57 ตร.กม (430,657 ha) หรือเท่ากับ 2,691,606.25 ไร่ เมื่อรวมพื้นที่อนุรักษ์ในปี พ.ศ. 2558 เท่ากับ 65,556,637.50 ไร่ ซึ่งคิดเป็น 20.26% ของพื้นที่ประเทศ ตารางที่ 3-7 ภาพที่ 3-2

ตารางที่ 3-7 พื้นที่อนุรักษ์ พ.ศ. 2554 – 2558

รายการ	2554		2555		2556		2557		2558	
	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.
อุทยานแห่งชาติ	123	60,319.90	127	62,198.86	127	62,198.86	127	62,198.86	127	62,198.86
วนอุทยาน	112	1,235.18	111	1,218.99	110	1,210.99	119	1,455.82	119	1,455.82
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	58	36,929.37	58	36,929.37	58	36,929.37	58	36,929.37	58	36,929.37
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	57	4,164.06	60	4,306.57	60	4,306.57	60	4,306.57	60	4,306.57

1 ตร.กม = 625 ไร่, 1 ตร.กม = 100 ha

ที่มา: ข้อมูลพื้นที่อนุรักษ์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่า ในช่วงเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2554 ถึง 2558)

ภาพที่ 3-2 พื้นที่อนุรักษ์ (ตร.กม) พ.ศ. 2554-2558

ที่มา: ข้อมูลพื้นที่อนุรักษ์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่า ในช่วงเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2554 ถึง 2558)

หากพิจารณาจากพื้นที่ที่ถูกประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครอง ครอบคลุมพื้นที่ 20.26 % ของพื้นที่ประเทศ ซึ่งอาจตีความได้ว่า พื้นที่คุ้มครองเหล่านี้ เป็นพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ ซึ่งนโยบายการป่าไม้แห่งชาติ ต้องการมีป่าเพื่อการอนุรักษ์ ไม่น้อยกว่า 25 % ของพื้นที่ประเทศ ดังนั้นขณะนี้ ยังขาดพื้นที่ อีกประมาณ 5% ซึ่งเท่ากับ 16,178,837.53 ไร่

3.9 สํารวจสถานะปัจจุบันของเป่าประสงคื ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป่าประสงคื ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป่าประสงคื และตัวชี้วัด

จากเป่าหมายของพื้นที่ป่าไม้ที่ทางกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งเป่าหมายที่จะให้มีพื้นที่ป่าไม้เท่ากับ 40 % ของพื้นที่ประเทศ จากการทำหน่วยงานของรัฐเข้ามาดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้านป่าไม้ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) จนถึงปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยังไม่สามารถที่จะบรรลุเป่าหมายได้ ซึ่งสะท้อนถึงความอ่อนแอในการบริหารจัดการแบบรัฐผูกขาด นอกจากนี้การปลูกป่าเพิ่มเติมในพื้นที่เสื่อมโทรมก็ไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม ตลอดจนการปลูกสร้างสวนป่าทั้งภาครัฐดำเนินการเอง และเอกชน ก็ยังไม่สามารถบรรลุเป่าหมายที่ตั้งไว้ได้ ประกอบกับความขัดแย้งระหว่างราษฎรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องการจัดการพื้นที่ป่าไม้ ยังเป็นกรณีความที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน ภาครัฐควรที่จะต้องกลับมาพิจารณาให้รอบคอบในการที่จะดำเนินการต่อไปสำหรับประเด็น พื้นที่ป่าไม้ของประเทศ หลักการคนกับป่า เนื่องจากทาง

IUCN มีได้ประสงค์ที่จะให้การจัดการทรัพยากรป่าไม้เป็นการเก็บพื้นที่ป่าไม้ไว้อย่างเดียว แต่มีเจตนากรณีในเรื่องการจัดการป่าไม้ให้ยั่งยืน ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

นอกจากนี้พื้นที่คุ้มครองประเภทน้ำจืดที่อยู่บนบก ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่แหล่งน้ำขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ซึ่งส่วนมากพื้นที่แหล่งน้ำที่มีความสำคัญทั้งระดับชาติและนานาชาติ ได้ประกาศซ้อนทับกับพื้นที่ที่เป็นอุทยานแห่งชาติหลายพื้นที่ จึงมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการทับซ้ำ และยังมีพื้นที่แหล่งน้ำขนาดเล็กที่กระจายอยู่หลายพื้นที่ ที่อาจจะยังไม่ได้มีการศึกษาเรื่องความสำคัญรวมทั้งยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูล และไม่มั่นใจว่าอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานไหน ดังนั้นในชั่วชีวิตนี้ ประเทศไทยโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมพัฒนาที่ดิน และ กรมทรัพยากรน้ำ ควรที่จะให้ความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี

ตัวชี้วัดที่ 15.2.1 ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน

3.10 ความคืบหน้าของประเทศไทย

ประเทศไทยได้ประกาศยกเลิกป่าสัมปทานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ดังนั้นการจัดการป่าไม้เพื่อการใช้สอยทางเศรษฐกิจจึงมีไม่มาก นอกจากสวนป่าไม้ยูคาลิปตัส สวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และสวนป่าเอกชนบางแห่ง ซึ่งพื้นที่ไม่กว้างขวางมากนัก นอกจากนั้นพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ เป็นส่วนใหญ่

ในชั่วชีวิตนี้ ทาง IUCN ได้กำหนดตัวชี้วัดย่อย 4 ตัว คือ

1. การเปลี่ยนแปลงเปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ป่าโดยเฉลี่ยต่อปีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา
2. การเปลี่ยนแปลงร้อยละเฉลี่ยรายปีของสต็อกคาร์บอนในมวลชีวภาพเหนือพื้นดินในช่วงระยะเวลา 5 ปีล่าสุดที่มีอยู่
3. ส่วนแบ่งของพื้นที่ป่าไม้ซึ่งหน้าที่หลักที่กำหนดไว้คือการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ระยะเวลาล่าสุด
4. ส่วนแบ่งพื้นที่ป่าไม้ตามแผนจัดการป่าไม้ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าที่ได้รับการรับรองภายใต้โครงการรับรองการจัดการป่าแบบอิสระระยะเวลาล่าสุด

ในตัวชี้วัดย่อยที่ 1 กรมป่าไม้ สามารถที่จะดำเนินการได้ เนื่องจากมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ เป็นระยะๆ

ตัวชี้วัดที่ 2 ประเทศไทยมีการศึกษาการสะสมคาร์บอนเหนือพื้นดิน ของพื้นที่ป่ามากมายแต่อาจไม่มีพื้นที่แปลงถาวรที่จะทำการติดตามการเปลี่ยนแปลงการสะสมคาร์บอนเหนือพื้นดิน กรมป่าไม้ และกรม

อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช อาจต้องกำหนดพื้นที่แปลงถาวรให้ครอบคลุมชนิดป่าแต่ละประเภทของประเทศไทย และเริ่มดำเนินการ

สำหรับตัวชี้วัดย่อยที่ 3 และ 4 ประเทศไทยยังไม่ได้มีการจำแนก

สำหรับการจัดการสวนป่าหรือป่าเอกชน ภาครัฐควรหาทางสนับสนุนให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้น โดยที่อาจต้องมีการปรับปรุง พระราชบัญญัติสวนป่า 2535 ให้เหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการ

3.11 สสำรวจสถานะปัจจุบันของเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป้าประสงค์ และตัวชี้วัด

กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เป็น 2 หน่วยงานหลักที่ดูแลเรื่องพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งพบว่าการบริหารจัดการปัจจุบันยังใช้กฎหมายเป็นหลัก ซึ่งอาจจะเกิดความขัดแย้งที่ค่อนข้างสูง และตามมาด้วยการสูญเสียหรือบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพิ่มเติม ดังนั้นหน่วยงานของรัฐจึงต้องทำการทบทวนถึงยุทธศาสตร์ กลไกกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และไม่เกิดการขัดแย้งระหว่างภาครัฐและประชาชน

ตัวชี้วัดที่ 15.3.1 สัดส่วนของพื้นที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด

ดินเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินชนิดต่าง ๆ โดยใช้เวลานานมาก หินที่สลายตัวผุกร่อนนี้จะมีขนาดต่าง ๆ กัน เมื่อผสมรวมกับซากพืช ซากสัตว์ น้ำ อากาศ ก็กลายเป็นเนื้อดินซึ่งส่วนประกอบเหล่านี้จะมากน้อยแตกต่างกันไปตามชนิดของดิน

3.12 ปัญหาทรัพยากรดิน

ดินส่วนใหญ่ถูกทำลายให้สูญเสียความอุดมสมบูรณ์ หรือตัวเนื้อดินไปเนื่องจากการกระทำของมนุษย์ และการสูญเสียตามธรรมชาติทำให้ไม่อาจใช้ประโยชน์จากดินได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การสูญเสียดินเกิดได้จาก

1. การกัดเซาะและพังทลายโดยน้ำ น้ำจำนวนมากที่กระทบผิวดินโดยตรงจะกัดเซาะผิวดิน ให้หลุดลอยไปตามน้ำ การสูญเสียบริเวณผิวดินจะเป็นพื้นที่กว้าง หรือถูกกัดเซาะเป็นร่องเล็ก ๆ ก็ขึ้นอยู่กับความแรง และบริเวณของน้ำที่ไหลบ่าลงมา

2. การตัดไม้ทำลายป่า การเผาป่า ถางป่าทำให้หน้าดินเปิด และถูกชะล้างได้ง่ายโดยน้ำและลมเมื่อฝนตกลงมา น้ำก็ชะล้างเอาหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ไปกับน้ำ ทำให้ดินมีคุณภาพเสื่อมลง

3. การเพาะปลูกและเตรียมดินอย่างไม่ถูกวิธี การเตรียมที่ดินทำการเพาะปลูกนั้นถ้าไม่ถูกวิธีก็จะก่อความเสียหายกับดินได้มากตัวอย่างเช่น การไถพรวนขณะดินแห้งทำให้หน้าดินที่สมบูรณ์หลุดลอยไปกับลมได้ หรือการปลูกพืชบางชนิดจะทำให้ดินเสื่อมเร็ว การเผาป่าไม้ หรือต่อข้าวในนา จะทำให้ฮิวมัสในดินเสื่อมสลายเกิดผลเสียกับดินมาก

ตารางที่ 3-8 เปรียบเทียบเนื้อที่ระหว่าง 1) ดินปัญหาปี 2532 (เก่า) กับ 2) ศักยภาพดินปี 2544 (ใหม่)

ที่มา 1) เนื้อที่ดินปัญหาปี 2532 ได้จากแผนที่ดินระดับภาค มาตราส่วน 1:500,000 กองสำรวจและจำแนกดิน และข้อมูลดินเค็มจากแผนที่การแพร่กระจาย

ดินเค็มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กองสำรวจและจำแนกดิน คำนวณเนื้อที่โดยวิธีตัดขัง

2) เนื้อที่ศักยภาพดินปี 2544 ได้จากข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แผนที่กลุ่มชุดดิน มาตราส่วน 1:50,000

ชนิดของดินปัญหา	ปีจัดทำ	ภาคกลาง+ตะวันออก		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
		ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ประเทศ
1. ดินอินทรีย์	2532	33,522	0.05	-	-	-	-	471,662	1.06	505,184	1.22
	2544	-	-	-	-	-	-	274,275	0.62	274,275	0.09
2. ผลรวมดินเค็ม	2532	1,646,225	2.54	-	-	17,802,613	16.79	2,269,936	5.14	21,718,774	6.76
	2544	1,017,429	1.57	-	-	2,010,789	1.91	1,529,409	3.46	4,557,627	1.42
2.1 ผลรวมดินเค็มชายทะเล	2532	1,341,631	1.12	-	-	-	-	2,269,936	-	3,611,567	1.12
	2544	563,403	0.87	-	-	6,714	0.01	1,529,409	3.46	2,099,526	0.65
- ดินเค็มทรายทะเลที่มีความ เปรี้ยวแฝง	2532	615,145	0.95	-	-	-	-	2,269,936	5.14	2,885,081	0.90
	2544	234,164	0.36	-	-	-	-	1,462,783	3.31	1,696,947	0.53
- ดินเค็มชายทะเล	2532	726,486	1.12	-	-	-	-	-	-	726,486	0.23
	2544	193,992	0.30	-	-	-	-	66,626	0.15	260,618	0.08
- ดินเค็มชายทะเลยกร่อง	2532	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2544	135,247	0.21	-	-	-	-	-	-	135,247	0.04
2.2 ผลรวมดินเค็มนอกพื้นที่ ชายทะเล	2532	304,594	0.47	-	-	17,802,613	16.79	-	-	18,107,207	5.64
	2544	454,026	0.70	-	-	2,010,789	1.90	-	-	2,464,815	0.77
- เค็มมาก	2532	304,594	0.70	-	-	1,466,629	1.39	-	-	1,771,223	0.55
- เค็มปานกลาง	2532	-	-	-	-	3,690,249	3.48	-	-	5,461,472	1.70
- เค็มน้อย	2532	-	-	-	-	12,645,735	11.92	-	-	18,107,207	5.65
3. พื้นที่นาเกลือและนาุ้ง	2532	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2544	899,890	1.38	-	-	9,846	0.01	220,670	0.50	1,130,406	0.35

ตารางที่ 3-8 (ต่อ)

ชนิดของดินปัญหา	ปีจัดทำ	ภาคกลาง+ตะวันออก		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
		ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ประเทศ
4. ผลรวมดินเปรี้ยว	2532	5,203,865	8.01	-	-	-	-	122,921	0.28	5,326,786	1.66
	2544	3,285,448	5.06	-	-	-	-	885,539	2.01	4,170,987	1.3
5. ดินค่อนข้างเป็นทราย	2532	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2544	4,653,408	7.17	1,542,928	1.46	30,846,490	29.23	2,558,542	5.79	39,601,368	12.35
6. ดินทรายจัด	2532	1,695,759	2.61	579,956	0.54	4,095,841	3.88	763,939	1.72	7,127,085	2.22
	2544	2,296,234	3.54	862,956	0.82	2,599,430	2.46	1,214,802	2.75	6,973,422	2.17
6.1 ที่ไม่มีชั้นดานอินทรีย์	2532	1,643,145	2.53	571,956	0.54	4,095,841	3.88	302,575	0.68	6,613,157	2.06
	2544	2,246,916	3.46	862,956	0.82	2,598,973	2.46	827,024	1.87	6,535,869	2.03
6.2 ที่มีชั้นดานอินทรีย์	2532	52,614	0.08	-	-	-	-	461,364	1.04	513,928	0.16
	2544	49,318	0.08	-	-	457	0.00	387,778	0.88	437,553	0.14
7. ดินตื้น	2532	9,150,840	14.09	19,899,314	18.77	17,882,140	16.95	4,358,849	9.87	51,291,143	15.99
	2544	9,241,716	14.23	13,085,943	12.34	15,530,931	14.72	3,113,582	7.04	40,972,172	12.78
7.1 ดินตื้นปนลูกรังปนกรวด	2532	5,103,478	7.86	9,257,695	8.73	14,700,882	13.93	2,734,150	6.19	31,796,205	9.91
	2544	3,321,699	5.11	2,283,259	2.15	6,558,808	6.21	1,836,450	4.15	14,000,216	4.37
7.2 ดินตื้นปนเศษหิน	2532	2,945,811	4.54	9,899,486	9.34	2,857,600	2.71	1,624,699	3.68	17,327,596	5.40
	2544	3,723,655	5.73	9,717,199	9.17	5,392,536	5.11	1,050,010	2.38	19,883,400	6.20
7.3 ดินตื้นปนปูนมาร์ล	2532	1,101,551	1.70	742,133	0.70	323,658	0.31	-	-	2,167,342	0.68
	2544	1,536,469	2.37	648,894	0.61	122,254	0.12	5,369	0.01	2,312,986	0.72
7.4 ดินตื้นที่มีการระบายน้ำเลว	2532	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2544	659,893	1.02	436,591	0.41	3,457,333	3.28	221,753	0.50	4,775,570	1.49

ตารางที่ 3-8 (ต่อ)

ชนิดของดินปัญหา	ปีจัดทำ	ภาคกลาง+ตะวันออก		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทั้งประเทศ	
		ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ภาค	ไร่	% ประเทศ
8. พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	2532	15,460,118	23.81	54,021,744	50.96	12,092,402	11.46	14,583,941	33.0	96,158,205	29.98
	2544	16,295,840	25.09	55,898,726	52.72	8,541,667	8.09	15,400,282	34.85	96,136,515	29.98
ผลรวมดินปัญหาทั้งหมด	2532	33,190,329	51.11	74,493,014	70.27	51,872,996	49.08	22,571,248	51.07	182,127,177	56.77
ผลรวมดินศักยภาพต่ำ	2544	36,790,075	56.66	71,390,553	67.34	59,536,021	56.41	24,976,431	56.51	192,693,080	60.09
รวมภาค/ประเทศ	2532	64,938,252	100	106,027,680	100	105,533,963	100	44,196,992	100	320,696,887	100
	2544	64,938,252	100	106,027,680	100	105,533,963	100	44,196,992	100	320,696,887	100

หมายเหตุ : ศักยภาพดินปี 2544 จำแนกพื้นที่หินโผล่ (rock land) ไว้เป็นพื้นที่อื่น ๆ ไม่รวมอยู่ในพื้นที่ดินต้น

ที่มา : สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน (2553)

3.13 ดินปัญหาของประเทศไทย

ดินที่มีปัญหา คือดินที่มีสมบัติไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยสำหรับการเพาะปลูกทางการเกษตร ถ้านำดินเหล่านี้มาใช้ประโยชน์จะไม่สามารถให้ผลผลิตหรือให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงที่ดินที่มีข้อจำกัดต่อการใช้ประโยชน์ ซึ่งเมื่อนำไปใช้แล้วจะเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรง

ประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งหมดรวม 320,696,887 ไร่ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ใช้ฐานข้อมูลกลุ่มชุดดินที่สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดินดำเนินการสำรวจในปี 2532-2534 และปรับปรุงครั้งล่าสุดในปี 2547 เพื่อจัดทำแผนที่ดินมีปัญหาทั้งประเทศ พบว่ามีดินปัญหาหลัก 5 ชนิด ได้แก่ ดินเค็ม 4,512,003*ไร่ ดินทราย 12,769,833 ไร่ ดินตื้น 43,365,620 ไร่ ดินเปรี้ยวจัด 5,510,144 ไร่ ดินอินทรีย์ 265,348 ไร่ และที่ดินที่มีสภาพพื้นที่สูงชันซึ่งเป็นข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์ 96,006,984 ไร่ รวมพื้นที่ปัญหาทั้งสิ้น 162,429,932 ไร่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ดินกรดที่มีปัญหาอีก 98,432,491*ไร่ (ตารางที่ 3-9)

ตารางที่ 3-9 ดินปัญหาของประเทศไทย (จำแนกตามลักษณะและสมบัติดินประจำกลุ่มชุดดิน)

ดินที่มีปัญหา	เนื้อที่ (ไร่)
1. ดินเค็ม	
ดินเค็มที่พบชั้นดานเกลือ	1,851,020*
ดินเค็มชายทะเล	2,660,983
2. ดินทราย	
ดินทรายในพื้นที่ลุ่ม	3,021,092
ดินทรายในพื้นที่ดอนที่ไม่มีชั้นดานอินทรีย์	9,162,955
ดินทรายที่มีชั้นดานอินทรีย์	585,786
3. ดินตื้น	
ดินตื้นในพื้นที่ลุ่มถึงลูกรังหรือก้อนกรวด	6,486,011
ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหิน	26,065,343
ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นมาร์ล	1,888,497
ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นหินพื้น	8,925,769
4. ดินเปรี้ยวจัด	
ดินเปรี้ยวจัดที่พบชั้นดินกรดกำมะถันในระดับตื้น	870,493
ดินเปรี้ยวจัดที่พบชั้นดินกรดกำมะถันในระดับลึกปานกลาง	2,211,060
ดินเปรี้ยวจัดที่พบชั้นดินกรดกำมะถันในระดับลึก	2,428,591
5. ดินอินทรีย์	265,348
6. พื้นที่ลาดชันเชิงชัน	96,006,984
7. ดินที่มีปฏิกิริยาเป็นกรด	98,432,491*
8. พื้นที่อื่นๆ	59,834,464
รวมพื้นที่ทั้งประเทศ	320,696,887

*พื้นที่ดินปัญหาตามลักษณะประจำกลุ่มชุดดิน ไม่รวมพื้นที่ที่มีปัญหาอื่นซ้อนทับอยู่ที่มา : สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน (2549)

อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (Convention to Combat Desertification: CCD) ซึ่งยกร่างโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากการประชุม สมัชชาสหประชาชาติ (The United Nation General Assembly) สมัยที่ 47 ณ ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2535 อนุสัญญาดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 26 ธันวาคม 2539 อนุสัญญาดังกล่าวได้ให้คำจำกัดความ ความเสื่อมโทรมของที่ดิน (Land degradation) ไว้ว่า หมายถึงการลดลง หรือ สูญเสียไปของกำลังผลิตทางด้านชีวภาพและเศรษฐกิจรวมไปถึงการสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เกษตรน้ำฝน (Rainfed cropland) เกษตรชลประทาน (Irrigated cropland) พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์ (Range or pasture) และพื้นที่ป่าไม้ (Forest and Woodlands) ในเขตแห้งแล้งถึงแห้งแล้งและกึ่งร้อนชื้นที่แห้งแล้งอันเนื่องมาจากกิจกรรมการใช้ที่ดินหรือกระบวนการต่างๆ อันเกิดจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์รวมทั้งรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน และการดำรงชีพของมนุษย์และลักษณะความเสื่อมโทรมของที่ดินที่เกิดขึ้น อาทิเช่น การชะล้างพังทลายของดินที่เกิดจากลม และ/หรือ น้ำความเสื่อมโทรมในด้านคุณสมบัติทางกายภาพ เคมีและชีวภาพ หรือกำลังผลิตทางเศรษฐกิจของทรัพยากรดิน และการสูญเสียพืชพรรณโดยธรรมชาติ เป็นต้น

ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกอนุสัญญาดังกล่าวทั้งหมด 194 ประเทศ แบ่งเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ที่เป็นประเทศในกลุ่มกำลังพัฒนา ประเทศพัฒนาน้อยและประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งประเทศที่ได้รับผลกระทบจะต้องดำเนินการแก้ไขความเสื่อมโทรมของที่ดิน ป่าไม้ น้ำ สำหรับประเทศไทยนั้นกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ ตลอดจนการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อต่อต้านความแห้งแล้งและเสื่อมโทรมของที่ดินมาอย่างต่อเนื่อง พร้อมกันนี้ ยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุตุนิยมวิทยา มาอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2560 รองอธิบดีด้านวิชาการ เป็นประธานการประชุมคณะอนุกรรมการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ด้านวิชาการ ครั้งที่ 1/2560 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยที่ประชุมได้แจ้งให้ทราบถึงอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หลักการและความสำคัญของแนวคิดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality :LDN) ขั้นตอนและแผนการจัดทำLDN รวมถึงการพิจารณาการประเมินพื้นที่เป้าหมาย LDN โดยใช้ฐานข้อมูลจาก UNCCD และฐานข้อมูลกรมพัฒนาที่ดิน ในส่วนของคณะอนุกรรมการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ด้านวิชาการ มีหน้าที่จัดทำเป้าหมายความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน ประเมินความเสื่อมโทรมของที่ดิน และเสนอมาตรการในการจัดการที่ดินเพื่ออนุรักษ์ ลดผลกระทบ และฟื้นฟูที่ดิน ติดตามสถานะความเสื่อมโทรมของที่ดิน ประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นตัวกระตุ้นความเสื่อมโทรมของที่ดิน พร้อมเสนอแนะแนวทางการจัดการที่ดินที่เหมาะสม เสนอข้อคิดเห็นด้านวิชาการในการกำหนดนโยบาย แนวทาง หลักเกณฑ์ และกลไกการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ

กรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลเกี่ยวกับเรื่องที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ควรที่จะต้องจัดทำแผนที่ดินที่มีปัญหาที่เกิดจากธรรมชาติออกจากดินที่มีปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ หรือกำหนดขอบเขตของพื้นที่ที่อาจมีโอกาสเข้าข่ายพื้นที่แห้งแล้ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน และมีการติดตามพื้นที่เหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการดำเนินการวิจัยในพื้นที่ดินที่มีปัญหา เพื่อที่จะทำให้ ปัญหาลดน้อยลงหรือพื้นที่ดินที่มีปัญหาไม่ขยายพื้นที่ขึ้น

3.14 สํารวจสถานะปัจจุบันของเป้ําประสงคื ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป้ําประสงคื ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป้ําประสงคื และตัวชี้วัด

กรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงด้านการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร และเป็นผู้ประสานงานหลักของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ได้เริ่มโครงการเกี่ยวกับ การหาพื้นที่หลักการและความสำคัญของแนวคิดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality :LDN) ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักคือ พื้นที่ฐานของการปกคลุมดิน พื้นที่ผลผลิตดิน และพื้นที่การเก็บกักคาร์บอนของดิน โดยการสนับสนุนของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย เมื่อทำการเลือกพื้นที่และดำเนินการ ก็จะเป็นพื้นที่ที่น่าร่องที่สามารถตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมของประชาชนที่ใช้พื้นที่นั้นได้

ตัวชี้วัดที่ 15.4.1 ดัชนีปกคลุมภูเขาถูกออกแบบมาเพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของพืชสีเขียวบนพื้นที่ภูเขา (กล่าวคือ ป่าไม้ (forest) ไม้พุ่ม (shrubs) และต้นไม้ (trees))

สำนักเลขาธิการความร่วมมือในพื้นที่ภูเขาที่องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เป็นหน่วยงานเก็บข้อมูลเป้าหมายที่ 15.4 ดังนั้นจึงได้พัฒนาดัชนีชี้วัดอย่างเป็นทางการของดัชนีปกคลุมภูเขา (Mountain Green Cover Index) เพื่อติดตามความคืบหน้าในการบรรลุเป้าหมายนี้ ดัชนีปกคลุมของภูเขาได้รับการออกแบบมาเพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของพืชสีเขียวในพื้นที่ภูเขา (เช่นป่าไม้ พุ่มไม้ และต้นไม้) สร้างขึ้นจากการรับรู้ถึงความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างพื้นที่สีเขียวของภูเขากับสุขภาพของประชาชนและความสามารถที่จะเติมเต็มให้กับบทบาทของระบบนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งดัชนีปกคลุมภูเขาสีเขียวสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับป่าไม้และไม้ยืนต้น การลดลงของมันจะเกี่ยวข้องกับการหาประโยชน์จากป่าไม้ การทำลายป่าไม้ การเก็บรวบรวมเชื้อเพลิง และไฟป่า การเพิ่มขึ้นของดัชนีปกคลุมของภูเขาจะเกิดได้จากการเจริญเติบโตของพืชอาจเชื่อมโยงกับการปลูกป่าหรือโครงการปลูกป่า

ทาง IUCN ยังไม่มีการระบุตัวชี้วัดนี้อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม และประเทศไทยยังไม่ได้ทำการศึกษาตัวชี้วัดนี้อย่างชัดเจน และประเทศไทยมีพื้นที่ที่เป็นภูเขาที่ไม่สูงมากนัก

ตัวชี้วัดที่ 15.5.1 ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย

ประเทศไทยโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินจัดทำรายงานการศึกษาของสิ่งมีชีวิตต่างๆ และในปี 2556 - 2557 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการประชุมเพื่อปรับปรุงข้อมูลสถานะของสัตว์มีกระดูกสันหลัง (Thailand red data) ที่ค้นพบในประเทศไทย ซึ่งมีสัตว์มีกระดูกสันหลังทั้งหมด 4,722 ชนิดพันธุ์ และสามารถจำแนกสถานะสัตว์มีกระดูกสันหลังที่ถูกคุกคามได้ถึง 555 ชนิดพันธุ์ ดังตารางที่ 3-10 (Ministry of Natural Resources and Environment, Thailand , 2014)

ตารางที่ 3-10 สถานะสัตว์มีกระดูกสันหลังที่ถูกคุกคาม

การจัดจำแนกสิ่งมีชีวิต	ชนิดพันธุ์ที่พบในประเทศไทย	จำนวนชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	336	118
นก	1,010	168
สัตว์เลื้อยคลาน	394	49
สัตว์สะเทินบกสะเทินน้ำ	157	18
ปลา	2,825	202
รวม	4,722	555

ที่มา: ONEP, 2560: online

ตารางที่ 3-11 จำนวนชนิดพันธุ์ของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่พบในประเทศไทยและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม

การจำแนกสิ่งมีชีวิต	สูญพันธุ์ (EX)	สูญพันธุ์ในธรรมชาติ (EW)	ถูกคุกคาม				เป็นกังวลน้อยที่สุด (LD)	ข้อมูลไม่เพียงพอ (DD)	รวม
			ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (CR)	ใกล้สูญพันธุ์ (EN)	มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (VU)	ใกล้ถูกคุกคาม (NT)			
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	4	0	13	32	73	30	153	31	336
นก	2	1	44	59	65	126	713	0	1,010
สัตว์เลื้อยคลาน	0	1	16	17	16	62	267	15	394
สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก	0	0	0	4	14	13	108	18	157
ปลา	1	6	23	64	115	61	2,455	100	2,825
รวม	7	8	96	176	283	292	3,696	164	4,722

ที่มา: ONEP, 2560: online

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีการประชุมในปี 2556 ได้ปรับปรุงการจัดหมวดหมู่สถานะของชนิดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญคาดประมาณว่ามี 10,250 ชนิดพันธุ์พืชที่พบในประเทศไทย จากการประเมินเบื้องต้นและการวิเคราะห์สถานะของชนิดพันธุ์พืช สามารถจัดจำแนกสถานะของชนิดพันธุ์พืช 1,407 ชนิดพันธุ์ Thailand Red Data ได้รวบรวมไว้ 1,407 ชนิดจาก 135 วงศ์ ดังตารางที่ 3-12 Ministry of Natural Resources and Environment, Thailand (2014)

ตารางที่ 3-12 จำนวนชนิดพันธุ์พืชที่ค้นพบในประเทศไทย

การจัดจำแนก สิ่งมีชีวิต	สูญพันธุ์ใน ธรรมชาติ (EW)	ใกล้สูญ พันธุ์ อย่างยิ่ง (CR)	ใกล้สูญ พันธุ์ (EN)	มีแนวโน้ม ใกล้สูญพันธุ์ (VU)	หายาก (R)	หายาก ในไทย (RT)	Total red data sp.	Fam. Red
Pteridophyte	-	-	-	13	27	2	42	17
Gymnosperm	-	-	-	8	17	-	27	8
Angio- dicot	1	19	30	142	629	6	922	94
Angio-monocot	-	-	101	103	206	-	416	19
รวมทั้งหมด	1	19	131	367	879	8	1407	135

ที่มา: ONEP, 2560: online

สูญพันธุ์ (EX), สูญพันธุ์ในธรรมชาติ (EW), ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (CR), ใกล้สูญพันธุ์ (EN), มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (VU), ใกล้ถูกคุกคาม (NT) เป็นกังวลน้อยที่สุด (LC) ข้อมูลไม่เพียงพอ (DD)

ประเทศไทยมีข้อมูลรายชื่อและจำนวนของสถานะของสิ่งมีชีวิต แต่ยังไม่ได้มีการคำนวณดัชนีชี้วัดที่ชัดเจน ถึงเป้าหมายของการจัดการที่ยั่งยืน

ทาง IUCN ได้ มีการกำหนดการคำนวณ

$$RLI_t = 1 - \sum_s Wc(t, s) / Wex. N$$

โดยที่

Wc(t,s) is คือค่าน้ำหนักของหมวด (c) ในเวลา (t) สำหรับชนิด (s) (ค่าน้ำหนักสำหรับ ‘เสี่ยงอันตราย (Critically Endangered)’ = 4, ‘อันตราย (Endangered)’ = 3, ‘เปราะบาง (Vulnerable)’ = 2, ‘ใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened)’ = 1, ‘กังวลน้อยที่สุด (Least Concern)’ = 0

‘เสี่ยงอันตราย (Critically Endangered)’ ชนิดที่ติดแท็ก (species tagged) คือ ‘มีความเป็นไปได้ที่จะสูญพันธุ์ (Possibly Extinct)’ หรือ ‘อาจสูญพันธุ์ในป่า (Possibly Extinct in the Wild)’ ให้น้ำหนักเท่ากับ 5 (WEX = 5), ค่าน้ำหนักที่ให้ชนิดพันธุ์ ‘สูญพันธุ์ (Extinct)’ หรือ ‘สูญพันธุ์ในธรรมชาติ (Extinct in the Wild)’; และ N คือจำนวนรวมทั้งหมดของชนิดที่ประเมิน โดยที่ไม่รวมกลุ่มที่ได้รับการประเมินเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ในช่วงเวลาปัจจุบัน และสิ่งมีชีวิตที่ ‘สูญพันธุ์ (extinct)’ ในปีที่สุดของสายพันธุ์ได้รับการประเมินครั้งแรก

สูตรต้องการข้อมูลดังนี้

- สายพันธุ์ชุดเดียวกันที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน

- การเปลี่ยนแปลงประเภทรายการในบัญชี Red list เท่านั้นที่เกิดจากการปรับปรุงหรือการเสื่อมสภาพของสถานะ (กล่าวคือไม่รวมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความรู้ที่ได้รับการปรับปรุงหรือการแก้ไขเกี่ยวกับอนุกรมวิธาน)
- ข้อมูลชนิดพันธุ์ที่ไม่เพียงพอไม่นำมาคิด

3.15 **สำรวจสถานะปัจจุบันของเป่าประสังค์ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป่าประสังค์ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป่าประสังค์ และตัวชี้วัด**

สถานการณ์ของประเทศไทยกับการลดลงของชนิดพันธุ์ต่างๆ ส่วนมากมีสาเหตุหลักมาจากแหล่งที่อยู่อาศัยถูกทำลายรวมทั้งการดำเนินกิจกรรมบางอย่างที่ไม่ถูกต้องเช่น การใช้สารเคมีในพื้นที่การเกษตรและมีการไหลบ่าและปนเปื้อนตกค้างอยู่ในพื้นที่นั้นหรือกระจายไปสู่พื้นที่ข้างเคียง ซึ่งอาจทำให้เกิดการสูญเสยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ดังนั้นประเทศไทยต้องมีมาตรการในการป้องกันและจัดการแหล่งธรรมชาติต่างๆ อย่างชัดเจนและมีการติดตามตรวจสอบเป็นระยะ รวมทั้งต้องมีมาตรการการกระจายความรับผิดชอบให้กับผู้ที่อยู่ใกล้เคียงหรือร่วมใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรนั้นๆ เพื่อที่จะสร้างความตระหนักถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ประเทศไทยจัดทำบัญชีสถานภาพของสิ่งมีชีวิตตาม IUCN Red list แต่ยังไม่มีการวิเคราะห์ ตามวิธีการของ IUCN

ตัวชี้วัดที่ 15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรมประกอบด้วย 36 มาตรา แบ่งเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1) ส่วนนำ ประกอบด้วยที่มา และหลักการที่ใช้ในพิธีสารนาโงยาฯ ความเท่าเทียมในการเจรจาต่อรอง ความสำคัญของทรัพยากรพันธุกรรมเพื่อความมั่นคงทางอาหาร สุขภาพ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการปรับตัวและการลดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิทธิของชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิมและชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่วนที่ 2) ข้อกำหนดทั่วไป ประกอบด้วยวัตถุประสงค์และขอบเขตของพิธีสารนาโงยาฯ

ส่วนที่ 3) ข้อกำหนดหลัก โดยเนื้อหาจะเน้นในเรื่องของการแบ่งปันผลประโยชน์ การเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ข้อพิจารณาพิเศษ ได้แก่ การวิจัยที่ไม่ได้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ที่จำเป็นต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษ สถานการณ์ฉุกเฉิน เช่นการแพร่ระบาดของไข้หวัด ความมั่นคงทางอาหาร และกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์พหุภาคีระดับโลก ซึ่งจัดเป็นประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้น โดยจะเป็นกลไกที่นำมาใช้ในการจัดการทรัพยากรพันธุกรรมที่อยู่ในสถานภาพข้ามแดน และการจัดการทรัพยากรพันธุกรรมที่ไม่สามารถมีการขออนุญาตตามหลักการที่เรียกว่า Prior Informed Consent (PIC)

ส่วนที่ 4) ข้อกำหนดสนับสนุน ได้แก่ Non-Parties การติดตามและรายงานผล รายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพิธีสาร การลงนาม ตลอดจนการบังคับใช้ เป็นต้น

พิธีสารนาโงยาฯ เป็นเครื่องมือทางกฎหมายระหว่างประเทศที่สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำกฎหมายภายในประเทศในเรื่องของการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ และใช้เป็นเครื่องมือทางกฎหมายระหว่าง

ประเทศเพื่อให้เกิดผลบังคับใช้ทางกฎหมาย เมื่อทรัพยากรพันธุกรรมที่มีการเข้าถึงถูกนำออกนอกประเทศ และเมื่อทรัพยากรดังกล่าวอยู่ในขอบเขตอำนาจของประเทศผู้นำไปใช้ประโยชน์ และประเทศไทยในฐานะภาคีอนุสัญญาฯ จะต้องมีการดำเนินการตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ รวมถึงข้อกำหนดที่ให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์ฯ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ยกร่างระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กชช.) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าถึงและได้รับประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ... (มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2554 ได้เห็นชอบระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กชช.) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าถึงและได้รับประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ...ดังกล่าว และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2554 และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม 2554) ซึ่งใช้เป็นกรอบในการจัดทำพิธีสารนาโงยาฯ จึงเห็นว่าประเทศไทยควรดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงนามรับรองในพิธีสารฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในระหว่างวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554 – 1 กุมภาพันธ์ 2555 และดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคีพิธีสารฯ

สมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ ในการประชุม สมัยที่ 10 ระหว่างวันที่ 18-29 ตุลาคม 2553 ณ เมืองนาโงยา ประเทศญี่ปุ่น ได้รับรองพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมฯ และเห็นชอบให้มีการดำเนินการ

- ให้มีการลงนามรับรองพิธีสารฯ ณ สำนักงานใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554 ถึง 1 กุมภาพันธ์ 2555 โดยเรียกร้องให้ประเทศภาคีมีการลงนามและส่งมอบสัตยาบันในโอกาสแรกเพื่อให้พิธีสารฯ มีผลบังคับใช้โดยเร็ว
- ให้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจระหว่างรัฐบาล (Open-ended Ad Hoc Intergovernmental Committee) สำหรับพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมฯ เพื่อเตรียมการที่จำเป็นสำหรับการประชุมภาคีพิธีสารฯ สมัยที่ 1 โดยกำหนดมีการประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ครั้งแรกขึ้น ระหว่างวันที่ 6-10 มิถุนายน 2554 และครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 23-27 เมษายน 2555 ตามลำดับ

ประเทศไทยโดยลงนามรับรองพิธีสารนาโงยาฯ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2555 จนถึงปัจจุบัน (เดือนกันยายน 2557) มีการให้สัตยาบันสาร 53 ประเทศ และพิธีสารนาโงยาฯ มีผลบังคับใช้ วันที่ 13 ตุลาคม 2557 โดยการประชุมสมัชชาภาคีพิธีสารนาโงยาฯ สมัยที่ 1 วันที่ 13-17 ตุลาคม 2557 ณ เมือง Pyeongchang สาธารณรัฐเกาหลี (ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552)

ประเด็นสำคัญ พิธีสารนาโงยา (Nagoya protocol) เป็นหลักปฏิบัติเมื่อจะมีการนำทรัพยากรทางชีวภาพมาใช้ ซึ่งมีหลักสำคัญ 3 ประการคือ

PIC = Prior Informed Consent ซึ่งเป็นขั้นการขออนุญาตใช้ทรัพยากรทางชีวภาพ

MAT = Mutually Agreed Terms ขึ้นคุยกันว่าจะมีการดำเนินการแบ่งปันผลประโยชน์กันอย่างไร

BS = Benefit Sharing การแบ่งปัน

เปิดลงนามเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2554 – 1 กุมภาพันธ์ 2555 ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ไทยลงนามพิธีสารนาโงยาเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2555 สถานภาพปัจจุบัน 91 ประเทศ ลงนาม 59 ประเทศ

ให้สัตยาบัน/ภาคยานุวัติ (ASEAN countries : ลาว อินโดนีเซีย พม่า เวียดนาม กัมพูชา) พิธีสารมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม 2557

3.16 สํารวจสถานะปัจจุบันของเป้ําประสงค้ ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป้ําประสงค้ ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป้ําประสงค้ และตัวชี้วัด

ข้อเป็นห่วง พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ในประเด็นนี้ ทำอย่างไรที่จะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจในข้อผูกพันต่างๆของพิธีสารนาโงยาได้ เนื่องจากทรัพยากรพันธุกรรมกระจายอยู่ทั่วประเทศ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องทำการประชาสัมพันธ์และสื่อสารในรูปแบบที่เข้าถึงประชาชน เพื่อที่จะให้ประเทศได้ประโยชน์จากการเป็นภาคีสัญญาในพิธีสารฯ ดังกล่าว

ตัวชี้วัดที่ 15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย

อนุสัญญา CITES นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดต่อร่วมมือประสานงานในการดำเนินการควบคุมการค้าการส่งออก สัตว์ป่าและพืชป่าระหว่างประเทศ เพื่อมิให้เกิดการทำลายล้างอย่างไม่มีขอบเขต ในปัจจุบันมีประเทศต่างๆ ประมาณ 166 ประเทศทั่วโลกได้เข้าร่วมภาคี อนุสัญญานี้จะให้ความคุ้มครองต่อชนิดพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ โดยมีข้อตกลงระหว่าง ประเทศภาคีสัญญาในการกำหนดมาตรการควบคุม การนำเข้า การส่งออก ตลอดจนการนำ ผ่านแดน และการ บรรจุหีบห่อเพื่อการขนส่งชนิดพันธุ์นั้นๆ เพื่อมิให้กระทบกระเทือนเกิดความเสียหายหรือเสียชีวิต และมีการ กำหนด ชนิดพันธุ์แนบท้ายเป็น 3 บัญชี คือ

3.17 ชนิดพันธุ์แนบท้าย 3 บัญชี

1. ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข 1

เป็นชนิดพันธุ์ที่ห้ามทำการค้าโดยเด็ดขาด ยกเว้นกรณีพิเศษเพราะ เป็นสัตว์ชนิดที่ใกล้จะสูญพันธุ์ การนำเข้าหรือส่งออกต้องได้รับการยินยอมจากประเทศที่จะนำเข้าก่อน ประเทศที่ส่งออกจึงจะออกใบอนุญาตส่งออกให้ การพิจารณาให้นำเข้าหรือส่งออกของทั้ง 2 ประเทศ ต้องคำนึงถึงความอยู่รอด ของชนิดพันธุ์นั้นๆ เป็นความสำคัญหากไม่ปฏิบัติตามนี้จะถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกกฎหมาย ตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่ แนบท้ายบัญชีนีี้ ได้แก่ จระเข้ น้ำจืด จระเข้ น้ำเค็ม ช้างเอเชีย กระตัง ลิงอุรังอุตัง กอริลล่า หมีแพนด้ายักษ์ ปลาวาฬยักษ์ เสือชีตาร์ เสือดาว เสือโคร่ง กล้วยไม้หายากบางชนิด ฯลฯ

2. ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข 2

เป็นชนิดพันธุ์ที่ยังไม่ถึงกับใกล้จะสูญพันธุ์ อนุญาตให้ทำการค้าได้แต่ต้องมีการควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหาย หรือลดจำนวนของชนิดพันธุ์นั้นอย่างรวดเร็ว โดยประเทศที่ส่งออก ต้องออกหนังสืออนุญาตเพื่อการส่งออก และรับรองว่าการส่งออกแต่ละครั้งนั้นจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำรงชีวิตของชนิดพันธุ์นั้นในธรรมชาติ ตัวอย่างชนิดพันธุ์ได้แก่ นกแก้ว นิม ชะมด ค้างคาวแม่ไก่ทุกชนิด ลิง ค่าง นาก โลมา พืชประเภท หม้อข้าวหม้อแกงลิง (*Nepenthes spp.*) เป็นต้น

3. ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข 3

เป็นชนิดพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศใด ประเทศหนึ่งแล้วขอความร่วมมือกับประเทศภาคีด้วยกัน ให้ช่วยดูแลการส่งออกต้องได้รับการอนุญาต และมีหนังสือรับรองเพื่อการส่งออกจากประเทศถิ่นกำเนิดว่าจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความอยู่รอดตามธรรมชาติ ของชนิดพันธุ์นั้นๆ เช่น กวาง Black Buck ของประเทศเนปาล นกกระทาดง ของประเทศมาเลเซีย เป็นต้น การค้าขายระหว่างประเทศของสัตว์ป่า พืชป่า และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าและพืชป่า ตามบัญชีหมายเลข 1, 2 และ 3 ดังกล่าว จะถูกควบคุมโดยระบบใบอนุญาต (Permit) ซึ่งหมายถึงว่า สัตว์ป่า และพืชป่าที่ CITES ควบคุม จะต้องมียุติบัตรในการ

1. นำเข้า (Import)
2. ส่งออก (Export)
3. นำผ่าน (Transit)
4. ส่งกลับออกไป (Re-export)

ประเทศไทยได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมและรับรองอนุสัญญาในปี พ.ศ.2518 และได้ให้สัตยาบันในวันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2526 โดยเป็นสมาชิกอันดับที่ 80 ในวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2527 กรมป่าไม้ได้เชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องประชุมเพื่อแบ่งความรับผิดชอบ โดยได้พิจารณาแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. กรมป่าไม้ รับผิดชอบ เรื่อง สัตว์ป่า
2. กรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบ เรื่อง พืช
3. กรมประมง รับผิดชอบ เรื่อง ปลาและสัตว์ทะเล

แต่ในขณะนั้นประเทศไทยไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ ในการควบคุมการค้าสัตว์ป่าและพืชป่า ทำให้ไทย ถูกพิจารณาลงโทษจากกลุ่มประเทศภาคีอนุสัญญา CITES ด้วยการห้ามทำการค้าขายสัตว์ป่าพืชป่า และผลิตภัณฑ์ จากสัตว์ป่าและพืชป่ากับประเทศไทย (Trade Ban) ตั้งแต่เดือนเมษายน 2534 ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ 2535 ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก และนำผ่านซึ่งชนิดสัตว์ป่าที่ CITES ควบคุม และกรมป่าไม้ได้ชี้แจง ทำความเข้าใจกับสำนักเลขาธิการ CITES และแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริงที่จะถือปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ CITES ต่อไปในอนาคตเป็นผลให้สำนักเลขาธิการ CITES ประกาศยกเลิก Trade Ban ต่อประเทศไทย ตั้งแต่เดือน เมษายน 2535 และผลเสียหายที่เกิดจาก Trade Ban ครั้งนี้ ประมาณว่าหลายพันล้านบาท

ปัจจุบันภายหลังการปฏิรูประบบบริหารราชการ ได้มีการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงาน CITES ในประเทศไทยให้แก่ส่วนราชการต่างๆ ดังนี้

1. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดูแลเรื่องสัตว์ป่า
2. กรมวิชาการเกษตร ดูแลเรื่องพืช
3. กรมประมง ดูแลเรื่องสัตว์น้ำ

พันธกรณีที่สำคัญ และโครงการ/กิจกรรมที่ประเทศไทยได้ดำเนินการไปแล้ว

1. ภาคีต้องจัดตั้งคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการ และคณะทำงานฝ่ายวิชาการประจำประเทศ เพื่อควบคุมการค้าสัตว์ป่าพืชป่า

- แต่งตั้งคณะกรรมการไซเตสประจำประเทศไทย
- แต่งตั้งคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ
- แต่งตั้งคณะกรรมการพันธุ์พืช

2. ภาครัฐต้องมีมาตรการในการบังคับใช้อนุสัญญาฯ ให้มีการค้าสัตว์ป่าพืชป่า ผิดระเบียบอนุสัญญาฯ โดยมี มาตรการลงโทษผู้ค้า ผู้ครอบครองริบของกลาง และส่งของกลางกลับแหล่งกำเนิดกรณี ทราบถิ่นกำเนิด

- ตรา พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535
- ตรา พ.ร.บ. พันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติผ่านเป็นกฎหมายเมื่อ วันที่ 13 มีนาคม 2535

3. ภาครัฐต้องตั้งด่านตรวจสัตว์ป่า พืชป่าระหว่างประเทศเพื่อควบคุมและตรวจสอบการค้าสัตว์ป่า พืชป่าและการขนส่งที่ปลอดภัยตามระเบียบ อนุสัญญาฯ

- จัดตั้งด่านตรวจสัตว์ป่าและกำหนดเขต ด่าน ตรวจสัตว์ป่า ในท้องที่จังหวัดต่างๆ ปัจจุบันมี 38 ด่าน (กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช)
- มอบหมายให้ด่านกักกันสัตว์น้ำ ทำหน้าที่ ตรวจสอบ การนำ เข้าสัตว์น้ำในอนุสัญญา 6 ด่าน (กรมประมง)
- ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชที่ปฏิบัติด่านตรวจพืช ตามประกาศ กษ. เรื่องกำหนดด่านตรวจพืช จำนวน 26 ด่าน ทั่วประเทศ (กรมวิชาการเกษตร)

4. ภาครัฐต้องจัดส่งรายงานประจำปีเกี่ยวกับสถิติการค้าสัตว์ป่า พืชป่าของประเทศตนแก่สำนักเลขาธิการไซเตส

- คณะกรรมการไซเตสประจำ ประเทศไทย ได้ดำเนินการจัดส่งรายงานเป็นประจำทุกปี

5. ภาครัฐมีสิทธิเสนอเปลี่ยนแปลงชนิดพันธุ์ในบัญชี Appendix I-II-III ให้ประเทศภาคีร่วมพิจารณา

การส่งออกและนำเข้าซึ่งชนิดพืชและสัตว์ตามอนุสัญญาฯ ถูกควบคุมโดยเลขาธิการไซเตส ซึ่งมีศูนย์บันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลการนำเข้า-ส่งออกชนิดพืชและสัตว์ระหว่างประเทศภาคี มีชื่อว่า TRAFFIC (Trade records Analysis of Flora and Fauna in Commerce) หรือเรียกว่า WTMU (Wildlife Trade Monitoring Unit) หากมีข้อสงสัย ทางไซเตสจะติดต่อ กับคณะกรรมการฝ่ายปฏิบัติการ (Management Authority) ของประเทศผู้ส่งออกหรือนำเข้า การอนุญาตส่งออกและนำเข้าผู้ส่งออกต้องนำสินค้าให้คณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการของประเทศตนตรวจสอบเพื่อออกใบอนุญาตไซเตส ซึ่งคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการจะประสานงานกับคณะทำงานฝ่ายวิชาการเพื่อปรึกษา แนะนำ แล้วจึงดำเนินการอนุญาต ให้ผู้ส่งออกเพื่อแสดงต่อด่านศุลกากรขาเข้า แล้วไปผ่านคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการ ของประเทศผู้นำเข้าเพื่อออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นำเข้า (มานพ เล่าห์ประเสริฐ, มปป)

จากการรายงานของกรมศุลกากรพบว่าในปีงบประมาณ 2552-2556 (ตารางที่ 3-13) มีการจับกุมการนำเข้า และส่งออกงาช้าง โดยผ่านท่าอากาศยานนานาชาติประเทศไทย

ตารางที่ 3-13 สถิติการจับกุมนำเข้าและส่งออกงาช้าง โดยกรมศุลกากร

ปีงบประมาณ	จำนวนราย	ปริมาณ	น้ำหนัก (กก)	มูลค่า (บาท)
2552	3	20 กิ่ง 797 ท่อน 16 ชิ้น	1,882.10	68,829,872
2553	6	568 กิ่ง 99 ชิ้น	3,883.63	317,404,217
2554	3	433 กิ่ง 55 ท่อน	3,385.90	217,739,443
2555	4	25 กิ่ง 202 ท่อน	520.42	33,764,992
2556	2	11 กิ่ง 22 ท่อน	160.84	9,126,000
รวม	18	1,057 กิ่ง 1,076 ท่อน 115 ชิ้น	9,842.47	646,864,524

ที่มา: กรมศุลกากร ฝ่ายสืบสวนปราบปรามที่ 1 ส่วนสืบสวนปราบปราม 3 สำนักสืบสวนและปราบปราม

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2560 กรมศุลกากร สำนักตำรวจแห่งชาติ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตรวจยึดเกล็ดลิ้นลักลอบผ่านแดนจากทวีปแอฟริกา จำนวน 2.9 ตัน มูลค่า 29,000,000 บาท ไทยเร่งขยายผลเส้นทางค่านอแรดจากแอฟริกา เตรียมตรวจดีเอ็นเอจาก 21 ชิ้นเทียบกับนอแรดที่ยึดได้ในเวียดนาม เพื่อหาทางเชื่อมโยง เมื่อเร็วๆ นี้ 10 มีนาคม 2560 กรมศุลกากรสำนักตำรวจแห่งชาติ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตรวจยึด “นอแรด” จำนวน 21 ชิ้น น้ำหนักเกือบ 50 กิโลกรัมที่ถูกนำไปใส่กระเป๋าสัมภาระ ได้ที่สนามบินสุวรรณภูมิมูลค่า 173 ล้านบาท

จากการรายงานเรื่องการจับกุมชิ้นส่วนของสัตว์ที่อยู่ในรายการบัญชีไซเตส ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องสะท้อนให้เห็นว่ากลไกทางกฎหมาย การปฏิบัติ ของประเทศไทยยังอาจมีความบกพร่อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆต้องเพิ่มความเข้มงวดให้มากขึ้น เพื่อที่จะทำให้การใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านในการนำเข้าและส่งออกชิ้นส่วนสัตว์ในบัญชีไซเตส ไม่เกิดขึ้นหรือลดจำนวนลงให้มากที่สุด

3.18 IUCN ได้เสนอวิธีการคำนวณ

วิธีการคำนวณ

$$PTT = \frac{\text{total aggregated wildlife seizures}}{\text{total aggregated wildlife export permits issued}}$$

การรวมกัน (Aggregation) การกำหนดเมตริกซ์ทั่วไปเพื่อรวบรวมสัตว์ป่าที่ถูกจับกุมที่เกี่ยวข้องกับสายพันธุ์ที่แตกต่างกัน

สำหรับวัตถุประสงค์ในการคำนวณตัวเลขภาพรวมของการนำเข้าและราคาที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญจะสัมพันธ์กับแต่ละชนิดพันธุ์

วิธีการที่ใช้ในการหาตัวบ่งชี้รวมมีดังนี้

- Let commodity x have n number of reported declared values; {v1, v2.....vn}
ให้สินค้าโภคภัณฑ์ x มีจำนวน n รายงานค่าที่แจ้งแล้ว ; {v1, v2.....vn}
- Assuming that each report involves several units of the commodity {x1, x2,.....xn},
สมมติว่ารายงานแต่ละฉบับเกี่ยวข้องกับสินค้าโภคภัณฑ์หลายชุด {x1, x2,.....xn},
- the value assigned to each report is: {x1*v1, x2*v2,.....xn*vn}
ค่าที่กำหนดให้กับแต่ละรายงานคือ {x1*v1, x2*v2,.....xn*vn}
- Thus, the value of all the reported amounts of the commodity x is:
ดังนั้นมูลค่าของรายงานทั้งหมดของสินค้าโภคภัณฑ์ : $\sum_{i=1}^n Xi * Vi$
- The wildlife seizure index for commodity X used for this report is the weighted average
ดัชนีการจับสัตว์ป่าสำหรับสินค้าโภคภัณฑ์ X ใช้สำหรับรายงานฉบับนี้คือค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

$$VX = \frac{\sum_{i=1}^n Xi * Vi}{\sum_{i=1}^n Xi}$$

3.19 สํารวจสถานะปัจจุบันของเป้ําประสงคื ตัวชี้วัด รวมถึงช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป้ําประสงคื ตัวชี้วัด สัดส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเป้ําประสงคื และตัวชี้วัด

ประเทศไทยเป็นภาคีสัญญา CITES ในขณะนี้ ประเทศไทยดำเนินการเกี่ยวกับ รูปพรรณซ้าง และ รายการสัตว์ บางประเภท ที่เคยเกิดคดีการลักลอบการค้าผ่านประเทศไทย และยังไม่มีการดำเนินการคํานวณตัวชี้วัด ตามที่ IUCN เสนอ นอกจากนี้เนื่องจากรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในบัญชีของไซเตสทั้งหมด อาจมีทั้งที่อยู่และไม่อยู่ใน พรบ สงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า 2535 ดังนั้นประเทศไทยต้องเร่งดำเนินการปรับปรุง กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ

ตัวชี้วัดที่ 15.8.1 สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างพอเพียงการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

ตัวบ่งชี้ี้ถูกเสนอเป็นตัวบ่งชี้สำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 15.8 ภายในปี 2563 แนะนำมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำและลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานลงสู่ระบบนิเวศของแผ่นดินและน้ำและต้องควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ที่สำคัญออกไป

3.20 ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (alien species) หมายถึงชนิดพันธุ์ที่เกิดขึ้นในที่ที่แตกต่างจากพื้นที่การแพร่กระจายตามธรรมชาติ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นบางชนิด แพร่ระบาดจนกลายเป็นรุกราน (invasive alien species) หมายถึงว่า ชนิดพันธุ์นั้นคุกคามระบบนิเวศ แหล่งที่อยู่อาศัย หรือชนิดพันธุ์อื่นๆ มีหลายปัจจัยที่มี ผลเกื้อหนุนให้ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นตั้งรกรากและรุกรานในที่สุด เป็นที่ทราบกันว่า อิทธิพลทางกายภาพและทางเคมีที่มนุษย์ มีต่อระบบนิเวศได้เพิ่มโอกาสให้ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น กลายเป็นชนิดพันธุ์ที่แพร่ระบาดและรุกราน

การรุกรานของชนิดพันธุ์ได้รับการระบุว่า เป็นการคุกคามที่ร้ายแรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก เป็นอันดับสองรองจากการทำลาย แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ในบางประเทศถึงว่าเป็นการคุกคามที่สำคัญที่สุด ชนิดพันธุ์เหล่านี้คุกคามระบบธรรมชาติและระบบการผลิตซึ่งมันแพร่ระบาด เข้าไปในหลายกรณีได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศอย่างสิ้นเชิง เกิดการครอบครองพื้นที่โดยชนิดพันธุ์เดียว และเกิดการสูญพันธุ์ของชนิดพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งมักจะส่งผลให้เกิดปัญหาสำคัญทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สุขอนามัย และสังคม ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายนับล้านดอลลาร์สหรัฐและมีผลเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเข้ามาสู่ประเทศได้หลายทาง เช่นการนำเข้าพืชหรือสัตว์จากต่างประเทศ อาจเป็นไปได้โดยอุบัติเหตุหรือโดยจงใจ พาหะที่สำคัญที่สุดในการนำเข้าชนิดพันธุ์ที่รุกรานโดยไม่จงใจ คือ การเดินทางและการขนส่งระหว่างประเทศนั้นคือเกี่ยวข้องกับการค้าขายแลกเปลี่ยน การพาณิชย์และเกี่ยวกับการเดินทางและการท่องเที่ยว ในขณะที่พาหะ ที่สำคัญที่สุดของการนำเข้าโดยจงใจเกี่ยวข้องกับระบบการผลิตทางชีวภาพ ได้แก่ การเกษตร การป่าไม้ และการประมง

เมื่อชนิดพันธุ์พืชหรือสัตว์ใด ๆ ถูกนำเข้าไปในส่วนใด ๆ ของโลก หากไม่มีศัตรูตามธรรมชาติ ณ ที่นั้น ประชากรของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นก็จะเจริญเติบโตกลายเป็นศัตรูพืชหรือศัตรูสัตว์ ด้วยวิธีนี้ ชนิดพันธุ์ที่ผู้คนนำเข้าประเทศมาโดยมิได้ตั้งใจ ก็มักจะเป็นวัชพืชอยู่ในไร่นา ส่วนชนิดพันธุ์ที่มีผู้จงใจที่นำเข้ามาเพื่อปลูกเป็นไม้ประดับหรือพืชเศรษฐกิจหรือเพาะเลี้ยงในฟาร์ม มีหลายกรณีที่เกิดลุดออกจากแปลงเพาะปลูกหรือ ฟาร์มเพาะเลี้ยง ออกไปรุกราน แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ระบบนิเวศต่างๆ ไม่ว่าจะพื้นที่ชุ่มน้ำ ทุ่งหญ้า และป่าไม้ ล้วนแล้วแต่ถูกคุกคามโดยชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ซึ่งรวมถึง สัตว์มี กระดุกสันหลัง วัชพืช สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง และเชื้อโรคพืช หรือเชื้อโรคสัตว์ ซึ่งอาจฆ่าหรือเข้าแทนที่ชนิดพันธุ์พืชหรือสัตว์พื้นเมืองได้

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นสามารถเข้าไปอยู่ในพื้นที่ใหม่ได้สามแนวทางหลัก คือ การแพร่กระจายเข้าไปโดยความสามารถของชนิดพันธุ์เองเมื่อมีโอกาส การชักนำเข้าไปโดยบังเอิญจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ การนำพาโดยผู้คนที่ตั้งใจและมีได้ตั้งใจ

3.21 กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีการดำเนินการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงโทษของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นมาเป็นเวลาช้านานแล้ว และมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้องกันชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ได้แก่

พระราชบัญญัติกำจัดผักคตบชวา พ.ศ. 2466

พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และพ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติประมง พ.ศ. 2490

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ.2499

นอกจากนี้ยังมีกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการป้องกันและกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่อาจเป็นภัยคุกคามชนิดพันธุ์พื้นเมือง หรืออาจเป็นพาหะโรคที่อาจจะเข้ามาทำลายชนิดพันธุ์พื้นเมืองซึ่งอาจทำให้เกิดการสูญพันธุ์รวมทั้งอาจจะเป็นภัยอันตรายโดยตรงต่อผู้คน

การดำเนินงานด้านการควบคุมและป้องกัน มีการตั้งด่านตรวจพืช สำหรับตรวจสิ่งต้องห้ามและสิ่งจำกัดที่จะนำเข้าหรือนำผ่าน การนำเข้า-ส่งออกพืชระหว่างประเทศจะต้องมีหนังสือรับรองการปราศจากโรคและศัตรูพืช ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 เพื่อป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชหรือพืชที่อาจเป็นพาหะนำโรคแมลง ศัตรูพืช หรือเชื้อโรคพืชเข้ามากระบาดทำความเสียหายต่อการเกษตรและระบบนิเวศในประเทศไทย

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้เข้าเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (CITES) จะต้องมีการขออนุญาตการนำเข้า-ส่งออก ชนิดพันธุ์พืช สัตว์ป่า ตามบัญชี CITES เช่นเดียวกันพร้อมกันนี้ประเทศไทยมีคณะกรรมการกลางว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ซึ่งได้จัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับการทดลองทางพันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยี : ระดับห้องปฏิบัติการ พ.ศ. 2537 และแนวทาง : ระดับภาคสนาม พ.ศ. 2537 ซึ่งช่วยให้มีการควบคุมความเสี่ยง ป้องกันการเกิดจากการนำเข้า และปล่อยสิ่งมีชีวิตที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms - GMOs)

ประเทศไทยได้ดำเนินการควบคุมและกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นโดยชีววิธี (biological control) ซึ่งหมายถึง การควบคุมศัตรูพืชไม่ว่าจะเป็นแมลงศัตรูพืชหรือศัตรูสัตว์ โดยการใช้ตัวห้ำ (predators) ตัวเบียน (parasites หรือ parasitoids) หรือเชื้อโรค (pathogens) โดยการเลียนแบบธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับสมดุลทางธรรมชาติ (natural equilibrium) การควบคุมโดยชีววิธีสามารถนำมาใช้ได้สำหรับการควบคุมชนิดพันธุ์ต่างๆ ที่เป็นศัตรูพืช (pests) ที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางระบบนิเวศ ทางการเกษตร ทางการแพทย์ และสาธารณสุขซึ่งดำเนินการโดยศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีแห่งชาติ (National Biological Control Research Center - NBCRC) ที่ตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2514 และเริ่มดำเนินการเป็นรูปแบบตั้งแต่ปี 2518

3.22 สํารวจสถานะปัจจุบันของเป้ําประสงคื ตัวชีวิต รวมถึงช่องว้ํากระหว้ําสถานะปัจจุบันกับเป้ําประสงคื ตัวชีวิต สัตส่วนผู้คน/พื้นที่ที่ไ้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกี่ยวข้้องกับเป้ําประสงคื และตัวชีวิต

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมาย ระเบียบ ต่างๆที่เกี่ยวข้้องกับการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น แต่จากสถานการณ์ในปัจจุบันก็ยังพบว่ายังมีสัตว์ พืชต่างถิ่นที่เข้ามากระบาดในระบบนิเวศของประเทศ เช่น เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเลี้ยงกุ้ง ต.แพรกกหนามแดง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม เผชิญปัญหาปลาหมอสีแพร่ระบาดอย่างหนัก โดยเฉพาะในแหล่งน้ำธรรมชาติ จนกินสัตว์น้ำที่เลี้ยงไว้หมดบ่อ (ThaiPBS, 2560: online) นอกจากนี้ยังมีพืชอีกหลายชนิด เช่น ผักตบชวา ไมยราบยักษ์ สัตว์ต่างถิ่น เช่นหอยเชอรี่ เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรต้องมีการเพิ่มมาตรการให้เข้มข้นให้มากขึ้น

ตัวชีวิตที่ 15.9.1 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้ําประสงคืของประเทศให้สอดคล้้องกับเป้ําประสงคืที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 2011-2020

3.23 แผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 2011-2020 และเป้ําหมายไอจิ (Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 and the Aichi Targets)

สมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพในการประชุมสมัยที่ 10 เดือนตุลาคม 2553 ณ เมืองนาโงยา ประเทศญี่ปุ่น ภาคีอนุสัญญาฯ ได้มีข้อตัดสินใจที่ x/2 รับรองแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 2011-2020 (Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 and the Aichi Targets) ซึ่งแผนกลยุทธ์ฯ ดังกล่าว จะเป็นกรอบการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับภาคีอนุสัญญาฯ ในช่วงปี 2011-2020 โดยมีการแปลงไปสู่กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (national biodiversity strategies and action plans : NBSAPs) ของภาคีอนุสัญญาฯ ภายในสองปี

3.23.1 วิสัยทัศน์

ภายใน ค.ศ. 2050 ความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับความนิยมนิคมคุณค่าได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และถูกใช้อย่างชาญฉลาด เพื่ออำนวยการบริการจากระบบนิเวศ เพื่อผดุงพื้นพิภพที่สมบูรณ์พูนผลให้ยั่งยืน และเพื่ออำนวยความสะดวกประโยชน์ที่สำคัญยิ่งให้แก่ ผู้คนทั้งปวง

3.23.2 พันธกิจ

ดำเนินปฏิบัติการที่มีประสิทธิผล และเร่งด่วน เพื่อหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้หลักประกันว่าภายใน ค.ศ. 2020 ระบบนิเวศยืดหยุ่นคงทนและยังคงให้บริการที่สำคัญยิ่งต่อไป ด้วยเหตุนี้ ให้ความมั่นคงแก่หลากหลายชีวิตบนพื้นพิภพ และเกื้อกูลการกินดีอยู่ดีและการจัดความยากจนเพื่อเป็นหลักประกันดังกล่าว แรงกดดันต่อความหลากหลายทางชีวภาพถูกลดลง ระบบนิเวศได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรชีวภาพถูกใช้อย่างยั่งยืน และผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมถูกแบ่งปัน ในวิถีทางที่ยุติธรรมและเท่าเทียมทรัพยากรพันธุกรรมที่เพียงพอถูกจัดทำให้ สมรรถนะได้รับการเพิ่มพูน ประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ ถูกหยิบยกเป็นกระแสหลัก นโยบายที่เหมาะสมได้รับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้และเป็นไปตามวิถีทางการระมัดระวังล่วงหน้า

3.23.3 เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์และเป้าหมายไอจี

ตารางที่ 3-14 เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์และเป้าหมายไอจี

เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ A : แก้ไขมูลเหตุรากฐานของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพโดยหยิบยกความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกระแสหลักในภาครัฐและภาคประชาสังคม	
ภายในปี 2563	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนตระหนักถึงคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ และทราบขั้นตอนว่าจะทำอย่างไรจึงจะอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน • บูรณาการคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่การพัฒนาระดับชาติและระดับท้องถิ่นและกลยุทธ์ลดความยากจน และเข้าสู่การจัดทำบัญชีประชาชาติหากเหมาะสม และเข้าสู่ระบบการรายงาน • ขจัดแรงจูงใจ รวมถึงเงินอุดหนุนที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อลดให้เหลือน้อยที่สุดและหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบ และต้องจัดให้มีแรงจูงใจทางบวกและประยุกต์ใช้เพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์

	<p>อย่างยั่งยืน โดยสอดคล้องปรองดองกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและพันธกรณีระหว่างประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> • รัฐบาล ธุรกิจ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในทุกระดับ ต้องดำเนินขั้นตอนที่จะบรรลุความสำเร็จหรือได้ดำเนินงานตามแผน เพื่อการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน และได้รับการระดับผลกระทบของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างดีภายในขอบเขตจำกัดที่ระบบนิเวศปลอดภัย
<p>เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ B : ลดแรงกดดันโดยตรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน</p>	
ภายในปี 2558	<ul style="list-style-type: none"> • ลดแรงกดดันที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ลดลงให้เหลือน้อยที่สุด หมายถึงแรงกดดันที่มีต่อแนวปะการังและระบบนิเวศเปราะบางอื่นที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือการเพิ่มความเป็นกรดให้แก่มหาสมุทร ทั้งนี้ เพื่อธำรงรักษาความสมบูรณ์และบทบาทหน้าที่ของระบบนิเวศดังกล่าว
ภายในปี 2563	<ul style="list-style-type: none"> • ดำเนินการให้ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมถึงป่าไม้ ลงครึ่งหนึ่งเป็นอย่างน้อยและในที่ที่เป็นไปได้ ลดอัตราการสูญเสียลงให้เกือบเหลือศูนย์ และลดความเสี่ยงและการแยกการกระจายของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติลงอย่างมีนัยสำคัญ • จัดการและเก็บเกี่ยว สัตว์น้ำและพืชน้ำอย่างยั่งยืน ถูกต้องตามกฎหมาย และประยุกต์ใช้วิถีทางบนพื้นฐานของระบบนิเวศจนกระทั่งสามารถหลีกเลี่ยงการประมงเกินขีดจำกัดได้ ดำเนินแผนและมาตรการฟื้นฟูเปิดสร้างสำหรับชนิดพันธุ์ที่ร่อยหรอ ทำการประมงที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายที่สำคัญต่อชนิดพันธุ์ที่คุกคามและระบบนิเวศที่เปราะบาง และจำกัดผลกระทบของการประมงที่มีต่อปริมาณสำรองชนิดพันธุ์ และระบบนิเวศ ให้อยู่ภายในขอบเขตที่ระบบนิเวศยังคงปลอดภัย • จัดการพื้นที่ภายใต้การเกษตร การเพาะเลี้ยง และการป่าไม้ อย่างยั่งยืน เพื่อเป็นหลักประกันว่ามี การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ • ควบคุมมลภาวะ รวมทั้งธาตุอาหารที่เกินพอดี ให้อยู่ในระดับที่ไม่เสียหายต่อบทบาทหน้าที่ของระบบนิเวศ และต่อความหลากหลายทางชีวภาพ • จำแนกระบุและจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ที่รุกราน และเส้นทางแพร่ระบาด ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินมาตรการเพื่อจัดการเส้นทางแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้าและการตั้งถิ่นฐาน
<p>เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ C : ปรับปรุงสถานภาพของความหลากหลายทางชีวภาพและการคุกคามของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น โดยเฝ้าระวังรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม</p>	
ภายในปี 2563	<ul style="list-style-type: none"> • อนุรักษ์อย่างน้อยร้อยละ 17 ของแหล่งน้ำบนบกและในแผ่นดิน และร้อยละ 10 ของพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่ที่มีความสำคัญเป็นพิเศษเฉพาะสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพ และบริการจากระบบนิเวศ ด้วยการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม มีตัวแทนทางนิเวศ และมีระบบพื้นที่คุ้มครองที่เชื่อมโยงกันอย่างดีและมาตรการอื่นที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์พื้นที่ที่สำคัญ และบูรณาการเข้าสู่ภูมิทัศน์และชลทัศน์ที่กว้างกว่าเดิม • ป้องกันไม่ให้ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ซึ่งรู้จักแล้วต้องสูญพันธุ์ และต้องปรับปรุงสถานภาพการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ดังกล่าว โดยเฉพาะพวกที่ประชากรลดลงเหลือน้อยที่สุดและผดุงไว้ให้ยั่งยืน • ดำรงรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมพืชปลูกและปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยง และสายพันธุ์ป่า รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางสังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และจัดทำกลยุทธ์และดำเนินงานตามนั้นเพื่อลดการสูญสลายทางพันธุกรรมให้มากที่สุด และเฝ้าระวังรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมดังกล่าว
<p>เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ D : เพิ่มพูนผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และบริการจากระบบนิเวศต่อคนทั้งปวง</p>	

ภายในปี 2558	<ul style="list-style-type: none"> บังคับใช้ และปฏิบัติตามพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยสอดคล้องกับกฎระเบียบในชาติ
ภายในปี 2563	<ul style="list-style-type: none"> ฟื้นฟูและเฝ้าระวังรักษาระบบนิเวศที่ให้บริการที่สำคัญยิ่ง รวมถึงบริการที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และเกื้อกูลต่อสุขภาพมนุษย์ การกินคืออยู่ดีและความผาสุก โดยคำนึงถึง ความต้องการของสตรี ชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิมและชุมชนท้องถิ่น และผู้ยากไร้และผู้อ่อนแอ เพิ่มพูน ความยืดหยุ่นของระบบนิเวศ และการเกื้อกูลของความหลากหลายทางชีวภาพต่อปริมาณคาร์บอนสำรอง โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูรวมถึงการฟื้นฟูให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 15 ของระบบนิเวศเสื่อมโทรม ดังนั้น จึงเกื้อกูลต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปรับตัว และต่อการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย
เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ E : เพิ่มพูนการอนุรักษ์ต้นนุสัญญาฯ โดยมีการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ และการพัฒนาสมรรถนะ	
ภายในปี 2558	<ul style="list-style-type: none"> ต้องจัดทำกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (NBSAPs) อย่างมีประสิทธิภาพมีส่วนร่วม และได้รับการปรับให้ทันสมัยแล้ว และรับรองเป็นเครื่องมือทางนโยบาย และเริ่มต้นอนุรักษ์การตามนั้น
ภายในปี 2563	<ul style="list-style-type: none"> ยอมรับนับถือ ความรู้ที่ถ่ายทอดมาตามธรรมเนียมประเพณี การประดิษฐ์คิดค้นใหม่ และวิถีปฏิบัติของชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิม และชุมชนท้องถิ่น สำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และการใช้ทรัพยากรชีวภาพตามจารีตประเพณี ภายใต้กฎระเบียบแห่งชาติและพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และต้องบูรณาการอย่างเต็มที่ และสะท้อนให้เห็นในการอนุรักษ์ต้นนุสัญญาฯ โดยการมีส่วนร่วมอย่างเต็มกำลังและมีประสิทธิผลของชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิมและชุมชนท้องถิ่นในทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุง แบ่งปันอย่างกว้างขวาง และถ่ายทอด และนำไปประยุกต์ใช้ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ คุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ บทบาทหน้าที่ สถานภาพและแนวโน้ม และผลสืบเนื่องจากการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มการขับเคลื่อนทรัพยากรการเงินสำหรับอนุรักษ์ต้นนุสัญญาฯ 2554-2563 อย่างมีประสิทธิภาพจากทุกแหล่ง โดยสอดคล้องกับ กระบวนการรุมทุน และที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว ในกลยุทธ์สำหรับขับเคลื่อนทรัพยากร โดยเพิ่มอย่างเป็นรูปธรรมจากระดับปัจจุบัน เป้าหมายนี้อยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลง)ลงเนื่องจากการประเมินวิเคราะห์ทรัพยากรที่ต้องการที่ภาคอนุรักษ์ฯ ต้องจัดทำและรายงาน

ตัวบ่งชี้ถูกนำมาใช้โดยอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อประเมินความก้าวหน้าในโครงการความหลากหลายทางชีวภาพของ Aichi เป้าหมายที่ 9 ในแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ 2011-2020 (2554-2020)

ประเทศไทยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2560-2564

ไม่มีข้อมูล (metadata) ที่ได้รับการกำหนดตัวบ่งชี้ปัจจุบัน

ตัวชี้วัดที่ 15.a.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ประเทศไทยเริ่ม มีการเจรจา โครงการ Biodiversity Finance Initiative (BIOFIN) โครงการริเริ่มการลงทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Finance Initiative: BIOFIN) เป็นความร่วมมือระดับโลกเพื่อรับมือกับความท้าทายด้านการลงทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างบูรณาการ ดำเนินการโดย UNDP มีวัตถุประสงค์

เพื่อให้ความรู้ด้านนวัตกรรมในวิธีการวิเคราะห์เพื่อให้แต่ละประเทศสามารถประเมินผลค่าใช้จ่ายด้านความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบโจทย์การจัดการทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพภายในประเทศ ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกจากทั่วโลก 30 ประเทศ รวมถึงประเทศไทย

3.24 การขับเคลื่อนโครงการ Biodiversity Finance Initiative (BIOFIN) ประเทศไทย

เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2559 ณ ห้องประชุม 531 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) นางสาวลดาวัลย์ คำภา รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานการประชุมหารือร่วมภาคเอกชน เรื่อง Biodiversity Finance Initiative (BIOFIN) ประเทศไทย โดยมีภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำข้อตกลงร่วมกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ดำเนินโครงการ Biodiversity Finance Initiative (BIOFIN) ในประเทศไทย เพื่อประเมินความต้องการด้านการเงินในการสนับสนุนการลงทุนและการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างบูรณาการ มีระยะเวลาการดำเนินงาน 2 ปี ระหว่างปี 2557-2559

โครงการ BIOFIN มีเป้าหมายที่จะพัฒนาต้นแบบวิธีการเพิ่มทุนในการดำเนินการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับประเทศ แนวคิดนี้เป็นเป้าหมายหนึ่งภายใต้ต้นุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ต้องการให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้ความสนใจและพัฒนาการวิเคราะห์และระดมทรัพยากรเงินทุนที่ใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปัจจุบันได้มีประเทศที่ดำเนินโครงการนี้ทั้งหมด 19 ประเทศทั่วโลก และกำลังจะขยายพื้นที่การดำเนินงานเพิ่มขึ้นอีก 10 ประเทศภายในปี 2018 โดยโครงการ BIOFIN นี้จะให้การสนับสนุนรัฐบาลของแต่ละประเทศในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) ทบทวนนโยบายและระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 2) มองหาวิธีการลงทุนในระดับพื้นฐานและประเมินงบประมาณที่ต้องใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ และแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งจะทำให้รับทราบจำนวนเงินทุนที่ยังขาดอยู่
- 3) พัฒนากลยุทธ์วิธีการระดมทรัพยากรให้ครอบคลุมในระดับชาติ และนำร่องการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การระดมทรัพยากรดังกล่าว

สำหรับขั้นตอนการดำเนินงานโครงการในประเทศไทยมีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ได้รับอนุญาตให้เริ่มดำเนินโครงการอย่างเป็นทางการ 2) จัดตั้งคณะทำงานโครงการในระดับประเทศ 3) การแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับโครงการ 4) การเริ่มต้นดำเนินงาน 5) การศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน 6) การศึกษาประเมินงบประมาณที่ใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 7) การวางแผนการระดมทรัพยากร 8) การนำแผนไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ 9) การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ และ 10) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

การประชุมหารือร่วมภาคเอกชนครั้งนี้ เป็นการสร้างความเข้าใจให้ภาคเอกชนเห็นความสำคัญของโครงการ BIOFIN และเพื่อให้เกิดความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์ สามารถสนองตอบต่อการใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นกระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการดำเนิน

โครงการเพื่อสนับสนุนการลงทุนและการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยกลไกค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services - PES) และกิจกรรมเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio-economy) ทั้งนี้ ภาคเอกชนให้ความสนใจและพร้อมให้ความร่วมมือกับโครงการ Biodiversity Finance Initiative (BIOFIN) ประเทศไทย โดยจะจัดส่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่คณะทำงาน ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) 2559))

ไม่มีข้อมูล (metadata) ที่ได้รับการกำหนดตัวบ่งชี้ปัจจุบัน

ตัวชี้วัดที่ 15.b.1

ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

รวมความช่วยเหลือในการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (official development assistance :ODA) แก่ภาคป่าไม้ (รหัสวัตถุประสงค์ 312) ข้อมูลแสดงเป็นดอลลาร์สหรัฐที่อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยต่อปี

3.25 ความร่วมมือระหว่างประเทศภาคป่าไม้

1) โครงการจัดทำแผนแม่บทพื้นที่คุ้มครองแห่งชาติ (National Protected Areas Master Plan) เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยสำนักอุทยานแห่งชาติกับกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility: GEF) และเป็นผู้ให้การสนับสนุน งบประมาณ จำนวน 95,000 ดอลลาร์สหรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดการ พื้นที่คุ้มครอง ของประเทศไทย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนเตรียมการเสนออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ลงนามในบันทึกข้อตกลง (MoA) ในการดำเนินงานกับ GEF และ IUCN (ไม่ได้ระบุปี)

2) โครงการเร่งเสริมความยั่งยืนของระบบการจัดการพื้นที่คุ้มครอง (Catalyzing Sustainability of Thailand's Protected Areas System: CATSPA) เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยสำนักอุทยานแห่งชาติกับ สำนักงาน โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Programme : UNDP) และเป็นผู้ให้การสนับสนุน งบประมาณ จำนวน 3,454,545 ดอลลาร์สหรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการจัดการ โดยเน้นการนำเสนอการจัดการระบบงบประมาณของพื้นที่คุ้มครอง การดำเนินงานในพื้นที่อนุรักษ์ 5 แห่ง ประกอบด้วยอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง และอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ดำเนินการในระยะเวลา 4 ปี ปัจจุบัน อยู่ระหว่างการพิจารณาขออนุมัติโครงการโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช GEF และ UNDP (ไม่ได้ระบุปี)

3) โครงการ Reducing Emission from Deforestation and Forest Degradation in Developing Countries : REDD หรือการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่า และการเสื่อมโทรมของป่าในประเทศกำลังพัฒนา ขณะนี้ อยู่ระหว่างการเสนอของงบประมาณสนับสนุน จากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility:GEF) โดยมีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานหลัก (ไม่ได้ระบุปี)

4) โครงการ UNEP GEF project on reversing Environmental Degradation Trends in the South China Sea and Gulf of Thailand (UNEP GEF SCS) เป็นโครงการในระดับภูมิภาคทะเลเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดำเนินการโดยได้รับเงินทุนสนับสนุนโครงการจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก มีประเทศเข้าร่วมดำเนินโครงการรวม 7 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยมีเป้าหมายหลักคือ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งแบบบูรณาการ (ไม่ได้ระบุปี)

5) โครงการการวิเคราะห์ช่องว่างระบบนิเวศ โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์อาเซียนว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (ASEAN Centre for Biodiversity:ACB) เป็นจำนวน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ร่วมกับ ดร.อนันต์ นทีวัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านความหลากหลายทางชีวภาพ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้เสนอรายงานการวิเคราะห์ช่องว่างระบบนิเวศทะเลและชายฝั่ง ของประเทศไทย (ไม่ได้ระบุปี)

บทที่ 4

การดำเนินงานของภาคส่วนต่าง ๆ ในปัจจุบันเกี่ยวกับเป้าหมายที่ 15 ในบริบทประเทศไทย

การดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับ เก็บข้อมูล และการประมวลผล การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยหลากหลายภาคส่วน ดังแสดงในตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	รายละเอียด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/แผน/กลยุทธ์
Goal 15	เกี่ยวกับการปกป้อง (protect) การฟื้นฟู (restore) และการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบก อย่ าง ยั ง ยื น (promote sustainable use of terrestrial ecosystem) การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (sustainably management forests) การต่อต้าน การ แปร ส ภา พ เป็น ทะ เล ท ร าย (combat desertification) และยุดิ และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เสื่อมโทรม (reverse land degradation) และหยุดการสูญเสีย ความหลากหลายทางชีวภาพ (halt biodiversity loss)	<u>หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/ร่วม</u> กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> กระทรวงศึกษาธิการ (กษ)/กระทรวงมหาดไทย (มท)/ สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช)/ สำนักงานกองทุนสนับสนุนทุนวิจัย (สกว)/สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช)/สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช)/กระทรวงวิทยาศาสตร์ (วท) /กองทัพบก
Target 15.1	ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ทำให้เกิดความมั่นใจว่า การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ระบบนิเวศบนแผ่นดินและระบบนิเวศน้ำจืดบนแผ่นดินต้องมีความยั่งยืน โดยเฉพาะป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขา และพื้นที่แห้งแล้งให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบภายใต้ข้อตกลงนานาชาติ	
Indicator 15.1.1	สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย%)	<ul style="list-style-type: none"> ● พื้นที่อนุรักษ์ พ.ศ. 2554 –2558 ● จำนวนและพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2554 – 2558 ● พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ● พื้นที่วนอุทยาน พ.ศ. 2558 ● พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. 2558 ● แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ (10 ปี) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ.2559-2564 <u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u> <ul style="list-style-type: none"> ● กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ● กรมป่าไม้ ● มีข้อมูลและแผนงานการดำเนินงานในระดับดี ข้อมูลล่าสุดประมาณ 1-2 ปี ถ้าให้อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยของข้อมูลล่าสุดที่ 1 ปี ก็จะดีขึ้น

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	รายละเอียด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/แผน/กลยุทธ์
		<ul style="list-style-type: none"> มีความชัดเจนในตัวชี้วัด
Indicator 15.1.2	สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2504-2558 ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ.2559-2564 พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่แหล่งน้ำในประเทศ
Indicator 15.1.2	สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ	<p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรน้ำ กรมพัฒนาที่ดิน มีข้อมูลและแผนงานการดำเนินงานในระดับดี ข้อมูลล่าช้าประมาณ 1-2 ปี ถ้าให้อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยของข้อมูลล่าช้าที่ 1ปี ก็จะดีขึ้น จากเทคโนโลยีที่มีอยู่ในประเทศ สามารถทำให้ข้อมูลประมวลผลได้เร็วขึ้นได้ ข้อมูลต้องมีการให้คำจำกัดความของพื้นที่ป่าไม้ให้ตรงกัน และมีการประสานงานข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ให้เป็นตัวเลขเดียวกัน
Target 15.2	ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) มีการส่งเสริมการดำเนินการจัดการที่ยั่งยืนของป่าไม้ทุกประเภท หยุดการทำลายป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ที่เสื่อมโทรม และเพิ่มพื้นที่ป่าไม้จากพื้นที่ที่ไม่เคยเป็นป่ามาก่อน (afforestation) และพื้นที่ที่เคยเป็นป่า (reforestation) ให้เป็นจริง	
Indicator 15.2.1	ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> แผนแม่บทกรมป่าไม้ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ (10 ปี) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนกลยุทธ์กรมป่าไม้และแผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ. 2555-2558 ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ.2559-2564 ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ ข้อมูลการต้องเกี่ยวในอุทยานแห่งชาติ ข้อมูลการป้องกันควบคุมไฟป่า ข้อมูลการนำเข้า-ส่งออก ไม้ ของป่า สัตว์ป่า <p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	รายละเอียด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/แผน/กลยุทธ์
		<ul style="list-style-type: none"> ● มีแผนการจัดการที่ทันสมัยมากขึ้นครอบคลุมไปได้ค่อนข้างยาว แต่แผนปฏิบัติการ/ปฏิบัติราชการยังไม่ทันสมัย <p>ข้อมูลที่สนับสนุนการจัดการ เป็นไปตามตัวชี้วัด 15.1.1 และ 15.1.2</p>
Target 15.3	ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย พื้นที่ดินและดินที่เสื่อมโทรม รวมทั้งที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ความแห้งแล้ง และน้ำท่วม อย่างมุ่งมั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายให้หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินทั่วโลก	
Indicator 15.3.1	สัดส่วนของพื้นที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด	<ul style="list-style-type: none"> ● ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ● แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ (10 ปี) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● ฐานข้อมูล Agri-Map http://www.ldd.go.th/www/files/78677.pdf <p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● กรมพัฒนาที่ดิน ● สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ● มีแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว แต่จะต้องติดตามแผนระดับปฏิบัติการให้สอดคล้องและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ <p>ข้อมูลทางด้านการบริหารจัดการดินมีการพัฒนาให้ดีขึ้นสามารถใช้ออนไลน์ได้</p>
Target 15.4	ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) ต้องให้เกิดความมั่นใจว่ามีการอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขา รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน	
Indicator 15.4.1	ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองของพื้นที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา	<ul style="list-style-type: none"> ● พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2504-2558 ● พื้นที่อนุรักษ์ พ.ศ. 2554 –2558 ● จำนวนและพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2554 – 2558 ● พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ● พื้นที่วนอุทยาน พ.ศ. 2558 ● พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. 2558 ● พื้นที่ชุ่มน้ำ ● แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ (10 ปี) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2558-2564

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	รายละเอียด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/แผน/กลยุทธ์
Indicator 15.4.1	ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองของพื้นที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา	<p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ● กรมป่าไม้ ● มีแผนแม่บทระยะยาว <p>มีข้อมูลที่ยังไม่ทันสมัย แต่จากเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถดำเนินการให้ทันสมัยได้</p>
Indicator 15.4.2	ดัชนีพื้นที่สีเขียวที่ปกคลุมภูเขา (Mountain green cover index)	<ul style="list-style-type: none"> ● พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2504-2558 ● พื้นที่อนุรักษ์ พ.ศ. 2554 –2558 ● จำนวนและพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2554 – 2558 ● พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ● พื้นที่วนอุทยาน พ.ศ. 2558 ● พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. 2558 ● พื้นที่ชุ่มน้ำ ● แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ (10 ปี) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2558-2564 <p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ● กรมป่าไม้ ● มีแผนแม่บทระยะยาว <p>มีข้อมูลที่ยังไม่ทันสมัย แต่จากเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถดำเนินการให้ทันสมัยได้</p>
Target 15.5	มีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนและมีนัยสำคัญ เพื่อลดการเสื่อมสภาพของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ หยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และปกป้องและป้องกันการสูญพันธุ์ของสายพันธุ์ที่ถูกคุกคามภายในปี พ.ศ. 2563 (2020)	
Indicator 15.5.1	ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย (Red List Index)	<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลการนำเข้า-ส่งออก ไม้ ของป่า สัตว์ป่า ● ทะเบียนรายการชนิดพันธุ์พืชที่สำคัญที่ใกล้สูญพันธุ์และหายาก และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น ● ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามที่มีสถานภาพการประเมินตาม Thailand red data ● Thailand 5th National Report on the Implementation of the Convention on Biological Diversity 2008-2012

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	รายละเอียด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/แผน/กลยุทธ์
Indicator 15.5.1	ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย (Red list index)	<ul style="list-style-type: none"> ● แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2558-2564 ● แผนยุทธศาสตร์กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ.2559 - 2564 <p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ● สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ● มีแผนแม่บท แผนยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในระยะปานกลาง แต่แผนปฏิบัติการยังไม่ชัดเจน <p>ข้อมูลข้อมูลมีปรากฏแต่บางส่วนยังไม่สามารถจะเข้าถึงได้ ซึ่งบางส่วนอาจจะเกิดจากปัญหาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ</p>
Target 15.6	สนับสนุนความเท่าเทียมและยุติธรรมในการใช้งานร่วมกันของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและส่งเสริมการเข้าถึงที่เหมาะสมไปยังแหล่งทรัพยากรดังกล่าวตามที่ตกลงกันในระดับสากล	
Indicator 15.6.1	จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมายการบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) ประเทศไทยลงนามในอนุสัญญาเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 1992 ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2003 บังคับใช้เมื่อ 29 มกราคม 2004 (พ.ศ. 2547) โดยมีสำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยประสานงานหลัก (National Focal Point) ● ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ● ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ และการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. 2554 <p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● ยังขาดข้อมูลในแนวทางปฏิบัติ

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	รายละเอียด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/แผน/กลยุทธ์
Target 15.7	มีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อยุติการล่า เก็บ และ ค้าพืชและสัตว์คุ้มครอง รวมทั้งกล่าวถึงอุปสงค์-อุปทาน ของผลิตภัณฑ์จากป่าที่ผิดกฎหมาย	
Indicator 15.7.1	สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิด กฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลการนำเข้า-ส่งออก ไม้ ของป่า สัตว์ป่า ● Thailand 5th National Report on the Implementation of the Convention on Biological Diversity 2008-2012 ● แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2558-2564 <p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ● สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ● มีแผนแม่บท แผนยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในระยะปานกลาง แต่แผนปฏิบัติการยังไม่ชัดเจน <p>ข้อมูลข้อมูลมีปรากฏแต่บางส่วนยังไม่สามารถจะเข้าถึงได้ ซึ่งบางส่วนอาจจะเกิดจากปัญหาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ</p>
Target 15.8	ภายในปี 2563 (2020) มีมาตรการเพื่อป้องกันให้การ แนะนำและช่วยลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ รุกรานบนบกและในน้ำและการควบคุมหรือกำจัดสาย พันธุ์ที่มีความสำคัญ	
Indicator 15.8.1	สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่ เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอการ ป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	<ul style="list-style-type: none"> ● การนำเข้า-ส่งออก ไม้ ของป่า สัตว์ป่า ● Thailand 5th National Report on the Implementation of the Convention on Biological Diversity 2008-2012 ● แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2558-2564 <p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ● สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● มีแผนแม่บท แผนยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในระยะปานกลาง แต่แผนปฏิบัติการยังไม่ชัดเจน ● ข้อมูลข้อมูลมีปรากฏแต่บางส่วนยังไม่สามารถจะเข้าถึงได้ ซึ่งบางส่วนอาจจะเกิดจากปัญหาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	รายละเอียด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/แผน/กลยุทธ์
Target 15.9	ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) มีการบูรณาการระบบนิเวศและคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพในการวางแผน ระดับชาติ และ ระดับท้องถิ่น กระบวนการพัฒนา กลยุทธ์และความรับผิดชอบในการลดปัญหาความยากจน	
Indicator 15.9.1	ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ.2011-2020	<ul style="list-style-type: none"> ● แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2558-2564 ● <u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u> ● กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ● สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● มีแผนแม่บท แผนยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในระยะปานกลาง แต่แผนปฏิบัติการยังไม่ชัดเจน <p>ข้อมูลข้อมูลมีปรากฏแต่บางส่วนยังไม่สามารถจะเข้าถึงได้ ซึ่งบางส่วนอาจจะเกิดจากปัญหาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ</p>
Target 15.a	ระดมและเพิ่มทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งอย่างมีนัยสำคัญเพื่ออนุรักษ์และใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	
Indicator 15.a.1	ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ● กรมป่าไม้ ● กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช - สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
Target 15.b	ระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งและทุกระดับเพื่อสนับสนุนเงินการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน และจัดหาแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับประเทศกำลังพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในการบริหารจัดการ ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์และการปลูกป่า	
Indicator 15.b.1	ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official development assistance: ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน สำหรับด้านป่าไม้	<ul style="list-style-type: none"> ● กรมป่าไม้ ● กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช <p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>
Target 15.c	เพิ่มทุนการสนับสนุนในระดับโลกสำหรับความพยายามที่จะต่อสู้กับการล่า การเคลื่อนย้ายชนิดพันธุ์คุ้มครอง รวมถึงโดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น	

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	รายละเอียด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/แผน/กลยุทธ์
Indicator 15.c.1	สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกนำมาขายโดยการลักลอบล่า และค้าอย่างผิดกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ● พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ● พระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ● พระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. 2558 ● บัญชีรายชื่อ CITES จำนวน 3 บัญชี อ้างอิงที่ http://www.dnp.go.th/thailand-wen/cites_species_tw/sp_id_eg.html <p><u>หน่วยงานรับผิดชอบ/แหล่งข้อมูล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● กรมป่าไม้ (สัตว์ป่า พืชป่า ของป่า) ● กรมวิชาการเกษตร (พืช) ● กรมประมง (สัตว์น้ำ) ● สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ● ข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่มีบัญชีรายชื่อของสัตว์ที่ถูกจับและสัตว์ที่ส่งออกตามกฎหมาย

เป้าประสงค์ที่ 15.1 ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) มั่นใจในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนแผ่นดิน และระบบนิเวศน้ำจืดบนแผ่นดินและการบริการ ต้องมีความยั่งยืน โดยเฉพาะ ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขา และพื้นที่แห้งแล้งให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบภายใต้ข้อตกลงนานาชาติ

ตัวชี้วัดที่ 15.1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย %)

4.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักตัวชี้วัดที่ 15.1.1

หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักคือ คือ อุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.2.1 กรมป่าไม้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (และที่แก้ไข)
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ (และที่แก้ไข)
- พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕
- พระราชกฤษฎีกา โอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖

4.2.2 อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า(ฉบับที่3)พ.ศ.2557
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗
- คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗
- คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗
- พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพรบ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545
- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ.2545
- กฎกระทรวง..ออกตามความในพรบ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินพ.ศ.2497
- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2547
- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2551
- พระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ.2558

4.3 แผน/ยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2559-2564
- การบริหารจัดการป่าไม้ จากนโยบายสู่การดำเนินงานในพื้นที่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- แผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2557
- ยุทธศาสตร์การวิจัยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2560 – 2564 สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช มิถุนายน 2559

4.4 โครงการ/โครงการความร่วมมือ

- 1) บันทึกความร่วมมือ ระหว่างกรมป่าไม้ กับมูลนิธิสิบนาคะเสถียรการดำเนินโครงการพัฒนาการบริหารจัดการพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในผืนป่าตะวันตก (พ.ศ.2559 - 2562)
- 2) โครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2556-2557 รายงานฉบับสมบูรณ์ กรมป่าไม้
- 3) REDD+ World Bank doner agency (2016) Regional FCPF Trust Fund Number: TF093772

FCPF Country Child Trust Fund Number: TF018351 Total Project Cost (US\$M): US\$3.98 million (Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation)

- 4) Conserving Habitats for Globally Important Flora and Fauna in Production Landscapes; United Nations Development, Programme Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (ONEP)
- 5) Strengthening capacity and incentive for wildlife conservation in the western forest complex. UNDP. Department of National parks, wildlife and plant conservation, Ministry of Natural resources and Environment (2015-2020)

ตัวชี้วัดที่ 15.1.2 สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ

4.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบตัวชี้วัดที่ 15.1.2

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ) กรมทรัพยากรน้ำ กรมพัฒนาที่ดิน

4.5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2532
 - พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490
 - พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
 - พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
 - พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537
 - พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509
 - พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535
 - พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535
 - พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522
 - พระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534
 - พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535
 - พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
 - พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535
 - พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542
 - (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ...
 - มติคณะรัฐมนตรี เรื่องแผนแม่บทการจัดการปะการังของประเทศไทย วันที่ 3 มีนาคม 2535
 - มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการยกเลิกการให้สัมปทานทำไม้ในเขตป่าไม้ชายเลน วันที่ 19 พฤศจิกายน 2539
- กฎหมายกรมทรัพยากรน้ำ

- กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551
- กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทาน ประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔
- ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ ที่ สคก.ตรวจพิจารณาแล้ว เรื่องเสร็จที่ ๑๔๒๗/๒๕๕๘
- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๕ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการประปา
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

กฎหมายกรมพัฒนาที่ดิน

- พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดินพ.ศ. ๒๕๕๑

4.5.2 ยุทธศาสตร์/แผน

- ยุทธศาสตร์งานวิจัยของประเทศไทย การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ (พ.ศ. 2555-2559) และโปรแกรมทรัพยากรชีวภาพ ภายใต้แผนกลยุทธ์การวิจัยและพัฒนา สวทช. ระยะที่ 2 พ.ศ. 2554-2559 (Strategic Planning Alliance II: SPA II) โดย ฝ่ายบริหารคลัสเตอร์และโปรแกรมวิจัย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 2554
- แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ 2558-2564
- Thailand National Report on the implementation of the Convention on Biodiversity
- โครงการยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำเพื่อเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย ปี งบประมาณ 2558
- แผนที่มาตรฐานการแบ่งลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขาของประเทศไทย สำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ
- แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)
- ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

เป้าประสงค์ที่ 15.2 ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ส่งเสริมการดำเนินการจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดการทำลายป่าไม้ ปันฟูป่าไม้ที่เสื่อมโทรม และปลูกป่าไม้ในพื้นที่ที่ไม่เคยเป็นป่ามาก่อน (afforestation) และเคยเป็นป่าไม้มาก่อน (reforestation) ทั่วโลกมากขึ้น

ตัวชี้วัดที่ 15.2.1 ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน

4.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.2.1

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- กฎหมายของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ พันธุ์และสัตว์ป่า ได้ระบุไว้ข้างต้น
 - พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดินพ.ศ. ๒๕๕๑
- แผน/ยุทธศาสตร์
- แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

เป้าประสงค์ที่ 15.3 ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ส่งเสริมการดำเนินการจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดการทำลายป่าไม้ ป่าไม้ที่เสื่อมโทรม และปลูกป่าไม้ในพื้นที่ที่ไม่เคยเป็นป่ามาก่อน (afforestation) และเคยเป็นป่าไม้มาก่อน (reforestation) ทั่วโลกมากขึ้น

ตัวชี้วัดที่ 15.3.1 สัดส่วนของพื้นที่ที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด

4.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.3.1

กรมพัฒนาที่ดิน โดยฝ่ายประสานอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UNCCD) ได้จัดทำยุทธศาสตร์ 10 ปี ของอนุสัญญาฯ สำหรับประเทศไทย และอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนที่ ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (land Degradation Neutrality)

เป้าประสงค์ที่ 15.4 ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) ต้องมั่นใจการอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขา รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนบพที่ 5

ตัวชี้วัดที่ 15.4.1 ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองของพื้นที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา

ตัวชี้วัดที่ 15.4.2 ดัชนีพื้นที่สีเขียวที่ปกคลุมภูเขา

4.8 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.4.2

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรน้ำ

เป้าประสงค์ที่ 15.5 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนและมีความสำคัญ ในการลดการเสื่อมสภาพของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ หยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020) ปกป้องและป้องกันการสูญพันธุ์ของสายพันธุ์ที่ถูกคุกคาม

ตัวชี้วัดที่ 15.5.1 ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย

4.9 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.5.1

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.9.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติคุ้มครองการประทุษร้ายคืออนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ครั้งที่ 13 ในประเทศไทย พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. 2558

ประกาศ

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ 58) พ.ศ. 2534

ประกาศกรมวิชาการเกษตรเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านพืชอนุรักษ์ และซากของพืชอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 พ.ศ. 2547

กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2537

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง พืชอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง พืชอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2538

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง พืชอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2540

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง พืชอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 พ.ศ. 2543

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง พืชอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 พ.ศ. 2545

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่อง กำหนดชนิดสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่าที่ห้ามนำเข้าหรือส่งออก

ประกาศกรมวิชาการเกษตรเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขยายพันธุ์เทียม ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2536

เป้าประสงค์ที่ 15.6 สนับสนุนความเท่าเทียมและยุติธรรมในการใช้งานร่วมกันของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและส่งเสริมการเข้าถึงที่เหมาะสมไปยังแหล่งทรัพยากรดังกล่าวตามที่ตกลงกันในระดับสากล

ตัวชี้วัดที่ 15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน

4.10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.6.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร, หน่วยเก็บรักษาสายพันธุ์จุลินทรีย์ทางการเกษตร)
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)
- กระทรวงสาธารณสุข (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย, การแพทย์ทางเลือก)

4.10.1 กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืช

- กฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช
- กฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
- กฎหมายว่าด้วยเชื้อโรคและพิษจากสัตว์
- กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- พรบ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาและการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2552
- (ร่าง)ระเบียบสภาวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย พ.ศ.
- ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าถึงและการได้รับประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. 2554

เป้าประสงค์ที่ 15.7 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อยุติการบุกรุกและการค้าพืชและสัตว์คุ้มครอง ทั้งอุปสงค์-อุปทานของผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย

ตัวชี้วัดที่ 15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย

4.11 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.7.1

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

กรมวิชาการเกษตร

กรมประมง

4.11.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 และ กฎกระทรวง เรื่องการกำหนดชนิดสัตว์ป่าคุ้มครองที่ให้เพาะพันธุ์ได้ พ.ศ. 2546
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535
- กฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช 2542
- พระราชกฤษฎีกากำหนดของป่า หวงห้าม พ.ศ. 2530
- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
- พระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 (แก้ไขเพิ่มเติม)
- พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507

เป้าประสงค์ที่ 15.8 ภายในปี 2563 (2020) มีมาตรการเพื่อป้องกันให้การแนะนำและช่วยลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานบนบกและในน้ำและการควบคุมหรือกำจัดสายพันธุ์ที่มีความสำคัญ

ตัวชี้วัดที่ 15.8.1 สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

4.12 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.8.1

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมประมง กรมป่าไม้

4.12.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติกำจัดผักตบชวา พ.ศ. 2466
- พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และพ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติประมง พ.ศ. 249
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.2532
- พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ.2499

เป้าประสงค์ที่ 15.9 บูรณาการมูลค่าของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไว้ในการวางแผนกระบวนการพัฒนายางานและยุทธศาสตร์การลดความยากจน ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ภายในปี 2563

ตัวชี้วัดที่ 15.9.1 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ.2011-2020

4.13 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.9.1

สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

เป้าประสงค์ที่ 15.a ระดมและเพิ่มทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งอย่างมีนัยสำคัญเพื่ออนุรักษ์และใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ 15.a.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

4.14 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.a.1

สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

เป้าประสงค์ที่ 15.b ระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งและทุกระดับเพื่อสนับสนุนเงินการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน และจัดหาแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับประเทศกำลังพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในการบริหารจัดการ ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์และการปลูกป่า

ตัวชี้วัดที่ 15.b.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

4.15 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.b.1

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

เป้าประสงค์ที่ 15.c เพิ่มทุนการสนับสนุนในระดับโลกสำหรับความพยายามที่จะต่อสู้กับการล่า การเคลื่อนย้ายชนิดพันธุ์คุ้มครอง รวมถึงโดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น
ตัวชี้วัดที่ 15.c.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกนำมาขายโดยการลักลอบล่าและค้าอย่างผิดกฎหมาย

4.16 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัวชี้วัดที่ 15.c.1

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

4.17 ประเด็นที่เป็นข้อขัดแย้งกับประชาชนเป็นส่วนใหญ่ คือเรื่อง ป่ากับคน

ภาคประชาชนร่วมถกประเด็น กฎหมายป่าชุมชน ซึ่งต้องการให้รัฐบาลให้สิทธิชาวบ้านมีส่วนวางแผนรักษาป่าอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2558 ที่รัฐสภามีการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการป่าไม้ ในคณะกรรมการการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยมีนายสุวัช สิงห์พันธุ์ เป็นประธานการประชุม เพื่อหารือเกี่ยวกับกรณีการผลักดัน พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ป่าชุมชน สำหรับวาระการประชุมครั้งนี้เป็นกิจกรรมต่อเนื่องมาจากการที่เครือข่ายภาคประชาชน อาทิ สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.) เครือข่ายเกษตรกรภาคอีสาน เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือและเครือข่ายชนเผ่าแห่งประเทศไทย ฯลฯ ได้ออกแถลงการณ์เพื่อเรียกร้องให้ สปช. มีการแก้ไขเนื้อหาใน พ.ร.บ.ป่าชุมชนที่เสนอโดยกรมป่าไม้ เพื่อให้เกิดความชอบธรรมแก่การจัดการทรัพยากรอย่างเท่าเทียมและไม่ผูกขาดกับอำนาจของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ทั้งนี้ภายหลังการประชุมแล้วเสร็จมีข้อสรุปใจความสำคัญ 3 ประเด็นหลัก 1 เครือข่ายภาคประชาชนระบุว่าให้คณะกรรมการร่างกฎหมาย พ.ร.บ.ป่าชุมชน ควรยุติหลักการในร่าง พ.ร.บ.ที่ระบุว่า จะมีการย้าย อพยพหรือนำคนชุมชนเก่าที่อยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ออกไปที่อื่น เพราะสภาพชุมชนโดยส่วนมากผูกพันกับป่า ไม่มีเครื่องมือในการหาเลี้ยงชีพอย่างคนเมือง ซึ่งหากจะสถานการณ์บัญญัติ และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องต้องการผลักดัน จะต้องยกเลิกระเบียบหรือเกณฑ์ที่เข้าข่ายสนับสนุนประเด็นดังกล่าว 2 ที่ผ่านมามีกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้มากมาย แต่ปรากฏว่ามีช่องโหว่ทางกฎหมายหลายด้าน ทำให้เกิดการใช้อำนาจโดยมิชอบ ทางเครือข่ายภาคประชาชนเสนอมีการแก้ไขกฎหมายที่เป็นช่องโหว่อันสร้างความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ป่าและเจ้าหน้าที่รัฐ 3 กรณีรัฐบาลอยากผลักดันพ.ร.บ.ป่าชุมชนต่อไปควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้กำหนดกรอบกฎหมายอย่างชัดเจนร่วมกับฝ่ายกฎหมายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม หลังจากที่เครือข่ายเคยเสนอในรัฐบาลเก่าเมื่อปี 2547แล้วไม่เป็นผล ทั้งนี้วาระสำคัญดังกล่าวที่ประชุมยังไม่มีข้อสรุปที่แน่ชัดแต่ได้กำหนดแผนให้คณะอนุกรรมการลงพื้นที่สำรวจสภาพชุมชนและป่าใน 8 จังหวัดภาคเหนือหรือจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งเพื่อศึกษาข้อมูลก่อนการผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับป่า ซึ่งหมายรวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย นายสรศักดิ์ เสนาะพรไพร ตัวแทนภาคประชาชนในภาคเหนือกล่าวในระหว่างการประชุมว่า ความพยายามเพิ่มอำนาจของภาคประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติมีการผลักดันมานานกว่า 20 ปี โดยภาคประชาชนมีความพยายามเสนอร่าง พ.ร.บ.ป่าชุมชน (ฉบับประชาชน) เพื่ออธิบายกับรัฐบาลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่การผลักดันกฎหมายดังกล่าวก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นเพียงการมีส่วนร่วมภายใต้เงื่อนไข ซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดขอบเขตแห่งสิทธิหน้าที่ โครงสร้าง กลไก การแบ่งปันผลประโยชน์ และ บทลงโทษที่ชัดเจน ทำให้ฝ่ายการเมืองใช้อำนาจในการปกครองและเร่งผลักดันกฎหมายที่ขาดความเข้าใจและ

ตระหนักถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ชาวบ้านในพื้นที่ซึ่งเกิดข้อกังวลหลายประการ อย่างล่าสุดกรณี การทวงคืนผืนป่า ที่ทำส่วนมากในเขตชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์และชนบทต่าง ๆ คือ ความล้มเหลวในการใช้กฎหมาย แต่ กลับพบว่าปัจจุบันรัฐบาลยังมีความต้องการผลักดันกฎหมายที่ออกโดยกรมป่าไม้เป็นหลัก ทางเครือข่ายจึงเห็นว่าต้อง ทบทวนแผนการร่างกฎหมายอีกครั้ง โดยยืนยันขอให้หลักการการมีส่วนร่วมจากชุมชนเช่นเดิม เพื่อให้เป็นร่าง รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในเรื่องสิทธิชุมชน, สิทธิพลเมือง โดยปราศจากสาระที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเป็นภัยคุกคามต่อ ชุมชนที่อยู่อาศัยในเขตป่าอนุรักษ์ “ผมขอยกตัวอย่างกรณีการสำรวจข้อมูลของภาคประชาชนที่ยืนยันว่า คนอยู่กับป่า อย่างรับผิดชอบได้ เช่น กรณีพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือนั้นมีชุมชนสร้างบ้านเรือนอยู่ในเขตอนุรักษ์และมีที่ทำกินติดเขต อนุรักษ์มากกว่า 3,000 ชุมชน มีชุมชนที่มีบ้านเรือนนอกเขตอนุรักษ์แต่มีที่ทำกินในเขตป่าอนุรักษ์มากกว่า 8,000 ชุมชน ล้วนแล้วแต่มีการจัดระบบป่าอย่างยั่งยืนทั้งสิ้น โดยบางพื้นที่มีการแบ่งป่าเป็น ป่าใช้สอย เพื่อใช้ประโยชน์จาก ป่า มีโครงการหยุดหาของป่าชั่วคราว มีป่าอนุรักษ์ ป่าความเชื่อที่ชาวบ้านสร้างข้อตกลงร่วมกัน และมีป่าชุมชนที่ ชาวบ้านร่วมปกป้องเพื่ออาศัยทรัพยากรระยะยาว ส่วนอีกตัวอย่างหนึ่งจากการสำรวจแผนที่และพื้นที่ป่าในจังหวัด เชียงใหม่ของปี 2497 พบสภาพป่าธรรมชาติประมาณ 47 % ซึ่งช่วงนั้นประชาชนรักที่กันมากมาย และไม่มีเกณฑ์การ อยู่ร่วมกับป่า ส่งผลให้เกิดการสูญเสียป่าไปหลายส่วนแต่ปัจจุบันพบว่าหลังประชาชนเลือกรวมตัวเพื่ออนุรักษ์ป่า ออกกฎร่วมกันพบมีป่าเพิ่มขึ้นสูงถึง 60 % สะท้อนว่าชาวบ้านมีศักยภาพในการจัดการป่าไม่ได้ดี” หากกฎหมายป่า ออกไปโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของประชาชนและขาดการมีส่วนร่วมไม่นานผู้มีอำนาจก็ใช้กฎหมายในทางที่ผิด จึง อยากให้กรมการทบทวนให้ดีกว่าผลักดัน ซึ่งภาคประชาชนยินดีจะให้ความร่วมมือในการนำเสนอข้อมูล และ เชื่อมั่นว่า ดีกว่าแผนการอพยพคนออกจากเขตป่าหลายเท่า เพราะอย่างน้อยคนป่าใช้ทรัพยากรธรรมชาติแบบเข้าใจ ย่อมได้ผลกว่าการผลักดันคนป่าเข้าเมืองเพราะนั่นอาจทำให้ภาวะเศรษฐกิจและสังคมแย่ลงเนื่องจากชุมชนในป่าถูก กดดันและบังคับให้ใช้ชีวิตแบบคนเมือง ภายใต้อำนาจของกฎหมาย และขัดต่อหลักรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิพลเมือง (สำนักข่าวชายขอบ, 2560:online)

บทที่ 5

ความพร้อมของประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายที่ 15

5.1 การพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายที่ 15 นั้น ในเบื้องต้น สามารถจะพิจารณาได้ใน 5 มิติ คือ

- 1) องค์ความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเชิงสังคมที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดแต่ละตัว (มาก =3, ปานกลาง =2, น้อย,ไม่เพียงพอ =1)
- 2) ข้อมูลสถิติที่เป็นข้อเท็จจริงหรือผลการดำเนินงานที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายจะต้องมีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย และสามารถจะเข้าถึง (accessibility) ได้โดยง่าย (มาก =3, ปานกลาง =2, น้อย,ไม่เพียงพอ =1)
- 3) มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านนั้นโดยตรง มีการจัดทำแผนงานหลัก แผนยุทธศาสตร์ หรือแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน (มาก=3, ปานกลาง=2, น้อย,ไม่เพียงพอ=1)
- 4) มีกฎหมาย ระเบียบบังคับใช้เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมาตรการต่างๆ รวมทั้งมีประสิทธิภาพของการบังคับใช้ (มาก =3, ปานกลาง =2, น้อย,ไม่เพียงพอ =1)
- 5) มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะบุคคล เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และงบประมาณ (มาก =3, ปานกลาง =2, น้อย,ไม่เพียงพอ =1)

จากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ การประชุมระดมความคิดเห็น สามารถสรุปความพร้อมของประเทศไทยในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่ 15 ได้ตามตารางที่ 5-1 ดังนี้

- 1) องค์ความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเชิงสังคมที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดแต่ละตัว : ในส่วนขององค์ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียว เช่น พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่แหล่งน้ำ องค์ความรู้ค่อนข้างจะสมบูรณ์เนื่องจากพัฒนาการของงานวิจัยและการใช้เทคโนโลยีมีมาต่อเนื่องพอสมควร แต่ในส่วนของจัดการเกี่ยวกับความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต จะยังคงกระจัดกระจาย ไม่สมบูรณ์ และยากแก่การเข้าถึง
- 2) ข้อมูลสถิติที่เป็นข้อเท็จจริงหรือผลการดำเนินงานที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมาย : ในส่วนของพื้นที่สีเขียวถือว่าอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก คือมีความครบถ้วน ทันสมัย (ล่าสุดประมาณ 1-2 ปี) และสามารถจะเข้าถึง (accessibility) ได้ง่ายพอสมควรผ่านเว็บไซต์ที่เป็นทางการ แต่สำหรับในส่วนของจัดการเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพจะยังคงมีข้อมูลที่กระจัดกระจาย ไม่ทันสมัย
- 3) มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านนั้นโดยตรง มีการจัดทำแผนงานหลัก แผนยุทธศาสตร์ หรือแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน : ในภาพรวมแล้วจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ กระจายความรับผิดชอบไปตามหน่วยงานต่างๆ ทั้งในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยบางเรื่องอาจจะมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเจ้าภาพแต่ก็ยังคงดำเนินงานภายใต้อำนาจหน้าที่ที่กระจายออกไปเช่นเดิม

- 4) มีกฎหมาย ระเบียบบังคับใช้เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมาตรการต่างๆ รวมทั้งมีประสิทธิภาพของการบังคับใช้ : ในภาพรวม ถือว่ากฎหมายมีความครอบคลุมพอสมควร (ปานกลาง) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้มาตรการทางการอนุรักษ์ การควบคุม การป้องกัน การส่งเสริมสนับสนุน สิ่งที่เป็นข้อสังเกตสำหรับด้านกฎหมายคือ การมีกฎหมายหลายฉบับหลายหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดการทับซ้อนของสิทธิ์ (เช่น พื้นที่ป่าไม้กับแหล่งท่องเที่ยว หรือพื้นที่อนุรักษ์กับพื้นที่ทำกิน/อยู่อาศัยของประชาชนที่อยู่มานาน) อีกประเด็นคือการขาดกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะไปบังคับใช้กฎหมาย ทำให้การดำเนินการทางด้านนี้ยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร
- 5) มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะบุคคล เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และงบประมาณ : ในภาพรวมของทุกๆ ตัวชี้วัด พบว่า การจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่เพียงพอ อาจจะมียกเว้นสำหรับทางหน่วยงานที่ภารกิจหลักอาจจะตอบสนองต่อเป้าหมายโดยตรงก็เลยทำให้สามารถใช้งบประมาณร่วมกันได้

ตารางที่ 5-1 การประเมินความพร้อมในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	องค์ความรู้	ข้อมูลสถิติ	หน่วยงานรับผิดชอบ/ แผนงานรองรับ	กฎหมาย/ประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมาย	ทรัพยากร/เทคโนโลยี/ บุคลากร/งบประมาณ	ข้อ- ชะ
15.1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย %)	3	3	3	2	2	2.6
15.1.2 สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ	3	3	2	1	2	2.2
15.2.1 ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน	3	3	1	1	2	2.0
15.3.1 สัดส่วนของพื้นที่ที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด	3	3	3	3	2	2.8
15.4.1 ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองของพื้นที่สำคัญสำหรับความ หลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา	2	1	1	1	1	1.2
15.4.2 ดัชนีพื้นที่สีเขียวที่ปกคลุมภูเขา	2	1	1	1	1	1.2
15.5.1 ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย	1	2	1	1	1	1.2
15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรม และเท่าเทียมกัน	2	1	1	1	1	1.2
15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย	2	1	2	1	1	1.4
15.8.1 สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและ การจัดการทรัพยากรอย่างเพียงพอการป้องกันหรือควบคุมชนิด พันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	1	1	1	1	1	1.0
15.9.1 ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้ สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตาม แผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ.2011-2020	1	1	1	1	1	1.0
15.a.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และ ค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลาย ทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	1	1	1	1	1	1.0
15.b.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และ ค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความ หลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	2	2	1	1	1	1.4
15.c.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกนำมาขายโดยการลักลอบล่าและค้า อย่างผิดกฎหมาย	1	1	1	1	1	1.0
	1.9	1.7	1.4	1.2	1.3	

การประเมินรายตัวชี้วัด จะพบว่า ส่วนใหญ่จะมีศักยภาพความพร้อมอยู่ที่ระดับน้อยถึงปานกลาง โดยจะมีเพียงกลุ่มพื้นที่สีเขียว (ตัวชี้วัด 15.1.1-15.4.2) ที่มีศักยภาพความพร้อมปานกลางถึงมาก

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

- 1) องค์ความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเชิงสังคมที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดแต่ละตัว
 - ส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ของพืชและสัตว์ รวมทั้งการขยายขอบเขตออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากการแพร่กระจายของพืช-สัตว์ในท้องถิ่น สามารถจะข้ามพรมแดนประเทศไปได้ทั้งตามธรรมชาติ การค้าอย่างถูกกฎหมายและการลักลอบ
 - การกำหนดคำจำกัดความ ความหมาย ของศัพท์ทางเทคนิคให้สอดคล้องกันในระหว่างกฎหมายและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อให้องค์ความรู้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (เช่น พื้นที่สีเขียว กับ พื้นที่ป่า ควรจะมีความหมายเดียวกันทุกหน่วยงาน)
- 2) ข้อมูลสถิติที่เป็นข้อเท็จจริงหรือผลการดำเนินงานที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายจะต้องมีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย และสามารถจะเข้าถึง (accessibility) ได้โดยง่าย
 - จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่า ข้อมูลสถิติ นอกจากจะไม่ถูกต้องครบถ้วน ทันสมัยแล้ว ยังเข้าถึงได้ยาก โดยเว็บไซต์แต่ละหน่วยงาน ก็จะทำให้ความสำคัญกับข้อมูลสถิติไม่เหมือนกัน ทำให้ระดับของการจัดเก็บ ไม่อยู่ในสภาพที่สามารถจะเข้าถึงได้ง่าย ควรจะมีการกำหนดโครงสร้างของข้อมูลสถิติที่ใช้ใน Sustainable Development Goals ทั้งหมด (ไม่ใช่เฉพาะเป้าหมาย 15) และกำหนด metadata เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลผ่านเครือข่ายได้
- 3) มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านนั้นโดยตรง มีการจัดทำแผนงานหลัก แผนยุทธศาสตร์ หรือแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน
 - ควรจัดทำโครงสร้างของการดำเนินงาน อำนาจหน้าที่ และตัวชี้วัดของแผนระดับต่างๆ ที่ตอบสนองต่อ Sustainable Development Goals ทั้งหมด โดยให้สอดคล้องกับ metadata ตามข้อ 2)
- 4) มีกฎหมาย ระเบียบบังคับใช้เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมาตรการต่างๆ รวมทั้งมีประสิทธิภาพของการบังคับใช้
 - การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่ล้าสมัย ไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน หรือไม่ครอบคลุม
 - มาตรการทางกฎหมายควรจะคำนึงการแก้ไขปัญหาในเชิงการก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วม ด้วยการส่งเสริมสนับสนุน ไม่ใช่เพียงการปราบปรามป้องกัน เช่น การจัดการป่าชุมชน การจัดการไร่นาชุมชน การส่งเสริมการเพาะพันธุ์พืช-สัตว์เพื่อการค้า เป็นต้น
- 5) มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะบุคคล เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และงบประมาณ

- เนื่องจากข้อมูลในส่วนนี้ยังไม่สามารถจะรวบรวมในระยะเวลาอันสั้น แต่จากการประชุมก็พบว่า ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบจะมีปัญหาเหมือนกัน คือทรัพยากรไม่เพียงพอ ดังนั้นควรจะมีการศึกษาเชิงลึกของภาระงาน กรอบอัตรากำลัง กรอบงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ภาระงานภายใต้กรอบ Sustainable Development Goals ทั้งหมด ก็จะทำให้การวางแผนงานเป็นไปอย่างชัดเจนมากขึ้น

บทที่ 6

การจัดลำดับความสำคัญ

6.1 การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายที่ 15

เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง (protect) ฟื้นฟู (restore) และการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบกอย่างยั่งยืน (promote sustainable use of terrestrial ecosystems) การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (sustainably manage forests) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (combat desertification) และยุดิ และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เสื่อมโทรม (reverse land degradation) และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (halt biodiversity loss) (ระดับ มาก ปานกลาง น้อย)

ตารางที่ 6-1 ลำดับความสำคัญของเป้าหมายที่ 15

ตัวชี้วัด UN	รายละเอียด	ประเทศไทย	จัดลำดับ		เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่
			เร่งด่วน	ผลกระทบ	
15.1.1	สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (หน่วย %)	- ปัจจุบัน (2560) พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย 31.6 % - ประเทศไทยตั้งเป้าหมายที่ 40 % (ในปี 2575)	มาก	มาก	SDG 6.6 ในปี 2020 จะต้องปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ รวมทั้งภูเขาป่าไม้ชายเลน แม่น้ำ ชั้นหินอุ้มน้ำ และทะเลสาบ
15.1.2	สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ	-พื้นที่บนบกที่ถูกคุ้มครอง (อุทยานแห่งชาติ, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า, วนอุทยาน, สวนพฤกษศาสตร์, สวนรุกขชาติ, เขตห้ามล่า, พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น1, เขตป่าชายเลนอนุรักษ์)	มาก	มาก	SDG 6.6 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (แหล่งน้ำจืด) SDG 14.2 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (ทางทะเล) SDG 14.5 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (ทางทะเล) SDG 15.4 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (ภูเขา)
15.2.1	ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน	-การจัดการป่าเพื่อการอนุรักษ์ -การจัดการป่าเพื่อเศรษฐกิจ (ยังขาด การเปลี่ยนแปลงการเก็บกักคาร์บอน และ ใบบรรองการจัดการป่าไม้อย่างอิสระ)	ปานกลาง	มาก	SDG 15.2 หยุดการทำลายพื้นที่ป่าไม้ SDG 15.1 การสูญเสียป่าถาวรสุทธิ CBD Aichi target 11: อย่างน้อยแต่ละประเทศต้องมีการอนุรักษ์ 17% ของระบบนิเวศบกและน้ำจืดบนแผ่นดิน
15.3.1	สัดส่วนของพื้นที่ที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด	กำลังดำเนินการจัดทำพื้นที่ Land degradation neutrality (LDN)	มาก	มาก	SDG target 2.4 (ความก้าวหน้าในการปรับปรุงที่ดินและผลผลิตของดิน) ตัวชี้วัดที่ 2.4.1 สัดส่วนของที่ดินภายใต้การเกษตรที่มีประสิทธิผลและยั่งยืน SDG target 15.2 (ฟื้นฟูป่าเสื่อมสภาพและเพิ่มการปลูกป่าในพื้นที่ที่ไม่เคยเป็นป่าและปลูกป่าในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมมากขึ้นทั่วโลก) ตัวชี้วัดที่ 15.2.1 ความคืบหน้าในการจัดการป่าอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 6-1 ลำดับความสำคัญของเป้าหมายที่ 15 (ต่อ)

ตัวชี้วัด UN	รายละเอียด	ประเทศไทย	จัดลำดับ		เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่
			เร่งด่วน	ผลกระทบ	
15.4.1	ครอบคลุมโดยพื้นที่คุ้มครองของพื้นที่สำคัญสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา	ไม่ได้ทำการแยกประเภทอย่างชัดเจน	ปานกลาง	มาก	SDG 6.6 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (แหล่งน้ำจืด) SDG 14.2 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (ทางทะเล) SDG 14.5 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (ทางทะเล)
15.4.2	ดัชนีพื้นที่สีเขียวที่ปกคลุมภูเขา (This indicator does not exist yet)	ไม่ได้ทำการแยกประเภทอย่างชัดเจน	ปานกลาง	ปานกลาง	SDG 6.6 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (แหล่งน้ำจืด) SDG 15.1 ความคืบหน้าในการจัดการป่าอย่างยั่งยืน SDG 15.4 ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครอง (ทางทะเล)
15.5.1	ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย	ทำการสำรวจ แต่ไม่ได้ทำการคำนวณหา ดัชนีรายชื่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย	ปานกลาง	มาก	SDG 2.4 (Aichi target 14: food and medicine) SDG 2.5 Aichi target 13 (wild relative and local breeds:สายพันธุ์ป่าและสายพันธุ์ท้องถิ่น) SDG 12.2 Aichi target 4 (impacts and utilization) SDG 12.4 (ผลกระทบจากมลพิษ) SDG 13.1 (ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) SDG 14.1 (ผลกระทบจากการมลพิษต่อชนิดพันธุ์ทางทะเล) SDG 14.2 (ชนิดพันธุ์ทางทะเล) SDG 14.3 (โครงสร้างปะการัง) SDG 14.4 Aichi target 4 (ผลกระทบของการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตทางทะเล) SDG 15.1 (ชนิดพันธุ์บนบกและน้ำจืด) SDG 15.2 (สิ่งมีชีวิตชนิดพิเศษในป่า) SDG 15.4 (สิ่งมีชีวิตบนภูเขา) SDG 15.7 (ผลกระทบจากการใช้ประโยชน์) Aichi target 4 SDG 15.8 (ผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน)
15.6.1	จำนวนประเทศที่มีการนำเอาการบังคับใช้กฎหมาย การบริหาร และกรอบนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน	ประเทศไทยเป็นภาคี จัดทำแผนต่าง ตามอนุสัญญาฯ	น้อย	น้อย	
15.7.1	สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่มีกฎหมาย	ประเทศไทยเป็นภาคีในอนุสัญญา CITES แต่ยังไม่ได้มีการคำนวณ ดังเช่น IUCN เสนอ	น้อย	น้อย	

ตารางที่ 6-1 ลำดับความสำคัญของเป้าหมายที่ 15 (ต่อ)

ตัวชี้วัด UN	รายละเอียด	ประเทศไทย	จัดลำดับ		เกี่ยวข้องกับ เป้าหมายที่
			เร่งด่วน	ผลกระทบ	
15.8.1	สัดส่วนของประเทศที่ใช้กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องและการจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอการป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	ประเทศไทยเป็นภาคีสัญญาฯ จัดทำแผน	น้อย	น้อย	
15.9.1	ความก้าวหน้าของการกำหนดเป้าประสงค์ของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 2011-2020 (no metadata)	ประเทศไทยจัดทำแผนแล้ว	น้อย	น้อย	
15.a.1	ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (no metadata)	เริ่มมีการเจรจาโครงการ biofin	น้อย	น้อย	
15.b.1	ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	มีการดำเนินการ แต่ข้อมูลไม่ครบถ้วน	น้อย	น้อย	
15.c.1	สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกนำมาขายโดยการลักลอบล่าและค้าอย่างผิดกฎหมาย	ยังไม่มีกรณีตัวเลขที่ชัดเจน	น้อย	น้อย	

สรุปจากตารางที่ 6-1 เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านข้อมูล-สถิติ องค์ความรู้ เทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ กฎหมาย มาตรการต่างๆที่เกี่ยวข้อง และการระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่อนุรักษ์ ได้รับการจัดอันดับในระดับต้นๆ และหากตัวชี้วัดนี้มีการดำเนินการจะส่งผลกระทบต่อตัวชี้วัดตัวอื่นมากเช่นกัน (ดัชนีที่ 15.1.1 – 15.4.2) อย่างไรก็ตาม พบว่า ดัชนีสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะอันตราย (15.5.1) มีความสำคัญในระดับปานกลาง แต่ผลกระทบในระดับสูง เนื่องจาก สิ่งมีชีวิตต่างๆอาศัยอยู่ในพื้นที่คุ้มครอง ดังนั้นหากดัชนีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่คุ้มครอง (15.1.1-15.4.2) ได้รับการจัดการอย่างยั่งยืนก็จะช่วยทำให้ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตต่างๆที่จะได้รับการคุ้มครองอยู่ในสภาพเท่าเดิม หรือมีแนวโน้มที่ดีขึ้น

6.2 การจัดลำดับความสำคัญ 30 เป้าประสงค์

จากมติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 1/2559 วันที่ 16 ธันวาคม 2559 ได้จัดลำดับความสำคัญ 30 เป้าประสงค์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วย

เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบทุกที่

1.3 ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศและให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบางภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหยบรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

2.1 ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคนโดยเฉพาะที่ยากจนและอยู่ในภาวะเปราะบางอันรวมถึงทารกได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีโภชนาการและเพียงพอตลอดทั้งปี ภายในปี 2573

2.4 สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบผลิตอาหารที่ยั่งยืนและดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรมีภูมิคุ้มกันที่จะเพิ่มผลิตภาพและการผลิตซึ่งจะช่วยรักษาระบบนิเวศ เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะอากาศรุนแรง ภัยแล้ง อุทกภัยและภัยพิบัติอื่นๆ และจะช่วยพัฒนาที่ดินและคุณภาพดินอย่างต่อเนื่องภายในปี 2573

2.5 คงความหลากหลายทางพันธุกรรมของเมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก สัตว์ในไร่นาและที่เลี้ยงตามบ้านเรือน และชนิดพันธุ์ตามธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับพืชและสัตว์เหล่านี้ รวมทั้งให้มีธนาคารเมล็ดพันธุ์และพืชที่มีการจัดการที่ดี และมีความหลากหลายทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติและสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางพันธุกรรมและองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม และเท่าเทียมตามที่ตกลงกันระหว่างประเทศ ภายในปี 2575

เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย

3.3 ยุติการแพร่กระจายของเอชไอวี วัณโรค มาลาเรียและโรคเขตร้อนที่ถูกกลบเกลืนและต่อสู้กับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคติดต่อทางน้ำ และโรคติดต่ออื่นๆภายในปี 2573

ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสามผ่านทางการป้องกันและการรักษาโรคและสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีภายในปี 2573

3.5 เสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิดซึ่งรวมถึงการใช้จ่ายเสพติดในทางที่ผิดและการใช้แอลกอฮอล์ในทางอันตราย

3.6 ลดจำนวนการตายและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนทั่วโลกลงครึ่งหนึ่งภายในปี 2563

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573

4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแลและการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา

เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน

5.2 ขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงทั้งในที่สาธารณะและที่รโหฐานรวมถึงการค้ามนุษย์ การกระทำทางเพศ และการแสวงประโยชน์ในรูปแบบอื่น

เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน

6.1 บรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยและมีราคาที่สามารถหาซื้อได้ภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้และยั่งยืน
7.3 เพิ่มอัตราการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโลกให้เพิ่มขึ้น 2 เท่า ภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

8.1 ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากรมีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดมีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ 7 ต่อปี

8.2 พัฒนาการมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของโลกในการบริโภคและการผลิตและพยายามที่จะตัดความเชื่อมโยงระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ซึ่งเป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน 10 ปี ของแผนการทำงานเพื่อการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนโดยมีประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำในการดำเนินการไปจนถึงปี 2573

เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืนและส่งเสริมนวัตกรรม

9.4 ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนโดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการทางอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นโดยทุกประเทศดำเนินการตามขีดความสามารถของแต่ละประเทศ ภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

10.1 ให้บรรลุอย่างต่อเนื่องและคงการเติบโตของรายได้ในกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่ยากจนที่สุดในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

11.5 ลดจำนวนการตายและจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบ และลดการสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลกที่เกิดจากภัยพิบัติซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำโดยมุ่งเป้าปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบางภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

12.4 บรรลุการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดด้วยวิธีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้น ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตกลงกันแล้วและลดการปลดปล่อยสิ่งเหล่านั้นออกสู่อากาศ น้ำ และดินอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อที่จะลดผลกระทบทางลบที่จะมีต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ภายในปี 2563

เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

13.1 เสริมภูมิต้านทานและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติตามธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศในทุกประเทศ

13.2 บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

14.4 ภายในปี 2563 ให้กำกับอย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องราวเก็บเกี่ยวและยุติการประมงเกินขีดจำกัดการประมงที่ผิดกฎหมายที่ไม่มีการรายงานและที่ไม่มีการควบคุมและแนวปฏิบัติด้านการประมงที่เป็นไปในทางทำลายและดำเนินการให้เป็นผลตามแผนการบริหารจัดการที่อยู่บนฐานวิทยาศาสตร์เพื่อจะฟื้นฟูมวลปลา (fish stock) ในเวลาที่สั้นที่สุดที่จะเป็นไปได้ อย่างน้อยที่สุดที่ระดับความสามารถไปถึงจุดสูงสุดที่ให้ผลตอบแทนแบบยั่งยืน (maximum sustainable yield) ตามคุณลักษณะทางชีววิทยาของสัตว์น้ำเหล่านั้น

14.6 ภายในปี 2563 ยับยั้งรูปแบบการอุดหนุนการประมงบางอย่างที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงเกินขีดจำกัด ขจัดการอุดหนุนที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงที่ผิดกฎหมาย ที่ไม่มีการรายงาน และที่ไม่มีการควบคุม และระงับการริเริ่มการอุดหนุนในลักษณะดังกล่าว ตระหนักว่าการปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่างที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดควรเป็นส่วนควบในการเจรจาการอุดหนุนการประมงขององค์การการค้าโลก

เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นฟูสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

15.1 สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนบกและในน้ำจืดในแผ่นดิน รวมทั้งการบริการทางระบบนิเวศอย่างยั่งยืน เฉพาะอย่างยิ่ง ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขาและเขตแห้งแล้ง โดยเป็นไปตามข้อบังคับภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ ภายในปี 2563

15.2 ส่งเสริมการดำเนินการด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม และเพิ่มการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าทั่วโลก ภายในปี 2563

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมสงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ

16.2 ยุติการข่มเหง การใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก

16.5 ลดการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่และการรับสินบนทุกรูปแบบ

เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

17.1 เสริมสร้างความแข็งแกร่งของการระดมทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงผ่านทาง การสนับสนุนระหว่างประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาขีดความสามารถภายในประเทศด้านเก็บภาษีและรายได้ของอื่นๆของรัฐ

17.11 เพิ่มส่วนแบ่งการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาในการส่งออกทั่วโลกให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญโดยเพิ่มส่วนแบ่งของประเทศกำลังพัฒนาน้อยที่สุดให้สูงขึ้น 2 เท่าในปี 2563

17.14 ยกกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำหรับเป้าหมายที่ 15 มี 2 เป้าประสงค์ ที่อยู่ใน 30 เป้าประสงค์ของมติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ **เป้าประสงค์ที่ 15.1** สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนบกและในน้ำจืดในแผ่นดินรวมทั้งการบริการทางระบบนิเวศอย่างยั่งยืน เฉพาะอย่างยิ่ง ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขาและเขตแห้งแล้ง โดยเป็นไปตามข้อบังคับภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ ภายในปี 2563 ซึ่งประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัดคือ **15.1.1** สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (%) และ **15.1.2** สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบคลุมพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ **เป้าประสงค์ที่ 15.2** ส่งเสริมการดำเนินการด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม และเพิ่มการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าทั่วโลก ภายในปี 2563 ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัดคือ **ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน**

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าทั้งสองเป้าประสงค์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ อย่างไรก็ตามการที่จะบรรลุเป้าประสงค์ใดเป้าประสงค์หนึ่งจะส่งผลกระทบต่อเป้าประสงค์อื่นเช่นกัน ดังนั้นในการบริหารจัดการเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงประสงค์ต่อประเทศชาติ คือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดผลดีกับทุกภาคส่วนมากที่สุด การทำงานต้องเป็นแบบบูรณาการอย่างแท้จริงและสอดคล้องประสาน การดำเนินการที่จะมุ่งสัมฤทธิ์ตัวชี้วัดใดตัวชี้วัดหนึ่งตามลำพังและส่งผลกระทบต่อตัวชี้วัดอื่นไม่ใช่เจตนารมณ์ของการจัดการที่ยั่งยืน

บทที่ 7

การสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับมาตรการทางเลือกด้านเศรษฐกิจ สังคมและกฎหมาย เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ 15

ชีวิตมนุษย์ขึ้นอยู่กับผืนแผ่นดินในการใช้เป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหาร โดยมีพืชชนิดต่างๆที่เติบโตบนผืนดินมีบทบาทในการเป็นอาหารจากภาคเกษตรกรรมกว่าร้อยละ 80 รวมทั้งเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเป็นตัวกลางในการพัฒนาต่างๆ นอกจากนี้ป่าไม้ยังครอบคลุมพื้นที่อีกประมาณร้อยละ 30 เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตจำนวนมาก เป็นแหล่งของอากาศและน้ำที่สะอาด

เป้าหมายที่ 15 : ชีวิตบนแผ่นดิน (Life on Land) ซึ่งครอบคลุมเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนแผ่นดิน เช่นพื้นที่ป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ชุ่มน้ำ การป้องกันและฟื้นฟูดินเสื่อมสภาพ การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะต้องพัฒนาตัวชี้วัดความยั่งยืนของการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของบทนี้จะดำเนินการประเมินสถานะด้านมาตรการภาครัฐและหน่วยงานในภาคอื่นๆที่ดำเนินการอยู่ สำรวจข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยของไทยเกี่ยวกับมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย และประสบการณ์จากต่างประเทศที่สามารถใช้เป็นทางเลือกของมาตรการในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย

7.1 กรณีศึกษาในต่างประเทศ

7.1.1 ประเทศมาลี

Mali National Directorate of Agriculture ร่วมกับ UNDP ดำเนินโครงการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในชนบทของเมือง Massantola ในการทำการเกษตรและเข้าถึงน้ำ โดยทำระบบสูบน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อสนับสนุนให้ผู้หญิงในพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องน้ำในการเพาะปลูกพืชที่เป็นอาหารและมีน้ำใช้ในครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนมีอาหารและน้ำใช้ที่เพียงพอ ไฟฟ้าส่วนหนึ่งยังนำไปใช้เพื่อทำแป้งสำหรับใช้เป็นอาหารในครัวเรือน (UNDP, 2017:online)

7.1.2 ประเทศกานา

โปรแกรม Green Commodities ของ UNDP มีเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่เป็นผู้หญิงโดยการให้การสนับสนุนทางการเงินและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการปลูกโกโก้เนื่องจากว่าร้อยละ 25 ของเกษตรกรที่ปลูกโกโก้จะเป็นผู้หญิง การสนับสนุนที่สำคัญคือการให้กล้าไม้มากกว่า 800,000 ต้น แก่เกษตรกรจำนวน 10,000 ราย ซึ่งในจำนวนนี้จะเป็นผู้หญิงถึงร้อยละ 21 กล้าไม้จะนำไปปลูกในไร่โกโก้เพื่อเป็นไม้บังแดดให้กับต้นโกโก้ ทำให้ดินมีความชุ่มชื้นในช่วงหน้าแล้ง สามารถฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ได้ถึง 8,500 เฮกตาร์ (53,125 ไร่) (UNDP, 2017:online)

7.1.3 ประเทศอาเซอร์ไบจาน

โครงการ Clima East Pilot ดำเนินการในพื้นที่ Shamakhi และ Ismayilli ของอาเซอร์ไบจาน ได้รับการสนับสนุนทั้งเงินทุนและการดำเนินงานจาก EU และ UNDP มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการทุ่งหญ้าเพื่อการเลี้ยงสัตว์อย่างยั่งยืน ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของทุ่งหญ้าและป่าไม้ ป้องกันการชะล้างพังทลายและการถล่มของดินบริเวณ

ภูเขา มีการเลือกพื้นที่โครงการโดยการใช้ภาพถ่ายเทียมในการรวบรวมข้อมูลของทุ่งหญ้าในพื้นที่ มีการดำเนินโครงการสาธิตให้เห็นมาตรการต่างๆที่สามารถจะนำมาใช้ในการฟื้นฟูป้องกันทุ่งหญ้า เช่นการปลูกพืชคลุมดินและป้องกันการพังทลาย การล้อมรั้วเพื่อให้ป่าไม้และพืชพรรณได้มีโอกาสฟื้นฟู การหมุนเวียนการใช้ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ สำหรับเกษตรกร 16 ราย รวมเป็นพื้นที่ 3,000 เฮกตาร์ (18,750 ไร่) เป็นต้น กิจกรรมช่วยให้เกิดการฟื้นฟูพื้นที่เก็บกักคาร์บอน ป้องกันการพังทลาย (UNDP, 2017: online)

7.1.4 ประเทศอินโดนีเซีย

ในป่าบัว ประเทศอินโดนีเซีย พื้นที่เกษตรกรรมของหมู่บ้าน Ogenetan ในอำเภอ Boven Digoel มีการใช้พริกที่เรียกว่า Sereh merah ในการทำเป็นสารขับไล่ศัตรูพืช (จากเดิมที่มีความเชื่อว่า Sereh merah ใช้ขับไล่ปีศาจ) อีกทั้งมีการใช้ร่วมกับตะไคร้ (sereh wangi) และยาสูบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในพื้นที่จากเดิมที่ไม่สามารถปลูกอะไรได้เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หลังจากมีการใช้ปุ๋ยชีวภาพที่ทำเองแล้ว พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นสามารถปลูกพืชอาหารได้หลากหลาย เมื่อมีอาหารมาจนเกือบครบครันได้ ก็ส่งผลดีต่ออำนาจการต่อรองในการขายยางพารา จากเดิมที่พ่อค้าคนกลางจะใช้วิธีการแลกเปลี่ยนยางพารากับอาหารและของใช้ในครัวเรือน (UNDP, 2017: online)

7.1.5 ประเทศเมียนมาร์

หมู่บ้าน Sin ka ในเขตเมือง Chauk เป็นตัวอย่างของหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่แห้งแล้ง มีบ่อน้ำเพียงบ่อเดียวสำหรับประชากรกว่า 700 คน ใช้เวลาในการเดินทาง 20 นาที ในฤดูแล้ง แรงงานเกษตรกรรมที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองก็จะเดินทางไปทำงานทำในเมือง ภายใต้การสนับสนุนของ Adaptation Fund (UNDP) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตั้งโครงการเพื่อยกระดับความสามารถในการเก็บกักน้ำใน 280 หมู่บ้าน มีการฟื้นฟูพื้นที่ลุ่มน้ำขนาดเล็ก (micro watershed) เพื่อการเกษตรในพื้นที่ 4,200 เฮกตาร์ (26,250 ไร่) สนับสนุนการปลูกป่าในพื้นที่ 7,650 เฮกตาร์ (47,812 ไร่) (UNDP, 2017: online)

7.2 สถานะของมาตรการที่ภาครัฐและหน่วยงานในภาครัฐดำเนินการ

จากการทบทวนเบื้องต้นพบว่าหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในเรื่องเป้าหมายที่ 15 โดยเฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านทรัพยากรป่าไม้ น้ำ และดิน ต่างมีแผนในการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนส่วนหนึ่ง แต่ถ้าวิเคราะห์ลึกลงไปจะพบว่า หน่วยงานเหล่านี้มีการบูรณาการในเชิงของแผนการทำงาน กิจกรรม และเชิงพื้นที่ค่อนข้างน้อย และถึงจะมีการบูรณาการในระดับพื้นที่ก็ยังคงมีปัญหาในระดับการปฏิบัติ เช่นการเรียงลำดับความสำคัญของหน่วยงานที่มาร่วมบูรณาการโดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากร (งบประมาณ เครื่องมือ กำลังคน) และช่วงเวลาของการดำเนินการจึงทำให้การบูรณาการของหน่วยงานหลายหน่วยงานในพื้นที่มักไม่เป็นไปตามแผน ประกอบกับการรวบรวมผลและรายงานผลยังคงกระจายไปตามหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ จึงทำให้มองไม่เห็นภาพรวมของการทำงานที่มุ่งต่อการตอบสนองเป้าหมายที่ 15

7.3 สถานะของมาตรการที่ภาคประชาสังคมและเอกชนดำเนินการ

การที่จะกล่าวถึงเป้าหมายที่ 15 โดยไม่กล่าวถึงภาคประชาสังคมและเอกชนเลย ก็อาจทำให้ข้อมูลของการดำเนินการในภาครัฐและหน่วยงานในภาครัฐในส่วนของเป้าหมายที่ 15 ไม่สมบูรณ์ จากการทบทวนเอกสารพบว่าภาค

ประชาสังคมและภาคการศึกษาที่มีการขับเคลื่อนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้และการใช้ประโยชน์ของชุมชนยกตัวอย่างเช่น

7.3.1 การเคลื่อนไหวของชุมชนภายใต้มาตรการเฟล็กที (Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT)) คือการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติและการค้า เพื่อลดปัญหาการทำไม้และการค้าผลิตภัณฑ์ไม้ที่ผิดกฎหมาย โดยมี “แผนปฏิบัติการเฟล็กที” ที่บังคับใช้เมื่อเดือนพฤษภาคม 2546 เป็นตัวขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเน้นที่จะให้มีกระบวนการ การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมเพื่อการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม-เฟล็กที แบ่งออกเป็น 3 ด้านหลักคือ เสริมศักยภาพและการเรียนรู้ด้านข้อมูล ผลิตความรู้เพื่อผลักดันนโยบายและการสื่อสาร และการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อสร้างตัวตนและการยอมรับ ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า-รีคอฟ (RECOFTC) ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2530 เป็นองค์กรความร่วมมือในระดับประเทศที่ไม่แสวงหากำไร มีความเชี่ยวชาญในการเสริมสร้างศักยภาพด้านวนศาสตร์ชุมชน และการพัฒนาการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน รีคอฟดำเนินงานโดยความร่วมมือกับเครือข่ายยุทธศาสตร์และภาคีพันธมิตร ซึ่งรวมถึง ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงสถาบันวิจัยและสถาบันการศึกษาทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ด้วยประสบการณ์ในระดับนานาชาติที่มากกว่า 25 ปี ภายใต้แนวทางที่หลากหลายในการเสริมศักยภาพที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์และศึกษาวิจัย การสร้างพื้นที่สาธิต และจัดทำเอกสารด้านการฝึกอบรมโดยเป็นองค์กรที่ร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา งาน เพื่อคนกับป่าบนหลักการสิทธิที่เข้มแข็ง มีธรรมาภิบาล และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

7.3.2 การเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในการแก้ปัญหาที่สำคัญอันสืบเนื่องมาจากผลกระทบการปฏิบัติการตามคำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64/2557 และฉบับที่ 66/2557 รวมทั้งแผนแม่บทการแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ฯ อีกทั้งขอให้ยกเลิกปฏิบัติการการสนธิกำลังเข้าตัดฟันพืชผล ยึดบ้านเรือนและที่ทำกินของชาวบ้านผู้ยากไร้อย่างโรมนุษยธรรม จากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งขอให้ยกเลิกการใช้มติ ครม. 30 มิถุนายน 2541 ซึ่งได้สร้างความไม่ชอบธรรมต่อการพิสูจน์ที่ทำกินของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านที่อยู่มาก่อนการประกาศกฎหมายกำหนดพื้นที่ของรัฐต้องกลายเป็นผู้บุกรุก รวมถึงทำให้ชุมชนที่รักษาป่าไว้ได้ดีต้องเป็นผู้เสี่ยงต่อการต้องออกจากพื้นที่เพราะรัฐต้องการกันเป็นป่าอนุรักษ์ ขณะที่พื้นที่ป่าถูกทำลายลงมาก กลับไม่มีผลอะไร ทำให้ชาวบ้านต้องได้รับผลกระทบนี้มากกว่าแสนคนทั่วประเทศ เป็นต้น

7.3.3 การดำเนินการของภาคเอกชนดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อ สังคม ชุมชน และรักษาสีเขียว (Corporate Social Responsibility: CSR) เป็นอีกความเคลื่อนไหวที่ค่อนข้างจะมาแรงในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เหตุผลหนึ่งอาจเกิดจากเงื่อนไขของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีข้อกำหนดเรื่องดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม จึงทำให้บริษัทขนาดใหญ่หันมาทำกิจกรรมเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่ามีการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะการปลูกป่ากันมากขึ้น เช่นบริษัท ปตท. มีการจัดตั้งสถาบันการปลูกป่า มีการดำเนินโครงการจิตอาสายั่งยืนปลูกป่า 1 ทิม 1 ไร่ โครงการพัฒนาเครือข่ายองค์กรราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป) รอบแปลงปลูกป่าพื้นที่ปลูกป่า ปตท. ทั่วประเทศ เพื่อให้เห็นว่ามีความยั่งยืนไม่ใช่เป็นการดำเนินงานแค่เป็นการประชาสัมพันธ์

7.4 ประเด็นปัญหาพร้อมของการดำเนินการ

7.4.1 ประเด็นปัญหาพร้อมของการขัดแย้งในสิทธิ

การขัดแย้งในสิทธิของการบริหารจัดการพื้นที่แต่ละประเภทภายใต้กฎหมายและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่แตกต่างกันไปยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญ เช่นการถือครองที่ดินที่อยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรในป่าอนุรักษ์ การให้คำนิยาม ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่มีต่อพื้นที่ป่าสงวน ป่าอนุรักษ์ แหล่งน้ำธรรมชาติ พื้นที่ภูเขา เป็นต้น ประเด็นเหล่านี้ก่อให้เกิดช่องว่างของอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของหรือแย่งกันเป็นเจ้าของ ทำให้การดำเนินงานไม่บูรณาการ

ความขัดแย้งในสิทธิยังจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับการให้คำจำกัดความ (definition) ในการทำงานเช่น ความหมายของคำว่า ป่าไม้ หรือ พื้นที่สีเขียว ที่แต่ละหน่วยงาน/กฎหมาย/นโยบาย อาจจะทำให้ความหมายหรือขอบเขตที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นเมื่อนำตัวเลขมาคิดคำนวณในตัวชี้วัดจึงเกิดความคลาดเคลื่อน

7.4.2 ประเด็นปัญหาพร้อมของตัวชี้วัด

7.4.2.1 ยังไม่มีความจำเพาะ (specific) ของดัชนีชี้วัด โดยเฉพาะ นิยาม คำจำกัดความ ดังนั้นเมื่อเก็บข้อมูลจึงทำให้มีค่าที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละหน่วยงาน

7.4.2.2 ข้อมูลมีความขัดแย้งหรือไม่ตรงกันในระหว่างหน่วยงานต่างๆ

7.4.2.3 ข้อมูลตัวชี้วัดไม่มี หรือไม่สามารรถเข้าถึงได้โดยสาธารณะ เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ขัดข้อง ซบซ้อน เข้าถึงยาก หรือต้องร้องขอจากหน่วยงาน

7.4.2.4 ข้อมูลมีความล่าช้าในเรื่องเวลา (Time lag) ระหว่างการเก็บข้อมูลกับการนำข้อมูลมาใช้ 2-3 ปี ทำให้เมื่อนำมาใช้เป็นดัชนีชี้วัดจึงมีผลต่อความน่าเชื่อถือในการตัดสินใจ

7.4.2.5 ไม่มีข้อมูลหรือต้องใช้ต้นทุนที่สูงในการจัดเก็บข้อมูล ทำให้การติดตามตรวจสอบดัชนีชี้วัดทำได้ยาก ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน

7.4.3 ประเด็นปัญหาพร้อมของการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติ

ปัญหาของมาตรการทุกประเภทในภาครัฐ คือการขาดแรงจูงใจที่จะทำให้ประชาชนได้ร่วมดำเนินการ แต่ในทางกลับกันจะเกิดการต่อต้านหากการดำเนินการดังกล่าวไปขัดแย้งกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม หรือการสูญเสียการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติถึงแม้ว่าจะมีพฤติกรรมดำเนินการดำเนินชีวิตบางอย่างที่ต้องปรับเปลี่ยน เช่นการล่าสัตว์ป่าเพื่อเป็นอาหาร การเผาป่าเพื่อทำการเกษตร เป็นต้น แต่การปรับเปลี่ยนเหล่านั้นจะต้องเป็นไปอย่างสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจและแรงจูงใจให้กับประชาชนที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมนั้นด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้จาก การให้มีการปลูกป่าไม้มีค่า เช่นไม้สัก ในพื้นที่ดินตนเอง แต่เมื่อจะนำไปใช้ประโยชน์กลับต้องไปขออนุญาต จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

7.5 มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย

การที่จะทำให้อัตราดัชนีชี้วัดของเป้าหมายที่ 15 บรรลุนั้น มาตรการต่างๆที่บูรณาการกันจะมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นตัวชี้วัดตั้งต้นว่าจะดำเนินการอย่างไรที่จะทำให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจพอจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย ซึ่งที่ผ่านมามักจะอยู่ในมือของหน่วยงานราชการในการขับเคลื่อนมาตรการ ทำให้กรอบการคิดจะติดตามอยู่ในแบบราชการโดยเฉพาะเน้นการป้องกันและปราบปราม จึงเป็น

นโยบาย/มาตรการที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา อันเนื่องมาจากการขาดการวิเคราะห์และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ใช้ประโยชน์ เช่นนโยบายการทวงคืนผืนป่า

ในปัจจุบันมีเครื่องมือในเชิงนโยบาย/มาตรการที่ค่อนข้างหลากหลายในการที่นำมาใช้เพื่อส่งเสริมการดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ 15 แต่ปัจจัยความสำเร็จอยู่ที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องเปลี่ยนกรอบวิธีการคิดให้ออกจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถือกฎหมาย ดึงเอาประชาชน/ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางมากขึ้น

7.5.1 มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์

7.5.1.1 การลงทุนโดยภาครัฐ ในโครงการที่เป็นกิจกรรมที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน เช่นการสร้างแหล่งน้ำ การสร้างแนวป้องกันความเสียหายในพื้นที่ (เช่น รั้ว แนวเขื่อน ฯลฯ)

7.5.1.2 การลงทุนในรูปแบบ Public-Private-Partnership โดยดึงให้เอกชนรายใหญ่ หรือชุมชนในท้องถิ่นร่วมลงทุน รวมทั้งผ่านหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาล อบจ. หรือการขายหุ้นให้กับภาคเอกชนโดยตรงในรูปของบริษัทประชารัฐ รวมทั้งการรวมตัวของประชาชนเพื่อจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคม

7.5.1.3 การจัดตั้งแหล่งเงินทุนส่วนท้องถิ่นในรูปของ Micro Finance เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงโดยเน้นการนำไปใช้เพื่อปรับปรุง/พัฒนาเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่การปรับปรุงทรัพยากรโดยภาคประชาชน

7.5.1.4 มาตรการด้านภาษีที่ดิน มาตรการนี้ได้มีการนำเสนอผ่านหลายรัฐบาลถึงการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินของผู้ถือครองรายใหญ่ และการที่ภาคเกษตรกลายเป็นผู้ไม่มีสิทธิในที่ทำกิน เกษตรกรถือครองที่ดินในการทำการเกษตรขนาดเล็ก มาตรการเหล่านี้ต้องเร่งรัดให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม

7.5.2 มาตรการทางสังคม

7.5.2.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนจากฐานล่าง ผ่านโครงสร้างเชิงสังคมที่เป็นทางการ เช่นองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นทางการ เช่นกลุ่มชาวบ้าน กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน ฯลฯ จะทำให้เกิดการเข้าถึงและสร้างการมีส่วนร่วม

7.5.2.2 การส่งเสริมการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงยังถือว่าเป็นหลักการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชนด้วยหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

7.5.3 มาตรการด้านกฎหมาย

7.5.3.1 การลดความขัดแย้งในสิทธิของการใช้ทรัพยากร โดยการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีความขัดแย้งกันในเรื่องอำนาจ สิทธิ และหน้าที่ โดยเฉพาะทรัพยากรหลัก คือ น้ำ ดิน และ ป่าไม้

7.5.3.2 ศึกษาความเป็นไปได้ในการออกกฎหมายหรือกำหนดระเบียบหรือแนวทางของการจัดการข้อมูลตัวชี้วัดของเป้าหมายที่ 15 หรือรวมทั้ง SDGs เป้าหมายอื่นๆ โดยอาจจะทำเป็น SDGs Information Center ให้มีมาตรฐานในการจัดเก็บข้อมูล (Metadata) การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์ ของข้อมูลพื้นฐานและตัวชี้วัดให้สอดคล้องกัน ซึ่งจะทำให้การประมวลผลเพื่อการติดตามตรวจสอบเป้าหมายต่างๆ เป็นไปด้วยความรวดเร็วรวมทั้งการติดตามความคืบหน้าของมาตรการต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนจะช่วยให้มีข้อมูลที่ดี และมากพอในการบริหารงาน SDGs

มาตรการต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมานี้ บางส่วนก็อยู่ระหว่างการดำเนินการของรัฐบาลในยุคปัจจุบัน (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เช่นบริษัทประชารัฐ แต่ก็ยังไม่มี ความชัดเจนในการดำเนินการว่าจะสามารถนำมาประยุกต์ในด้าน

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างไร มีกฎหมายหลายฉบับ เช่น ป่าชุมชนก็อยู่ระหว่างการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งก็ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะออกมารูปใด เพราะเรื่องนี้มีการดำเนินการและผลักดันมากกว่า 20 ปี

ภาครัฐจะต้องมองภาพไปในอนาคตถึงบทบาทของชุมชนผ่านปัจเจกชน กลุ่ม/ชมรม และองค์กรปกครองท้องถิ่น (อบต. เทศบาล อบจ.) และแก้ไขบทวนนโยบาย กฎหมาย และมาตรการเฉพาะให้สอดคล้องกัน เช่นการจัดการพื้นที่ป่าชุมชนที่ชาวบ้านสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เป็นแหล่งอาหาร เชื้อเพลิง แหล่งเรียนรู้ แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า รวมทั้งยังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดรายได้มาบำรุงรักษาพื้นที่อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณภาครัฐ การแบ่งปันพื้นที่ที่ถือกรรมสิทธิ์มาเป็นพื้นที่ปลูกป่าภายในชุมชนแบบสมัครใจของประชาชนเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในระดับชุมชน อำเภอ และจังหวัด การร่วมมือของชุมชนในลักษณะเช่นนี้จะต้องมีรากฐานของการกระจายอำนาจที่เข้มแข็ง นั่นคือผู้ให้อำนาจเปิดใจให้กว้างและผู้รับอำนาจมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

บทที่ 8

สรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

8.1 สรุป

เป้าหมายที่ 15 ชีวิตบนแผ่นดิน (life on land) ครอบคลุม ปกป้อง (protect) ฟื้นฟู (restore) และการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบอยอย่างยั่งยืน (promote sustainable use of terrestrial ecosystems) การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (sustainably manage forests) การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (combat desertification) และยุดิ และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เสื่อมโทรม (reverse land degradation) และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (halt biodiversity loss)

ประเทศไทยตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศคือ 40% พบว่ามีความพยายามมากกว่า 40 ปีที่ผ่านมา ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายนี้ได้ ซึ่งเป้าหมายนี้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ชัดเจนในเป้าหมายที่ 15 ของ SDG แต่อย่างไรก็ตามเจตนารมณ์ของ SDGs ประสงค์ที่จะเห็นการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับการใช้และดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และก็เป็นจุดมุ่งหมายของนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบันเช่นกันที่จะนำพาประเทศไปสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้นจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าการพัฒนาใดๆที่กำลังดำเนินการอยู่ และเป็นแผนการในอนาคต จะต้องทำให้ทรัพยากรธรรมชาติของชาติที่เป็นประโยชน์ให้กับคนในชาติ และมวลมนุษยชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ร้อยหรือลงไปอีก ประเด็นในเรื่องพื้นที่ป่าไม้จึงเป็นประเด็นที่สำคัญมากต่อนัยของการพัฒนาประเทศ และการบรรลุเป้าหมาย SDGs

ประเทศไทยได้ดำเนินการะกิจการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 15 ภายใต้การดูแลของหลายหน่วยงาน เช่น กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมพัฒนาที่ดิน กรมทรัพยากรน้ำ กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น และมีกฎหมาย ที่มารองรับการดำเนินการต่างๆ มากมาย การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพแตกต่างกันไป พบว่าภาพรวมของข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการจากหลายภาคส่วน บางส่วนมีข้อมูลที่ติดตามได้ แต่ส่วนมากข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบของการรายงานเป็นปี ขาดความต่อเนื่อง รวมถึงมาตรฐานการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งอาจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ข้อมูลกระจัดกระจาย ไม่ทันสมัย และติดตามยาก ปัญหาและอุปสรรคของดัชนีชี้วัดในเป้าหมายที่ 15 คือ การขาดการทำงานอย่างบูรณาการของภาคส่วนต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม และมีเป้าหมายร่วมกัน ทั้งเชิงพื้นที่ กิจกรรม ช่วงเวลา นิยาม ความหมายของตัวชี้วัด กฎหมาย/ระเบียบ ต่างๆ อยู่ในมือของภาครัฐ เป็นส่วนมาก และยังขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่นๆ มากพอและอย่างทั่วถึง เช่นภาคประชาสังคม ทำให้เกิดการไม่ยอมรับในกฎหมาย จนเป็นการต่อต้านการบังคับใช้กฎหมาย

ในรายงานนี้ได้มีการวิเคราะห์และเรียงลำดับความสำคัญของตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้โดยเรียงจากที่มีศักยภาพจากมาก-ปานกลางคือ ดัชนีที่ 15.3.1 สัดส่วนของพื้นที่เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ทั้งหมด ดัชนีที่ 15.1.1 สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด ดัชนีที่ 15.1.2 สัดส่วนของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพื้นที่บนบกและน้ำจืดที่ครอบครองพื้นที่คุ้มครองโดยระบบนิเวศต่างๆ และ ความคืบหน้าการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน และสำหรับตัวชี้วัดที่อยู่ในระดับปานกลาง-น้อย คือ 15.7.1 สัดส่วนของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบนำเข้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย ดัชนีที่ 15.b.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์

ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศที่ยั่งยืน ดัชนีที่ 15.4.1, 15.4.2, 15.5.1, 15.6.1 มีค่าคะแนนเท่ากัน และ ดัชนีที่ 15.8.1, 15.9.1, 15.a.1 และ 15.c.1 มีค่าคะแนนเท่ากันที่ต่ำสุด ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคือ องค์กรความรู้ ในเชิงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเชิงสังคม ข้อมูลสถิติ หน่วยงานที่รับผิดชอบ กฎหมาย การจัดสรรทรัพยากรอย่าง พอเพียง

ในภาพรวม เป้าประสงค์หลักของ SDGs/ IUCN ได้กำหนดไว้ในเป้าที่ 15 (รวมทั้งเป้าหมายอื่นๆ) เป็นผลลัพธ์ (outcome) มากกว่าที่จะเป็นผลผลิต (output) โดยที่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน และส่วนมากตัวชี้วัดจะเป็นลักษณะของอัตรา (rate) การเปลี่ยนแปลง แต่จากข้อมูลและการดำเนินการของประเทศไทยที่ผ่านมา มีข้อมูล/สถิติ บางช่วง/บางปี แต่ขาดข้อมูลต่อเนื่อง หรือข้อมูลรายคาบปี ที่จะนำมาคิดถึงการเปลี่ยนแปลงแต่ละตัวชี้วัด หรือทำการศึกษา/วิจัย เฉพาะกรณี และเป้าประสงค์แต่ละเป้าประสงค์ของ SDGs มีผลกระทบต่อเป้าหมายอื่นๆ ด้วย

ดังนั้นหากประเทศไทยต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายที่ 15 ประเด็นที่สำคัญคือต้องเปลี่ยนแนวความคิด และวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นภาพใหญ่ของ SDGs มีการใช้ข้อมูลกลางร่วมกัน เช่นขอบเขตของประเทศ พื้นที่ที่ถูกต้องและ อ้างอิงอย่างเดียวกัน ข้อมูลต้องทันสมัยและสามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากที่ดินเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และ สิ่งมีชีวิตต้องอาศัยที่ดินเป็นที่ดำเนินกิจกรรม ดังนั้นการที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในเรื่องพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่อนุรักษ์ ทุกภาคส่วนต้องเข้ามาร่วมกันให้ความคิดเห็นและยึดประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ การจะใช้กฎหมาย หรือกลไกด้านเศรษฐศาสตร์เข้ามาขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย ที่ 15 ต้องทำอย่างรอบคอบ ยุติธรรม เสมอภาคและ เท่าเทียม

8.2 อุปสรรคและข้อขัดข้อง

8.2.1 ข้อมูล ในการดำเนินการวิจัยพบว่า ปัญหาการติดตามข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องที่ เข้าถึงได้ยากมาก ทั้งจากเรื่องเทคโนโลยี เว็บไซต์ข้อมูลไม่ทันสมัย ข้อมูลไม่ถูกปรับปรุง ไม่มีการอ้างอิงปีและหน่วยงาน ที่ดำเนินการเก็บวิธีการเก็บข้อมูล

8.2.2 การทำงานที่ซ้ำซ้อนของหน่วยงานกับข้อมูลบางส่วน ทำให้การอ้างอิงข้อมูลไม่มีความชัดเจน และความ น่าเชื่อถือของข้อมูล

8.2.3 การสั่งการในระบบราชการ ยังยึดติดกับรูปแบบที่เป็นกระดาษ ถึงแม้ว่าประเทศต้องการที่จะพัฒนา เป็น ไทยแลนด์ 4.0 แต่ระบบการทำงานยังไม่สามารถที่จะเข้าใจ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ใช้ในการทำงานไม่ทันสมัย เพื่อจะเพิ่มประสิทธิภาพ และระยะเวลาในการประสานงานต่างๆ

8.3 ข้อเสนอแนะ

8.3.1 โอกาส ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศ/กรอบการเจรจา มากมาย และแต่ละ อนุสัญญาก็จะมีเงื่อนไข หรือเป้าหมายที่จะบรรลุอนุสัญญาฯ ต่างๆที่อาจมีความคล้ายคลึง เช่น ปริญญาอนุสัญญาว่าด้วยป่าไม้ ซึ่งมีกรมป่าไม้เป็นหน่วยงานประสานงานหลัก โดยมีเป้าหมาย ในปี 2020 ลดการตัดไม้ลงให้ได้ 50 % และ ปี 2030 จะต้องไม่มีการตัดไม้ หรือข้อตกลงปารีส ที่ประเทศไทยเข้าร่วมลงนามที่จะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือน กระจกด้วยความสมัครใจ เพื่อที่จะไม่ให้อุณหภูมิโดยเฉลี่ยสูงมากไปกว่า 2 องศาเซลเซียส โดยที่ประเทศไทยได้เสนอว่าจะเพิ่มประสิทธิภาพของภาคการขนส่ง และภาคการใช้พลังงาน ที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งถ้าพิจารณา ในความเป็นไปได้ร่วมกัน ภาคป่าไม้จะเป็นภาคที่มีการลงทุนต่ำแต่สามารถดูดซับก๊าซเรือนกระจกในอยู่ทั้งในดินและบนดิน ได้ อาจจะเป็นทางเลือกที่ดีที่จะขับเคลื่อนประเทศไปสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้เป็นอย่างดี หรือแม้แต่ใน

อนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ ภายใต้เป้าหมายของไอจี ที่ต้องการให้มีการอนุรักษ์แหล่งน้ำบนบก ร้อยละ 17 เป็นต้น เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นขององค์กรระหว่างประเทศต่างๆ มีเจตนารมณ์ที่จะให้ทรัพยากรธรรมชาติบนโลกนี้ได้รับการดูแล และใช้อย่างยั่งยืน ประเทศไทยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ควรที่จะนำแผนหรือเป้าหมายเหล่านี้มาร่วมกันดำเนินการ เพื่อที่จะได้บรรลุทุกเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และโดยที่ีมีความร่วมมือจากทุกๆ ภาคส่วน คือ ประชาชนในพื้นที่ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อที่จะให้การดำเนินงานเป็นภาระของหน่วยงานรัฐเพียงอย่างเดียว

8.3.2 นอกจากนี้อาจจัดทำโครงการนำร่องเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัด เช่น โครงการของกรมพัฒนาที่ดิน ที่จะจัดทำตัวชี้วัดที่ 15.3.1 พื้นฟูที่ดินและดินที่เสื่อมโทรม หรือการเพิ่มพื้นที่ป่า ผ่านโครงการนำร่องที่ จังหวัดน่าน หรือที่ลุ่มน้ำแม่แจ่ม เป็นต้น เนื่องจากทั้งสองพื้นที่นี้ในช่วง 4-5 ปี ที่ผ่านมา เป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างวิกฤตเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพดบนพื้นที่สูง

8.3.3 มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ กฎหมาย และสังคม หน่วยงานภาครัฐที่ส่วนมากถือกฎหมายอยู่ในมือต้องมีการทบทวน และปรับเปลี่ยนระบบแนวความคิด ที่ส่วนมากเป็นหน่วยงานปฏิบัติ มาเป็นหน่วยงานช่วยกำกับดูแล และอำนวยความสะดวก ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสานงานกับองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ช่วยเป็นพลังขับเคลื่อน ผ่านกิจกรรม โครงการต่างๆ โดยที่เอื้อประโยชน์ต่อประเทศชาติร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมป่าไม้. (2558). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร โครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2556-2557
- กรมพัฒนาที่ดิน. (2560). ประชุมคณะอนุกรรมการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ด้านวิชาการ ครั้งที่ 1/2560 Online] สืบค้นจาก http://www.ldd.go.th/www/lek_web/news.jsp?id=18712. [10 พฤษภาคม 2560].
- กฤษฎา บุญชัย. (2556). ป่าชุมชนกับทิศทางการปฏิรูปโครงสร้างสังคมที่ยั่งยืนและเป็นธรรมในป่าชุมชนไทย ระเบียบวาระ (บรรณาธิการ) ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (RECOFTC) บริษัทดูมายเบส จำกัด
- กองบริหารจัดการที่ดิน. (2559). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการปรับปรุงกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรดินและที่ดิน สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2552). พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม[Online]. สืบค้นจาก http://chm-thai.onep.go.th/chm/convention/nagoya_protocol.html. [2 มีนาคม 2560].
- มูลนิธิสืบนาคะเสถียร สืบค้นจาก http://www.seub.or.th/index.php?option=com_content
- สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ. (2555). การแบ่งพื้นที่คุ้มครองของไทย [Online]. สืบค้นจาก http://chm-thai.onep.go.th/chm/protected/protected_thai.htm. [16 กุมภาพันธ์ 2560]
- สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ. (2555). สถานภาพ [Online]. สืบค้นจาก <http://chm-thai.onep.go.th/chm/pa/Detail/status.html>. [16 กุมภาพันธ์ 2560]
- สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน. (2553). ความเสื่อมโทรมของที่ดิน และการจัดการแก้ไข [Online]. สืบค้นจาก <http://www.ldd.go.th/Thai-html/Work12/Project3/PDF/All.pdf>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].
- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. (2549). ดินปัญหาของประเทศไทย [Online]. สืบค้นจาก http://oss101.ddd.go.th/web_standard/_doc_std/problemsoils/D_problemsoils.pdf. [14 กุมภาพันธ์ 2560].
- มานพ เลahrtประเสริฐ. (มปป). เอกสารวิชาการ ไซเตส (CITES) กับประเทศไทย ของ เอกสารวิชาการ ไซเตส (CITES) กับประเทศไทย
- อัษฎาพร ไกรพานนท์. (2556). (บรรณาธิการ) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน. สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. กรุงเทพฯ
- อนุวัฒน์ นทีวัฒนา. (2551). พื้นที่คุ้มครองทางทะเลในประเทศไทย : เป้าหมายปี ค.ศ. 2010/2012 ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ. 239 หน้า

ภาษาอังกฤษ

- Dudley, N., and Stolton, S. (eds). (2008). Defining protected areas: an international conference in Almeria, Spain. Gland, Switzerland: IUCN. 220 pp.

- FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS (FAO). (2015). global forest resource assessment: desk reference
- Geist, H.J., and Lambin, E.F. (2001). What drives tropical deforestation LUCR Report series, 4, LUCR (Land Use and Cover Change), Louvain-la-Neuve, Belgium
- Keenan, R.J., Reams, G.A., Achard, F., de Freitas, J.V., Grainger, A., and Lindquistf, E. (2015). Dynamics of global forest area: Results from the FAO Global Forest Resources Assessment. Forest Ecology and Management, 352: 9-20.
- Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand. (2016). A PRACTICAL APPROACH TOWARD SUSTAINABLE DEVELOPMENT. Bangkok
- Millennium Ecosystem Assessment. (2005). Ecosystems and Human Well-being: Synthesis. Island Press, Washington, DC.
- Ministry of Natural Resources and Environment, Thailand. (2014). Thailand fifth National Report on the Implementation of Convention on Biological Diversity [Online]. Available: http://chm-thai.onep.go.th/chm/Doc/Publication/National-Report5/National_Report_5th.pdf. [5 March 2560].
- Moore, P., Prompinchompoo, C., and Beastall, C.A. (2016). CITES Implementation in Thailand: A review of the legal regime governing the trade in great apes and gibbons and other CITES-listed species. TRAFFIC. Petaling Jaya, Selangor, Malaysia
- Morley, R.J. (2000) Origin and Evolution of Tropical Rain Forest. Wiley.
- SDSN and Bertelsmann Stiftung, 2016 สืบค้นจาก <http://www.sdgindex.org/assets/files/2016/2016-SDG-Index-and-Dashboards-Report--full.pdf>
- SDSN and Bertelsmann Stiftung, 2017 สืบค้นจาก <http://www.sdgindex.org/assets/files/-2017/2017-SDG-Index-and-Dashboards-Report--full.pdf>

Website

- <http://rainforest.mongabay.com>
- <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-Goals/>
<http://www.un.org>
- <http://sdgindex.org>
<http://sustainabledevelopment.un.org/sdgs>
- <http://www.protectedplanet.net>
- <http://www.birdlife.org/datazone/site/search>
- <http://www.zeroextinction.org>
- <https://www.ibat-alliance.org/ibat-conservation/login>

BirdLife International (2017). Country profile: Thailand. Available from

:<http://www.birdlife.org/datazone/countrythailand>

<http://chm-thai.onep.go.th/chm/protected/definition.htm>)

<http://www.onep.go.th>

<http://www.protectedplanet.net/>

<http://birdlife.org/datazone/site/search>.

<https://www.ibat-alliance.org/ibat-conservation/login>.

<https://mls.planttreaty.org/itt/index.php?r=stats/pubStats>

<http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=3&chap=5&page=t3-5-infodetail03.html>

<http://chm-thai.onep.go.th/chm/protected/index.htm> (cleaning house mechanism พื้นที่คุ้มครอง)

สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

<http://stories.undp.org/supporting-malis-women-to-adapt-to-climate-change>

<http://stories.undp.org/removing-the-obstacles-for-women-farmers>

<http://stories.undp.org/learning-to-restore-and-protect-azerbajians-farmlands>

<http://stories.undp.org/cultivating-change-in-papua>

<http://stories.undp.org/water-in-myanmars-dry-zone>

<http://transbordernews.in.th/home/?p=8821>

ภาคผนวก
แบบชี้แจงตามที่คุณผู้ทรงคุณแนะนำ

คำชี้แจงข้อเสนอแนะโครงการร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ เป้าหมายที่ 15 การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็น ทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและพื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ	คำชี้แจงนักวิจัย
บทที่ 1: บทนำ	บทที่ 1: บทนำ
<ul style="list-style-type: none"> - การอ้างอิงเว็บไซต์ ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องหลักตามระบบการอ้างอิง (ตรวจสอบทั้งเล่ม) 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการเขียนให้ถูกต้องหลักระบบการอ้างอิงแล้วทั้งเล่ม
<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบการสะกดคำบางตัว เช่น แอฟริกา ไม่ใช่ ออฟริกา (ตรวจสอบทั้งเล่ม) 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบและปรับปรุงแล้ว
<ul style="list-style-type: none"> - คำว่า “เป้าหมาย (Goal)” ควรใช้ G เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบและปรับปรุงแล้ว
บทที่ 2: นิยามและความหมายของเป้าประสงค์ (Target) และตัวชี้วัด (indicator) ภายใต้เป้าหมายที่ 15 และความสอดคล้องกับบริบทประเทศไทยเนื้อหา	<ul style="list-style-type: none"> - ทำการเรียงหัวข้อใหม่
<ul style="list-style-type: none"> - ควรจัดเรียงบรรทัด และวรรคให้อ่านง่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการแล้ว
<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ตัวอักษรผสมตัวเลขในการแบ่งประเภท (หน้า 14) ทำให้ผู้อ่านสับสนได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับเปลี่ยนแล้ว
<ul style="list-style-type: none"> - ควรเพิ่มเติมประเด็นเกี่ยวกับ cross-cutting หากเป้าประสงค์หรือตัวชี้วัดในเป้าหมายที่ 15 มีความเกี่ยวข้องหรือมีความคล้ายคลึงและซ้ำกับเป้าประสงค์และตัวชี้วัดในเป้าหมายอื่นๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าการที่ประเทศไทยจะขับเคลื่อน SDGs พวกเราก็ควรที่จะขับเคลื่อนทุกๆ เป้าหมายไปพร้อมๆ กัน 	<ul style="list-style-type: none"> -เพิ่มเติม ในหัวข้อที่ 2.31 หน้า 43
บทที่ 3: สถานะปัจจุบันของเป้าหมายที่ 15 ในบริบทประเทศไทย	
<ul style="list-style-type: none"> - ตารางในลักษณะที่เป็นคุณสมบัติหรือตัวเปรียบเทียบควรเน้นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถนำมาใช้งานร่วมกัน ดังนั้นเสนอให้คณะวิจัยเพิ่มรายชื่อ “ผู้ให้ข้อมูล” ในลักษณะที่เป็นข้อมูลพื้นฐานรวมถึงระบุสถานะของแต่ละเป้าประสงค์หรือตัวชี้วัดของประเทศไทยว่าแต่ละตัวอยู่สถานะไหนถึงจุดไหนแล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้เพิ่มเติมผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากได้อ้างอิงไว้ที่ด้านล่างของตารางแล้ว - เนื่องจากตัวชี้วัดแต่ละตัวชี้วัดประเทศไทยยังไม่ได้ตั้งเป้าหมาย ยกเว้นพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้นจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยอยู่ที่จุดไหน และการวิจัยครั้งนี้เป็นการเริ่มต้นการประเมินสถานภาพของข้อมูล กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ของประเทศไทย โดยเน้นที่หน่วยงานภาครัฐ
<ul style="list-style-type: none"> - ให้ทางนักวิจัยระบุ ว่า ข้อมูลใดมีหรือข้อมูลใดไม่มีเพื่อสามารถนำไปแก้ไขปัญหาได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้อธิบายไว้ในเนื้อหาพอสมควรถึงข้อมูล ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งทาง IUCN ได้เสนอ

	แนวความคิด วิธีการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลไว้เป็นแนวทาง เกือบทุกตัวชี้วัดหน่วยงานภาครัฐ/หรือในอนาคตภาคประชาสังคม ภาคเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการสามารถนำมาใช้หรือประยุกต์กับข้อมูลของตัวชี้วัดนั้นๆ
บทที่ 4: การดำเนินการของภาคส่วนต่างๆ ในปัจจุบันเกี่ยวกับเป้าหมายที่ 15 ในบริบทประเทศไทย	
<ul style="list-style-type: none"> - หน้า 75 หน่วยงานสนับสนุนควรเขียนชื่อหน่วยงานเต็มแล้วจึงวงเล็บตัวย่อ (เฉพาะที่เจอครั้งแรกในบทนั้นๆ) จากนั้นจึงใช้ตัวย่อแทนชื่อเต็มได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการแล้ว
<ul style="list-style-type: none"> - เป้าประสงค์ที่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องควรเขียนกำกับว่า “ไม่มีข้อมูลหรือไม่พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้เขียนกำกับไว้แล้ว
<ul style="list-style-type: none"> - มีการทบทวนวรรณกรรมของภาคการศึกษา ประชาสังคม หรือเอกชนเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ 15 หรือไม่ เช่นการเก็บข้อมูลแยกจากภาครัฐหรือการวิจารณ์การดำเนินการของภาครัฐ หากมีควรเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมข้อมูลของภาคประชาสังคม ไว้ในบทที่ 4 หัวข้อ 4.17 หน้า 116
บทที่ 5: ความพร้อมของประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายที่ 15	
<ul style="list-style-type: none"> - ถ้าเป็นไปได้ควรอ้างอิงถึงข้อมูลความพร้อมของประเทศอื่นๆเล็กน้อยเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย (คล้ายๆ กับบทที่ 7 หน้า 98) เพราะในกรณีที่ไม่รู้ว่าในระดับสากลไปถึงไหนแล้ว จะรู้ได้อย่างไรว่าประเทศไทยมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด 	<ul style="list-style-type: none"> - ยังไม่ได้ทำการเพิ่มเติมในส่วนนี้ เนื่องจากได้ตรวจสอบรายงานล่าสุด SDG-dashboard, 2017 ที่ได้มีการจัดอันดับ พบว่า ตัวชี้วัดมีความแตกต่างไปจากในการจัดอันดับของ ปี 2016 อย่างไรก็ตามในการดำเนินการของประเทศไทย ควรที่จะใช้แนวทางที่ UN ได้แนะนำให้ เป็น guideline ในการดำเนินการ และ เจตนารมณ์ ของ การจัดทำ SDG เพื่อที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลง และมีการตรวจประเมินได้ ดังนั้นประเทศไทยควรที่จะทบทวนข้อมูลของตนเองในประเทศให้ชัดเจน การเทียบเคียงกับประเทศอื่น จากรายงานล่าสุด พบว่า IUCN มีการคิดคำนวณที่ละเอียดขึ้นของแต่ละตัวชี้วัดให้เป็นช่วง ซึ่งมีทั้งในระดับโลก และแยกออกมาแต่ละภูมิภาค

<ul style="list-style-type: none"> - ควรเพิ่มเติมบทความที่เอ่ยถึงความจริงที่ว่า “ที่ผ่านมาในส่วนของเครื่องมือทางกฎหมายและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ไม่ได้ทำให้เกิดแรงจูงใจทางปฏิบัติ” เช่นจากการสั่งห้ามทำให้ไม่ในปราศาศูงขึ้นเพราะเครื่องมือไม่ตรงกับ Human behaviour 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้เพิ่มเติมในส่วนของเนื้อหาบทที่ 7
<p>บทที่ 6: การจัดลำดับความสำคัญ</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ควรเพิ่มเติมการจัดลำดับ 30 เป้าประสงค์เร่งด่วน (พร้อมทั้งเขียนกำกับไว้เลยว่าเป้าที่ 15 มีเป้าประสงค์ใดติด 30 เป้าประสงค์เร่งด่วน) และทางผู้เขียนต้องเน้นย้ำผู้อ่านถึงนัยยะความเร่งด่วนและความพร้อมของเป้าประสงค์ อีกทั้งยังต้องเน้นย้ำว่าทุกเป้าประสงค์(ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของประเทศไทย) ในทุกเป้าหมายมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้สำเร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการแล้ว
<ul style="list-style-type: none"> - การจัดลำดับความสำคัญของประเทศไทย ประเภท Quick win อยากเสนอโมเดลที่น่าจะมีข้อมูลมากมายที่น่าจะนำมาเสนอการจัดการพื้นที่ป่าไม้อย่างยั่งยืนได้ เนื่องจากมีหลายภาคส่วนเข้าร่วมดำเนินการร่วมกัน รวมถึงเพื่อให้เห็นกรอบและแผนงานในระยะ 15 ปี ได้อย่างชัดเจนได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการทบทวน และมีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงสถานภาพของประเทศไทย ดังนั้นจึงได้เสนอประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำไว้ในส่วนของบทที่ 8
<p>บทที่ 7: การสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับมาตรการทางเลือกด้านเศรษฐกิจ สังคมและกฎหมาย เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ 15</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการทบทวนวรรณกรรมจากภาคประชาสังคมและการศึกษาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าภาคการศึกษาได้มีการดำเนินการไปถึงไหนแล้วเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายที่ 15 และมาตรการด้านเศรษฐกิจ สังคมและกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมแล้ว
<ul style="list-style-type: none"> - หน้า 100 มาตรการด้านเศรษฐกิจ สังคมและกฎหมาย หากมีข้อมูลก็ควรเพิ่มเติมว่ามีการเคลื่อนไหวไปถึงไหนแล้ว เช่นการส่งเสริมในการปรับตัวด้วยความรู้ท้องถิ่นช่วยอะไรกับเป้า 15 แล้วคืบหน้าไปถึงไหนแล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้นำเสนอข้อมูลบางส่วนแต่ยังไม่ได้ลงลึกเนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลาของการดำเนินการวิจัยครั้งนี้
<ul style="list-style-type: none"> - ควรเสนอเพิ่มเติมในแง่ของการใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะเรื่องการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและการ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมไว้ในบทที่ 7 และ 8

เพิ่มความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ อยากเสนอบทบาทขององค์กรปกครองท้องถิ่น	
บทที่ 8: บทสรุป	
- ค่อนข้างสั้น ควรมีการทบทวนและเพิ่มข้อมูลสำคัญของรายงานในบทนี้มากขึ้น	- เพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนแล้ว
- เสนอให้ใช้โอกาสในการใช้ข้อมูลงานวิจัยเพื่อนำเสนอในประเด็นการจัดระเบียบการใช้ทรัพยากรโดยการเจรจาในเวทีต่างๆ เช่นเวทีอนุสัญญาฯ ทุกอนุสัญญาฯ ที่สามารถใช้ได้ในเรื่องของป่า ได้แก่ 3 อนุสัญญาที่ไม่ได้มีการ synergy กันจึงอยากเสนอในประเด็นที่ยังไม่ให้อุณหภูมิกิน 2 องศา ซึ่งได้มีการเสนอด้านพลังงานและเทคโนโลยีไปมากแล้ว แต่ล่าสุดได้มีการเสนอไปว่า ป่าน่าจะมีพลังในการดูดซับได้มาก โดยปฏิญญานครนิวยอร์กว่าด้วยป่าไม้ที่ได้เข้ามาในประเทศไทยนั้นน่าจะช่วยให้ป่าเข้าไปในกลไกฯ ในการแก้ไขปัญหาซึ่งกรมป่าไม้เป็นเจ้าภาพในปี 2020 ลดการตัดไม้ทำลายป่าได้ 50% และปี 2030 จะต้องไม่มีการตัดไม้ทำลายป่าอีกเลย อย่างที่ได้เห็นจากข้อมูลว่าในปัจจุบันเราทำได้แค่ 32% ป่าอนุรักษ์โดยกรมอุทยานฯ ทำได้ 26% และป่าเศรษฐกิจโดยกรมป่าไม้ 6% ดังนั้นเราต้องเพิ่มอีก 9% ซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมป่าไม้ซึ่งต้องร่วมมือกันหลายภาคส่วน จึงอยากเสนอว่าให้ได้มีการเสนอว่าจะทำอะไรให้สามารถบรรลุได้ในปี 2030 รวมถึงเสนอให้มีการเสนอเรื่องการจัดสรรองค์กรอย่างเป็นระบบ	- เพิ่มเติมไว้ในบทที่ 8
- ตัวอย่าง SDGs ควรเพิ่ม s เพราะ SDGs มี 17 Goals นอกจากจะกล่าวถึง SDG เพียง Goal ใด Goal เดียว	- ดำเนินการแล้ว
- ควรเขียนปัญหา อุปสรรค ที่พบจากการทำวิจัยครั้งนี้ พร้อมเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในลำดับต่อไป สำหรับผู้ที่สนใจเพื่อส่งเสริมเป้าหมายที่ 15 ในอนาคต	- ดำเนินการแล้ว ในบทที่ 8
- โดยรวมรายงานมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านได้เป็นอย่างมาก แต่การเรียบเรียงและลำดับหัวข้อยังไม่สอดคล้องกัน ทำให้เข้าใจยาก	- ขอขอบคุณในคำชม และทางคณะผู้วิจัยได้ทำการเรียบเรียงเนื้อหาทุกบทให้เข้าใจง่ายขึ้น

ตั้งนั้นคณะวิจัย/ผู้เขียน ควรจัดเรียงรูปแบบ รายงานให้อ่านและเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น	
---	--